

AZ MI URUNC JESUS
CHRISTUSNAC
UY TESTAMEN-
toma.

MELYBEN VADNAC AZ
*Evangélistás könyvei, az Apostolok Cselekedti és Le-
velei, az Sz. János Látásával egybe.*

Matth. 17. 5.

Ez az én szerelmes fiam, kibem megnyugottam, ötet halgaf-
sátoc.

Coloff. 3. 16.

Az Christus befizéde lakozzéc ti bennetec bevűggel, minden
bölczűggel.

HANNOVIABAN
Nyomtattatott 1608. éfztendőben.

AZ ÚJ TESTAMENTUM

KÖNYVEINEK RENDI.

1	Szent Mátyás Evangélioma	} <i>Vagyonsrésze</i> {	28.
2	Sz. Márc Evangélioma		16.
3	Sz. Lukács Evangélioma		24.
4	Sz. János Evangélioma.		21.

Második könyve Sz. Lukácsnak.

5	Az Apostolok Cselekedetéről. <i>Vagyonsrésze</i>	23.
---	--	-----

Szent Pál Levelei.

6	Rómába	} <i>Vagyonsrésze</i> {	16.
7	Corinthusba első		16.
8	Corinthusba második		13.
9	Galatiába		6.
10	Ephesusba		6.
11	Philippibe		4.
12	Colosséba		4.
13	Thessaloniába első		5.
14	Thessaloniába második		3.
15	Timotheusnak első		6.
16	Timotheusnak második		4.
17	Tirusnak		1.
18	Philémonnak		1.
19	Az Sidoknak.		13.

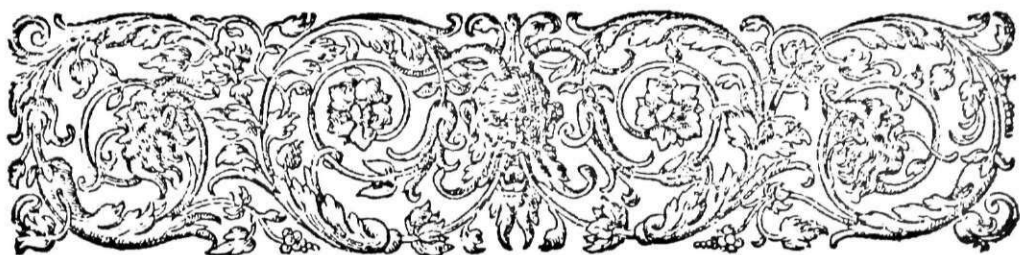
Az több Apostolok Levelei.

20	Szent Jacabé	} <i>Vagyonsrésze</i> {	5.
21	Sz. Péteré első		4.
22	Sz. Péteré második		3.
23	Sz. Jánosé első		5.
24	Sz. Jánosé második		1.
25	Sz. Jánosé harmadik		1.
26	Sz. Judasé		1.
27	Sz. János Látája.		12.

Ephes. 2. v. 19. 20. 21.

Istennel cselédi vártat, kik felépítettet az próphétáknak és Apostoloknak fundamentumán, melynek belső szegelyes köve az Jézus Christus, kiből az egész alkotmány szip rendvel rakattatván, nevékedik hogy legyen Istennel szent temploma.

SUM-

SUMMAJA AZ NEGY
EVANGELISTAKNAC.

AZ NEGY EVANGELISTAC MEGIRJAC AZ JESUS CHRI-

stusrol ez vilagnac id vezirőjéről való historiát: tudniillíc nemzetséget, fogantatását, születését, beszédét, czelekedetét, szenvedését, halálát; eltemetését, feltámadását, és menyben mentetlit. Melly részeket egyic bővebben, másic rövidebben, vagy egyic egyiket másic másikat beszelli meg. Ugy mindazáltal hogy ha szinte nem azon igéekkelis, de az értelemmel mind négyen egyezzenec. Melly dolog mindeniknec előszámlálásácz bizonyosbá es hihetőbbé teszi.

SZENT MATHE
IRASA SZERINT
való Evangelium.

Az EVANGELIUM Görög ige, és Magyarolannyit téfzen mint őrvendetes izenet. Esez igén az szent Irásban értetic az Isten kegyelménec, büniünc boczanattyánac és az öröc életnec az Christusban kijelentése és hirdetése. Itt pedig az Evangeliumnac igéje vétette az Christusnac lett dolgajert; Tudniillíc mint lett emberré, mit szenvedet, mit czelekedett és mit tanított; kirvaltképpen mint öletett meg az mi büneinkért és mint támadott fel igazulésünkért. Szent Mathe ki volt legyen lasdmez cz könyvnec 9. Cap. v. 9. es 10. cap. v. 3.

ELSŐ RESZ.

Christus nemzetiségenc előszámlálása: fogantatásánac és születésénec historiája.

- * Luc. 3. 24.
- † Gen. 21. 2.
- * Gen. 25. 26.
- † Gen. 29. 35.
- * Gen. 38. 27.
- Luc. 11. 2. 5.
- † Gen. 38. 17.
- 1. Chron. 2. 5.

Iesus Christusnac, David és Abraham síánac nemzetiségéről való * könyv. † Abraham nemzé * Isaacot. Isaac nemzé Jacobot, † Jacob nemzé * Judas, és az ő atyái: † Judas nemzé Parcell és Zarat Thá-

maról. Phares nemzé Elcomot, Efrom nemzé Aramot. Aram nemzé Aminadabot. Aminadab nemzé Naasout. Naasout nemzé Salmont. Salomon nemzé Boozt Rachabtól. * Booz nemzé Obedet az Ruth aszifzonytól. Obed nemzé Jeslet. * Ruth. 4. 18.

AA z

1 Sam. 16. 1.
és 17. 12.
† 2. Sam. 12. 14.
* 1. Reg. 11. 43.
1. Chron. 3. 10.
Éc.
† 2. Reg. 20. 21.
és 21. 8.
* 2. R. g. 23. 34.
2. Chron. 36. 4.
† 2. Reg. 24. 6.
1. Chron. 3. 17.
18.
* Esdr. 3. 2.
2. Chron. 3. 17.
18. 19.

6 * Jósé nemzé Dávid királt. † Dávid kiraly nemzé Sálomont, atól az ki vala előzzer
7 Uilifé. * Sálomon nemzé Roboamot. Roboam nemzé Abiát, Abiá nemzé Alut.
8 Alí nemzé Jofaphatot. Jofaphat nemzé Joramot. Joram nemzé Hoziast. Hoziás nemzé Joathamot. Joatham nemzé Achazt. Achaz nemzé Ezechiaft. † Ezechias nemzé Manasséft. Manassé nemzé Amont.
11 Amont nemzé Jofiaft. * Jofias nemze Jakimot. † Jakim nemzé Jeconiaft és az ő atyafiait, az Babyloniai foglágra való vitélkor.
12 Az Babyloniai foglágra való vitel nec utánna pedig, Jeconias nemzé Salathielc. * Salathiel nemzé Zorobabelt. Zorobabel néz ő Abiudot. Abiud nemzé Eliachimot. Eliachim nemzé Azort. Azor nemzé Sadokot. Sadoc néz ő Achimot. Achim nemzé Eliudot. Eliud nemzé Eleazárt. Eleazár nemzé Mathant, Mathan nemzé Jacobot. Jacob nemzé Jofephet, Mariánac férjét, kítől születéc az Jofus. Ki Christufnac
17 mondati. Anakokaft az egész nemzetfé, Abiáhamtól fogva Dávidig, tizen négy nemzetfé. Es Dávidtól fogva az Babyloniai foglágra való vitélkorig, tizen négy nemzetfé, és az Babyloniai foglágra való viteltől fogva az Christufsig, tizen négy nemzetfé.

1 M ikoron pedig * született volna Jéfus * Luc. 2. 4 Bethlehebben Juda nemzetfé, és városlában, Herodes király idejében, Imé napkelet felől jövénc Jerufálembe
2 bölczec. Es mondanac. Hól vagy on a Sídóknac királyia, a ki születet? Mert látóc az ő Czillagát napkeleten, és jöttünc, hogy né
3 k. a. szűrléget tegyünc. Ezeket pedig mi- a Vagy hony imadgyuc ótet.
4 kor hallotta volna Herodes király, igen meg háborodéc, és ő véle egybe mind az egész
5 Jerufálem. Es egybe gyűytvén mind az Papi fejedelmeket, és az kötség között való irás módokat, tudakozic vala tőléc, holott
6 kellenc az Christufnac születni. Azoc pedig mondanac néki, Juda nemzetfé génc városlában Bethlehebben. Mert így vagy on
7 megírva az Prophetánál. † Teis Bethlehem † Mich. 5. 2. Juda földénc városa: Semmiképpen nem Joab. 7. 42. vagy legkisebb Judánac fejedelemléginéc városi között; Mert te belőled támad az fejedelem, ki az én népem nec az Izrael nec b
8 legeltetője léfenc. Acor Herodes titkon hivatván a bölczeket, szorgalmatoson meg- b Vagy igaz- gatoja, birója.
9 tudakozic tőléc, micsoda időbő jelent vól- na meg nékiec az czillag. Es mikoron el- boczátaná őket Bethlehebben: monda nékiec: Elmenvén oda, szorgalmatoson értekezze- tec meg az gyermek felől. Es minekutánna megtalállyatoc, adgyátoc tudomra, hogy énis elmennyec, és tiszteféget tegyec néki.
10 Azoc pedig az király befzédit meghalván, el- menénc, és imé az czillag mellyet láttac vala napkeleten, elöttéc mégyen vala, miglen jutna és megállana az hely felől
11 az hól az gyermek vala. Es mikor lártac vólna az czillagot, felöttéc igen megörvende- zénc. Es bémenvén az házba, megtalál- lác az gyermeket az Mariával az ő anyyával, és leburúlván, tiszteféget tőnc néki, és az ő kénezeket előhozván, adánac néki aján- dásokat, aranyat, rémiféat, és mürhát. Es az Istenről megintetvén álom által, hogy He- rodes höz vízfza ne mennénc, más úton té- rénc az ő hazájokba.

* Luc. 1. 27. 35.
† Deut. 24. 2.
* Luc. 1. 22.
† Mat. 4. 12.
* Esai. 7. 14.

18 A Z Jéfus Christufnac születése pedig így vólit. * Mikoron az ő anyya az Maria jegyzetett volna Jófephe nec, minekelőtte őtet haza vinné, tártitéc vífélőnc az
19 szent Lélek től. Jofeph pedig az ő férje, mivel hogy igaz ember vala, és nem akará őtet † gyálázatba keverni, akará őtet titkon el- hagyni. Mikoron pedig ezeket magában elgondolta vólna, imé az UR nac Angyala álomban megjelenéc néki és monda, Jófeph Dávidnac fia, Ne feiy elvenni az Mariát felefégül. Mert az mi ő benne fogantatott,
21 az szent Lélektől vagy on. Szül pedig fiat, és * nevezd őtet Jéfufnac: † Mert ő Izaba-
22 ditty meg az ő népéc, az ő bünöktől. Mind ez pedig azért vólit hogy megtrélfédnéc, a mit az UR mondott vólit, az Prophéta által,
23 ki így ízól: * Imé egy szűz fogad az ő méhé- ben, szül fiat, és nevezd őtet Emanue nec, melly nec inagyarázatya azt téfzi: Mi vólónc
24 Isté. Felkerkezővén pedig Jófeph az álomból, úgy czelekedéc az mint néki az Angyal pa- lanczolta vala, és elvővé Mariát felefé-
25 gül. Es nem elinérc őtet, miglen szülé ama az ő első szülött fiát: Es nevezé az ő nevét Jéfufnac.

II. Rész.

Christus imádati az napkeleti bölczektől. Egyptomban születic, Heródesből kirásketic hogy ő Bethlehebeni gyermekec bölczét születettésc. Galiléában mehozaru Egyptomból Nazaretheba.

13 M inekutánna pedig megtértenc vólna, imé az UR nac Angyala megjelenéc Jofephe nec álomba, és monda: kelly fel, vegyed a gyermeket az ő anyyával egybe, és szaladgy Egyptumba, és légy ott, az mig én mondom: Mert az Herodes maydan
14 halálta fogja keresni az gyermeket. Az Jófeph pedig felkelvén, vővé az gyermeket az ő anyyával egybe éttzaka, és szalada Egyptumba. Es lakéc ott mind az He- rodes háláláig: hogy megtrélfédnéc az mit az UR mondott az Prophéta által, ki így ízollot: * Egyptumból hívtam ki az én fiamat.
15 A cor az Herodes, mikor észébe vőtte * O. 11. v. 2 vólta, hogy megczufolatott a bölczek- től, igen megzúfala, és elküldvén szolgáit levágyatá mind az gyermekeket, kie valánac

Beth-

† Jerem. 31. 25.

* Efa. 11. 1. és 60. 21.

Zac. 6. 12.

† Marc. 1. 4. Luc. 3. 3.

* Az mennyek-

nec országán

erit az Istennek

bennünc való

országok sábas

bit által. Mint-

ba az Istennek

er. Az Istennek

ter kegyelmes,

megb. ez atya

az bűnt, Chri-

stus jelen vag, ő

minden javai-

val azért terje-

tes meg.

* Efa. 40. 3.

Mérc. 1. 31

Luc. 3. 4.

Joh. 1. 23.

† Marc. 1. 6.

* Marc. 1. 5.

b Az az, mine-

kuhána meg-

éjmerítec volna

az ő bűnöket és

vall:st tétiec

volna arrul,

hogy bű. ösöc,

er.

† Luc. 3. 7.

c Az lárvóság-

nec utat, igen

megbántya az

emberi igazság-

nac bizodalma

* Inf. 23. 33.

d Az Istenhez

való igaz meg-

terés, az idvös-

ségnek ma.

e Az atyáknac

bűöc, ne hasz-

nal, az hitetlen

száknac.

† Joh. 8. 39.

Bethlehemben, és annak határiban, két ez-

17 tendősöket, és annál kisebbeket az idő sze-

18 rint, mellyet kérdett vala az bölczekről. Ac-

kor tellyesedé: meg az mit az UR mondott

18 vól: Jeremiás által, ki így szollott vól: † Az

kiáltás az magasságba is meghailatott, tud-

niüllic keferő hívás hívás, Az Rachel síratván

fiat nem akart vigasztalást bévenni, mivel-

hogy az ő sírai nem vólnának.

19 Mikoron pedig meghólt volna az Hero-

des, imé az Istenec Angyala, megjele-

20 néc álomba Jósephnek Egyptumban. Es

monda: Kelly fel, vegyed az gyermeket, az

ő anyyával egybe, és eregy el Iziaél orszá-

gába, mert meghóltanac az kie az gyer-

21 meknek életét kerelic vala Jóseph azért

felkelvén, vővé az gyermeket, az ő anyyá-

22 val egybe, és ménc Izrael országába. Mi-

kor pedig hallotta vólna, hogy juda orszá-

gában, Archelaua uralkodnéc az ő atya he-

lyébe, nem mére oda menni, hanem az I-

23 stentől megintetvén álom által, Galilea fe-

lé tarta. Es mikor oda ment vólna, lako-

23 zec Nazarethnac városában, hogy bétel-

lyesednéc az mit az Prophétac * mondotta-

nac: Nazarénufnac hivattaric.

III. Réfz.

Keresztelő János predica és keresztel, Chri-

stus róle megkereszteltetie, az Atya Isteniöl és

az Sz. lélektől bizonság adatic.

1 A Ckor az időben előjövö † keresztelő

János, ki predikál vala juda országnac

2 pusztaájában. Es ezt mondgya vala:

3 Térjetecc meg, mert elközelitett az menny-

3 eknek * orszaga. Mert ez amaz, ki ő szölöc

Efaiás Prophéta, ezt mondván: * Kiáltó szö

vagyon az pusztaában: készitítecc meg az

4 Urnac útát, és egyenesítítecc meg az ő ölvé-

nyét. Az Jánosúac pedig † ruhája va-

4 la teve szörből, és az ő derekánac öve, bőr-

ból csináltatott. Elecsége pedig vala faska

5 és erdei méz. Ackor kimennec vala ő hoz-

zá, mind az Jerusálembeliec, juda orszá-

6 gából, és az Jordán vize mellet való tarto-

6 manbélic. Es * megkereszteltkednecc vala

7 ő róle, az Jordán vizében, minekutánna az

7 ő bűnökröl b válláitennénc. Mikoron

ped: g látta vólna János hogy az † Phariséu-

8 soc, és Sadduceusoc közzül, sokan jövé-

8 néc ő hozzá, hogy megkeresztelttenénc,

9 monda nékic, c mérges kígyóknac * nem-

9 zetfégi, kiczodanite meg iteket, hogy az I-

stenec, következendő haragjá: eltavoz-

8 tatnáno: d Teremtítecc azért az péuiten-

9 ciához illendő gyümölcszet. e Es ingen

megfe gondolatgy, hogy ezt keilyen mű-

danotoc: † Abraham nu nekúnc atyánc:

mert mondom néktec, hogy az Isten ez kö-

vekből támaszhat fiaikat az Abrahamnac. * Inf. 7. 19.

10 Immár pedig az feyfe, az fia nac gyökere-

tevetterett, * minden sa pedig, valamely

11 jó gyümölcszet nem terem, kivágattaric,

és az † tűze vettetie. f Bizony az, hogy

11 én kerelítecc vizzel, hogy az ember ec

11 megterjenec. De amaz, az ki én * utánnam

11 jöv, én nálamnál erősebb, ki nec nem vagyoc

11 méltó, hogy ezac sólyáját viseljem, az tite-

12 ket keresztel szent Léleccel, és tűzzel. Ki. Euc. 3. 16.

12 nec az ő szörolapáttya kezében vagyon, és

12 megfizútya az ő szörolét, és az ő gaboná-

12 jár az ő szörtében bétakarja, az polyvat pe-

12 diglen, megégeti, őlt haradun tűzzel. g

13 A Ckor † előjövö Jesus Galileából, Jordán

14 vize mellé Jánoshoz, hogy megkeresz-

14 tettenécc ő róle. Az János pedig erőfén til-

14 tyá vala őtet, mondván: Ennékem kell te tö-

14 led megkereszteltteném, te pedig én hoz-

15 zám jóízűt? Felelvén pedig Jesus, monda

15 nékie: Hagy békét mozt nekem, mert így

15 illic mi nekúnc az mi isztünknek minden

15 igallácat bétölttenünc: h Es békét hagyá Já-

16 nos nékie. Mikoron azért megkeresztel-

16 tetett vólna Jesus azonnal kijövö az viz-

16 ból, és imé megnyilatkozánac az egcc ő

16 nékie; és * látá az Istenec lelket eljóni,

17 mint egy galambot, és ő teá szállani. i Es i-

17 mé az ég ből szözat adatic, melly ezt mon-

17 dgya vala: † Ez amaz én szerelmes fiam, ki-

ben én megengezitetteem.

III. Réfz.

Christus az ördögöl kéferetie: Capernaum-

ba lakic, és predicalni kezé: négy tanítvánt va-

lasz, predical, betegeket gyógyit.

1 A Ckor † Jesus vitette az lélektől az † Marc. 1. 12.

1 pusztaába, hogy megkérdtettenécc az ör-

1 dögöl. a Es mikoron bötyölt vól- a Christus az

2 na, b negyven nappal és éjjel, az után meg-

2 kerezesteg után

3 éhezéc. Es mikoron hozzá ment vólna

3 igen megkéfer-

3 az kéferő, monda néki: Ha Istenec Fia

3 teic az Sátán-

4 vagy paranczoly hog' ez kövec vóltozzanac

4 tol, de diadal-

4 kenyerekké. Jesus pedig felele, és monda: mat

4 végzen az

4 Meg vagyon írva: * Nem ezac kenyérral él

4 Sátanon,

5 az ember, hanem Istenec minden igejével,

5 b Az az, szen-

5 melly az ő szájából származic. Ackor

5 vedet volna és

5 vivé Jesus az ördög az szent városban,

5 és lenféget semmit

6 helyhezette az Templum tetejére. Es mon-

6 da néki: Ha Istenec Fia vagy, boczátkozzá

6 * Dent. 8. 3.

6 alá innét: Mert meg vagyon írva, hogy

6 az † ő Angyalinac paranczol Isten te felö

6 † Psal. 91. 11.

7 az † te lábadat. Monda néki Jesus Ismét

7 meg vagyon írva. * Ne kéferied az te Ura-

8 dor. Istecdet. Kínét vive őtet az ördög egy

AA J

Sz. Mathe Evangelioma.

nagyragas hegyre, és megmarata ő neki
 világiac minden országit, és azoknac
 9 c széplegét. Es monda néki: Mind eze-
 ketec nekeld adom, ha leháruván, tiszte-
 10 lendelz d engemet. Es monda néki Jéhus: E-
 regy el Sátán. Mert meg vagyontva: † Az
 te Uradat Istenedet imádgád, és csak őtet
 11 szolgáljad. Ackor elhagya őtet az ör-
 dög, és imé az Istenec Angyali járulánac,
 és szolgáljac yala nékie.

12 Mikoron * pedig meghallotta vóna Jé-
 hus, hogy keréztelő János az tömlötz-
 13 bevettet vóna. Megéere Galileába. Es
 c Nazareth városát † elhagyván, méne és
 lakozéac az tenger mellét való Capernaum-
 14 ban. Hogy bételylefednéc, az mit Esaiás
 15 mondot, ki így szólott vólt. * Zabulonnac,
 és Nephthaimnac földé, az Jordán vizenetül
 az Tiberias tengerenc úta felé, mely pogá-
 16 nyoc Galileája. Az az, az ferétélegben
 helhezteret nép, láta nagy világosságot, és
 az halálnac árnyékában, és tartományában
 17 helhezteretkenc, világosságát. † Az
 időtől fogva kezdé Jéhus predicállani, és ezt
 mondan: Térjetece meg, mert elközelített
 az mennyeknec országa.

18 Mikoron * pedig jána Jéhus az Galileá-
 nac tengeré mellett, láta két atyafia-
 kat, Simont, ki mondatie Peternec, és An-
 drást, Si monnac atyahát, kie az ő hálójokat
 akkor vetie vala az tengerbe, mert halá-
 19 szoc valánac. Es monda nékiec: kö-
 vefetec engemet, és azt mivelm hogy em-
 20 bereket halálfizatoc. Azoc pedig azonnal
 elhagyván az ő hálójokat, † követéc Jéhus.
 21 Es onnat elz mérvén, láta más két atyafia-
 kat, Jacobot, az Zebedéus fiat, Jánost az ő
 atyahát, az hajóban az ő atyokkal Zebe-
 deusfiat, kie az ő hálójokat kőörzetic vala,
 22 és hívá őket. Amazoc pedig azónal elhagy-
 ván az ő hálójokat, és az ő atyokat, köve-
 téc Jéhus.

23 Es elkerülé az egész Galileát Jéhus, tanit-
 ván az ő Sinagógájokban és predikálván
 az litten országánac Evangelioinat, és gyó-
 gyitván minden betegséget, és erősealiget
 24 az kölség között. Ackor elterjede az ő
 híre, egész Siria országban, és hoznac va-
 la ő hozzája minden nyomorúttakat,
 külömbkülömb beteglegben és gyó-
 trelemben valókat, ordongósókat, kőrü-
 gosókat, guttaütötteket, és meggyogyitva
 25 vala őket. Es követé őtet sokalag Gali-
 leából, az tíz városokból, Jerusalemből,
 Judeaból, és az Jordánon túl való tartomá-
 nyokból.

V. Réfz.

Kie bodogoc, az Apostaloc Savai és világossá-
 ga az világnac, az hegyen épített város. Chri-
 stus bétölti az törvént, és az parancsolatoknac
 i, az értelmét megmagyarázza.

engedelmet kevéen. † Exo. 20. 13. Deut. 5. 17. c Elkezé az törvénc magyaráztat, az hatodik parancsolanac magya-
 razatyan. † Né törli elafjen pedig nem jobbit, a meg Chri: és az Istenec törvényet, hanc annac igaz értelmét mutat-

1 Mikoron pedig látta vóna Jéhus az ío-
 † Psal. 37. 21.
 Luc. 6. 20.
 2 az ő tanítványi, Es száját megnitvan, tanit-
 3 tya vala őket, mondván: † Bodogoc * az lel-
 ki szegényec, mert óvéac az menyeknec or-
 4 szága. * Bodogoc az kie simac: Mert ők
 5 megvigasztaltnac. Bodogoc az alázatosoc:
 6 Mert ők örökéig izennt bírjac ez földet. †
 7 Bodogoc az kie éhezic, és szomjuhozzac az
 igazságot: Mert ők megegetnec. Bodó-
 8 goc az irgalmasoc, mert ok irgalmaságot
 9 nyernec. Bodogoc az kie kinek szívec tiszta,
 10 mert ok Istent megláttjac. Bodogoc az bé-
 kelegre igyekezőc, mert azoc Istenec hii-
 11 nac monditnac. * Bodogoc az kie háboru-
 ságot szenvednec az igazságért, meit azoké
 12 az menyeknec országa. Bodogoc léfítoc,
 mikoró titeket szüdalmaznac, háborgatnac,
 13 és minlön gonofz hazuglágot mondanaci
 ellenetec, én tértöttem: * Őerüllyec és ő-
 vendezzetec, mert az ti jutalmotoc bővle-
 ges menyekbē: Mert ecképpē háborgattac
 a Prophétákis, kie ti előtettec vóltanac.

14 Tí vattoc ez földnec Savai: * hogy ha az
 Sós megizerenül, mivel szózatnec meg:
 nem jó az után lépüre, hanc hogy kivet-
 telléc és megtapodtalléc mindenektől.

15 Tí vattoc ez világnac világossági, nem kal-
 rőrethetic el az hegyen építettec vá-
 16 ros. † Az gyertyás nem azért gyuyttac
 meg, hogy eloyttéc véka alá, hanc hogy
 17 az gyertya tartóra tegyéc, és fényléc minde-
 18 15 neknek kie az házban vadnac. Ugy fényléc
 az ti világosságot az emberek előt, * hogy
 lássac az ti ezelekedeteket és diczöitéc az
 ti mennyei atyátokat.

19 NÉ c gondollyatoc hogy jöttem, az tör-
 vénc, és az Prophétáknc eltörítéte:
 nem jöttem hogy eltöröllyem hanc in-
 20 kab hogy bétöltém. † Mert bizony mondó
 néktec, hogy mig az ég és az föld elmúlic,
 21 egy kis jora, vagy pontocza el nem múlic
 az törvénc, mig nem abban mindenecc bé-
 22 tellyesitetnec. * Valaki azért az törvén pará-
 czolatnac czac kissebikétis megronta-
 23 gya, és acképpē tanitandgya az embereket,
 a menyeknec országában legkülleblészen.
 Valaki pedig az törvént ezelekefzi, és úgy
 24 tanit, az menyeknec országában nagy
 25 léfzen. † Mert mondom ti néktec, hogy
 ha az ti igazlágoc fellyeb nem bővölköd-
 dic, az irastudó, és a Phariseusoc igazlágá-
 nál, sem miképpen nem mehetec bé az mé-
 nyeknec országába.

26 Hállottatoc c hogy megmondatt az ré-
 gieknec: † Ne oly, mert valaki ólend,
 27 méltó itéletre. † En pedig azt mondom nek-
 tec, hogy valaki haragzic felebarattyára
 28 oknéki, méltó itéletre, valaki pedig azt
 módgya az ő atyahánac, Racha, méltó gyü-
 29 lekezete: valaki ismet azt módgya: Belond,
 30 menyé, tellyes

Sz. Mathe Evangelioma.

† Luc. 12. 28. Eph. 4. 20. * Vagy. Bekéllýl meg a te ellenfegeddel. † Exod. 20. 14. Deut. 5. v. 18. † Job. 31. 1. † Ifr. 18. 8. † Arc. 9. 43. Az mi alkalmasoffagot ad az gonofszá, elvállýunc attul kárnakal. † Deut. 24. 1. * Inf. 19. 7. Marc. 10. 4. és 11. Luc. 16. 18. † Cor. 7. 10. † Harmadíc páran szo latinac magyarazatya. Az Phariseus és iras tudocerteine ellen, kie az esküvésben való nyformák, mentie való. * Exod. 20. 7. Lev. 19. 12. Deut. 5. 11. † Jac. 5. 12. † Az sas tudoknac hamis magyarazatýoc válc. Christus á májic tal: lá való paranczolatnac summagac, vben helyeztet, boz gonofszá az rufizelsúnc á gonofszá, hanem irkab ellenségnakétisferejsúnc. † Exod. 21. 24. Levit. 24. 20. Deut. 19. 21. * Luc. 6. 29. Rom. 12. 17. † Cor. 6. 7. 1. Thiff. 5. 15. 1. Pet. 3. 9. Prov. 4. 29. † Deut. 15. 8. 10. Luc. 6. 35. * Lev. 19. 18. † Luc. 6. 27. Rom. 12. 29.

22 mékó az Gehennánae tűzére. Azért ha te ajándékokat az óiárhoz akarod vinni, és ott megemlekezel arról hogy á te felebarátod ha agfúsz tered. Fladd az óiár előtt az te ajándékokat és meny elbékéllývel meg előízer atyádhávat, és az után úgy vigyed fel az te ajándékokat. † Légy * jó-akarója az te ellenfegednac hamar, m g véle az úton vagy, hogy az te ellenfeged valami mőndon téged az bíró kezébe ne adgyó, az bíró ne adgyon az porofzó kezébe és az 25 tómiótzbe ne vettésl. Bizony mondom néked hogy ki né józ onnét, nigmeg megfizetz mind egy fillérig. Hallottátoc hogy megmondatot az régieknac: * Ne 29 paráználkodgyál. En pedig azt mondom néktec, hogy valaki aszfúzi állatra tekint gonofz kévanfagnac okaért, imimár paráználkodott az ólvében. † Hogy ha az te szemed azt mivelí hogy megbortránkózzál, váyd ki azt, és vedd el toled: Mert job néked hogy egy az te ragaid közzól elvezízen, hogy nem mint az egélz tested pokolra vettésc. Es ha az te job kezed megbortránkózzat, vágd el és vedd el toled, job te néked hogy az te ragaid közzól egy elvezísz, hogy neia mint az te egélz tested az Gehennára vettésc. Megmondatot régen ezis, † valaki elhagyandgya az ó feleféget, adgyon néki elválástól való bizonyfag levelet. 31 En pedig azt mondom néktec, hogy az ki * megvetendi feleféget, paráználnac okánac kivólc, parázná vá tésl az, és az ki oknékül elhagyatot aszfúzi állator véfzen, 32 paráználkodic. † Ísmét hallottátoc, hogy megmondatot az régieknac: † Az te eskuvéfedenbe hazudgy, hané az maról megeskütel Istennac, azt megtólýehíted. En pedig azt mondom néktec, hogy † semmiképpé ne eskedgyetec, se az égic, mert Istennac kiáli tékci. Se az földic, mert Istennac labainac fámolýa, se Jerusálemre, mert á nagy királnac vátoia. Se az te fejedre ne eskedgyél, mert nem teremthetűz egy fejét, 36 vagy tekéte hay szálat. Hanem az ti belzédetec légyen, úgy úgy, nem nem, en nec felótte valamifé az gonofztól vagyon. † Hallottátoc hogy megmondatot, † Izemet, szemért: fogat, fogét. En pedig azt mondom néktec, hogy az gonofznac * ne állýatoc elene gonofszá, hanem az ki téged job felól artzul ütend, fordítad az máfic orzádaus. 39 Es az ki akar te veled törvénkezni, és énkartjavenni az te alsóruhádát, engedd etki felsóruhádatis. Es ha ki téged egy mélyfóldte kéfzerit menni, meny el vélekettőre. 41 A ki tóled kér † adgy néki: és á ki kölczón 42 kértóled, meg ne vésled. Hallottátoc hogy megmondatot: * Szeresled felebarátodat, és gyúfólyed ellenfeget. En pedig azt mondom néktec: Szeresétec ellenfegetket, † áldgyátoc á kie titeket ákozzac,

jól tegyetec azokkal az kie titeket gyúfóly nec: Es † imádkozzatoc azokétt, az kie 43 titeket habogartac, és kergetnec. * Hogy legyetec az ti mennyei atyátoknac fiait, ki az ó napját feltámasztýa, mind az gonofzokra mind az jókra, és első ád, mind az igazaknac mind az hamisaknac. * Mert ha azokat szeretítec az kie ti teket szeretnec, mi-czoda jutalmát véfzítec annak? nemde az 45 fukarokis nem azont miveliké? Es ha csak az ti atyátokfiat kószónítítec szeretettel, mit czelekefzítec egyebeknél többet? Nemde az Publicanufókis nem azont miveliké? 46 Legyetec azért ti † kókéllétec, miat az ti mennyei atyátoc tókéllétes.

VI. Rész.

Alamifna, könyörgés, börtölés, megboczánat, szorgalmatofszágnac tavoztatáfa, és Istben való bizodalom tanítatoc.

1 **E**Szettekben a vegyetez, hogy az ti alamifnátokac ne óstzogalsatoc emberc hafzontalanac elótt, hogy láttasatoc azokól: Mert ha téjzi á kevelféz. 2 toknál jutalmatoc nem léfzen. Azért mikor alamifnát óstzogattú, ne tégy annac tégétt hipolafal, az mint az képmutatoc czelekefzítec az Synagogáiban, és az útzákon, hogy az emberc tólc diezéretet nyetjenec. Bizony mondom néktec hogy elvóttéc jutalmokit. Mikor pedig len te óstzogattú alamifnát, ne tudgya az te bal kezed, mit czelekefzítec job kezed. Hogy á te alamifnád titkon légyen. Az te atyád pedig, az ki te read néz titkon, megfizeti néked nyilván. 5 **E**Sz mikor imádkozol, ne légy olyan mint az képmutatoc, kie ódiómeit imádkoznac fenálva gyülekezetekben, és útzáknac szégeletin, hogy emberc tólc láttasfagnac: Bizony mondom néktec hogy elvóttéc jutalmokat. Te pedig imádkozol, meny bé az te titkos házádba, és atyódb bézárolva imádgýad az te atyádat, az ki titkon vagyon Es az te atyád az ki read néz titkon, megadgya néked nyilván az mit kéfz. Mikor pedig imádkoztóc ne legyetec foc befzédúcc mint az pogányoc, kik azt alityáé hogy az 8 foc befzéd átal halgattatnac meg. Ne legyetec azért ó hozájoc hafonla oflóc: Mert jól tudgya á ti atyátoc minélcül szükólkódtóc, minélcótté kértétec. † Ti azért úgy imádkoztatoc: * Mi atyánk ki vagy á menyékben, szenteltesd meg á te nevéd. Jójýon el az te oifágoz: Légyen meg á te akaratod, 11 mint az menyben, úgy itez földómis. Az mi mindennapi kenyéjúnket add meg né 12 kúnc ma. Es boczálad meg az nu vétkeinket, miképpen más megboczáatoc azoknac, az kie mi ellenúnc vétekeztéc. 13 nec. Es ne vigy minket az kéféitube:

† Luc. 23. 34. Altor. 7. 60. 1. Cor. 4. 13. Pet. 2. 23. * Az minemő az iften, olyanoknac kell az ó siamac lennec, és az vilagnac fiaitól kómbóznec. * Luc. 6. 32. † Tókéllése nec mondgya Christus ne az á kibben semmi szef: † ninczen hancnem az ki hittel és szent elettel skolgal Istennac.

* Az alamifnát hafzontalanac téjzi á kevelféz. * Az imádkozást megratítýa, és hafzontalanac téjzi á kevelféz és az hafzontalan foc.

* Az kerfeszéknek nec imádkozafókis formája. * Luc. 11. 2.

Sz. Mathe Evangélioma.

De szabadíts meg minket a gonosztól, mert tiéd az ország, az hatalom, az diczőség mind örökké, Amen. Mert ha megboczátyátoc az embereknek az ő bűnökért, megboc-

14 **14** zátya néktek az ti mennyei atyátoc. * Ha pedig len meg nem boczátyátoc az embereknek az ő vétkeket, a ti mennyei atyátokis nem boczátya meg az ti vétkeket.

16 **d** Mikoron pedig bölytőtök, ne legyetec feketitett országval, mint az képmutatóc, kic meg feketitit az ő országokat, hogy láttassanac emberektől bölytölni. Bizony mondom néktec, elvöttéc jutalmokat. Te pedig mikor bölytölöz, kend meg az te fejedet, és országdot mozd meg. Hogy ne láttassal emberektől bölytölni, hanem az te mennyei atyádtól, ki titkon vagyon, es az te atyád ki néz reád titkon, megfizet néked nyilván.

19 **e** NE **†** gyűjtetec kénczet az földön, holott az roszda, és a molly megemlézti, és holott az lopóc ki álsác, és ellopjác azt.

20 Hanem gyűjtetec magatoknac kénczet menyországban, holott iem az roszda sem a molly meg nem emlézti, és holott a lopóc ki nem álsác, sem el nem lopjác. Mert az holott vagyon az ti kénczetec, ott vagyon a ti szivetekis.

22 **f** AZ testnec lámpása az szem. Azért ha a te szemed tisztá lejend, mind az te egész tested világos léfzen. Hogy ha az te szemed homályos lejend, az egész testis homályos léfzen: Hogy ha azért az te benned való világosság, homályosság: a homályosság menyével nagyobb léfzen?

24 **g** Senki * nem szolgálhat két URnac: Mert vagy egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy az egyikhez ragzkodik, az másikat megutálja: Nem szolgálhatoc Istenec, és ez világi gazdagságnac. **h** Annakokaért mondom néktec: Ne legyetec * szorgalmatosoc az ti életetekről, mit egyetec, vagy mit igtatoc, sem az ti testetekről, mivel öltözestetec: Nemde, nem nagyobbé az lélec, hogy nem az eledel, és a test, hogy nem az öltözet? **i** Tekintetec az égi midarakra, mert azoc nem vetnec, sem aratnac, sem az czű: be nem rakarnac, mindazátal a ti mennyei atyátoc elartya azokat: Nemde, nem drágábbac vartoké ti azokná? Kiczoda pedig az közzületec, az ki akarmely szorgalmatos gondolkodással megnevelhetné egy linyel nagyotra az ő testnec megafságát? Az ő törzeti ólis pedig mit szorgalmatoskodotoc? vegyetec elzetekbē a mezei liliomokat, mi módon nevednek, né munkálkodnac és né fonnac. Mindazátal mondó néktec, hogy a Salomononis minden királyi diczőségben niss nem öltözöt úgy, mint ezec közzül egy. Hogy ha az Isten igy ruházza a mezőnec füvét, mely ha egy nap vagyon, más nap a kementzűbe vetetec, nemde, nem ruházé sokkal inkább titeket: ő kiczia hit-

31 **vee?** Ne legyetec azért szorgalmatosoc, ezt mondván: mit egytuc, mit igyunc, és 32 mivel ruházuc magunkat. Mert az pogányoc szoktác mind ezeket kerdeni, mert jól tudgya az ti mennyei atyátoc, hogy mind 33 ezeknélkül szukólkóttoc. Hanem kerestetec előlzer az Istenec országát, és annak igazságát, és mind azoc megadatnac néktec. Ne legyetec azért szorgalmatosoc az hólnapi napról, mert az hólnapi nap gondot 34 visel az ő dolgáiról. Elég az napnac az ő minden napi szorgalmatoisága.

VII. Réfz.

Hogy ember ne itéllyen: az mi szent, azt ebeknec ne adgya; szűntelen könyörögjön: Som mája az törvénc. Szoros és széles kapu. hamis Prophtác, az közsiklán és fővenyen eppitert ház.

1 **N**E * intéllyetec, hogy tiis ne itéllestetec. 2 Mert az minemó itélletel mást itéltec, és **†** az minemó mértékel mértetc másnac, **†** 3 olyannal mértic néktec. * Miért nézed pedig az szálkát, az te felebarátod szemében, 4 az gerendát pedig mely az te szemdedben 5 vagyon nem veszed elzedbe? Vagy mimódon mondhatod a te atyádfiánac, hadd ves-

6 sem ki az szálkát ez te szemdedből, ha az te szemdedben gerenda vagyon? Te képmutatóc, vesd ki előfzer az gerendát az te szemdedből, és azután gondoly arra, hog' a szálkát az te atyádfia szeméből kivesséd.

6 **b** NE adgyátoc azt, a mi szent, az ebeknec, se az disznóc eleibe ne hányjátoc az ti drága gyöngyötökert, hogy azokat meg ne tapodgyác labokkal, és rátoctordulván meg ne szagossanac titeket.

7 **k**éjyetec * és megadatoc ti néktec, kerestetec, és megtrálljátoc, zörgesletoc és 8 megnitatic néktec. Mert minden kéroc megnyeri azt az mit kér, és az keretó megtrállja az mit keres, az zörgetőnec megnyitatic. **d** Mert kiczoda az ti közzületec, ki az 9 ő fiánac követ adgyon, ha ő tőle kienyert 10 két? Es ha halat kér, vallyon kigyot adé 11 néki? Hogy ha azért ti gonoszoc létvén, az ti fiaitoknac tudtoc jó ajandékokat adni, mennyével inkább az ti mennyei atyátoc ad jókat azoknac, az kic ő tőle keric?

12 **e** Alami **†** akartoc azért hogy czelekedgyenec az embereketi veletoc, azont czelekedgyetec tiis azokkal. Mert ez a törvény, és az Prophtác.

13 **f** MENyietec bē * az öróc életre az szoros kapun, mert széles kapua az, és széles út, az mely veszedelemre viszen, és fokban vadnac kic azon járnac. Mert szoros kapu és keskeny út, a mely viszen életre, és kevesen vadnac azoc, az kic azt megtalálljác.

15 **g** Rizzetec magatok it az hamis Prophtákról, kic ti hozzátoc jőnec juhok ruhájá-

* *Mathe. II. 25. Inf. 18. 35.*

d **Azoc ellenen, az kic az bölytölésben kerestec szentiségét.**

e **Hijába való azoknac igyeketec, kic az öróc életnec kerestec hatrahogy van, az világi élvezésben marhakerestecben emeztic meg életet.**

† **Luc 12. 33. 1. Tim. 6. 19.**

f **Az természetbe oltot világozságot nem kel megfogytani. **g** Az Isten mind egész embertül akar tiszteltetni.**

* **Luc. 16. 13.**

h **Ex világi dolgokban, a hijában való szorgalmatos, az megtráttatic.**

i **Pfal 37. 5. és 11. 23.**

Luc. 12. 22. Philip 4. 6.

1. Tim. 6. 8.

1. Pet. 5. 7.

j **Az Istenec gondviselésenec meggondolása, megabóllázza az seletéb való szorgalmatosígot.**

a **Meg kell az mi felebarátunkat feddennenc, de nem vakmerőképe sem hogy miszentebeknec alituc magunkat, sem pedig hamis gyűlöfegből.**

* **Luc. 6. 37. Rom. 2. 1.**

1. Cor. 4. 3.

† Marc. 4. 24. Luc. 6. 36.

* **Luc. 6. 41.**

b **Az Evangeliumnac vakmerő ellenfegnec, nem kell azt predicalni.**

c **Isten paranczollja az imádságot, mel-**

d **Őt minden job orvosságunc nyomoniságba.**

* **Infr. 21. 22. Marc. 11. 24.**

Luc. 11. 18. Job. 14. 13.

† Jac. 1. 6.

d **Az Istenec ígérati vagyon az könyörgésnec meghalásatásá-**

e **Az masodic tablan való paranczolatoknac summaja.**

* **Luc. 6. 31.**

f **Az életnec példajati, nem a jökajagtul kell vennünec.**

* **Luc. 13. 24.**

g **Az hamis jutimokat elkelvovatannec, kicnek jelec, az hamis tudomá, és az gonoz élet.**

† Luc. 6. 34. 44. 16 hájában, de belől ragadozó farkafoc. † Az ő gyümölcsözökiől elméritec meg őket, valyon szedneké az tövisfől szőlőt, vagy az boytorjánról figéte? Ecképpen minden jó fa, jó gyümölcsözöket teremt, az megveszert fa pedig, hitván gyümölcsözöket teremt.

17 Nem teremthet az jó fa, hitvány gyümölcsözöket, sem az megveszert fa jó gyümölcsözöket. * Valamely fa nem teremt jó gyümölcsözöket, kivágattatit, és az tűzre vertettic. Azért az ő gyümölcsözökrül, elméritec meg őket.

18 h **N**Em † minden, az ki azt mondgya nekem, URam, URam, megyen bé menyortfágba, hanem az * ki czelekefzi az én mennyei atyamnac akarattját. Sokan mondgyac nekem amaz napon, URam, URam, nemde, nem az te nevedben tanítottunké, és az te nevedbe úztúnke ördögöket, és az te nevedbe foc hatalmas dólógöket.

19 czelekedtünké? Ackoron pedig :: vallást tézfzec nékic, soha nem csméritec titeket, rávozzatoc él én tőlem, álnokságnac czelekeddi.

20 i **V**Alaki " azért hallya én tőlé az én befzedimet, és azokat megtartya, hasonlitom azt az bölcz emberhöz, ki az ő házat építette az kő sziklán. Mert eljött az első, eljött az ár víz, eljöttec az szelec, megütköztec az házba, és nem romlott el, mert kő sziklán építetett. Es valaki halgattya az én befzedemet, és azokat meg nem tartya, hasonlatos léfzic az bolond emberhöz, ki az ő házat építette fővenyenc. Mert eljött az első, eljött az ár víz, eljöttec az szelec, megütköztec az házba, és az ház elromlott, és annac romlásá lözt nagy.

21 **E**S mikor elvégezte volna Jéfus ez befzedeket, † álmélkodic vala az fokaság az ő tudományán. Mert tanittya vala őket nagy méltóságal, nem úgy mint az irástudoc.

VIII. Réfz.

Egy Belpoklos meggyogytatit, az hiti, Poganyoc hivatala, az Sidoc megvettetéje, Peter napja meggyogytatit, egy irástudo Christust akarja követni. Tengeri háboru czenedeztetit, az küzöket ördögöc mennac az dísznökbá.

† Marc. 1. 40. Luc. 5. 12. 2 **M**ikor † leszállott volna Jéfus az hegyről, követé őket nagy fokaság. a Es imé egy belpoklos eljövén térdre eséc ő c-lótte, és monda URam ha akarod meggyogytatit hatz emget. Es az ő kezét Jéfus kinuytván, illeté őket, és mōda, akarom tisztuly meg. Azon órában azért eltisztulá az ő pokloslaga. Ackor monda néki Jéfus: meg-láld hogy senkinec ne mondgyad: hanem meny elmufáld meg magad az Papnac, és vidd fel az ajándekat, † melyet paranczolt Moses, hogy az légyen néki bizonfágul.

† **B**Emcívén b pedig Jéfus Capernaumbá, hozzája mēne az Százados c kérvén őt: Es ezt modván, URam az én szőlógámothon mint egy elvetet fekszie, gutta ütésbes, és felötte igen gyóttrettetit. Ackor monda néki Jéfus: Elmégyec, és meggyogytom őtet. Es felelvén az Százados monda: URam nem vagyoc én arra méltó, hogy az én házámba jőy, hanem ezac szóval paranczoly, és meggyogyul az én szőlógám.

9 Mert én is fejedelemség alá vetteter ember vagyoc, és vadnac az én hadnagságom alatt vitéczec, és ha azt mondom egykinec eregy el, elmégyen, az máfiknac ha mondom az Sidokénál, jőzte, eljő, és ha mondom szőlógámnac, ezt mivél, azt miveli. d Ezeket pedig mikor hallotta volna Jéfus elcudalkozéc, és mōda az őtet követőkne: Bizony mōndő nékic még az Izrael népe kőfízit nem talál tam ilyen nagy hitet. e De mondom nékic, hog' sokan eljōnec napkeletről, és napnyugatról, és lerelepednec Abrahammal, Isákkal, és Jacóbal, az menyortfágban. Ez országnac pedig fiait kivetternec az kivöl való létéségre, † holott léfzen írás, és fogaknac czikorgatáfa. Es monda Jéfus az Századosnac, eregy el, és az te hitőd szerint légyen néked, és meggyogyulá az ő szőlógája azon órában.

14 **E**S mikor ment volna Jéfus Peter házába, látá az ő napát fekenui az agyba hidedgleleiben. * Es illetté az ő kezét, és elhagyá őtet az hided, és felkele, és szolgált nekic. † Es mikor elfte felé volna, hozánac ő hozzá foc ördögöföket, és ezac befzedével kiüzi vala az tisztátalan lelkeket, és minden betegetek gyogyit vala.

17 Hogy bétellyfednic az mit Elájás. Prophéta mondott: * ő vōtéc el az mi erő: lenységünket, és az mi betegségünket ő hordozza.

18 **M**ikoron pedig látta volna Jéfus az fokaságot ő kőnyüle, paranczola az halgatóknac, hogy az Tiberiás tengerénec túlsó pártýára mennēnec. † Es mikoron járult volna Jéfushoz egy írás magyarázó, monda néki. Mester, én te utánnad mégyec vala: hová mégy. g Es monda Jéfus néki: Az rokákneac barlangjoc vagyon, az égi madaraknac fészkec, de az embernec hiánac ninczen fejt holott lehayta.

21 **M**ás az ő tanítványi kozzül monda: URam, engedd meg hogy előfzer menyec el, és temesim el az én atvamat Jéfus pedig mōda néki: h kőveszengemet: hadd temeséc el az halottac, az ő halottakat.

23 **E**S mikoron ő az hajóba ült volna, kőveréc őtet az ő tanítványi. i Es imé nagyháború támad az tengeren, úgy annyéra hogy az hajó elbūrítatnec az hábóktól. ő pedig alufzic vala. Es az tanítványoc hozzá járulván, felkőltéc őtet, ezt mondván.

* Sup. 3. 10.
h Akarmelly nagy ajándékoc, az Istenifélelemnélkül né joc.
† Rom. 2. 13.
* Jac. 1. 22.
:: Luc. 13. 27.
Pfal. 6. 9.
i Az igaz kérefyetségnec fundamentoma Christus azert megáll erősen.
* Luc. 6. 47.

† Marc. 1. 22.
Luc. 4. 32.

† Marc. 1. 40.
Luc. 5. 12.
a Christus illeti az tisztátalan embert, hogy bizonfagot teyzen árrul hogy az bíróst nem szállja.

† Levit. 24. 4. 5c.

b Az Centurid Pelldajavai bizonnyia Christus, hogy az poganyokat Isten nem utallya.
c Centurio, de a kül, amit tesz az mint szaznac hadnag, a.
d Mōngya Christus az Centurio hitit nagyobnac az Sidokénál, mire: hogy olly hit: ten ollyan nagyra nevedett vala, és kékevan vala az Sidoc.
e Az poganyoc hivatalarül, és az Sidoc megvettésirül.
† Inf. 13. 42. és 22. 13. és 24. 51. és 25. 30.
Luc. 13. 28: f Szent Peter feleségenc annyannac meggyogytata.
* Marc. 1. 29. Luc. 4. 38. † Marc. 1. 32. Luc. 4. 40. Eja. 53. 4. † Luc. 9. 57. g Az Christus nác igaz tani vanjinac az szentvedéshez hozza a koll magok at kézfizetnec.
h Az Isteni szőlógát nagy bcz világi embereknec és atyáknac szőlógáttyoknaci.
† Marc. 4. 35. Luc 8. 22. i Christus noba lattatic az őveit elhagyja az háborus igbá, de az cetero megzedesiti az háboruságot, és az ő veit az pan kiviszi.

UR a tarts meg bennünket mert elveszünk.

16 Es monda nékic, mit féltec ő kicsiny hitóvcc: Es felkelvén megdorgála az fizeket, és az tengert, és lón nagy czendeség.

17 Az emberek pedig elczudálkozának mondván, kiczoda ez? hogy mind az fizec, és az tenger engedne néki?

18 ES I mikor jutott volna az túlsó partra, az Gergesenusoc tartományába, jövéne ő eleibe két őrdöngősóc az koporsók-ból, felötte igen kégyetlenec, ugy annyéra hogy senki azon az úton el nem meherne.

19 Es imé kiáltnac vala, mondván, Miczoda tárfsolkodásunc vagyon nékúnc teveled Jhésus Istenec fia? Jöttel ide hogy minker

20 gyötterél idő előtt. Es vala távol ő tőlóc loc disznónac ferege, mely ott eszic vala.

21 Az őrdögöc pedig keric vala ötet mondván: Engedd meg nékúnc hogy mennyűnc az disznoc feregébe. Es monda néki, mennyetecel: azoc pedig kimenvén ménéne az disznoc feregébe, és imé az egész serreg disznoc, nagy magas helyről, nyakrafőre

22 az tengerben rohana, és az vízbe hala. Az páfatoroc pedig elfutának, és az várofba bémenvén, tudokra adác mind ezeket, és az őrdöngösöccel mit czelekedett volna.

23 ES imé mind az egész város kiméne Jhésus eleibe, és mikor láttac volna ötet, kéréc

24 hogy az ő határokból kimenne.

IX. Rész.

Agutta ütött meggyógyítatic, Mathè hivatic. Kienti Christus magát és tanítványit az János tanítványi ellen az böyölés: seől. Egy aszszon meggyógyit vérselyázból, egy megholt leant fel-támaszt, két vakot gyógyit meg: őrdögöt úz. Predicál szelle, es betegeket gyógyit, Szánnya az népet hogy nem volna igaz tanítójoc.

1 ES* bémenvén az hajóba, által méné az 2 tengeren, és méné az ő várofába. Es imé hozának néki, egy guttaütött, ágyban fekvőv embert. Es mikor láttac volna Jhésus az ő lüctek, monda az guttaütött emberne, fiam megboczáttatnac néked az te bűneid.

3 Es imé az iráflu loc közzül némellyec, mondának ő magokban: Ez káromláft szól. Es mikor láttac volna Jhésus az ő gondolatyokat, monda, miérr gondoltoc gonofzt az ti szivetekben? Meit mellyic könnyeb? ezt mondanomé, megboczáttatnac néked az te bűneid, vagy ezt mondanom,

4 kely fel, és járj? Hogy pedig megrudgyátoc hogy az emberne fíanac vagyon hatalma az földön megboczáttani az bünt, acker móda az guttaütött emberne, kely fel vedd

5 fel az te ágyadat, és eregy hazá. Ackor az,

6 feikele, és elméne az ő házához. Az fokaság pedig mikor ezt láttac volna, elalmélkoldé, és diczdité az Istenz, hogy ilyen hatal-

mat adott volna az emberekne.

9 ES* mikor Jhésus onnét elmenné, láta egy embert ülni az adó szedő helyé, ki nec neve Mathe vala, és monda néki, kövélsc engemet, és az felkelvén követté Jhésust. Es az képmutatásonkoron Jhésus lakodalomhoz ült volna, az Mathe házánál. Imé loc Publicanusoc, és bűnölóc jövéne ő hozzája, és egygút Jhésusfall, és az tanítványoccal letelepedéne.

10 ES mikor ezt láttac volna az Phariséusoc, mondának az ő tanítványinac: Miczoda oka, hogy az ti Mestertec Publicanusoccal, és az bűnölöccel észic? Jhésus pedig mikor ezt hallotta volna, monda nékic, Az egés emberc nem szűkölködne orvólóc nélkül, hanem az betegec. Sőt inkább megnyetec el, és tanuljátoc meg mi légyen ez

11 mondár: Irgalmállagot akaroc, és né áldozatot, * Meit né jóté: hogy az igazakat hívzám, hanem az bűnölöccet penitenciára.

12 A ckor* jövéne ő hozzá az Keresztelő János tanítványi, és mondának: Mi az oka hog' mi és az Phariséusoc sokat böyölóc: az te tanítványid pedig né böyötlönc?

13 ES monda nékic Jhésus: vally ő böyötlönc néké az vólégén ágyasházának fia, míg vélec vagyon az vólégén? Eljő az idő mikor elvértetéc ő közzülóc az vólégén, és ackor böyötlönc.

14 Seuki pedig nem foldgya uy polztó foltal bé az hitvány ruhát, mert annac az ő uy polztó foltja, az hitvány ruhát megfzakasztja, és az urán nagyob szakadás

15 létzic rayta. Sem pedig az uy bort nem töl tichitván tömlöckbe, mert elfszakadotnac az tömlöc, az bor kiömöl, az tömlökis elvesznc, hanem az uy bort, uy tömlöckbe tölitc, és mindenec megmarad.

16 Mikor I ezeket mondaná Jhésus, imé egy ember ki az Synagogának fejedelmé vala, eljövén térdre esé ő előtte, és móda: Az én leányom mostan holt meg, de jere es vesled az te kezeidet ő reá, és megelevenedic. Ackor felkelvén Jhésus, követe azt mind az ő tanítványival egybe.

17 ES imé egy aszszonyi állar, ki tizic nékt észzendőtül fogva vértéc foliását szenvedi vala, hátóli járúlván illeté az ruhájának perémét. Mert igy gondolkodic vala magában, ha czac ruhájár jltetémis, meggyógyuloc. Jhésus pedig megfordulván, és órác tekintvén, móda, bizzál leányom, az te hitód tégedet megtartott, és meggyógyula az aszszonyi állar az órátló fogva.

18 ES mikor jutott volna Jhésus az Synagogának fejedelméne házához, és láttac volna az siposokat, és az háborgó sokaságot.

19 Monda nékic, mennyetec el innét, mert né hót meg az Iszánzó, hanem aluszic: és czu-

20 folyác vala ötet. Es mikor kiment volna az sokaság az házból, béménné, megfogá az leányónac kezét, f és felkelle az leányó. Es elméne az hír, mind az egész tartományban.

Es mi-

Az Christus jött, hogy az dögöt szegze egronfist. Marc. 5. 1. uc. 5. 26.

Itkar mi elvén: hitवान अत, बेचइलेतब वल्ये एतौ ब्रह्मसादी.

Marc. 2. 3. uc. 5. 18.

Minden nyállyánac oka bán, mellyet krisztus boczasg.

*b Az Christus az bűnölöccet hozzaja hja, az képmutatásonkoron Jhésus lakodalomhoz ült volna, az Mathe házánál. Imé loc Publicanusoc, és bűnölóc jövéne ő hozzája, és egygút Jhésusfall, és az tanítványoccal letelepedéne. d heitől hrtac elscnt Mathét, érit az a helyet holot az Publicanusoc az adószoktat vala szedni, mi velhogy az Publicanusoc varosoknac jövédelmit megfoltac vala venni az Romai tisztartoktól, minmett az Tömlök közt az K mingec. * Marc. 2. 14. Luc. 5. 27. † Ofc. 6. 6. Inf. 11. 7. * 1. Tim. 2. 15. c Azoc ellen az kic egymással haborgotnac az ellan dolgokét, melljéről minczótú. * Marc. 2. 28. Luc. 5. 35. d Nem kell más dencket egy élet- nec formagarna erőltetni, mert sokkacn különb allafattyoc vagyon, nem is ille nec mindene minderekekhez, az endelenek pedig kedveznic kell. † Marc. 5. 22. Luc. 8. 41. c Ninczen olly reginyavalya, mellyet Christus megnem gyogit bas, ha az hit- telillettenc. f Az Christu hatalmanac, az balais enged.*

27 **E**S mikor elment volna onnet Jესus, követecet két vakoc, kic kiáltmac vala, ezt mondván, könyörűly raytunc Dávidnac fia.
 28 Mikor pedig házba ment volna, hozzája mentec az két vakoc, és monda nékicc Jესus, hisziteké hogy én megezelekedhetem, az mit kértec, és mondánac néki: hiszszűc Uram. **E** Ackor illeté az ő szemeket, és monda, Az ti hitetec szerint légyen nékicc. Es megnilatkozánac az ő szemec, és megfenyegete őket Jესus, ezt mondván: meglásárocc hogy ezt fenki meg ne tudgya.
 31 De azoc kimenvén elterjeltéc az ő hirt, mind az egész tartományban.
 32 **M**ikoron pedig azoc elmentenec volna, imé hozánac néki egy őrdögös némát. **E**s az őrdögöt kiűzven abból, megszólala az néma, és ezudálkozic vala az sokaság, ezt mondván: Soha Izrael országában ilyen dolog nem vólt. Az Phariszűc pedig azt mondgyac vala: **Ő** őrdögöc fejedelmé által úz őrdögöket.
 35 **E**S: járja vala Jესus mind az városok, és falvakat, tanitván az ő Synagogáikban, és predikálván az Isten országánac Evangeliumát, és gyógyitván akar minémő betegséget, és erőtlenséget az kőfély közöit.
 36 Mikor látta volna pedig az sokaságot, könyörűletcségre indála raytoc, hogy elfatadtac volna, és elfszéltetec volna, mint az pázitornélkül való juhoc. Ackor monda az tanitványoknac. **()** Az aratáfra való gabona bizony hogy foc, de az arató kevés.
 38 **K** Kérjítecc azért a gabonánac Urát, hog böczássa ki az aratókat, az ő gabonájánac aratasára.

pedig, predikállyatoc, és ezt mondgyatoc.
 c Elközelített az mennyeknek országa. **¶** Az Aposztaoloc predicallásánac summaja.
 8 **B**etegeket gyógyitfatoc, poklofokat tisztitfatoc, halottakat támaszítatoc, őrdögöket űzgetec, ingyen vőrtetec, ingyen adgyatoc. **¶** Ne t szerzeszetecc aranyat, se ezüstöt, se pénzt az tiszteitencbe. **¶** Semira való raskár, se két ruhát, se palat, mert "méltó az munkás az ő táplálására. Valamey városbau pedig, vagy faluba bémentec, tudakoztatoc meg, ki vólna ott méltó, és annál maradjatoc, mind addig mig onnet kimentec. Bémenvén pedig len: az házba, köszöntöferecc az háznépét, ilyen módon: békefélegz háznac. **¶** Es ha az házméltó léfzen, szálljon a ti békefégtoc őrcájoc, hogy ha pedig méltó nem léfzén, az ti békefégtoc ti reátoc térjen. **¶** Es valaki titekethé nem fogadand, sem pedig befzédeteket nem halgarandgya, kimenvén az házból, vagy az városból az ti lábatoknac porátis verjítecc le. Bizony mondom nékicc, kőnyebé léfzen dólga Sodománac és Gomoránac az itélet napján, hogy nem annac az városnac.
 16 **J**Mé: én elböczátlac titeket mint juhokat a farkafoc közibe, legyetec azért okoc mint a kigyóc, és szelédcc mint a galiboc. Megöltalmazatoc magatokat az emberektől, mert titeket a birac szűki elvődolni fognac, és az ő gyűlekezetecké titeket megotoroznac. Sőt tisztatóc, és királyoc eleibe vitetec én értőtéc, hogy légyé az nékicc Sidoknac és pogányoknac bizosángúl. **()** De mikoron fejedelé eleibe vitetec, ne legyetec szorgamatococ mi módó és mint szólljatoc, mert azonnal meganittatoc arra, mit szólljatoc. Mert né ti vattoc, a kic szóllani fogtoc, hanem a ti mennyi atyátoknac lelke az, a kic szólni fog ti általtoc. Az atyafű az ő atyafűt halálra adgya és az atya az ő fiát, és támadnac fia az ő atyokra, és azt megdőllic. Léfztec azért tiis gyűlöfegfetc megdenc eldőt, az én neveért, De a kic végiglen megáll, megtartatic. Mikoron pedig háborgatnac titeket abban a városban, szaladjatoc más városba, Bizony mondom nékicc hogy mind el nem járjatoc Izraelnac városit, addig elközelit hozzatoc az embernac fia. **¶** Nem fellyeb való a tanitvány az ranitónál, sem az szolgál az ő Uránál. Elég a tanitvánac ha olyan léfzen mint az ő Mestere, és a szólgánac, ha olyan léfzen mint az ő Ura, ha a gazdát Belzebubnac hívra, sokkal inkább az ő háza népét. Az éné fellyetec tőlóc, mert ninczen femmi olly elrőytetett dolog, mellynec meg nem kel jelentetni, és olytóc, mellynec meg nem kel tudatni. A mit néktec az fétében mondoc, az világon mondgyatoc, és az mit most hallotoc fületecké, a házuac felirűlis predikállyatoc.

z Christus ez világnac világoftaja.

† Luc. 11. 14.

h Christus az őrdög orszagacnac ontoja.

* Inf. 12. 24. Marc. 3. 22. Luc. 11. 17. Marc. 6. 6. Luc. 13. 21.

i Christus nem hágya az ő népét, mikor tanitóc ninczenekis. Marc. 6. 34. Luc. 10. 2. Job. 4. 35. k Az tanitoc Isten ajandiki.

X. Réfz.

Christustanitványinac nevűc, kiket kiböczáz az cizűd. síttelekre való erővel, és bizonyos paranczolatokkul, megiti őket az őldöcöt, sítől, és őket vigasztallya azok ellen.

1 **A**ckor: az ő tizenkét tanitvánit előszólitván, ada nékicc hatalmat a tisztátalan lelkec ellen, hogy azokat kiűzcec, és gyógyitanánac minden betegséget és erőtlenséget. **¶** Az tizenkét Aposztaolknac pedig neveczete. Első Simon, ki mondatic Péternec: András, Péter atyafia: az után Jacob Zebedűc fia, János az ő atyafia.
 3 Phlep, és Bertbilan, Thamás, és amaz Máthé, ki Publicanus vala, Jacob Alphéűfnac fia, Lebbeűs ki vezetec nevűtől Tadeűfnac hivatatic vala. Simon Cananeábéli, Judas Ischariotes, ki Jესust elárúta.
 5 Ezeket tizenketté elküldé Jესus és megparanczola nékicc, mondván: az utra melly a pogányoc közzé vifzen, ne menyetec, és a Samariánűc városba is ne menyetec.
 9 "Hűnen menyetec inkább az Izraelnac hazánac elűvedel: juhailhoz. Elművén

20 toc arra, mit szólljatoc. Mert né ti vattoc, a kic szóllani fogtoc, hanem a ti mennyi atyátoknac lelke az, a kic szólni fog ti általtoc. Az atyafű az ő atyafűt halálra adgya és az atya az ő fiát, és támadnac fia az ő atyokra, és azt megdőllic. Léfztec azért tiis gyűlöfegfetc megdenc eldőt, az én neveért, De a kic végiglen megáll, megtartatic. Mikoron pedig háborgatnac titeket abban a városban, szaladjatoc más városba, Bizony mondom nékicc hogy mind el nem járjatoc Izraelnac városit, addig elközelit hozzatoc az embernac fia. **¶** Nem fellyeb való a tanitvány az ranitónál, sem az szolgál az ő Uránál. Elég a tanitvánac ha olyan léfzen mint az ő Mestere, és a szólgánac, ha olyan léfzen mint az ő Ura, ha a gazdát Belzebubnac hívra, sokkal inkább az ő háza népét. Az éné fellyetec tőlóc, mert ninczen femmi olly elrőytetett dolog, mellynec meg nem kel jelentetni, és olytóc, mellynec meg nem kel tudatni. A mit néktec az fétében mondoc, az világon mondgyatoc, és az mit most hallotoc fületecké, a házuac felirűlis predikállyatoc.

a Az tanitva ninkat elböczáttya Christus hogy Izrael országaban predicallýac az Evangeliumat. Marc. 6. 18. Luc. 9. 1.

b Az tizenket Aposztaolknac nevűc.

c Inf. 15. 24. Af. 13. 46.

28 Es ne félyetec azoktól, kic à testet ôi-
 tic meg, hanem félyetec attól, à ki mind az
 29 restet mind à leiket elveztheti az Gehenna-
 ba. Nenade, nem megvehetitek két vere-
 betis egy kis filléren? De mégis czac egy
 sem eüc azok közzül à földre, à ti mennyei
 30 atyátoc akarattanélkül. Néktec pedig
 fejeteknec * haja szálais, mind számán vad-
 31 nac. Ne félyetec azért, ti fóc verebeknél
 32 diág,bbac vattoc. **E** Valaki :: azért vallást
 téfzen én rólam emberc előtt, éus vallást
 33 téfzec attól, az éa mennyei atyám előtt.
 34 Valaki pedig megtagadand engemet em-
 berec előtt, megtagadó énis azt, az én men-
 35 nyei atyám előtt. **H** Ne gondollyátoc,
hogy azért jöttem volna, hogy békeféget
boczálfac ez földre, nem azért jöttem, hog'
békeféget boczálfac, hanem fegyvért.
 36 Mert jöttem hogy azt czelekedgyem, hogy
 à fiu az ó atyánac ellenfége légyé, az leán-
 37 zó ó annyánac, à menyé az ó napánac. Es
 hogy az emberc ellenfége légyen az ó
 38 háza népc. **A**z "ki szereti atyát vagy an-
 nyát, inkább hogy nem engemet, nem méltó
 én hozzám, és à ki szereti fiát vagy leányát,
 inkább hogy nem engemet, nem méltó én
 39 hozzám. * Az ki fel nem veszi az ó kereszt-
 40 tit, és követ engemet hátul, nem méltó én
 41 hozzam. :: Az ki megtatya az ó életet el-
 vezíti azt, és az ki elvezíti életét én érôt-
 42 tem, megtalállyá azt. **K** Az ki titket befog-
 43 ad, azt fogadgya bé, az ki engemet bo-
 44 czátot. **Az ki befogadgya az Prophétát**
Prophéta névébe, az Prophéta jutalmát ve-
 45 **zti.** Es az ki az igazat befogadgya, igaznac
 46 nevébe, az igaznac jutalmát vétzi. **E**s **t**az
 ki italt ád ezec közzül czac az kiffébkinc,
 czac egy pohár hideg vizet tanitvánac ne-
 vébe, bizony mondom néktec, nem veszi
 el az ó jutalmát.

XI. Rész.

*Christus predicall Galiléa városban: Meg-
 felel az János tanítványinac. Taníttya az né-
 pet keresztel'ó János tisztiáról. Pona szolkotie go-
 noságokrol, hogy mind'ötet s-mind Jánosit meg-
 vetnéc, és karóinlanác. Előveis egy néhány Ga-
 liléai városnac jobbnlatlanságot. Vigasztallya
 magát azoc hitelenséccellen. Hozzá bija az
 megtérőket.*

1 **E**S mikoron elvégezte volna az tizenkét
 2 **A**pastraloknac való paranczolását, el-
 méne onnét hogy tanitana és predicállana
 az ó városokban.
 3 **A**Z * keresztel'ó János pedig, mikor hallot-
 ta volna az fogságban az Christus cze-
 lekedetit, elküldvének kettő az ó tanitványi
 4 közzül. Megkérde azoc ártal, te vagyé az
 5 ki eljövendő vala, vagy mást várjunc? Es
 6 felelvén Jesus móda nékiec: Mennyetec el,
 7 és mondgyátoc meg Jánosnac, az mellyeket

8 hallotoc és látotoc. :: Az vákoc, szemec vi-
 9 lágát vesztic, à fántác járnac, pokloioc meg-
 10 tiztúlnac, siketec hallanac, halotrac feltá-
 11 madnac, és az szegényeknec az Evangelium
 12 prédicáltatic. Es bódog az ki én bennem
 13 meg nem botránkozic.
 14 **M**ikor pedig azoc elmentenec volna,
 15 kezdé Jesus az fokságnac à keresztel-
 16 ló János felől szólni. Miczoda látni men-
 17 tetec vólt ki à pusztába? hogy ingadozó ná-
 18 dat látsátoké, mellyet az szél haytogat?
 19 De mi látni mentec vólt ki? hogy gyenge
 20 ruhában öltözött embert látsátoké? Imé à
 21 a Nagyoc az kic gyenge ruhákat viselne, à királyoc pa-
 22 lotiába vadaac. De mi látni mentec vólt
 23 ki? hogy prophétát látsátoké? Bizon mon-
 24 dom néktec, nagybat látatoc prophéta-
 25 nál. Mert ez az kiról megvagon írva: **†** I-
 26 mé én elboczátó az én követemet te előt-
 27 ted, ki megüszitrya te előtted, à te utadat.
 28 **B**izom mondom néktec, hogy nem tá-
 29 madot nagyoc keresztel'ó Jánosnál afzfo-
 30 nyi állatoktól születtetec közzül, de az ki
 31 legkisseb az mennyeknec országában, na-
 32 gyob ó nálánál. **B** Az "keresztel'ó János-
 33 dejétől fogya pedig mind ez ideig, az men-
 34 nyeknec országán crót téfz nec, és az erőt-
 35 sec kapjácz az. **C** Mert à prophétác mind, és
 36 az idővén, keresztel'ó Jánosig prophétá-
 37 nac. Es ha bé akarjátoc veni, ó amaz * Il-
 38 lyés, à ki eljövendő vala. Az kinc vagon
 39 füle az hallástá, hallya.
 40 **D**E :: mihoz hasonlítottam, ez nem zetsé-
 41 get? hasonlatos à gyermekekhoz, kic
 42 à piátzon ülne, és kiáltnac az ó tárfainac.
 43 Es ezt mondgyác, sipoltunc ti néktec, és
 44 nem rántzoltatoc, siralmas énekeket éne-
 45 keliúnc, és nem sítatoc. Mert eljött az
 46 keresztel'ó János, s-nem éltic, sem íztic, és
 47 azt mondgyác hogy órdóg vagon benne.
 48 Eljött az emberc fia, s-éltic, és íztic, és
 49 azt mondgyác feléd, ívhol à töbzédó, és
 50 részeges ember, à fukaroknac és az bűn-
 51 főknec baráttya. **C** De megigazitatott à böl-
 52 czeség az ósítól.
 53 **A**Cker :: kezdé Jesus szemekre háni az
 54 városoknac, a mellyekbè Isteni erő ál-
 55 tal való czudákat tót, vala, hog' meg nér-
 56 tetenec volna. Jay tenéked Chorázim, Jay te-
 57 néked Betfáida: Mert ha Tyrusban és Si-
 58 donban, azoc az Isteni erőc lettec volna,
 59 mellyec te benned lettec, régen gyász ruhá-
 60 ban és hamuban ülvén, mégtéttec volna.
 61 De mondom néktec, hogy könnyeben
 62 léfzen dólga Tyrusnac, és Sidonnac, az ité-
 63 let napján, hogy nem néktec. Teis Caper-
 64 naum, ki az égiglen felmagasztaltattál, az
 65 pokolig levettetel, mert ha Sodomában, az-
 66 zoc az Isteni erőc lettec volna, mellyec te
 67 benned lettec, mind ez mai napig megma-
 68 radtat volna. De mondom néktec, hogy
 69 az Sodománac könnyeben léfzen dólga az
 70 itélet napján, hogy nem uéked. **A**

* Luc. 21. 17.
 † Az Christus nevérol való vallás téstel szükösés. **†** Marc. 8. 38. Luc. 9. 26. és 12. 8.
 † 2. Tim. 2. 12.
 † Az Evangeliumot emberc köze való haberuság kö-
 veti. **†** Luc. 12. 51. **†** Mich. 7. 6.
 † Mindeneknec felelte kell az I-
 stent szeretni és neki szolgálni. **†** Luc. 17. 26. **†** 1. J. 16. 24.
 † Marc. 8. 34. Luc. 9. 23. és 14. 27.
 † Inf. 16. 25. **†** Marc. 8. 35.
 † Luc. 9. 24. és 17. 33. **†** J. 12. 25.
 † Az isten/ze-
 sarival tölt jó
 tértemnec ju-
 talma el nem
 vézic. **†** Marc. 9. 41.

† Esa. 11. 1.
† Malac. 3. 1.
† Marc. 1. 12.
† a Nagyoc az prophétac, Na-
 gyob azeknál
 kic keresztel'ó Já-
 nos, De Chri-
 stus annála na-
 gyob.
† Az Evange-
 liumnac tuda-
 mányát ezzel
 commentalya
 Christus hog'
 azt Jókau nagy
 buzgósággal
 vesztic.
† Luc. 16. 16.
† Mintha azt
 mondaná, nem
 illt' hog' az em-
 berec restkeg-
 yene, mert az
 ur jelen vagon
 à kifelől régen
 a jövendő mon-
 dásoc voltac.
† Malac. 4. 5.
† Az Evange-
 liumnac ellen-
 ség azoc, az kik-
 nec venni kell
 volna azt.
† Luc. 7. 37.
† Az az, vör-
 tec és vesztic az
 Evangeliumot,
 az ó nagy ve-
 szedelmeckel,
 melly Evange-
 lium à kiczi-
 nek nec idővös-
 te vagon.
† Luc. 10. 13.
† Sup. 10. 15.

† Luc. 10. 27.
Vagy halaknak adoc se nekéd.

* Trf. 28. 18.
Job. 3. 35.
† Job. 1. 18. es 6. 64.

:: Jer. 6. 14.

2. Job. 5. 8.

15 **†** A Kkor az időben szóla Jéfus, és monda: **†** Vallást tévéc te előtéd én atyám, földnec mennec URa, hogy elröyötted ezeket az böczekétől, és az éitelmeiktől, és azokat megjelentetted az kis gyermkek-nec. Jól vagyon atyám, mert ez vólt az te 16 jó kedved. * Mindenec nékem adattac az én atyámtól, **†** és senki nem elméni az fiut, hanem ezac az atya az atyátis senki né elméni hanem az fiu, és az kinc az fiu meg akarja jelenteni. 17 18 **J**öyjetec én hozzám mindnyájan, **†** kic megfáradtatoc, és megterhelettetec, és én megnyugotlat titeket. Vegyétéc fel az én igámot ráatoc, és tanuljátoc meg én tóicm, hogy én szeléd és alázatos szívó vagyoc, :: és találátoc nyugodalmat az ti lel- 19 keckec. Mert az én igám gyönyörüsé- 20 ges, és az én te:hem **†** konyú.

XII. Rész.

Az tanítványoc buzásfejet szaggatnac, Christus URa az szombatnac. Szárastott kéz meggyújtatic. Christus ritya hogy ne mondgyac meg kilegyen ő, Esaias biconsága. Egy ördögoc meggyújtatic, Phariseusoc karomlaja. Jo es ritharifa. Jonás példája, Nimritac, Sebai királné kic igaz jéümeinc.

* Az skor: bat-
nac igaz meg-
szentile:eről és
annac el: örölté-
téséről.
† Marc. 2. 23.
Luc. 6. 1.
Deut. 23. 25.
* 1. Sam. 21. 6.

† Lev. 24. 9.

* Ose. 6. 6.
Inf. 9. 15.
† Marc. 2. 28.

:: Marc. 3. 2.
Luc. 6. 6.

1 **A** Z időben, **†** mégyen vala Jéfus Szom-
batnapon az vetédec között, az ó ta-
nitványi pedig, mivelhog' megéheztenec va-
la, kezdé szaggatni az búzi fűjeket, és azt 2
enni. Az Phariseusoc pedig, mikor ezt lát-
tác vólnc, mondanac: Iné az te tanítványid
azt ezelekéztic, az mit nem szabad Szom-
batnapon ezelekédni. **†** pedig monda nékic: Né 3
olvattátoké, mit ezelekédt * Dávid, mikor
megéhezett vólnc ő, és az kic ő véle valá-
nac. Mi módon bément az liten házába, 4
és az liten atyálára tort szent kenyereket
megötte, mellyeket nem vala szabad néki
megenni, sem azoknac kic ő véle valánac, 5
hanem ezac az **†** Papoknac. Vagy nem
oivattátoké az törvénybe, hogy szombat-
napokon, az Papoc az Templumban az szom-
batnapon megöröc, és nem vétkezec? Mon-
dom pedig néktec hogy a Templumnál na- 6
gyob vagyon it. Hogy ha tudnátoc mi-
czoda ez: * Irgalmasságot kéválnoc, és nem 7
áldozatot, nem kárhoztatátoc vólnc az árt-
atlanokat. Mert az szombatnakis **†** U-
Ra, az ember nec fia. 8
9 **E**S :: elmenvén onnét, ménc az ő Syna-
gogájokba. Es iné vala ott egy meg-
száradott kezű ember, és megkérdé őtet
mondván, szabadé szombatnapon gyogyi- 10
tanítécac hogy vádolhatnác őtet. **†** pedig
monda nékic, czoda az közzü etec, az 11
ki, ha egy juh a kanyon, és az szombatnap
az verembe esic, ki nem vónya onnét azü

12 Mennyivel drágab pedig az ember az juh-
nál? Szabad az éit szombatnapon jó ezele-
13 kedni. A akkor monda Jéfus az ember nec,
nyuyts ki az te kezdet, és azonnal kinyuy-
tá, és olyan éppélón, mint az másik. 14
A Z Phariseusoc pedig kimenvén, taná-
czot tartánac ő ellenc, hogy őtet elvetz-
15 tenéc. Jéfus pedig ezt mikor megértette
vólnc, elméne onnét, és követé őtet nagy
16 fokaság, és mindeneket meggyogyit vala.
17 Es fényegeti vala őket, hogy őtet ki ne je-
18 lentenéc. Hogy béteilyélednéc az mit
19 mondott vóit Esaias, kigy szóllot: **†** Imé **†** Esa. 42. 1.
az én szólgám, az kic én válatztottam, az én
szerelemem, * kiben az én lelkeim nyugo-
szic. Az én lelke met adom ő be:éje, és az po-
19 gány népek nec predicállitéletet. **†** Nem
verseng befzéddelem kiált, és nem hallya
senki az út:ákon az ő szavát. Az meg-
20 ródót nádat nem rontya el, és az fultógó
gyertya bület, nem olya el, mig nem it é-
21 tet télyén diadalommal. Es az ő nevében
biznac az pogán népec. 22
A Ckor **†** hozánac ő elcibe egy ördögös
vakot, es né márt és meggyogyitá azt an-
nyéra hogy az k: vak és né ma vala látnc és
23 szólna. Es elálmékkodé az egész foka-
24 ság, és ezt mondgya vala: nemde ezé Dá-
vidnac am az fiu? Az Phariseusoc pedig,
mikor ezt hallottác vólnc, mondanac, * Ez
nem egyéb által, hanem az ördögoc feje-
delme által, az Belzebub által, üzi ki az ör-
dögoc. 25
Jéfus pedig mikor az ő gondolatryokat
Játtá vólnc, monda nékic. * Minden or-
szág valamely magában meghasonlic, él-
putzát, és egy város vagy háza népe, a meli
meghábulic magában, meg gonc marad-
26 hac. Hogy ha pedig az ördög az ördögoc
kergeti, őm igokban meghasonlótac. Mi-
módon álnac megtehát az ördög országot
27 Es hű éa az Belzebub által üzóc ördögö-
ket, az ti fiaitoc ki által üzic? Azért őkitél-
28 nec megütetek. Hogy ha pedig az liten
lelke által üzóc ördögocoket, tehát elérke-
29 zett hozzátoc az liten országa. Mert mi-
módon mehet bé valaki az hatalmanc ha-
zába és mimódon vethet sákmant marhá-
jában, hanem ha előszer az hatalmást meg-
kötözi, úgy vethet sákmant annac házabé-
30 li marhájában? Az ki éa velem nácenec,
éu ellenem vagyon az, és az ki éa velem eg-
31 gyöt nem tolar, tékozól az. **†** Annakolca-
ért mondom néktec, **†** hogy minden hűn és
kátomlás megbozátattic az embereknec: **†**
De az Szentlélec eilen való kátomlás, nem **†**
bozátattic meg az embereknec. Es vaia-
32 ki szóland az ember nec fia ellen, megbo-
czátattic néki: De vaia ki szóland az Szent
lélec eilen, nem bozátattic meg, sem ez vi-
33 lágon sem az máson. Vagy legyetec jó tác **†**
és teremtetec jó gyümölcsöt, vagy légyé-

† Esa. 42. 1.

* S. p. 3. 17.

Inf. 17. 5.

b Az az, uril-
kedis az Evan-
gelium által ö-
ket me: ritiven
az b: konyá-
máadásból.

c Az nyilvám-
valo igazság el-
lenis v: gyöbát-
var, de mind az-
által az igy: ná-
sor oltalmazná
kell.

† Luc. 11. 14.

* Sup. 9. 34.

Mart. 3. 22.

Luc. 13. 15.

d Az Christ: us
országja és az
ör: dög meg nem
maradhat eg-
gyüt.

e Az Szent l:

el: n való ka-

romlásról.

† Marc. 3. 28.

Luc. 12. 10.

1. Job. 3. 10.

† Sup. 7. 18.

Magvetőnecpéldája. Sz. Mathe Evangelioma.

tec rothartfác, és teremtetec hitván gyümölczet, mert az gyümölczről elméretic meg azfa. f Mérges kigyóknac nemzet-ségi, mi módóm szólhatoc jókat, ha gonofzoc vartoc? mert az szívenc tellyességéből szól az ember. † Az jó ember az ó szívenc gazdagságából hoz elő jókat, és az gonofz ember az ó szívenc gonofz gazdagságából hoz elő gonofzokat. De mondom néktec, akatmi hivolkodó befzédet szólyanac az emberec, számot adnac arról az itélet napján. Mert az te befzédedből elméretic meg igaznac, és az te befzédedből elméretic hamisnac.

38 A Ckor † felelénc némellyec néki az irás-tudó, és az Pharisénc közzül: akarnánc te tölediatni valami jelt. ő pedig monda, gonofz és fatyru nemzetiség, jeis ké-ván, de nem adatic néki jelegyéb, hanem az Jónás Prophétának aiaz jelt. Mert miképpen az * Jónás három éjjel nappal vólt az tzet haluac gyomrában, azonképpé az emberec fia, három éjjel nappal léfzen az földnec gyomrában. § Az † Ninivebé-lic az itéleenc napján feltámadnac ez nézettségel egybe, és kárhoztattyá ezt, hogy ók* megértéec az Jónás predicállására, mag-gaimé nagyobb vagyon itt Jónásnál. Az Délenc kitalné a Jónás fia fel kél az itélet-nec napján ez nemzetiségel egybe, és kárhoztattyá ezt, hogy ő ez földnec harántból eljött, hog' hallana az Salomonnac böicez-ségét, mag-gaimé nagyobb vagyon itt Salo-monnál. h Mikoron † pedig az tiztátan lélec kemégyen az emberből, jár száraz he-lyeken, kerelvén nyugalmat: és nem talál.

41 A ckor az eméngya: Meztérec az én házá-ba az honot ekjortem, és mikor oda mé-gyen, találja az trefen szépen megfepre-ve és ékeftve. A ckor elmégyen és véizen melléjehét lelkeket, gonofzokat az magá-nal, és bémenvén lakoznac ott, és léfzen † az embernec utólo állapotja gonozb az elsőnel, így léfze dolga ez nemzetiségnekis.

42 M kor † pedig meg szólna az fokaságnac, imé az ó anyja, és az ó atyafiai áll-nac

43 vala kívől, akatván ó véle szólnani. Es mon-da néki egy emér, Imé az te anyád és atyád-fiai ottkun állanae, és te veled akarnac be-féltetni. Es ő felelvén monda annac az ki-néki: ezt mozdorta vala: kiczoda az én a-nyám, és kiczoda az én atyámfiat? i Es ki-nyuytvén az ó kezét az ó tamvánira, mon-da: Imé ez az én anyám, és az én atyámfi-ai. Mert valaki az én mennyei atyámnac akarattját czelekefti, az énnekem az én a-tyámfia, nem én és anyám.

rejtett kénczenc, kereskedő embernec és az ten-gerben vetett gyalomnac példájában tanis az menyőszágról.

1 A Zon † napon kimenvén Jefus az ház-
2 ből, leüle az tenger mellett. Es gyüle
3 ő hozzá nagy fokafág, annyéra hogy az ha-
4 jóba kenferitetnéc menni, és ott ulni. Az
5 fokafág pedig az paron ul vala, Es szóla
6 nékie fokat példabefzéd által, mondván:

7 "Egy magvető ember kiménevetni.
8 Es mikor az magot hintené, nemely az
9 magból esé az út félre, és eljövénec az ma-
10 darac, és elkapdotá azt. Nemely esé az
11 kőves helyre, á hól nem vala foc föld, és ha-
12 mentec vagon mar kikele, mivelhog az földben nem vala
13 mélyen az mag. Es az nap mikor felkölt
14 vólua, megsúcc azt, és mivelhog nem vala
15 gyökere, kifzárada. Nemely pedig esé az
16 azt, vagon tövis közé, és az tövilec felnevekedvén,
17 megfoytá azt. Nemely esé az jó föld-
18 be, és gyümölczeteremte, nemely száaz an-
19 nit, nemely hatvá annit, nemely hatmintz
20 annit. Az kiucc vagon fule az halláfta,
21 hallja, A ckor hozzá menvén az ő tanit-
22 váni, mondánac: mi az oka hogy példa be-
23 fzéd által szóllasz a népenc, b Es ő felelvén b

24 monda: mert néktec adatic, hogy az men-
25 nyeknec országának titkait értheltéec, a-
26 nec vagyon adatic annac és inkább bővöl-
27 zis elvéteuc róle. Azért szóloc példabe-
28 fzéd által nékiec, mert latván, né iatuae, és
29 halván nem hallanae, sem értenec. Azért
30 béteuc ő benne az Esajas prophétáálá,
31 melly azt mondyga: † halván halljátoc, és
32 nem érteuc, látván látjátoc, és által nem
33 láthattjátoc. Mert megkövredéuc ez
34 népenc fúve, és az ő fulekkel nehezen hal-
35 lanac, és az ő szemeket bézartottá, hogy
36 vala mindon ne lássnac izemeckel, és fu-
37 lekkel ne hallanae, szivekkel ne érténec,
38 meg ne térjenec, és meggyógyítsám őket.

39 A Z ti † szeméteuc péng bédogoc hogy
40 iatnac, és fuleitekis hogy hallanae.

41 Mert bizony mondom néktec, hogy secc
42 Prophétác és igazac, kévántá látni, az c
43 mellyeket ti látoc, és nem láthattá, és egyhaznae álla-
44 hallani az mellyeket ti hallotoc, de nem
45 halhattá. † Halljátoc meg azért ti az
46 magvetőül való példabefzédnec magya-
47 rázattját. Mikor valaki hallja az igét, az
48 menyekftéec országá felől, es nem üt, eljő
49 az gonofz és elkapja azt, az mi annac szívé-
50 bevetteter vala. Ez az, a kibén az út mellé
51 esé az mag. Az ki pedig az kovesté vette
52 az magot, ez az, az ki az igét hallja, és azt
53 mindgyárt nagy órommel véfti. De nin-
54 czen ő benne gyökere, hanem ideig való, és
55 ha háboruság vagy nyomeruság követke-
56 zic az igéjért, azonnal megbotránkozic.

Az ki

f Az lépmuta-
10c d magoc mag-
pmitattyc ma-
gokst minemöc
tegyenc.
† Luc. 6. 45.

† Inf. 16. 4.
Luc. 11. 29.
1. Cor. 1. 12.

* Jon. 2. 1.

§ Az Súdópél-
dájában mutat-
ta meg Chri-
stus mellé ve-
széledésel egyen
az Evangeli-
oma megvált-
† Luc. 11. 32.
* Job. 3. 5.
1. Reg. 16. 1.
2. Chron. 9. 1.
I. M. 11. 31.

h Kerteneses fe-
nyegetés az lsten
beszédenc meg-
ni lbiellé, mel-
lyben megmód-
gya az órdignec
az hitetlenek-
ben való erjoc
† Luc. 11. 24.
† 2. Pet. 2. 20.
Elob. 6. 4 és 10.
25.
† Marc. 3. 31.
Luc. 8. 20.

Ninvenfenki
nékinc közeb
való atyámfiat
mint az kims-
valónc egy hitet
vált.

XIII. Rész.

Christus az tenger mellett, az magvetőnec, az
vetett magnac misztármagnac, kovájznac, el-

Sz. Mathe Evangélioma.

23 Az ki pedig az tóvis közzé vette az magot, ez az, az ki az ígért hallya, de ez világnac izorgalmatofsága, és az gazdagságnac czalárdasága megfoytta az ígért, és gyümölcszöt nem terem. Az ki pedig jó földben vette az magot, ez az, az ki halgattya az ígért és érti, és gyümölcszöt terem, nemely száz annyit, nemely hatvan annyit, nemely harmincz annyit.

25 ^d Más példabeszédetis ada eleikbe nékiec Jესus, ezt mondván: Hasonlatos az mennyeknec országa az emberhöz, ki az ő földébe jó magot vét. Es mikor az ember ec alunnánac eljőve az ő ellenfége, és vetc konkolt az gabona közzé, és elinenc.

27 Es mikor felnevedett volna az gabona, és gyümölcszöt teremtett volna, megtettéc az konkolis. Es az gazdánac szőlő-gai előláván mondanac néki, Uram, Avagy nem tisztá magot vetettel valajé a te földedbe, honnét vagyon azért az a konkoly?

29 Es monda nékiec: Valamely ellenfégem mivelte ezt. Az szőlőgac pedig mondanac: Akarod tehát hogy elmenyünac és kifizagassuc az konkolt? Ó pedig monda: Ne szaggassútoc mert nétalám az konkollyal egyyüt az gabonátis kifizagattýtoc.

31 Engedgyétec hogy mind az kettő nevedegyéc egyyüt az aratásig, és az aratásnaci-jén meghagyom az aratóknac: Szedgyétec őszve előfizer az konkolt, és kősbétec azt kévébe, hogy megégetteféc: az gabonát pedig takarýtoc az én czúrómbe.

32 E ímnet 7 más példabeszédet ada eleikbe, mondván: Hasonlatos az mennyeknec országa az mustármaghoz, melyet valaki elvét az ő mezéjében. Mely jóllehet minden magoknál kisseb: De mikor felnevededic, az füvec kőzt legnagyobb, és végre fa nevededic benne, ugy annyéra, hogy az égi madarac rejá szállyanac, és fészket rakjanac az ágain. "Ímnet más példabeszédet szóla, ezt mondván: Hasonlatos az mennyeknec országa az kovászhoz, melyet az aszfizon állat elegyelit három inérté liszben, miglen mind megposhad az liszt. * Mind ezeket monda Jესus az sokaságnac, példabeszéd által, és példabeszéd nélkül semmit nem szóla nékiec. Hogy bételné az mit az Prophéta szóltott, ezt mondván: "Megnítom az én számat példabeszéd által, és kimondom azokat mellyec ez világ fundamentománac felvetéltől fogva elittoklattac volt.

37 A kcor elbozátván az sokaságot méné házba, és az ő tanítványi hozzá mévén mondanac: Magyarád meg nekűre amaz földbe verett konkoltól való példabeszédet. † Es ő felelvén, monda nékiec: Az ki az jó magot veti, az embernec fia az. Az mező pedig ez világ, az jó mag, az Isten országnac fia. Az konkoly pedig amaz gon-

24 nozú ördögnc fia. Az ellenfége pedig a ki az konkolt vetette, az ördög, az aratás, ez világ vége: Az aratóc az Angyaloc. Miképpen azért az konkolt egybegyűrtic, és megégetic, acképpé léfzen ez világnac végén. Az embernec fia elbozáttya az ő Angyalit, kic kifizédec az ő országából mindé botránkozásfokat, és azokat kic czelekedtec hamiságot. Es vetic azokat az kementzécbe, ott léfzen szás, és fog czikorgatás. Ackor az igazac fénlenc mint: az ő atyoknec országában. Az kinc vagyon fule az hallásta, hallya.

43 Smet hasonlatos az mennyeknec orszá-ga az mezőben elreytett kénzshöz, mellyet minekutánna megralál az ember, elreyti azt, és az talált kénzenc való örömben, elmégyen titkon, és minden marháját eladván megvéfzi az mezőt. Ímnet hasonlatos az mennyeknec országa az kereskedő emberhöz: Ki szép drágaköveket keres. Kiminekutánna találánd valami drágakövet, elinégyen és minden marháját eladván, megvéfzi azt. † Ímnet hasonlatos az mennyeknec országa, az tengerbe vetett gyalomhoz, mely minden féle állatot hétakaritot. Mellyet, minekutánna megrólt, az halászoc az földre kivontanac, és leulvén kifizédec az mi jó abban volt, az ő edényekbe, az mi pedig hasonlatos az világnac végénis: Eljőnc az Istenec Angyalit, és kiválattyac az gonofizokat az igazac közzül. Es azokat vetic az égő kementzécbe, holott léfzen más, és fog czikorgatás.

52 Es monda nékiec Jესus: Ertéteké mind ezeket? és őc mondanac: Ertettűc Uram. † Ó pedig monda nékiec: Annakokért minden irás tudó Doctor, ki az Istenec országában megranitattott, hasonlatos valamely gazdához, ki az ő élsházából hoz elő őt, és nyjat.

53 Es mikorelvégezte volna Jესus ez példabeszédeket, elméne onnét. † Es mikor ment volna az ő hazájába, taníttya vala őket, az ő Synagogájokban, ugy annyira hogy álmélkodnánac, és azt mondanac: Honnét vagyon ebben ez bölczeség, és ez isteni erő? k Avagy "nem ezé amaz Aicz mester fia? nemde, nem Maníac nac híjaké az ő annyát, és az ő atyafiai, Jacabnac, Jofenec, Simonnac és Judánac? Es az ő nényecis, nemde, nem náluc vadnaké? Honnét vadnac ennac azért mind ezec? Es megbotránkornac vala ő beunc. Jესus pedig monda nékiec: Ninczen * az Prophéta tisztelésznélkül, hanem ezac az ő hazájában és házában.

59 Es nem czelekedéc őtt socl eróket az ő hitetlenlégekért

d Soha nem léfzē az Istenec háza az tudománba és erőkölczbé való botránkozás nélkül. mind a napig mellyen elvalasztanac az jöktulágozofoc.

* Az Isten országnac kezdeti kiczē, hog' annac nevedeséből az ő hazalma inkab megtetedgyec. † Marc. 4. 30. Luc. 13. 18. " Luc. 18. 20.

* Marc. 4. 33.

* Psal. 78. 2.

† Megmagyarázza Christus a konkoltól való példabeszédet.

" Joel 3. 13. Apoc. 14. 18. * Snp. 8. 12. Inf. 22. 13. és 24. sz. és 25. 30. Dan. 12. 7. † Az Isten országnac nagy de annac külömben veszēsem lehetűc kőnté hamindeneket eladūc érette. † Sokan vadnac az anyaszent Egyházban kic nem az anyaszent egyház tagai, kic az unjso napon kihanyatnac. † Hasonlittya Christus a cōnitobat az jó gond viló haziro emberhöz. ki nem ezac ő maga szőlőszorgalmatos, kárđ egyebnec szűk-fogútro való él-fog vagyon, azért a imitoknakis gazdagnac ellenmenne tudománnyal, hogy azt mikor kejlővő-gyēc mint egy rő házból. † Marc. 6. 1. Luc. 4. 16. k Az ember ec néha szabad akaratnyoc scérint okot keres nec az botránkozásra, hogy ne engedgyec el-stannec. " Job. 6. 42. † Marc. 6. 4. Luc. 4. 24. Job. 4. 44. † Az az Isteni erő által való czudákac.

Sz. Mathe Evangelioma.

XIII. Rész.

Sz. Jánosnak fjevőtetie: Christus őt ezer embert meg: őt kenyérrel: ő és Petter, János az segyen: Sok beteges gyogyultának meg Gennezaret fölén.

† Marc. 6. 14. Luc. 9. 7.

* Az keresztelő János albasatosságnak példája melyt az szenteknek követnie kell. Herodes kezzei a szegnek példája. Az Herodias az ő leányával egybe istentelenségnek: az ő leányának az ő szegnek példája. Luc. 6. 17. Luc. 3. 19. * Lof. 21. 26.

* Marc. 6. 31. Luc. 9. 10.

† Marc. 6. 35. Luc. 9. 12.

Joh. 6. 5.

b Christus megdögvén nagy sokaságot őt kenyérrel és két halaccsal, bizonyos telesen arról, hogy semmi fogyatkozás nem létezen azoknak, kik mindenekei hátra hagynak az Isten országra kerülni. Nem kellett közzémondani azt a mi megmarad a mi elénkől hátrahagyottaknak.

1 A Ckor † az időben Herodes Tetrarcha hallá Jესusnak hírét. Es monda az ő szolgáinak: ez amaz keresztelő János, ő támadott fel az halálból, és annakokáért ezlekeizne ő benne ez tioc. * Mert az: Herodes megfogta vala az János, és megkötöztetvén őtet, vetette vala az tömlőtzebe az Herodiasért, az ő atyafianac Phelap királnak feleségéjéért. Mert azt mondogta vala neki János: Nem szabad te nekéd azzal élned. Es mikor őtet megakarná ölni, felvala az fokaságról, mivel hogy őtet egy taryác vala mint egy * Prophétát. Mikor pedig az Herodesnek születésének napját tisztelték, tántzola az Herodiasnak leánya ő előttről, és a Herodes megkedvelé a leánynak tántzát. Azért nagy esküvel fogadtott, hogy valamit róla kérne, megadna neki. Az leány pedig az ő anyja tanácsából monda: Hozzád elő nékem ide egy tálban az keresztelő János fejét. Es megfőomorodék a király, de az ő esküvésejéért, és az lakodalmosokért, paranczola előhozatni. Es elküldvén az hóhér, fejét vőteté Jánosnak az tömlőtzeben. Es előhozák az ő fejét egy tálban, és adatá azt a leánynak. Az leány bementurá az ő anyjának. 12 Es előjövén az ő tanítványi, elvivék az ő testét, és eltemeté azt, és elmentvén, megmondák azt Jესusnak.

13 Mikor az: pedig ezt hallotta vőina Jესus, elméne onét hajón az puiztába czac magának, és mikor ezt hallotta vőina az fokaság, gyalog követe őtet az vároikból. Es előjöv Jესus láca az fokaságot, megfuzá őtet, és az ő beregeket meggyógyita. Es † mikor estve lelé vőina, hozzája mentének a tanítványoc, és mondanac: Puizta hely ez, és az idő elmúlt, boctáid el az fokaságot, hogy menynec el a falukba, és vegyene magoknak elefégat.

16 Jესus pedig monda nekice: Nem tiükfég hogy elmenyene, adgyatoc ti nekice enniec. Montának az tanítványoc: Ninczen itt tőb elefég, őt kenyérnél, és két kicziny halacczánál. ő pedig monda hozzátoc ide nekem azokat. Es mikor paranczolt vőina az szegnek, hogy leulnénec az süven, és vőtte vőina az őt kenyereket, és az két halakat, az égre szemeit felemelvén, hállakat ada az Istennek, és mikor megfuzte vőina a kenyereket, ada az tanítványoknak, az tanítványoc pedig az fokaságnac. 18 Es őnec mindnyájan, és melegegedének, és felszedék az maradék darab kenyereket, 19 uzcuket koszáral. * Es az kic ötéc vala,

valának ugymint öt ezer főtűc, aszszonyi áliatok nélkül, és gyermekek nélkül.

20 ES mindgyaráit kényszerit Jესus az ő d tanítványit hajóba ülni, hogy elől elszednec kimenénec az túlsó partra, míg ő elboctázat kel hajoztaná az fokaságot. Mikor elboctázta vőina az fokaságot, elméne az hegyre szajóba el nem magának, imádkozni, "és mikor imádkéz: hágy ha oda vőlnais, czac ő maga vala. Az hajó pedig immár az tengernec közepette vala, és az hábóktól háborgattac vala, mert az szél ellenekben fu vala. Az etzakának pedig negyedik részén, méné hozzájoc Jესus az tengeren járván. Es mikor látac vőina az tanítványoc, hogy az tengeren járna, mehabrólanac, mondván, ez valami címűlandó áliat, és féitekben kéltac vala. De azonal szőla nekice, és monda: Biztatoc, én vagyok neféllytoc. * Es az hi nec felelvén neki Péter, monda: Hát te vagy, talá erőt vóparanczoly hogy hozzád mehessoc az vizeken. ő pedig monda, Jővel, és mikor ki szállott vőina az hajóból Péter, jár vala az vizeken, hogy Jესushoz menne. Es látván az nagy szél, megreméle. * Es mikor elkezdett vőina merülni, kiálta, mondván: Uram tarts meg engemet. Es mindgyárt Jესus kezeit kinyuvván megragadá Pétert, és monda neki: Ó kicziny hátú miért esel kétféle? Es mikor bément vőina Jესus az hajóba, megfuzék az szél. Az kic pedig az hajóba valanc, imádkéz őtet, mondván: Bizony Isten fia vagy te. 34 JES † mikor általkölt vőina az vizen, mentének Gennezaret földébe. * Es mikor megeiméntec vőina őtet az helynec lakosi, elküldének az egész tartományban, és minden beregeket ő hozzáhozának. Es kéric vala őtet, hogy czac az ő ruhájának perémét illenték, és valakic illetic vala, meggyogyultac vala.

Névinc a veszedelmec kimenénec az túlsó partra, míg ő elboctázat kel hajoztaná az fokaságot, elméne az hegyre szajóba el nem magának, imádkozni, "és mikor imádkéz: hágy ha oda vőlnais, czac ő maga vala. Az hajó pedig immár az tengernec közepette vala, és az hábóktól háborgattac vala, mert az szél ellenekben fu vala. Az etzakának pedig negyedik részén, méné hozzájoc Jესus az tengeren járván. Es mikor látac vőina az tanítványoc, hogy az tengeren járna, mehabrólanac, mondván, ez valami címűlandó áliat, és féitekben kéltac vala. De azonal szőla nekice, és monda: Biztatoc, én vagyok neféllytoc. * Es az hi nec felelvén neki Péter, monda: Hát te vagy, talá erőt vóparanczoly hogy hozzád mehessoc az vizeken. ő pedig monda, Jővel, és mikor ki szállott vőina az hajóból Péter, jár vala az vizeken, hogy Jესushoz menne. Es látván az nagy szél, megreméle. * Es mikor elkezdett vőina merülni, kiálta, mondván: Uram tarts meg engemet. Es mindgyárt Jესus kezeit kinyuvván megragadá Pétert, és monda neki: Ó kicziny hátú miért esel kétféle? Es mikor bément vőina Jესus az hajóba, megfuzék az szél. Az kic pedig az hajóba valanc, imádkéz őtet, mondván: Bizony Isten fia vagy te.

† Marc. 6. 53. Christus loc betegeseket gyogyitván, az az bizonyos telesen, hogy lelki betegeseknek is ő gyogyitja. * Nekinc egyebetis a Christushoz kel vőinac.

* Marc. 7. Nem menti meg itt Christus az Apollonac megrontac

XV. Rész.

Az emberi tudomány megvetette: Az lokat, hué czac Phariséus botrankozója honnan legyen: mi az mondgya ezoda tisztasulavisa meg az emberi: Az Camoc, mely melaniabils aszszonylány meggyogyitac és tőb szűk haragofelbecsük: Czuda tétel az hat kenyérről. ncc az emberes paranczolatya.

1 A Ckor * járulának ő hozzája valami Jerusálemből itáitódóc, és Phatiffu sajert, huiot az 2 loc, kic ezinondac: Mi az oka hogy itc isfen paranczotanítványid a rég, vén embereknek rende latinac megtartására semmi 3 J Jესus pedig felelvén móda: Mi az oka hogy itc isfen paranczolatya ez: † Tisztellyed a te atyádot, és a te anyádat: "Ísmét valaki gonoszt mód atyánac, vagy anyjánac, megöletteléc. 4 Deut. 5. 16. Eph. 6. 1. Ex. 20. 12. Lev. 20. 9. Prov. 20. 20.

b Ti

hanem azt miveléc véle az mit akarának: ezenkeppen kővetkezic, hogy az embernek 13 fiais izenvedgyen ő tőlóc. A ckor megértéc az tanítványoc hogy az kerésztlő János felől mondotta volna ezeket ő nékic,

* Marc. 9. 24.
Luc. 9. 38.

14 **E**S* mikor mentec volna az fokafág közc, méne ő hozzája egy ember, leclvén az 15 ő lábai előit. Es ezt mondván: URAM könyő: őly az én fiamon, mert az én fia kősfagos és nyavalyaful győrtetic, mert gyakor- 16 ta efic az tűzbe, gyakorra az vízbe. Es vittem őtet az te tanítvánidnac, és nem gyogyihattac meg őtet. Felclvén pedig Jéfus monda: ő hitelen és elfordult nemztlég: Vallyon f-meddig lézcec veletec? S-vallyon meddig izenvedic titeket? hozzátoc ide én 18 előmbe az beteget. Es megdorgálá Jéfus az őrdögöt, és kiméne belőle, és meggyogyula az gyermek az őráti fogya. A ckor az tanítványoc Jéfusot meuvén mondanac néki: Mi az oka hogy mi ki nem üzherőc az őrdögöt? Jéfus pedig monda nékic: Az ti hitelenlégteket. **M**ert* bizony mondom néktec, hogy ha annyi hitőtec volna mint a mustarmag, azt mondanatoc imez hegynec, mennyel innét, elmenne, és íemmi lehetelen nem volna nék- 19 tec. Es ilyen őrdögöc neme pedig ki nem üzterthetic, ha nem könyőigés és bdyitőtsálat.

Az akaria ezac ez szolással jelenteni Christus, hogy az izen nem vonfa meg magat mitőlóc, ezac mi maganc lé ne tegyic az kegyelemec kápjat ő mi hitelenlégűnél.

* Mar. 11. 23.
Luc. 17. 5.

† Inf. 20. 7.
Marc. 9. 31.
Luc. 9. 44.

c Ex. d. 30.

Az izen parancsolta vót hogy minden ember az egyházi jogalustnac megmaradiserá

adgyyon fél sicsist, mely tőt

húsz pèr, mert az Templum sicsist tőt ne

gyven pèr, az az fél sicsist

mondgyac két drachmanc melől megertic hogy az a drachma tíz pèr tőt.

Mivel pedig az mondy: az irasit hogy egy sicsist adot Christus magajér és Peterert, abbol megertic hogy az sicsist négy drachmát tőt, az az, negyven pèr, az aia Christus az adob... etc.

drachmanc melől megertic hogy az a drachma tíz pèr tőt.

Mivel pedig az mondy: az irasit hogy egy sicsist adot Christus magajér és Peterert, abbol megertic hogy az sicsist négy drachmát tőt, az az, negyven pèr, az aia Christus az adob... etc.

drachmanc melől megertic hogy az a drachma tíz pèr tőt.

Mivel pedig az mondy: az irasit hogy egy sicsist adot Christus magajér és Peterert, abbol megertic hogy az sicsist négy drachmát tőt, az az, negyven pèr, az aia Christus az adob... etc.

drachmanc melől megertic hogy az a drachma tíz pèr tőt.

Mivel pedig az mondy: az irasit hogy egy sicsist adot Christus magajér és Peterert, abbol megertic hogy az sicsist négy drachmát tőt, az az, negyven pèr, az aia Christus az adob... etc.

drachmanc melől megertic hogy az a drachma tíz pèr tőt.

Mivel pedig az mondy: az irasit hogy egy sicsist adot Christus magajér és Peterert, abbol megertic hogy az sicsist négy drachmát tőt, az az, negyven pèr, az aia Christus az adob... etc.

drachmanc melől megertic hogy az a drachma tíz pèr tőt.

Kicoda nagyob mennyeknec országában. Az botránkozajrok: Miert jött Christus: A c fiamac megintese: bűnénac megbozzálása. az szám kerő kiráttel.

1 **A**Zon* órában ménénec ő hozzá az ta- ^{* Marc. 9. 14.} nitványoc, ezt mondván: kicoda na- ^{Luc. 9. 46.} gyob az mennyeknec országáha? Es mikor egy gyermekét szólított volna elő Jéfus,

2 állata azt ő elcikben. **E**s† moxda: bizony mondom néktec, ha meg térte, és olyanoc nem lézcec mint a kis gyermekec, femmiképpen nem mentec bé az mennyeknec országába. Valaki azért megalázza

3 magát, mint a kis gyermek, az mennyeknec országában legnagyobb. <sup>a Az aláz-
sóság ártalm:
ket az ember
nagyra.</sup>

4 **E**S valaki egy ilyen gyermeknec gond- <sup>* 1. fr. 19. 14.
1. Cor. 14. 20.</sup> gyát felvélzi az én nevembe, énnekem

5 vélti fel gondomat. **V**alaki* pedig meg- <sup>b Vagy, Az ki
ilyen gyermek-
kelyjoltézen.</sup> botránkoztat valamellyet ez kicizynec közc, kic én bennem hízfinc, job vóna hogy

6 egy nagy malom követ kőtnéne az nyaká- <sup>c Az hirvec kö-
zds az ki leg-
kisseb arrlia
nagy gondunk-
nac kell lenni.</sup> ra, és az tenger mélfélegbe vetternéc. **J**ay ez világnac az botránkozác miatt: Mert

7 féükfég hogy legyene az botránkozác. <sup>* Marc. 9. 42.
Luc. 17. 1.</sup> De* jay az embernec az ki által a botrán-
kozás lézcen.

8 **H**ogy ha† pedig az te kezec vagy az te lá- <sup>d Ac botrán-
kozásokul ma-
gunkat nem ol-
talmazhat-
tyuc, de mind
altal annac
minden alkol-
matosságat el-
keli: avozatni.</sup> bad azt mivel, hogy megbotránkozzál, vágd el azokat és vedd el tőlöd, job te nék-
9 az életre mennel sántán és ezonkán, hogy nem mint két kézzel lábbal az őrc tűzre

10 vetterned. Es ha az te szemed azt mivel <sup>* Inf. 26. 24.
Añ. 2. 23.
és cap. 4. v. 28.
29.</sup> hogy megbotránkozzál, vágd hi azt, és vedd el tőlöd, job néked fci szemmel menned az

11 életre, hogy nem két szemmel vetterned az <sup>† Sup. 5. 30.
Marc. 9. 43.
c Mennel va-
laki erőlenb
annal nagyob
gondunknac kell
arralenni.
* Luc. 19. 10.
† Luc. 15. 4.</sup> Gehennánac tűzére.

12 **M**egjálátoc hogy valamellyet az kiciz- <sup>† Luc. 19. 17.
Luc. 17. 5.
Juc. 5. 19.</sup> nyec közzül meg ne utállatoc: Mert mondom néktec hogy ezeknec Angyal, meny-
13 országban mindenkor láttyac az én meny-
14 iaci atyamnac országját. **M**ert* az ember-
15 nec fia azért jött, hogy megtartsa azt az mi elvezett vala. **M**int tertzic nektec: Ha

16 vala mely embernec száz juha vagyon, és egy elvezend azoc közzül, nemde nem elmé-
17 gyené a hegyekre és megkerfic az elvezett juhot, elhagyván az kilentzenkilentze?

18 **H**ogy ha pedig megalalandgya azt, bizony mondom néktec hogy inkább őtül azon,
19 hogy nem az kilentzenkilentzen, kic elné-
20 menyeci atyátoc hogy elvezlzen egyis ez kicizyn gyermekec közzül.

21 **H**A pedig* vétkezic te ellened az te fele- <sup>† Az mi elle-
ninc ve: kezec
f. lebaratunk
nac megforgá-
lá, vanc mad-
gyac, és rendi.
* Deut. 19. 15.
J. b. 8. 17.
2. Cor. 13. 6.
2. b. 10. 28.</sup> barátod, dorgáld meg őtet, ezac te kő-
22 zötted és ő kőzic, hogy ha szódat fogadgya, megnyerted az te felebarátodat. **E**lla pedig szódat nem fogadgya, végy me' léd egy vagy két embert, * hogy két vagy három bűn-
23 fáguc valása után akai mely dolog bice-
24 nyesb lézzen.

XIX. Rész.

Christus megfelelt az Phariseusoknak az házassági elvölésről való kérdésre: Tanítja az Tanítványokat az házasságnak szükséges voltáról. Megáld egy néhágyz gyermekeket. Felelt egy ifiúnak az örökéletéről való kérdésre. Intitánit váryit az gazdagfiúnak veszedelmes voltáról. Igte: et te, zen azoknak kik érte elhadtanak mindeneket, mellyec nékik kedveseez világon.

* 1. Cor. 5.9.
2. Thess. 3.14
8 Az ki az anyaszent egyháznak itilerit megvallyá Istent utallja meg.
† Sup. 16.19.
Joh. 20. 23.

h Az Isten engedtelhetetlen lesz az te ellő, ki az ő felebarátjokul megvallyá Istent, zeknac meg né buzátnac.
* Luc. 17. 4.
i Szaz, vala nem iszer vetkezű és megengézel.

- 17 Hogy ha azoknakis nem fogadgya szavukat, mondd meg a gyűlölközésnek, hogy ha az gyűlölközés nem fogadgya szavát, * tégyen te előtte olyan mint val, mely pogány, vagy lukar. 8. Bonyt mondom nékiet, 18 valakiket megkoroztóc ez földön, menybeis kórozve léfzenc, és valakiket megöldoztoc, öldozva léfzenc menyországba is.
- 19 Ismét mondom nékiet, ha keitő ti közzületec egy akaraton léfzen ez földön, valamit kéneec megadatic nékiet az én mennyei atyámtól. Mert valahól ketten vagy három egybe gyűlneec az én nevembe, ott vagyoc o közöttoc.
- 11 h A Ckor hozzája menvén Péter, monda: URam megboczáliak az én felebarátomnac, valamennyiszér én ellenem vétkeztic: * Megboczállaké hétéfzer? Monda néki J e s u s : Nem mondom hogy hétfeztac, hanem hetvenhétéfzeris. Anna-kokaért hasonlatos az mennyekneec országga az királyhoz, ki az ő szolgálival akara 24 izámot vetni. Es mikor számot kezdett volna vetni, hozánac ő eleibe egy szolgálit, 25 ki adós vala tíz ezertalentumál. Es mikorona meg né fizethetne, parázcola hogy eladná az, mind feleségét, mid gyermekét és mindenét az mié vala, hogy az adóság meglenne. Lebúrúlván azért az szolgálga, könyörög vala az ő Uránac, ezt mondván URam múlyéc el ellenem való haragod, és 27 mindenekiől megelegitlec. Könyörúlván azért az UR az ő szolgálján, elboczáta őtet, és megengedé néki az adóságot.
- 28 Kimenvén pedig az a szolgálga talála egyvet az ő szolgálitársai között, ki néki adós vala 29 száz pénzvel. Es megragadván azt foyogattya vala, ezt mondván: fizesd meg az mivel tartozol. Lebúrúlván azért az ő szolgálga társá ő előtte, könyörög vala néki, ezt mondván: múlyéc el ezac most ellenem való haragod, mindenekről megelegitlec.
- 31 Amaz pedig nem akará, hanem elmenvén veté azt az tomlórtzbe, míg nem megadná 32 az adóságot. Mikoron pedig lártác volóna annac az ő szolgálga társai ezéket, igen megfzomorodánac, és elmenvén, mindeneket eleibe adánac az ő Uroknac, az mellyec lóttac vala. Acker előhivatván azt az ő Ura, monda nékie: gonofő szolgálga, minden adóságotat megengedém néked 34 velhogy könyörögél nékem. Nem kellett tenékedis könyörölned az te szolgálga tárfodon, miképpen én is könyörültem te rayfod? Es megharagodván az ő Ura, adá azt az hóhéroc kezébe, míg nem mind megadná az mivel tartoznéc. * Ezenképpen czelekefzic az én mennyei atyám is veletec, 35 hameg nem boczátya kikimind az ő felebarátjánac elléne való vékér fizve fzetint.

- 1 E S * mikoron elvégezte volna J e s u s ez beszédeker Galileából elindula, és méne Judéa országának határába, az Jordan vizén által kelvén. Es követé őtet nagy sokafag, és meggyogyitá azokat ott. Acker hozzája ménénecc Phariseusoc, kik kéfseitven őtet ezt kérdoc vala, Szabad az emberneec elhagyni az ő feleségét akarmi vétekért? 2 Oe pedig felelvén monda, nem olvaflatoké hogy az teremtő, 3 az első teremtesben férfiat és afzszonyi állatot teremtetty? 4 Es azt mondotta: * Ezért elhadgya ember mind atyát anyyát, és ragzkozgyec az ő feleségé, és ketten léfzenc egytest. 5 Azért többé immár nem keitő hanem egy test. 6 Az elkell túrni az mit azé: Ist egybec szerkeztetec, az ember kűl ő polgari elac válafzfa. 7 Es mondanac néki: Miért parázcoltatoc az puranczolta tehcár Mozes hogy az fzfia 8 elvölés az nem válától való bizentelgy levelet adgyon az ő mindenekor kedfeleléne, és azt elhadgya? 9 Felele nékie: vólí b Az Mozes az ti fizveteknac keménlfégyert c Az parázcagendte vól meg nékiet, hogy elhagyni a házasságot az ti feleségeket, De nem így vóltya az házasságotól fogva. 10 Mondom * ped g nekiet, fagoc, hogy valaki elhadgya az ő feleségét, hanemin ha paráznafejt, és máit vejend, parázna léfzen, az és a ki öknékűl elhagyatott az vólí állatot véifzen feleségűl, az is parázna léfzen.
- 10 M O N D Á N A C néki az ő tanítványi. Ha így kíválíképpen vogyon az férfúnac dolga az ő feleség való ajandék gével, nem jó tehat emberneec megházalod az maga megni. Es ő mondanékie. 11 Nem mindneec tartoztatoc az vólí b az az befzédet, hanem az kinec ajandéka az adatot. 12 Mert vadnac herélt emberc kik emberben, azert az ő annyoc méhéből úgy születtéc. Vadseuki nem köte nac ollykais kik emberektűl heréltetec meg leheri arra Vadnac ollykais kik magoc heréltéc meg magat éne. 13 magokat az mennyekneec országajert. 14 Nem az ki bévethi vegye bé f mondgya Christus hogy az ő kezeit vetné azokra, és imádfeleléne az kornéc éróitoc, Az tanítványoc pedig dorademi az örökéletet, mert szinte az igen igaz szűzcsűfűség sem erdemli azte hanem mondgya hogy vadnac ollyc kik magokat meztartoztatgy az házasságtűl hogy az mennyei dolgokbaon lefzenc fértebec és szorgalmatofbac. 15 Az az, a kinec eroc vogyon arra hogy megte házafodgyec tartoztatgya meg magat * Marc. 10. 27. Luc. 18. 18.

* Sup. 6. 14.
Marc. 11. 16.

* * *

Jesus

14 Jესus pedig mőda: Hadgyatoc békét a gyermekeknek, és ne tiltátoc meg őket hogy hozzám ne jőjysnc. Mert ilyeneké a menyeknek orfzága. Es mikor az ő kőzeit rájoc vetette vőlna, elméne onnét.

16 E Simé egy ember hozzája járúlván mőda néki: Jó Mesteré, Miözoda jőc ezeleded gyem, hogy az óróc életet vehessera? Es ő mőda anaé, s Miért mődazt engem jőnaé? ha ninczu senki jó tőb az egy lltennél, ha pedig bé akarsz az életre menni, tártst meg az paranczolatokat. Mőda az a Jესusnaé: Mellyeket? Jესus pedig mőda: Ne t őly.

17 Neparáznalkodgyál, ne orozz, hamis vallást ne tégy Tisztellj ed Atyádat, anyádat, és szeresd felebarátodat mint te magadort. Mőda néki az ifju: Miud ezeket megtartottam az én ifjulságom tő fogva, mi fogártkozás vagyon még bencuem? Mőda néki Jესus: Ha tőkélletes akarst lenni, eregy el, add el minden marhádat, és osztogafd az szegényeknek, és kénczed léstzen meyororfzágba, és jere és kövélst engemet. Mikor halloua vőlna pedig az ifju ez belzédet, elméne megfzomorodva, mert scc jofzága vala.

18 Jესus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec hog' az gazdag nehezen mégyen bé menyorfzágba. * Imét mondom néktec, hogy könnyeb az teréncé által menni, az tőncé fokán, hogy ne az gazdagnac lsten orfzágba menni. Ezeket meghalván az tanítványoc, igen megháborodanac és mődánac: Kic zoda idvőzölhet tēhár? Jესus pedig rájoc tek névén mőda nékiec: Az embernek élz lehetlen, de az lltennec * mindenec lehetégefce.

19 A Ckor t Péter felelvén mőda néki: Imé mi mindenecket elhadtunc és követtunc téged, mint léstzen az tő dőlgunc! Jესus pedig mőda nékiec: Bizony mődom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

20 Jēsus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec hog' az gazdag nehezen mégyen bé menyorfzágba. * Imét mondom néktec, hogy könnyeb az teréncé által menni, az tőncé fokán, hogy ne az gazdagnac lsten orfzágba menni. Ezeket meghalván az tanítványoc, igen megháborodanac és mődánac: Kic zoda idvőzölhet tēhár? Jēsus pedig rájoc tek névén mőda nékiec: Az embernek élz lehetlen, de az lltennec * mindenec lehetégefce.

21 A Ckor t Péter felelvén mőda néki: Imé mi mindenecket elhadtunc és követtunc téged, mint léstzen az tő dőlgunc! Jēsus pedig mőda nékiec: Bizony mődom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

22 Jēsus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

23 Jēsus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

24 Jēsus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

25 Jēsus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

26 Jēsus pedig mőda az tanítványoknak: Bizony mondom néktec, ti kic engemet követtete, amaz ujjounan val ő szűtetéskor, mikor ő üend az embernek fia az ő diczfőges székbe, * tuis ültőc tizékét székekben, és megítéltce az Izrael nec tizenkét nemzetféget. Es valaki elhadgya házait, atyafiat, nényeit, hūgait, attyát annyát, felelféget, gyemekét, jofzágát az én nevem ért, száz annyit vészén, és az óróc életet örökkéig szerint birja. Soc elfőc t pedig léstznce utólfőc, és scc utólfőc léstznce cūfc.

1 MERT a hasonlatos az menyeknek orfzága az gazdához, ki jó reggei kinégyé, mind az tőlti miveleket fogadni az ő szőléjébe. Es meg. vel egybe a felszerződvn ő velec egy napra tíz pénzbe, el s Caputinae: kűid őket az ő szőléjébe. Es kimenvén hat órákor, lára más rendbélietis az piastig: g és azt a tzon álván hivolkodni. Mőda azoknakis: vőstis.

2 Mennyetec el tiis az szőléjébe, és az mi igaz néktekis megadó. Azoc pedig elmenénc. b Es ismét, hat és kilentz órákor kimenvén b Az lsten kű szinte azonképpen ezeledked. Tizencé b senkine. nem rakor pedig kimenvén, találá más rédbélicadoft, k nyelket álván hivolkodni, és mőda nékiec: meségéből a kű

3 Miért állotocitt nap estig hivolkodván? Mőda néki, mert lenki nem fogadott meg akorja hūmú minket, és mőda nékiec: mennyetec el tiis hūmú

4 a szőléjébe, és az mi igaz megfűzeté. Mikor on pedig imár estve vőlna, mőda az Gazda az ő viuzeléréncé, hivd elő az miveleket és fizes meg nékiec, elkezdvén az utófsokon mid az 9 elfőkig. Es mikor előjőttec vőlna az kic tizzenegy órákor mentec vala az muakára, azokis fejkenkt utólszónc. Eljővén pedig az elfőc, alityac vala hogy őc tőbbet c Az lsten egy vevnénec, de azokis fejkenkt tíz pénz vő. arant fizet a nec Es mikor felvőttce vőlna az pénz, zú zoknac a kű

10 godnac vala az gazda ellen. c Ez mődván: nem egy időben Ez utófsőc czac egy óráig munkálodtanac, hivot el. Mi az és azokat mi hozzanc hasonlatosokká tőrt el tē lsten elem ted, ki az napnac terhét és hevűféget szűved. se az misaléba

11 tūc Őc pedig felelvén mőda egyyknc, b aranc ellen no rátom, semt bősűtűt nem tézcc raytad, vag' zuzogodgyunc nem tíz pénzbe szerzőrtel meg én velem. hanem az mi

12 Vedd fel az mi tiéd és meny el, én pedig az hivatalunkba utólsőnekis annyit akatoc adai mint te né jarjunc.

13 ked. t Vagy nem szabadé nékem az én mar. t Rom. 9. 21. hámból azt mivelnem az mit akatoc? avagy d Az az, Az tő az te fzeded a azért gonozt hogy én jó vá-ircgykedélő

14 gyo: * Ezenképp az utófsőc elfőc léstznce, vaioz hoy én ő és az elfőc utólfőc. t Mert fokban vadnac az velec joltōrem. hivatalosoc, de kevelen az válafzottac. * Sup. 19. 30.

15 E S * felmenvén Jēsus Jerusálembe, mel. Marc. 10. 31. léje vővé az tizenkét tanítványokat czac Luc. 13. 30. magoknac az iton, és mőda: Imé felmē. t Inf. 2. 2. 14. gyunc Jerusálembe és az embernek fia clar. c Christus fűkultanc az Papi fejedelmeknc, és az irasutőségképpen szon

16 dőknac, és halálra kárhōztattyac őtet. Es ved, de szabad adgyac őtet a pogányok kezébe hogy meg akarattyából. cz usolyac, megoltorozac, és t megfűzit. * Marc. 10. 32. léc, de harmad nap feltamad. Luc. 18. 31.

17 A Ckor f * mēne ő hozzája az Zebedeus t Jch. 18. 31. stinac annyja, az ő stival egybe, tērdre f Az Zebedeus Jēsvén és akarván ő tőie valamit kérti. Jēstinnac annyakus pedig mőda néki: mit akarsz? Es az mődnac kevanjagoda: Paranczolljad hogy az én két fiaim ül. * Marc. 10. 35. lyenec a te orfzágodba, egyye job kezéd se. B Az poharnac lól, az mástbal kezéd felől. Felelvén pedig megitalán és az Jēsus mőda: Nem tudgyatoc mit kértcc. kerestek kedő Megihattatōk az pohárt, az mellyet én sen mind egyye megfiszom, és az kerestfűggel megkerest. t, tudniillet a telkedheteké a mellyel én megkerestelke. borsorsóg szű

8 Nem tagadgy Christus az ő jövolat, hanem az sftat az ő tudományanc és szanclyéncé igaz esmerőine akarja vinné. mintha azt mődánac, hūmú mőda, z jōnac ha meg né esmerst, ki legycc én. Az ifjst Christus a törvenre igazsitya, hogy megfimerje abbol az ő erőtlenséget, és orvofstígt keressén ő nála. t Exod. 20. 13. i Az törvény sohul nem kévannya hogy minden marhakat eladgyuc és az szegényeknek adgyuc. De mi vőhogy ez ifju nem ismeri az ő belső gyarlostégát, a telhetetlenséget, hanem czac az külsőrűl szorgalmatos hogy tudniillc ne legyen külső léppen lo-povogy parazna annakokacert mongya néki hogy marhájat eladgya, hogy megfimerstécc mi vőjon szűvőlc.

XX. Rész. Munkasoc vitenec az szőléjé: Gonozst em: Christus szervedst jōvenőbli: Zebedeus fia: Pohár: Christus mi szolganc két vakoc.

Sz. Mathe Evangelioma.

monda nékic: Az pohár bizonyára megisz-
szátoc, és azzal az kereszteféggel kereszte-
kedtcc, mellyel én; hog' pedig az én job vag'
bal kezem felől üllyetec, nem én adhatom,
hanem adatac azoknac, ^h az kik nec az én a-
tyámtól megkésztetett.

24 **E**S † mikor ezt hallottáe vólna az tíz ta-
nitványoc, megháborodánac à két tanit-
25 vány felől. **J**esus * pedig előszólitván őket,
monda: † Tudgyátoc hogy az pogányoknac
26 királyi uralkodnác à pogányokon, és az kic
27 hatalmafoc, hatalmaskodnac azokon. De
nem ugy lézven ti kőztetec hanem az ki ti
28 kőztetec nagy akar lenni, légyen ti szolgál-
29 toc. † Es valaki ti kőztetec akar első lenni,
30 legyen ti szolgátoc. * Mint az ember nec fia,
nem jót hog' szolgállyanac néki, hanem
hog' † ő szolgállyon, és * adgya az ő életét
váltlágira fokakéért.

29 **E**S † mikor Jerichoból kimennéce, kő-
30 veré őtet fokafág. Es imé két vakoc, kic
ül nec vala az út mellet, mikor hallottáe vól-
na hogy **J**esus azon menne el, kiáltnac vala,
mondván: Urá Davidnac fia könyörűly mi
31 raytunc. Az fokafág pedig dorgállya vala ő-
ket hog' halgatnánac: azoc pedig annál in-
káb kiáltnac vala, mondván: Uram Dávid-
32 nac fia könyörűly mi raytunc. Es mikor
megallott vólnc **J**esus, előszólitá őket, és
monda: Mit akartoc hogy czelekedgyem ve-
33 letec? Mondánac néki: Ur am hog' az mi
34 szemeinc megnyilartkozoznác. ^k Es könyö-
rűlvén raytunc, illeté az ő szemeket, és mind-
gyávt megnyilartkozoznác az ő szemec, és
kövteré őket.

XXI. RÉSZ.

*Christus szamaron ülven bémegyén Jerusa-
lemben: az vásárlókac kiűzi az Imárságnac
házából. Az figefa megszárad: János kereszte-
ge: kis tesztic Isten akarattýar: Fokaroc és pa-
ráznác, Isten szóleje: az Gar du fia megölette az
miv: fekiöl: Szegyet kö.*

1 **E**S † mikor közelgettec vólna Jerusa-
lemhöz, és jurottac vólna Bethphagéba
az olay fáknac hegyéhez, elküldé akkor
2 **J**esus kettőt az ő tanitványi közzül, **E**zt
mondván nékic: Meanyetec imaz saluba,
az melly előtterecc vagyon, és mindgyárást
találtoc eg' megkőcőt szamarát, és az ő vem-
hét véle egyűt, oldgyátoc el, és hozzátoc
3 nékem. Es ha valaki ti néktec valamit szó-
land, mondgyátoc hogy az UR szűköl kö-
döcznélkül, és azon elböczártya azokat.
4 Ez pedig mind azért lótt, hogy bécelnéce az
Prophétánac mondása, ki imgyen szólt.
5 Mondgyátoc meg az Sionnac leányánac:
* Imé az te † királyod * jó néked aláza-
6 ton, Szamar hátán ülven, és tereh alá szok-
tatott szamaránac veh ménecc hátán. Elmené-
7 nec, az mint nékicc parázoltá vala **J**esus. Es
elhözác à szamarát, és az ő vehmét, és az ő fel-
sőruhájokat azokra terítécc, és **J**esust ülterécc

8 azokon fellyül. Az fokafág pedig az ő ruhá-
ját az útra teríti vala, némelylecc fánac ágait
szegletic vala, és azokat hintic vala az útra.
9 Az melly fereg pedig elől és hától mégyen
vala, kiált vala, mondván: " † **L**egy segítű-
gűl **I**sten az Dávid fiánac! Aldott legyen az ná az David
ki jött az Urnac nevébe. **L**egy segítűgűl **I**sten
10 **I**sten ki vagy az magallágban. Es mikor bé-
ment vólnc Jerutáembe, megháborodécc **g**os egreken.
11 mind az egész város, ezt mondván, kicződa † **P**sal. 118. 25.
12 ez? Az fokafág pedig azt mondgya vala: **E**z **é**s 26.
13 amaz **J**esus az Nazarethből, Galilea városfő-
14 ből való Prophéta. ^b Es * béméne **I**e. ^b **C**hristus az
fus az **I**sten templomába, és kiűz é onnécc az **I**sten házánc
15 vártlókac, és az pénzváltókac asztalokat, megfeszítöc
és az galamb ártoknac székeket felforga-
16 tá. Es monda nékic, meg vagyon írván: **L**uc. 19. 45.
† Az én házam imádkozáluac hazánac mő-
17 datic, * ti pedig azt latroknac barlangjávé † **E**sa. 56. 7.
18 töltetec. Es menénecc akkor ő hozzá va-
19 koc és fántác az templumban, és meggyo-
20 gyítá azokat. ^c Mikoron † látácc vólnc papi-
21 gyűdác papi fejedelmec és az irástudóc az ezu-
22 gykednec **C**hri-
23 da dolgokat à mellyeket czelekedett vala, és
24 **I**stent, de hűh-
25 hallottáe vólnc az gyermekeket kiáltani az
templumban, és ezt mondani: **L**egy segítűgűl † **M**arc. 11. 17.
26 **I**sten az Dávid fiánac: megharagodánac. Es
mődánac néki: Hallodé az mit ezec mőda-
27 nac? **J**esus pedig mőda: Jól hallon: Ioha nem
28 olvaftároké ezt: * Az kiczin és czecczfőpő
29 gyermekek nec szájoc álca, végezted el à di-
30 czétetec? Es őket elhagyván, kiméne az vá-
31 rosból Bethaniaba, és ott marada szállálon.
32 **R**eggel † pedig az városba bétérven meg-
33 éhezéc. ^d Es mikor látott vólnc egy
34 figefát, az út mellet, oda méne az fához, és
35 jarnac vegre à nem találá semmit azon, hanem czac à le-
36 két, és monda annac: Soha őrcöké te ray-
37 tad ezután gyümölcs ne tettemjen, és azzon-
38 nal megszáradá az figefa. Mikoron az-
39 ért ezt látácc vólnc az tanitványoc, elc-
40 dälközánac, mődván, mi módon mindgyá-
41 rást megszáradá az figefa? ^e Felelvén pedig
42 **J**esus monda nékic: Bizony mődö nektec,
43 hog' ha hitetec lejend, és nem kételkedetec,
44 nem czac ilyen dolgot czelekedetec, hanem
45 ha azt mondgyátoc iméz * hegy nec, kelly
46 fel, és szökjél az tégerebe, megléicen. Es † va-
47 la mit kérendetec könyörgétekben, ha hié-
48 detec, elvezítetec.
49 **E**S * mikor ment vólnc az templumba, az
50 Papi fejedelmec és az irás tudóc hozzája
51 ménénecc, mikor tanítana, és inődánac: Mi-
52 czoda méltosfággal czelekeded ezeket és ki
53 adta néked ez méltosfágot? Felelvén pedig
54 **J**esus monda nékic: Enis kérdelec titeket
55 egy dologra, melyre ha megteletec, és nis
56 megmondom néktec miczoda méltosfág.
57 gal czelekeczem ezeket. Az keresztező **J**a-
58 nos keresztelege **B** honnót vala, menybőlé
59 vag' emberctől: Amazoc pedig ő magok-
60 ban illyen mődöc okoskodnac vala: Ha azt
61 mondgyuc

h Az az, nem
entisztem és né
azérisóctem
hogy uraságoc
ofszogassac.
† **M**arc. 10. 41.
* **L**uc. 22. 25.
i Az Apasztaloc
és tanitoc nem
urac hanem
szolga.
† **I**nf. 23. 12.
* **P**hilip. 2. 7.
† **L**uc. 22. 7.
* **1**. **T**im. 2. 6.
Tit. 2. 14.
1. **P**er. 1. 19.
† **M**arc. 10. 46.

k Christus meg-
advan az va-
koknac szemec
világát, azzal
megbizonyítja
hogy ő ez világ-
rinc világozá-
ga.

† **M**arc. 11. 1.
Luc. 19. 29.

* **Z**ach. 9. 9.
Joh. 12. 15.
† **E**sa. 62. 11.
a Az király **J**e-
sus **C**hristusnac
arj: őgá nem
teszt hanem lel-
ki.

mondgyuc hogy menyből volt, azonnal azt mondgya mi nékűnc, miért nem hitetec 26 telhát neki? Ha pedig azt mondgyuc hogy emberektről volt, féünc az kölségtől, mert † az Jánost mindnyajan úgy tarttyác mint 27 Prophétát. Es felevén Jესűnac mondánac: Nem tudgyuc. Monda nékic Jესus: Es sem mondom meg miczoda méltosággal 28 czelekelzem ezeket. ^h Mint tettzic pedig ti néktee? Egy embernecc vala két fia, és módá az egyikűnc, cegy el fiam munkálkodgyal ma az én szőlőmben. Es az felevén 29 monda: Nem métyec, da az után meggodolván magát, elménc. Es az máhknac hasonlatos képpé szöla, és az felevén monda: Elmégyec Uram, maga nem méne el. Ez 30 kettő közzűl melyic czelekedte az attyánac akarattytát? Mondánac nékic: az első. Monda Jესus nékic: Bizony mondom néktee a fukaroc és az paráznac előlvésznecc titeket az 32 litennec orizágában. Mert eljött ti hozzátoc keresztelő János, az igazságűnac útá, és né hitetec nékic. Az fukaroc és az paráznac hívénecc nékic: Ti pedig kic ezt lártátoc, nem tértetec meg az után, hogy nékic hinnétecc. 33 ⁱ Hallyatoc más példabefzédcc: * Vala egy házbiró ember, ki plántala szőlőt, és azt gypével kórnyűlvőve, és abban emele szótót és eppite tornyot, és azt az munkásokra 34 bizván, ő maga mezszte földre méne. Es mikor az gyümölcsz érénecc ideje eljött volna, elküldé az ő szőlőgait a munkásokhoz, hogy a szőlőnecc gyümölcszében hoznánac. 35 Az munkások pedig megfován az ő szőlőgait, némellyet azokban megverénecc, némellyet megölénecc, némellyet megkövezénecc. Ismét más rendbéli szőlőgait boczátá, többeket az előbieknél, és azoekalisigy 37 czelekedlénecc. Utólzoc pedig elküldé az ő maga fiát, ezt mondván: megbeczüllic az én fiamit. Az munkások pedig látván az gazdánac fiát, mondánac ő köztöc: Ez az szőlőnecc ő örökösé, * jer ölyűc megötet, és foglallyuc el az ő örökfégét. Es megfován 39 azt, kiűzéc az szőlőből, és megöléc őtet. 40 Mikoron az ért megjövend az szőlőnecc Ura, vallyon mit czelekelzic az szőlőnecc munkásival? Es mondánac nékic: a gonoszokat gonoszul elveszti, az ő szőlőjét pedig más rendbéli munkásokűnac adgya, kic a szőlőnecc gyümölcszét beadgyác mikor alkalmas ideje lészén. Monda nékic Jესus: Soha nem olvaftátoké az irásban: * Az mely követ az eppitöc megveretec, az lött az szegelenec feje, Az Utórlött ez, és czu- 43 dálótt dolog mi előtűne: Annakokárrt mondom néktee, hogy elvételic ti róletoc az Istennec orizága, és adatic az pogány népeknecc, hogy annac gyümölcszét teremtsé. 44 Es a kic efcie erre az kőre megomol, a kic pedig fellyűl efsendic, elrontya azis. Es mikor 45 ő hallottác vőlna a Papi fejedelnecc és alpha

riszűsöc az ő példabefzédit, megértéc hogy ő róloc módtá vőlna. Es mikor ő akaránac otet megfogni, megfélémlénecc az kölségtől, mert úgy tarttyác vala őtet mint Prophétát.

XXII. Rész.

Ményegzőnecc példaijas pogányoc hivatala; ményegzic ruba: az Czáfzárnac való adarol kerderic Christus: az halottakűnac feltámadásáról: Nagyob paranczolat: szöreteti Istennec és felebarátunkűnac: ki fia lészén az Christus.

1 **E**s a felevén Jესus ísmét szöla nekic péld. ^a Nem azoo 2 dabefzédcc által, ezt mondván: * Ha az anyaszent 3 sonlatos az mennyeknecc orizága az király. Egyháznac 4 hoz, ki az ő fiánac menyegzőt szerze. Es elgatic az ige al 5 küldé az ő szőlőgait hogy elhívánac az kic az tal hivattat 6 lakodalomba hivatalosoc valánac, de nem 7 nac, mert azoo 8 akaránac eljőni. Ilinét elküde más rendgyakorta inkáb 9 béli szőlőgait, ezt mondván: Mondgyátoc akornac az vi 10 meg az hivatalosokűnac, imé az én ebédemet lagnac szölőab 11 elkészítetec, az én túlkaim és madatim megni, az hivogag 12 ölettetec, és mindenecc kézfec, jertec el a latokatis gyakor 13 kodakomba. Amazoc pedig magokat vonoggyakorta inkáb 14 garván, némelly ő kézzűloc az ő jözágában tyác: hanem az 15 méne, némelly az ő kereskedésére. Az többic engednecc az 16 bi pedig megfovya az ő szőlőgait, bocsfűzűtg 17 gal illetéc és megöléc őket. ^b Az király pe 18 dig mikor ezt halotta volna, megharagűve, ^c Luc. 14. 16. 19 ^b Apoc. 19. 7. 20 és az ő hadát elküldvén, elveszté az gyilkol 21 sokat, és azoknac várokokat felgyűytá. Ac 22 lümmac megkormonda az ő szőlőgainac: Az lakodalom 23 vótis megbün 24 bizonyára megkésztetec, de az kic hivata 25 lóc valánac, nem völtac méltöc. ^c Men 26 nyetec el azért az útraknac fejéire, és valaki 27 hja az valasfe 28 ker talátoc hjiátoc bé a lakodalomba. Es 29 kiménvén az szőlőgac az útrak, mindenecc 30 arrul ingyen 31 begyűyténecc valakiket találánac, jókat és 32 gonoszokat elegy, és bételéc az lakodalmas 33 ház vendégeket. Es béménvén az király 34 hogy megtekintenecc az vendégeket, látá ott 35 egy embert, kinecc nem vala ményegzei ru 36 d vadnac az 37 hája. ^d Es monda nékic: barátom, mimódon 38 jöttel ide, holott ninczen ményegzei 39 szűhád: és az megnéműta. Acker monda a 40 király az szőlőgacnac, ennecc kezeit lábait 41 megkörözvén vigyétoc el innét, és vesétéc 42 az külső setétfégre, * outlészé híras és fogak 43 nac czikorgatáta. † Mert sokan vadnac a hi 44 vatalosoc de kevesen vadnac a választottac. 45 ^e Sup. 8. 12. és 13. 42. 46 **A**cker a Phariszűsöc elménvén, tanáczot 47 tartánac hogy megfogná őtet az ő be 48 szédében. Azért küldéc ő hozzá az ő tanit 49 ványokat a Herodes szőlőgaival, kic igy szöl 50 lánac: Mester, tudgyuc hogy te igaz vagy, és 51 az Istnecc útát igazán tanitod, és hogy senki 52 vel nű gondoloz, mivelhogy senkinecc szemé 53 lyét nű nézted. Mond gy azért mi nekűnc 54 mint tettzic nékic, kellé a Czáfzárnac adot 55 Ezeretni vagy nűt. Es megfelinérvén Jესus az ő 56 álnoklagokat, monda: mit kértetgettecc eu 57 gemet képmutatóc? Műasztoc nekem egy 58 adó pénzt, és ők mutatánac nekic egy pénzt

† Supr. 14. 5.

^h Ez vilagon gyakorta azoo votic meg az Evangeliomat a kiknecc előzzeris kellene venni, és az nyilván vobó bűnűsöc vészic.

ⁱ Gyakorta az Istennec házánac azoo nagy ellenségi az kike az biztatott, de az Istennec bizatala nűn köitetet bizonyos időhöz; biyhez és szemelyekhez. * Efs. 5. 1. Jer. 2. 21. Marc. 12. 1. Luc. 20. 9.

* Inf. 26. 3. és 27. 1. Job. 11. 51.

* Psa. 118. 22. Efs. 8. 14. és 28. 16. Luc. 20. 17. Act. 4. 11. Rom. 9. 33. 1. Pet. 2. 7. † Efs. 8. 15. Luc. 20. 18. Az hitellenec és kegyetlenec semmit nem czelekedbernecc Istnecc akaratya ellen.

* Sup. 8. 12. és 13. 42. Inf. 24. 51. és 25. 30. † Sup. 20. 16. Marc. 12. 13. Luc. 20. 20.

XXIII, Rész.

Mennyire kellyen az Phariseusok halgatni Christust egyadalmi tanítón. Jay az képmutato Phariseusoknak: az Prophétac öldöklői az Jerusalembőléc megváltásának.

20 Es monda nékic: kié ez az ábrasz, és az
 21 pézzen való irás? Mondának néki: a Czáfzárta. * Ackor monda nékic * adgyátoc meg azért az mi az Czáfzárta, az Czáfzárta, és az mi Istené, Istenec. Mikoron azért ezt hallottátc volna, elzudalkozának, és elhagyván ötet elmenének.
 22 Ugyan † azon napon méuenec ő hozzája az Sadduceusoc, kie az feltámadást tablegdyác, és kérdéit tőné ő tőle. Ezt mondván: Mester, a Moles azt paranczolta * hogy ha valaki meghaland magzatok nélkül, annak az ő atyafia elvegye a feleséget mint fogorafont, és az ő meghólt atyafianac magot támaszszon. Vóltanac pedig mi nálunc hét atyafiac, és az első feleséget vévén magának, meghala, és mivel hogy nem valának magzat, az ő feleséget 23 haita az ő atyafiaira. Hasonlatos képpén az mátdic és harmadic, mind hetediglen.
 24 Utólszor pedig az afizonyi állatis meghala.
 25 Az feltámadásának idejé az azért, mellyiké léfzen az afzonyi állat, mem az mind az hétnecc 26 felesége vólt. Es felelvén Jesus monda nékic: Tévelegtecc mivel hogy nem tudgyátoc 27 az iráfokat, sem az Istenec hatalmát. Mert az feltámadásának idejében sem feleséget né 28 vésznecc, sem házafagra nem adatnac, hané olyanoc léfzenec mint az Istenec Angyali menyben. † Az helottaknac feltámadása felől pedig nem olvastátoké a mit Isten mon- 29 doct néktecc, illyen módon: * En vagyoc Abrahamnac, Iliáknac, Jácobnac Istenec: Az Iste pedig nem hóltaknac hané élőknecc Istenec. 30 Es mikor ezt hallotta vólna az sokafag, † elzudalkozé az ő tudományán.
 31 A Z Phariseusoc pedig mikor hallottátc vólna hogy Jesus bédögta vólna szájokat az 32 Sadduceusoknac, egybegyűlénec. Es megkérde őtet ő közzulóc egy törvéntudó ké- 33 sértvén őtet, és ezt mondván: Mester, mellyic az nagy paranczolat az törvében? Jesus 34 pedig monda nékic: † Szeresséd az te Uradat Istenedet tellyes lelkedből, és tellyes elméd- 35 ből. Ez az első és nagy paranczolat.
 36 Az másodice pedig hasonlatos éhöz, * szeresséd az te felebarátodat mint te magadat. Ez 37 két paranczolatban függ mind az törvény, és az Prophétac irása.
 38 Mikor † pedig az Phariseusoc mind oda gyűlte vólna, kérde őket Jesus. Ezt 39 mondván: mi tetzic néktecc az Christus felől? 40 Ki fia? Mondának néki, Dávidé. Monda nékic Jesus: Mint vagyon tehát, hogy Dávid 41 szent lélec által őtet urának mondgya, ezt mondván? Mondá * az Ur az én Uramnac, 42 üll az én job kezem felől, mi'gen verem a te ellenfégedet a te láb alá. Ha azért Dávid 43 nevezi őtet Urának, mimádoa ő fia? Es senki sem mit nem felelhet vala néki, sem pedig 44 az napágtól fogva senki őtet többé semmitől nem mencié megkérdeni.

1 **A** Ckór Jesus szólla a fokafignac, és az 2 ó tanítványinac, Mondván: A Moles feléi és * székiben ülné az iráfudóc és az ledó tanító.
 3 Phariseusok. Mindeneket azért valamelyeket néktecc paranczolniac hogy megtarlatok, megtarlatoc, és azt ezeledgyétecc: De az köveinac, ő ezelekederec léreit nezelekedgyétecc: mert * Nichem. 8. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 1 **A** Ckór Jesus szólla a fokafignac, és az 2 ó tanítványinac, Mondván: A Moles feléi és * székiben ülné az iráfudóc és az ledó tanító.
 3 Phariseusok. Mindeneket azért valamelyeket néktecc paranczolniac hogy megtarlatok, megtarlatoc, és azt ezeledgyétecc: De az köveinac, ő ezelekederec léreit nezelekedgyétecc: mert * Nichem. 8. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
 1 **A** Ckór Jesus szólla a fokafignac, és az 2 ó tanítványinac, Mondván: A Moles feléi és * székiben ülné az iráfudóc és az ledó tanító.
 3 Phariseusok. Mindeneket azért valamelyeket néktecc paranczolniac hogy megtarlatok, megtarlatoc, és azt ezeledgyétecc: De az köveinac, ő ezelekederec léreit nezelekedgyétecc: mert * Nichem. 8. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

† Az halottaknac feltámadásat bizonyítja Christust az Sadduceusoc ellen.
 * Exod. 3. 6.
 † Sup. 7. 28.
 † Deut. 6. 5.
 Luc. 10. 27.
 * Lev. 19. 18.
 Marc. 12. 31.
 † Marc. 12. 35.
 Luc. 20. 41.
 † Christus bizonyítja magát ambeféje szorint David fiaának lenni és Istenfége szorint David urának, az az Istenec.
 * Iyál. 110. 1.

† 1. Reg. 8. 13.

2. Chron. 6. 2.

† Az méntanac, kapornac kőmē- nec dez málásán érti azt, hogy az Phariséusok kit- sen dolgokban i- gen szorgalma- tofoc az mi fő dolog volna pe- dig, elhadgyac az szunyognac megfűzítésénis az ont érti.

* Luc. 11. 42.

† Az Pharisé- us az külső rife- tásiágot sz. r- galmátoc, az belsőt pedig el- hadgyac.

* Luc. 11. 39.

† Luc. 11. 44.

† Az képmutoc az azal romjác meg migoktat az mi ve. La- karuac binóket

† Luc. 11. 47.

* Sup. 3. 7.

† Azoknak bün- tetésekről kie valami Isteni buzgóságnac sine alatt az Evangeliomot haborgattjac.

† Gen. 4. 8.

Heb. 11. 4.

* 2. Chron. 34. 21.

† Luc. 13. 34.

† Az az, Nem látoc engemet mig nem sokan az Isten lelke al- tal megértit et- ven ejménc engemet lenni I- steniől küldezet

† Messiasnac.

arrais eskefcie, és mind azokra mellyec az
 21 óltáron vadnac. Es az ki eskefcie az tem-
 plumba, mind arra eskefcie, mind pedig arra
 22 az ki az Templumba † lakozic. Es az ki
 eskefcie az égrec, eskefcie az Istennec királi
 fizikirc, és arra az ki abban áll. † Jay * nék-
 tec képmutató irástudóc és Phariséusoc,
 mert megdézállyátoc az méntat, az kő-
 mént, az kaprot, és elhadgyátoc a mi az
 23 törvénybe fő dologvólna, az itéletet, az ir-
 galmasságot, az tókélltetelleg, ezeket kel-
 leme czelekedni, amazokatis el nem kelle-
 24 ne hagyni. Vak vezérec kie megfűzítec
 25 az szűnyógot, és az tevét elnyelítec. † Jay
 * néktec képmutató irástudóc és Phariséu-
 26 suc, mert megfűzíttyátoc az pohárnac és
 az tálnac külső rézfészét, belől pedig azoc
 rakvac ragadományal és mértékletlenfég-
 27 gal. Vak Pharisé, tífzítis meg előfzer az
 mi belől vagyon az pohárban, és az tálnan,
 hogy az mi kívől vagyon azis tífzita légyen.
 28 Jay † néktec képmutató irástudóc és Pha-
 riséusoc, mert szinte hafonlatofoc vadtoc
 a megfűzítet koporsókhoz, mellyec ki-
 29 vől fizénc tetzenec, belől pedig rakvac
 holtaknac tetemeivel, és mindé undokság-
 gal. Azonképpen tiis láttátoc emberek-
 nec kivől igazaknac: De belől rakvac vát-
 30 toc képmutatásfál és minden Iste törvénye
 ellen való bűnnel. † Jay † néktec képmu-
 31 tató irástudóc és Phariséusoc, mivelhogy
 éppitítec az Prophétáknac temetéfeknc
 helyét és az igazaknac temetéseknc hely-
 32 tét ékegetítec. Es azt mondgyátoc,
 ha az mi atyákknac idejében éltünc vóna,
 nem lóttünc vóna nékiec tárfái az Prophé-
 33 tac halálában. Azértti magatoc ellen bi-
 zonságot téfzítec, hogy ti fiaitoc azok-
 34 nac kie mególtéc az Prophétákat. Tiis tólt-
 35 setec bé az ti atyáitoknac mértékét. Ki-
 gyoc, * mérges kigyóknac nemzetségi, mi-
 módon távoztrathattyátoc el az Gehenná-
 36 nac büntetését.
 37 A Nnakokaértimé én boczátoc ti hozzá-
 toc Prophétákat és bólezeket es irastu-
 dokat, és azoc kózzúl némellyeket mególt-
 38 toc és megfűzítítec, némellyeket mególt-
 39 toc az ti Synagóáitokban, és kerge-
 títítec egyice városból az másíkba. † Hogy
 40 szállyon ti reátoc minden igaz vér, melly
 kiontatott ez földön, az igaz † Abelnec vére-
 41 től fogya mind az Zachariasnac Barachiás
 42 fiánac véreig, * mellyet mególtítec az Tē-
 plum kózt és az óltár kózt. Bizony mon-
 43 dom néktec, hogy mind ezec rejá kóvertke-
 44 nec ez nemzetségrec. † Jerusálem, Jerusá-
 45 lem, ki mególlóc az Prophétákat, és meg-
 kóvezed azokat kie te hozzád boczátat-
 46 nac, mennyiszter akartá egybegyűytetni az
 47 fiaidot, kiképpé az tik az ő fiait egybe gyűy-
 48 ti, az ő szárnyai alá, és nem akartad. Imé
 49 azérs az ti házatoc pusztaléfaca. † Mert

mondom néktec, hogy ez időtől fogya nem
 látoc engemet mig nem az mondgyátoc.
 Aldott a kijótt az URnac nevbe.

XXIV. Rész.

Jerusalem veszedelméről: es az templumrom-
 lásáról: es az Christus eljöveteleline jeleről: Ha-
 mis Christusoc szeretetec meghidegűlése: az vá-
 las: tataknac egybegyűyté: jefé: Nos napjai:
 ó sórviz: Vigyaz xü: hru, és gonof szoljac.

1 E S † kimenvén Jesus az Templumból, a-
 kar vala elmenni, és járútánac ő hozzá-
 2 ja az ő ranitváni, hogy mutogatnac néki az
 3 Templúnac éppületec. Jesus pedig monda
 4 nékiec: Nem láttyátoc mind ezeket? Bi-
 5 zony mondom néktec, * nem marad ebben
 6 egy kő más kővön, melly el nem romlana.
 7 E S mikor az olayfáknac hegyén ölnec, mé-
 8 nénc titkon ő hozzája az ő ranitváni,
 9 és mondanac b URá mond meg mi nékűnc
 10 mikor léfzenc ezec, és miczoda jele léfzen
 11 az te eljövetelednec és ez világnac végűnc.
 12 † Es felelvén Jesus monda nékiec: Megláf-
 13 sátoc hogy valaki titeket † el ne hiteljen.
 14 Mert sokan fognac eljöni az én nevetbe,
 15 kie azt mondgyac, én vagyoc az Christus, és
 16 sokakat elhitetnec. Következc ezis hog-
 17 y hallatoc hadakozáfokat, és hadakozáfok-
 18 zac hireit, Megláfítátoc hogy meg ne hábo-
 19 rodgyatoc. Mert szükség mind ezeknac
 20 meglenni, de még akkor nem léfzen vége.
 21 Mert támad egyice nemzetség az másíkra,
 22 egyice ország az másíkra: Es léfzenc énsé-
 23 gec, dóghalálóc, és fő: dindulálóc minden
 24 helyeken. Mind ezec pedig czac kezdeti
 25 léfzenc foc nyomorúságoknac. * Acker *
 26 megnyomoritnac titeket, és mególtéc és
 27 gyűlöségűnc léfzítec minden népcc elótt az
 28 én nevemért. Es akkor sokan megbotrán-
 29 koznac, egyice az másikat elárúlyta, és eg-
 30 gyice az másikat gyűlöli. Es foc † hamis
 31 Prophétac támadnac, kie sokakat elhitet-
 32 nec. Es mivelhogy a bün igen megfokafó-
 33 dic: Az atyáifüi szeretecis igen meghide-
 34 gűnc sokakban. De az ki végűnc megma-
 35 rad, az idvözül. † Es prédikáltatoc ez Isten
 36 országánac Evangeliuma mind az egyfz-
 37 földön, hogy az minden pogányoknac bi-
 38 zonfágűl légyen és ezec után eljö Jerusálem-
 39 nec vége.
 40 Mikoron azért láttyátoc amaz e puszi-
 41 tó * utálatofágot melly az szent helyen
 42 fog állani, melly megmondattott az Dániel
 43 Prophétától, az ki olvassá jó! gondolkod-
 44 gyéc róla. Acker az kie Judéa Országban
 45 léfzenc fuffanac az hegyekre. Az ki az ő
 46 felsőházában vagyon, ne szállyon alá hogy
 47 valamit házából kivigyen. Es az ki az
 48 mezőn vagyon, ne térjen háza hogy az ő
 49 ruháit elvigye. Jay az terhes aszfzonyiál-
 50 latoknac, és az szoptatóknac az napokon
 Imádkozzatoc pedig hogy télbe ne

† Marc. 13. 4.
 Luc. 21. 5.
 † Jó vendőt mōd
 Christus Jeru-
 sálemnec és az
 Templumnac
 romlásáról.
 * Luc. 19. 44.
 † Az Apstfáloc
 kérdése, az vá-
 las: tataknac
 egybegyűyté:
 jefé: Nos napjai:
 ó sórviz: Vigyaz
 xü: hru, és gonof
 szoljac.
 † Az Templum
 romlásánac je-
 le: mondyta a-
 zac pedig az ha-
 mis tudományoc
 és foc sole nyomor-
 15 20. és 16. 2.
 † 2. Pet. 2. 1.
 † Az Evangeliū
 predikáltatoc
 mind az vilá-
 gon, e foc allan-
 16 20. és 16. 2.
 † Ps. 110. 1.
 † Az templumnac meg-
 17 20. és 16. 2.
 † Az Isten törve-
 nyec eltervalo
 18 20. és 16. 2.
 † Dm. 9. 17.
 Marc. 13. 14.
 Luc. 21. 20.

† Marc. 13. 27.
 * Luc. 17. 21.
 † Az az, Miképpen az Jussz. előző az dögre jókora gyűlés az helyet meg-
 ervezec, 1200-
 képpen az hitec
 ennyi fen, omor-
 u, agokban és
 hamis tudoma-
 nyok lövött kü-
 lömben meg ne
 maradhatsmac
 hanem ha hit
 által Christust
 megkeresic.
 † Job 39. 33.
 Luc. 17. 37.
 B Ez után im-
 mar szol Chri-
 stus az utolsó
 n. p. rol és amac
 jeleitől.
 † Eja. 13. 10. E-
 zech. 32. 7. Joel.
 2. 31. es 3. 15.
 Marc. 13. 24.
 Luc 21. 25.
 h Ezt nemllyec
 magyarázác
 az kerest fánac
 jegyeről, de itt ő
 maga megmon-
 gya az ő jelét,
 tudniillic az fel-
 háder, hatalmát
 átcazó ségét.
 † Apoc. 1. 7.
 * 1. Cor. 15. 52.
 1. Thess. 4. 16.
 † Exekat mongya
 Christus az Je-
 rusalem vemla-
 sonac jegyend.
 † Marc. 13. 31.
 k Isten elíteltia
 az utolsó nap-
 nac tudisót,
 hogy annál in-
 káb vigyázzuc.
 :: Gen. 6. 5. és 7. 8.
 Luc. 17. 28.
 1. Pet. 3. 20.
 l Azoc elle szol-
 ke az Isten ke-
 gyelmejséginec
 palostja alatt
 nagy sejtibator-
 sághan elne.
 † Luc. 17. 24.

21 legyen futáltk, se szombat napon. Mert
 léfzen akkor nagy nyomorúság, minémő
 nem vólt ez világnac kezdaitól fogva czi-
 2 deig, ez utánis nem léfzen. Es ha azoc az
 napoc meg nem röviditettec vólna, mind-
 stől fogva elfezne minden ember, De az
 válatztattakért megröviditene az nyo-
 moruságnac napjai.
 23 **A** Ckor † ha valaki azt mondyja néktec,
 Ime itt vagyon az Christus vagy amott,
 24 ne hidgyéte. Mert hamis Christufoc és
 hamis Prophétac támadnac és nagy jeleket
 és czudákat téfzenc, úgyannyira hogy elhi-
 25 tessic (ha lehetne) az válatztottakaus. Ime
 26 megmondottam néktec. Annakokaért *
 ha azt mondangyác néktec: Imé az pufz-
 tában vagyon, ne menyetec ki. Imé az rőy-
 27 tec házakban, ne hidgyéte. Mert miké-
 pen az villámás kijő napkeletről, és meg-
 28 tettic napnyugattais, úgy léfzen az ember-
 28 nec fiánac eljöveteilus. † Mert valaholott
 lejend az † dög, oda gyűlne az Laskelényic.
 29 **M** Indgyárát † pedig az napoknac uyo-
 moruságánac utánna az nap meghio-
 mályodóc, és az hóid nem fénlic, az czi-
 30 lagoc lehullanac az égről, és az égekne-
 hatalmasági megháborodnac. A ckor meg-
 30 tettic az embernecc fiánac jele az égben, h
 és akkor az földnecc minden nemzetségi †
 31 firnac. Es megjáttyác az emberneccfiát el-
 jóni az égnecc felhőjében, nagy hatalom-
 mal és diczósággal. Es ő elküldi az ő An-
 31 gyalit, * trombitánac hatalmas szavával, és
 az ő válatztottit egybegyűytic az négy szé-
 32 lektől, az égeknecc egygyéttől fogva az
 32 másic végeig. Az hgyefától pedig vegye-
 33 tec példat, mikor az ő ága gyenge, és leve-
 33 az nyár. Azonképpen tuis mikor mind e-
 zeket látandgyátoc, tudgyatoc hogy közel
 34 vagyon az Christust, és czac az aytó előtt.
 34 **B**izon mondom néktec, hogy el nem
 35 múlic ez mostani egy nemzet, mig nem
 35 mind ezec megléfzenc. † Az ég és az föld
 36 elmúlaac, De az én beszédim lemmiké-
 36 pen el nem múlnac. k Amaz napot pedig
 és órát senki nem tudgya, még az mennyi
 37 Angyalokis, hanem czac az én atyám egye-
 37 dül. Minémő vala pedig az :: Noenac i-
 38 deje, olyan léfzen az embernecc fiánac el-
 38 jövetelénekis ideje. Mert miképpen az
 38 Oeozónviz előtt való napokba, léfzenc isz-
 39 nac vala, házafozna vala, házaftiyác vala
 39 leányok: Mind az napig melly nap bémé-
 39 ne Noe az bárkába. Es nem tudhatác meg
 az ózónvizet mig nem eljött vólna, és min-
 40 deneket eltörlött vólna, úgy léfzen az em-
 40 bernecc fiánac eljövetelekoris. † A ckor †
 41 kettenc léfzenc az mezőn: az egyic elragat-
 41 tatic, az másic elhagyatic. Két örlő alzo-
 nyi állatoc léfzenc az malomban: az egyic

elragadtatic, az másic elhagyatic.
 42 **V**igyázzatoc † azért mert nem tudgyá-
 43 toc mely órában jő el az UR. Azt ^m Int Christus
 pedig megtudgyátoc, * hogy ha az háznac ^m vigyázatra
 gazdája megtudhatná az éttzakánac mel- ^m lly vagyon i-
 lyc részén jő el az lopó, vigyázna, és nem ^m gaz hitben és
 44 hagyáná megáfnia az ő házát: Azért tuis le- ^m szent eleiben, az
 gyetec kéfzec, mert az mely órában né gon- ^m vigyázogazda-
 dolnátoc, abban jő el az embernecc fia. ^m nac és szolgálác
 45 † Kiczoda azért hív és bölcz szólga, kit ^m példájával.
 az UR gondviselőlvé tött az ő háza népén, ^m † Inf. 25. 23.
 hogy azoknac edelet adgyon alkalmatos ^m Marc. 13. 33.
 46 időben? Bódog szólga az, az kit az Ur ta- ^m lly vagyon i-
 46 lál az ő tiszti szentint czelekedni, mikoron ^m gaz hitben és
 47 haza jövend. Bizon mondom néktec hog- ^m szent eleiben, az
 48 minden jószágá gondviselőlvé téfzi. Hogy ^m vigyázogazda-
 ha pedig amaz gonosz szólga azt gondo- ^m nac és szolgálác
 48 laudgya az ő szivében: elhalasztja még az ^m példájával.
 49 én UR am az haza jövetelt. Es kezdendi ^m † Inf. 25. 23.
 49 verni az ő szólga tárfait, és az rézfegellekkel ^m Marc. 13. 33.
 50 kezd enni innya. Megjő annac az szól- ^m lly vagyon i-
 50 gánac UR a mely napon nem várja, és az ^m gaz hitben és
 51 mely órában nem gondollya. Es eliza- ^m szent eleiben, az
 51 kasztja n azt és az képmutató szólga ^m vigyázogazda-
 közzé számlálllya, † ott léfzen firás és fog ^m nac és szolgálác
 czikorgatás. ^m példájával.
 † Inf. 25. 23.
 Marc. 13. 33.
 2. Thess. 5. 2.
 2. Pet. 3. 10.
 Apoc. 3. 3.
 es 16. 15.
 † Luc. 11. 42.
 n Tudniillic az
 ő házanépiől.
 o Az az, ugyff-
 cet neki mint
 képmutató szól-
 gánac.
 o † Sup. 8. 12. es 13.
 42. Inf. 25. 30.
 Luc. 13. 28.

XXV. Rész.

Az tiz szűzekről: az szolgáknac kiadott ta-
 lensomokrol: Isten ayandél: ruvaljul és gonoszul é-
 lés: utolsó itéles. Sentencia az jókra es az gono-
 szokra.

1 **A** Ckor hasonlatos léfzen az mennyek- ^m Int Christus
 1 nec országa az tiz szűzekhöz, kic az ő ez példabeszéd-
 2 eleibe ménénecc. Az öte pedig bölcz va- ^m ló vigyázás-
 3 la, az öte bolond. Az kic bolondoc valá- ^m ra es az jár-
 4 nac, mikor az ő lámpásokat kezekbe vő- ^m batatlan alha-
 4 vécc, nem vivénecc olajt vélec. Az bölczec ^m ratosságna.
 5 pedig vittec vala olajt az ő edényekben,
 5 mind az ő lámpásokkal egybe. Mikor pe- ^m
 6 dig az vőlegény kéfnic, elhunnyadánac ^m
 6 mindnyájan és elaluvánac. Eyfélkor pe- ^m
 7 dig kiáltás lón, Ihon jó az vőlegény, men- ^m
 7 nyetec ki ő eleibe. A ckor felkelénecc mind ^m
 8 azoc az szűzec és elképzítéc az ő lámpáso- ^m
 8 kat. Az bolond szűzec pedig mondanac ^m
 az bölczeknecc: adgyatoc nékűnc az ti ola- ^m
 9 jotokban, mert az mi lámpásinc elalufzác. ^m
 9 Felélecc pedig amaz bölczec: nem adunc, ^m
 mert nétralám nékűnc és néktec nem lé- ^m
 10 fzen elég: Menyetec el inkább azokhoz az ^m
 10 kic ártollyác az olajt, és vegyetec maga- ^m
 10 toknac. Es mikor ménénecc venni, eljőve az ^m
 11 vőlegén', és az kic kéfzec valánac, béméné- ^m
 11 nec ő véle az lakodalóba, és bézártatéc az ^m
 11 aytó. Az után eljövénac az tób szűzekis, kic

“ Sup. 7. 13.

† Sup. 24. 42.
Marc. 13. 33.

b *Az mongya
Christus hogy
noba az ő eljő-
veteli tavol
vagyon, mind-
azáltal eljő vé-
gre, és minde-
nekiől számot
véssen.*

* Luc. 19. 12.

12 ezt mondgyác vala, Uram, Uram, nyisd meg
nékűnc. Es az felelvén monda: “ Bizony
mondom néktec, nem esmérlec titóket.
13 † Vigyázatoc anakokaért, mert nem tud-
gyátoc sem á napját, sem az óráját melyen
az ember nec fia eljő.
14 **b** *M*ert * szinte egy vagyok mint mikor
valamely ember mezíszte földre akar-
ván meñi, előfórlitya az ő szólgait, és min-
den pénzét kezekbe adgya. Az egyik nec
15 ád őt talentomot, az egyik nec ketőt, eg-
gyik nec pedig egyet, mindenik nec á keres-
kedésben való értelme szerint, és azonnal
16 elmégyen mezíszte földre. Es elmenvén á
ki őt talentomot vótt vala, kereskedéc a-
17 zokkal, és nyere más őt talentomot. Az-
on képpen az ki két talentomot vótt vala,
18 nyere azis más két talentomot. Az ki pe-
dig egy talentomot vótt vala, elmenvén elő-
19 zok az földbe, és előtyé az ő Urának pén-
zét. Nagy socidó múltván pedig megjővé
az szolgáknac Ura, és számot vete azokkal.
20 Ackor előjővén az ki őt talentomot
vótt vala, hozza más őt talentomot ezt
mondván: Uram énnékem őt talentomot
adtal volt, imé más őt talentomot nyertem
21 azokon. Monda pedig néki az ő Ura: jól
vayon, jámbor és hiv szólgám, kevesen
vóttál hiv, sokra bizlac ez után, meny bé az
22 te Uradnac örómébe. Előjővén azis az ki
két talentomot vótt vala, monda: Uram
két talentomot adtal vala nékem, imé két
23 talentomot nyertem azoc felőt. Es mon-
da néki az ő Ura: jól vayon jó és hiv szól-
ga, kevesen vóttál hiv, sokra bizlac ez után,
24 meny bé az te Uradnac örómébe. Előjő-
vén azis az ki egy talentomot vótt vala, mő-
da: Uram, tudtam hogy kegyetlen ember
vagy te, ki ottis aratsz az holott nem vetet-
tél, és az holott nem vetettél, ottis takar-
25 tál. Azért félvén te tőled, elmentem és elő-
stam az te talentomodat az földbe, ihon az
26 te pénzed megvayon. Felelvén pedig az
ő Ura, monda nékie, gonofz és reit szólgá,
tudtál hog’ ottis aratoc ahólnera vetettem,
és ottis takaroc az holott nem vetettem.
27 Kellit vólna azért az én pénzemet az pénz-
váltóknac adnod, és én előjővén nyereség-
28 gel vóttam vólna el az én pénzemet. Ve-
gyétecel ő tőle az egy talentomot, és ad-
29 gyátoc annac az kinec tíz vayon. :: Mert
mindenec az kinec vayon, adatic, és meg-
szaporitatic. Az kinec pedig ninczen, az
30 mié vayonis, elvétetic ő tőle. Es az ha-
szontalan szólgát véséte az külső letet-
gratá, “ ott létizen sírás és fogaknac czikor-
31 gátása.
c *M*ikoron pedig előjövend az ember nec fia
az ő diczőségével, és miud á szent An-
gyaloc ő véle, akkor ül az ő diczőségence
32 királyi székekben. Es gyűytet nec ő eleibe
minden népce, és * elválaszrya óker egy

:: Supr. 13. 22.
Marc. 4. 25.
Luc. 8. 18. és 19.
26.

“ Sup. 8. 12. és
13. 42. és 22. 13.
és 24. 51.
c *Az utolsó ité-
let nec formája.*

* Ezech. 34. 17.

33 mástól, mint az páfztor elválaszrya az ju-
hokat az keczkéktől. Es áltiattya az juho-
kat job keze felől, az keczkéket pedig bal
34 keze felől. Ackor azt mondgya az király
azoknac az kic az ő job keze felől létiz nec:
Jertec el én aryámuac áldottai, birjátoc az
országot mely megkésztetett néktec, ez
világnac fundamētománac felvetese előtt.
35 **d** *M*ert † éheztem és ennem adtatoc, **d** *Emlekezé-
szomjuhoztam és innom adtatoc, uton já-
Christus nem á
36 ró vóltam és befogadtatoc. Meztelen
hitről, hanem
vóltam, megruháztatoc, beteg vóltam, az jo czeleked-
meglátogatatoc, fogoly vóltam, és én rekről mivel-
37 hoztam jőrtetec. Ackor felel nec néki az hogy az hit a-
igazac, ezt mondván: Uram mikor lát-
tatoc hogy éhezteél vólna, és tápláltunc vól-
38 na tégedet, vagy hogy szomjuhoztál vólna, † Ejs. 58. 7.
és innod adtunc vólna? Mikor láttuc pe-
Ezech. 18. 7.
dig hogy uton járó vóltál vólna, és házunk-
ba fogadtunc vólna? vagy hogy meztelen
vóltál vólna, és megruháztatunc vólna?
39 Vagy mikor láttunc tégedet betegzen, vagy az
tömlőtzben, hogy tégedet meglátogat-
40 tunc vólna? Es felelvén á király, azt mőd-
gya nékiec: Bizony mondom néktec, :: az
:: *Prov. 19. 17.*
mit czelekedtetec egyvel ez én szagény a-
2. *Cor. 9. 6.*
tyamfiai közzül, én magam mal czeleked-
c *Christus ő
41 tetec. Ackor szól azoknakis kic az ő bal
maganac tu-
keze felől létiz nec, ilyen módon: Ackor-
laydonitrya az
42 tac * mennyetec el én tőlem, az őrc tőz-
mit czelekedtetec
re, mely késztetett az Oerdőgnec és az ő
az ő hivreivel
43 Angyalinac. Mert éheztem és nem adta-
vagy jot vagy
toc innom. Uton járó vóltam, és nem
gonofz.
44 fogadtatoc bé meztelen vóltam és meg-
* *Psl. 6. 9.*
ruháztatoc, beteg vóltam, tömlőtzben
Sup. 7. 23.
45 vóltam és meg nem látogatatoc. Ackor
Luc. 13. 27.
azokis felel nec néki, ezt mondván: Uram
mikor láttunc tégedet éhezni, vagy szo-
mjuhozni, vagy uton jártai vagy meztelen-
zen, vagy betegzen, vagy az tömlőtzben, és
nem szólgáltunc vólna te néked? Ac-
46 kor felel ő nékiec ezt mondván: Bizony
mondom néktec mivelhogy ezeket nem
miveltétecc egyvel az én kiczineim közzül,
én velem nem miveltétecc. † Es elmenec † Dan. 12. 22.
czec őrc győtteltemre, az igazac pedig az Job. 5. 29.
őrc életre.**

XXVI. Réfz.

*Az papi fejedelmec tanaczkoz nec Chri-
stus ellen, kic egy asz szony drág kenettel meg-
dől: Judas Christust elárulja. Az vacxo-
ranac rendelése: Péternac tagadása: szomo-
ru az Christus: Czokolissal elárulatic: Ca-
japhúshoz vitetic: megvállja hogy ő az Chri-
stus, halálra káthoztatoc, megpókásti-
tic: Peter őtet megigad-
gya.*

a Christus ke-
szitve a halál-
ra szabad akor-
vára f oret,
készen áll arra hogy
az ő engedel-
meségével a mi
bűnösöknek el a
kárja törlení.
† Marc. 14. 1.
Luc. 22. 1.
b Az Papi feje-
delmecc tanítá-
kozma a Chris-
tus halálára
a Istennek őc
decretoma sze-
résit.
:: Joh. 11. 47.
* Marc. 14. 3.
Joh. 11. 2.
és 12. 3.

“ Deut. 15. 11.
Marc. 14. 7.
Joh. 12. 8.

c Judas elarul-
lyá a Christus
Jesust.
:: Marc. 14. 10.
Luc. 22. 4.

d Christus meg-
eszi a húsvéti
bérán az Iste-
nek sárván, és
paranczolatya
sári t.
“ Marc. 14. 12.
Luc. 22. 7.

“ Marc. 14. 17.
Luc. 22. 14.
Joh. 13. 21.

1 **E**S a mikor † ezeket az beszédeket elvé-
2 gezte volna Jesus, monda az ő tanítvá-
3 nyainc. Tudgyatoc hogy két nap elmul-
ván húsvétnek inncpe léfzica, és az ember-
nec fia elarultatoc hogy megfeszítec.
4 **A** Ckor: egybegy ulénc az Papi fejedel-
mec, az irás tudóc és az népnek vén bi-
rái az nagy Papi fejedelemnc házába, ki
5 Caiphafiac mondatic vala. Es egyenlő-
képpentanáczot tartánac, hogy Jesuistál-
6 pokszággal megfogná, és megolné. De
ezt mondgyac vala: Ne mivellyúc az innc-
pen, hogy az nép kőzt ne légyen támadás.
7 **E**S * mikor Jesus volna Bethaniában az
8 poklos Simon házában: Ment vala ő
hozzája egy afzonyi állat, kinél vala drága
kenetnec Alabastromból cziná: szelentze-
je, és töltötte vala azt ő fejére, mikor Jesus
9 az afzálhoz leült volna. Azt látván pe-
dig az ő tanítványi megharagvánac, ezt
mondván: Mire való ez háfzontalan tékoz-
10 lás? Mert eladhattá volna ez drága kene-
tet nagy árton, és adhattá volna az szegé-
nyeknek. Mikor pedig ezt észébe vötte
vólna Jesus, monda nékic: miért hábor-
gattyatoc az afzfzonyi állatot, mert jó cze-
11 lekedetec czelekedett én vélé? Mert “ sze-
gényec mindenkor léfzenc veletec: De én
12 nem mindenkor léfzenc veletec. Mert hogy
ez, ez kenetet töltötte az én testemre, az én
13 temetélémemre nézve mivelte. Bizos mon-
dóc néktec, valaholort ez egész világó pre-
dikáltatic az Evangeliú, az mit én vélé cze-
lekedéc azis hirdettetic az ő cmelekezetiért.
14 **A** Ckor: elmenvén egy az tizenket
tanítványoc között, ki mondatic vala
Judas Iscariotesnec, a Papi fejedelmekhoz:
15 Monda nékic: Mit adtoc énnékem, és
én ötet néktec kezetekbe adom? Őc pedig
16 iddelénc néki harmincz ezüst pénzt. Az
időtül fogva keres vala alkalmatofaságot
Judas hogy ötet elarulna.
17 **A**Z pogaczas inncpeknek pedig első
napjan, menénc az tanítványoc Jesu-
hoz, ezt módván nékie, holort akarod hog-
megkélzitsúc néked ételedre az húsvéti bá-
18 ránt? ő pedig monda: Menyeter ec az
városba egy emberhez és ezt mongyátoc
nékie: Az Mester azt módgya: Az én időm-
közél vagyon: te nálad éltzem meg az hú-
19 véti báránt az én tanítványimmal. Es ak-
képpent czelekedénc az tanítványoc a mint
megparanczolta vala nékic Jesus, és meg-
20 kélzítéc az húsvéti báránt. Es: mikoron
eltve vólna, leülé az tizenkét tanítványal.
21 Es mikoron ennénc, monda: Bizony
mondom néktec, ti kőzülétec egy ma el-
22 árul ecagemet. Es felöte igen megfzomo-
rodvan kezdénc egyenként mondani:
23 Eu vagoké Usam? ő pedig felelvén mon-
da, az ki én velem egyyüt márt az tálba, az
24 árul ecagemet. Az embernec fia pedig el-

mégyen a mint meg vagyó írva ő felöte. De
jay annac az embernec a ki által az ember-
nec fia elarultatic, job völt vólna annac az
25 embernec hanem született vólna. Feiel-
vén pedig Judas, az ki ötet el akarja vala a-
rolni monda: En vagyoké, mester? monda
nékie: Te mondád.
26 **E**S † mikoron ennénc: Vöve Jesus a ke-
nyeret, és mikor hálákat adott vólna
megfzégé, és adá az ő tanítványac, és mon-
27 da: vegyétec, egyétec, Ez az én testem. Es
mikor az poháit vötte vólna, és hálákat a-
dott vólna adá nékic mondván: Igyatoc
28 ebból mindnyájan. Mert ez én véré, mell’
uy testamentumnac vére: Mally sokaknac
29 bűnöknek boczánattyára kiötatic. Mon-
dom pedig néktec, hogy nem ifzom ez idő-
től fogva ez szőlő tökénc gyümölczében,
mind az napiglan, melyen ti veletec uyjat
ifzom az én atyámnac oifzágában.
30 **E**S mikor ő diczéreret éneklettec f vólna,
kimenénc az olayfaknac hegyére.
31 **A**ckor * monda nékic Jesus: Mindnyá-
jan ti ez étzaka megbotránkozotoc én ben-
nem: mert meg vagyon írva: “ Megyerem a
páfstort, és elizéledzenc a nyaynac juhái.
32 Minekutánna † pedig feltámadandoc, e-
lölvéfzlec titek Galileában. Felelvén
33 pedig Péter, monda nékie: Ha mindnyá-
ian megbotránkozna kis te beüed, én sola
meg né borránkozom. Monda néki Jesus:
34 () Bizony mondó néked, ez étzaka minck-
előtte a kakas szólna, há őfzor megtagadsz
35 engemet. Monda néki Peter: Ha meg kel-
veled halnomis, meg né tagadlac te gedet,
szafaloknac el-
fatafhoz ren-
détetett helyo
mgyen, halot
az Isten harag-
zanac sulyofszá-
gost megföföf-
lyá mel. él. az u-
ián megfcalá-
dulván az a-
tyát nékine
megengyfzeli.
* Marc. 14. 32.
Luc. 22. 39.
Joh. 18. 1.
i Veszedelemli é
valo barofszá-
nac pilája.
k Ezt az Apa-
n Istaloc felöfmon-
minta az s. ö-
danzá, tudom
beg kifzic vad-
tos lélekben, de
mivelhog az
réfsterötele azere
vigyáz. az. 66.

c Az ut vöve-
vájánac szerezé-
se, az ő halálá-
nac és vére hul-
lásánac omla-
kezetire.
† Marc. 14. 22
Luc. 22. 17.
2. Cor. 11. 24.
f Vagy, mondot-
tac vólna mert
módhatnac di-
czéreret enek-
lefnélkülis.
g Jöven dóf mőd
Christus az A-
pafaloknac el-
fatafokrol de ac
után öket vá-
gaztallya.
* Marc. 14. 27.
“ Zach. 13. 7.
Joh. 16. 31.
† Marc. 14. 28.
és 16. 7.
() Joh. 13. 38.
h Christus fza-
bad akarattya
fatafhoz ren-
détetett helyo
mgyen, halot
az Isten harag-
zanac sulyofszá-
gost megföföf-
lyá mel. él. az u-
ián megfcalá-
dulván az a-
tyát nékine
megengyfzeli.
* Marc. 14. 32.
Luc. 22. 39.
Joh. 18. 1.
i Veszedelemli é
valo barofszá-
nac pilája.
k Ezt az Apa-
n Istaloc felöfmon-
minta az s. ö-
danzá, tudom
beg kifzic vad-
tos lélekben, de
mivelhog az
réfsterötele azere
vigyáz. az. 66.

44 Es nékies békét hegyván ímért elméne, és imádkoztéc harmadziornis azon beszéddel

45 szólván. Ackor méne az ő tanítványihoz, és monda nékies: A ludgyatoc immár és nyugodgyatoc: imé elközlyet az óra, és az embernecc fia adattatoc az büzös embereknecc kezekbe. Kelyetec fel, menyüncc el:

47 Imé elközlyet az kí engemet elárul. * Es mikor ezeket szóláná, imé az Judas az tizenkettőnc égyyic eljőve, és ő vele egyyút foc nép, fegyverekkel és fustelyokkal kic az papi fejedelmektől, és az népnecc vén bírától bócczátatac vala. Az ki pedig őtet elárulta vala, adott vala nékies jelt, ezt mondván: Valakit én megczókolandoc, az az

49 Jélus, megtartsátoc azt. Annakokaicit mihezt Jélus hoz jutott volna, monda néki: Eggeslyegyl Mester: Es megczókola őtet.

50 Jélus pedig monda néki: Barátom miért jőtel? akkor járólánac és kezeket reávetvén megfogá őtet. Es imé egy azoc közül kic Jéfussal valánac, kezét nyutván kivoná az ő szabíyját, és mikor az fő Papnac szolgájához vágot vólva, elvágá az egyyic

52 fülét. Ackor monda Jélus, vedd el az te szablyadat helyere, t mert valakie fegyvert fognac, fegyverrel kell vesznice. Vagy gondolodé hogy én nem kérhetném az én Atyámat, hogy mostan én mellém adna tizenkét fereg Angyalokat. De mi módon

54 * telnénc béccz íráfoc, hogy így kei lenni? Az órában monda Jélus az ieregnecc: Mint egy látora úgy jőtetec fegyverekkel és fustelyokkal, hogy megfogátoc engemet, maga minden nap t nálatoc ultem tanítván az Templumban, és nem fogtagoc meg engemet. Mindez pedig lott, hogy bétlenénc az Prophétáknac íráfoc: Ackor mind az ő tanítványi elhagyván őtet, elfutánac.

57 A Mazoc t pedig megfogván Jéfust, vivécc Caiphashoz az fő Paphoz, holott az irastudóc, és az vén tanáczoc egybegyültoc nec vala. Az Péter pedig követi vala őtet távol mind az fő Papnac házáig, és béménvén, ül vala az szőlgákkal, hogy látvá vé

59 gét. * Az Papi fejedelmecc pedig és az vén bírác, és mind az egész gyülekezet keressne vala hamis bizonságot Jélus ellen, hogy őtet mególnéc. Es nem találánac: Es noha foctanóc jöttéc volna elő: mind az által ugyan nem találánac. Utóízor pedig két hamis tanóc előjővén: Mondánac: Ez azt mondotta: t Elontharom az Istennecc Templemát, és harmad napra megpeppithetem azt. Es felkelvén az fő Pap, monda néki: Semmit nem felelédé miczoda az, mit te ellened ezec vallanac?

63 * Jélus pedig halgat vala: Es felelvén az fő Pap monda néki: Az élő Istenne kézzetec, hogy mond meg mi nekünc, hogy ha te vagy amaz Christus, az Istennecc fia,

64 Monda néki Jélus: Te mondad: Sótan nakfelőte mondom néktec, t ez időnc t utánna meglátyátoc az embernecc fiát uleni az Istennecc hatalmas jobja felől, és eljőni az kódókben. Ackor az fő Pap megszakafta az ómaga ruháját, és monda: Káromlált szóla, mit tézüncc tób bizonsággal? imé most hallýatoc az ó káromlásat. Mint tétzic néktec? Amazoc pedig felelvén mondanac, méltó halálra

66 Ackor t pókdősénc az ő ortzájara, és őtet artzál czapdosác, némellyec pedig pálszákai veréc őtet. Ezt mondván: Mon meg nekünc Christus, kiczoda veré tégedet.

67 P Az Péter t pedig ül vala kivől az Palotában; és méne ő hozzája egy léánca, ezt mondván: Te is az Galilzabéli Jéfussal valál. Őe pedig megtagadá mindenc halláfara, ezt mondván: nem tudom mit mondalz.

71 Es mikor kimentec Péter az tornáztba, látá őtet más egy léánzó, és monda azoknac az kic ott valánac; imezis az Nazaretbéli Jéfussal vala. Ackor ímért megtagadá az Jéfust esküvéssel, ezt mondván: Nem esmértem az embert. Egy keves idő múltván, azoc az kic ott állanac vala, előjővénec és mondanac Péternecc: Bizony te is közzülóc való vagy, mert az te szódis megjelent tégedet. Ackor kezdé magát átkozni, és kezdé eskenni, hogy nem emérete vólna az embert, és az kakas azonnal megszólala. Ackor megenlekezéc Péter Jéfusnac beszédéről, ki megmondotta vala néki: Mincelőte az kakas szólanca, háromszor megtagadý engemet: Es kimentvén, nagy kefervefen sira.

73 P Peter megadása, es nagy szörnyű esete mellem el nem veszett mirell hogy ő erete Christus könyörgöit vala.

75 J Mar. 14. 66. Luc. 22. 55. Joh. 18. 25. Peter megf. rattyá az ő bünit.

77 Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

79 ES * reggel tanáczot tartánac mind az Papi fejedelmecc, és az népnecc vénei Jélus ellen, hogy őtet mególnéc. Es őtet köüzve elvivéc, és adác kezébe Pontius Pilatusnac az tisztarónac.

83 Ackor Judas, ki őtet elárulta vala, látván hogy őtet halálra kárhoztatac vólva, megbánván dolgát, vízfzavivé az harmintz ezüst pénzt az Papi fejedelmeknecc és az népnecc véneince. Ezt mondván: Vétkeztem hogy elárultam az ártatlan vént. Es ok mosadánac: Mit gondolunc mi azzal, am te meglátoc.

85 Es ő levevén az ezüst pénzeket az Tem

XXVII. Rész.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

87 ES * reggel tanáczot tartánac mind az Papi fejedelmecc, és az népnecc vénei Jélus ellen, hogy őtet mególnéc. Es őtet köüzve elvivéc, és adác kezébe Pontius Pilatusnac az tisztarónac.

89 Ackor Judas, ki őtet elárulta vala, látván hogy őtet halálra kárhoztatac vólva, megbánván dolgát, vízfzavivé az harmintz ezüst pénzt az Papi fejedelmeknecc és az népnecc véneince. Ezt mondván: Vétkeztem hogy elárultam az ártatlan vént. Es ok mosadánac: Mit gondolunc mi azzal, am te meglátoc.

91 ES * reggel tanáczot tartánac mind az Papi fejedelmecc, és az népnecc vénei Jélus ellen, hogy őtet mególnéc. Es őtet köüzve elvivéc, és adác kezébe Pontius Pilatusnac az tisztarónac.

Christus szabad akarattya szerint kézbe megyen, hogy szabad akarattya szerint való engedelmével, az Adámnac szabad akarattya szerint való bűnjéért fizétne.

Marc. 14. 43. Luc. 22. 47. Joh. 18. 3.

Christus megfogattatoc hogy mi megf. szabadlyurc.

Gen. 9. 6. Tudniilléc az ő hivataloc ellé, vagy hivatal nélkülül.

Esa. 53. 2. 6. 6.

Marc. 14. 53. Luc. 22. 54. Joh. 18. 12.

Marc. 14. 55.

Joh. 3. 19.

Esa. 53. 7. Inf. 27. 13. 14.

Christus hamis vallást követve, megteremtve, halálra kárhoztatac artatlan lement: t nécc, hogy megf. bűzös emberek képet hozdozza és az oki r. s. t. v. e. n. e. n.

Esa. 50. 6. Peter megadása, es nagy szörnyű esete mellem el nem veszett mirell hogy ő erete Christus könyörgöit vala.

Mar. 14. 66. Luc. 22. 55. Joh. 18. 25. Peter megf. rattyá az ő bünit.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

Christus Pilatusnac adstic: Judas magát felakasztá: Christus Pilatus előt vadolstic: Barrabab kéretic: Pilatus kezét mossu: Christus tóvissel coronaztatoc: megsefzetitoc: szidalmaztatoc: Lelkét kibozasztá: Koporsóban tézetitoc: vitézektől.

* Act. 1. 19.

† Zach. 11. 13.

b Christus vadoltatvan halgat, hogy mine vadoltassin és az ő há gérésával az ő artatlanságáról, és a mi bűnös veltünkbről bizonyságot teszen.

† Esz. 53. 7. Sep. 26. 63. Marc. 15. 3.

c Christus minnekélti Pilatus kényhoztotniz, annakélti artatlanságáról bizonyságot teszen, hogy megemertessek hogy igaz levent bűnös emberek s fennved.

Marc. 15. 6.

Luc. 23. 17.

Joh. 18. 39.

d Tehat menthetelen az Pilatus.

e Ezis bizonyság az Christust artatlanságáról.

† Mar. 15. 43.

Luc. 23. 18. Joh. 18. 40. Act. 3. 14.

f Az mel' Christust az elötti Pilatus artatlanságát azz kézbe adgya, etc.

† Marc. 15. 15.

Joh. 19. 1.

plumban, † félfeleméne, és felakasztá magát. Az Papi fejedelmec pedig azokat az ezüst pénzeket felvévén mondának: Nem szabad ezt az Templum kéncze közzé ten-
 7 nünec, mert vérnec áira. Es tanácztot tart-
 ván róla, megrovéc azon az fazekafnac a-
 8 maz mezeit, † övévény emberek nec temeté-
 * vérnec mezejenec mind ez mai napiglan.
 9 Ackor teléc bé az mit mendott vólt Je-
 10 remiás Prophéta, ezt mondván: † Es vó-
 véc az harmincz ezüst pénzeket, az megbe-
 ezültretenec áirát, ki megbeczültetett az Iz-
 11 racl fiaitól.
 ES aóc azokat az fazekafnac mezejénec
 megvétélere, az mint az UR rendelte
 12 vólt énnékem. b Jesus pedig álla az tisz-
 tartó eleibe, megkerdé ötet az Tisztartó,
 ezt mondván: Te vagyé az Sidóknac királ-
 13 lya? Es monda nékie Jesus: Te mondd.
 Es mikoron ő vadoltatnec az Pap fej-
 14 delmektól, és az vén bírától, † semmit
 nem felele. Ackor monda nékie Pilatus:
 Nem hallodé, az melly loc tanúbizonyságot
 15 téz nec te ellenéd? Es nem felele nékie
 egy beszédereis, úgy annyira hogy igen ál-
 16 melkoddnec azon az tisztartó. c Az tisz-
 tartó * pedig szokott vala az innepen elbo-
 17 czárani egy foglyot, az kóllég kedvejjert, az
 kit ők kívántasac. Vala pedig ackor egy
 18 fő foglyoc, ki Barrabafnac neveztetie va-
 lóna. Mikor azért az kóllég egybegyűit
 19 kaptjátoc hogy elboczállam nékcec, Barra-
 bafné vagy az Jesust, ki mondatie Christus-
 20 nac? Mert jóludgya vala, † hogy irégy-
 ségből adtác vólna ötet kézbe. * Es mi-
 koron az az törvénytévő székbe ült vólna,
 21 küldé ő hozzája az ő felesége, ezt zenvén
 nékie: Ne avasd magadat ez igaz ember nec
 22 dolgához. Mert én sokat fzenvedtem ma ál-
 23 momban ő miatta. † Az Papi fejedelmec
 pedig és az vén bírác adác tanácztul az kóllé-
 24 ségnec hogy Barrabást kénnéc meg, és Je-
 25 sust elveziténec. Felelvén pedig az tisz-
 tartó monda nékiec: Mellyket akarjatoc
 26 az kettő közzül hogy elboczállam ti nék-
 cec? Es ők mondanac, az Barrabást. Mon-
 27 da nékiec Pilatus: Mit mivellyec tché az
 Jesust, ki mondatie Christusnac? Mondá-
 nac nékie mindnyájan, felszitesse meg.
 Az tisztartó pedig monda: f-miczoda go-
 28 nolzt rótté De azoc annái inkább kiálmac va-
 29 la, mondván: felszitesse meg. f Láván pe-
 30 dig Pilatus, hogy semmit nem használna az
 31 ő beszéde, hanem annal nagyob haboru-
 32 ság léfzéz, vizet hozatván megmosá az ő ke-
 33 zeit az kóllég elött, ezt mondván: Artatlan
 34 vagyoc én ez igaz ember nec vérétől. Am ti
 35 meplátjátoc. Es felelvén mind az egész
 36 kóllég monda: Az ő vére mi raytunc és az
 37 mi fiaikon. † Ackor elbocztátá nékiec

az Barrabást, Jesust pedig megoftoroztat-
 28 ván, kézbe adá hogy megfesziténec.
 Ackor az tisztartónac vitézi mikor Je-
 29 sust kivitéc vólna a Pilotába, † ő hozzá
 30 gyűytéc mind az egész fereget. Es mikor
 31 levetkeztetéc vólna ötet, adának ő reája
 32 veres palástot. h Es tövisből csinált coro-
 nár tónec az ő fejébe, és nád szálát az ő job
 33 kezébe, és térder hatváu ő előtte, czüfol-
 34 lyác vala ötet, ezt mondván: Egészleggel Si-
 35 dóknac királlya. Es nikoron ötet meg-
 pökdkóstéc vólna, az nád szálát kezéből ki-
 36 vévén, veric vala azzal az ő fejét.
 ES mikor eléggé czüfoltác vólna, lever-
 37 tetéc az veres palástból, és az ő maga
 ruhájába felöltöztetéc, és elvívéc ötet hog'
 38 megfesziténec. i Mikoron † pedig oda ki-
 mennénec, találának egy Cytenebéli em-
 bert, kinec neve Simon vala, az kéalzerit-
 39 téc hogy az ő kereszt fáját elvívéc.
 ES mikoron † jertotac vólna az helyre mely
 40 Golgothanac, az az, ember fejénec kom-
 41 ponyainac helyénec mondatie vala. * A-
 42 dának nékie innia etzetet méreggel mege-
 gyelivéc, és mikor megkóstolta vólna, nem
 43 akara innia. k Minekutánna † pedig meg-
 feszitéc ötet, megofztác az ő ruhái: :: for-
 44 sot vetvén azokra, hogy bételnéc a Prophe-
 45 ta mondása: * Megofzték előt az én ru-
 háimat, és az én öntösömre soiset veté-
 46 nec. Es az kie ott ül nec vala, vigyázác
 47 vala ő reája. Es az ő feje felibe feltövéc ir-
 48 va † az ő halálánac okát: Ez az Jesus, az Si-
 49 dóknac királlya. m Ackor felsziténec meg
 50 ő véle egyyűit két latrot, egyyiket job keze
 51 felől, a másikat bal keze felől. Az kie pe-
 52 dig ő mellőle elmúlmac vala, † szidalmaz-
 53 ta vala ötet, az ő fejeket haygotván ray-
 54 ta. Es ezt mondván: † te ki az isten Tem-
 55 plomát elrontod és harmad napra megep-
 56 pied, szabadits meg magadat, ha isten na-
 57 vály vagy szály le az kereszt fáról. Hason-
 58 losképpen az Papi fejedelmekis czüfolván
 59 ötet az irástudókkal és az vénekekkel, azt mő-
 60 gyác vala: Egyebet megirtott, ő ma-
 61 gar nem tarthatya meg, ha Izrael ec királ-
 62 lya, szállyon le most az kereszt fáról, és hi-
 63 szúnc nékie. * Bizott az istenben, szaba-
 64 ditfa meg most ötet, ha kedvellé ötet: Mert
 65 azt mődotta: Istennec fia vagyoc. Az latro-
 66 kis pedig az kie ő véle megfeszitetec vala,
 67 ugyan azont hánytác vala szémére. n Hat
 órától fogva pedig fetétség ion mind az e-
 68 gész tartományban, mind kilentz óráko-
 69 rig. Kilentz órákor pedig felkiálta Je-
 70 sus nagy szóval, ezt mondván: † Eli Eli la-
 71 sabachani, az az, En istenem, En istenéc,
 72 itelni kezdi. † Psal. 12. 8. † Sup. 26. 61. Joh. 2. 19.
 * Psal. 22. 9. † Az egész meghumalyojdnac a Christus-
 73 son ejet nagy szelatlanságot. † Psal. 22. 2.
 74 em. 18

b Christus a mi bűneink nec gyálázástyas hordozza, hogy mine hordoz-
 noc.

h Istennec czu-
 dalatos tana-
 dából kiralmac
 vallyác Chri-
 stust az ő ellen-
 ségi.

i Christust hi-
 vizic foxtien-
 ni, hogy mintet
 ő bévívéc meny-
 or. 2. 6. 2. es
 minden vizáz-
 tate stul meg-
 szoitatic, hogy
 mi ő benne meg-
 vigasztaltat-
 sine.

† Marc. 15. 21.

Luc. 23. 26.

† Marc. 15. 22.

Luc. 13. 33.

Joh. 9. 17.

k Christus,

megfeszitése.

Christus aoc

lis. en az s'n,

hogy ő tenec

mevaldofuncet

ruháját: meg-

szoitatic, hogy az

mezi el ngyi-

valmi léfődz-

retetec.

:: Vagy, nyilat.

* Marc. 15. 23.

* Psal. 22. 19.

* Marc. 15. 26.

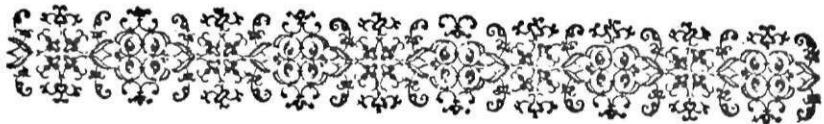
Luc. 23. 38.

Joh. 19. 19.

† Kiralmac val

lyac Christust

megvívéc.
 m Christus két
 Lator kö-öt
 sügg megistel-
 tetvén, ki nagy-
 oit e. v. laget

SZENT MARK IRASA

SZERINT VALO EVANGELIUM.

Sz. Markrol] *Az régi Tanító az tartja, hogy ez a Sz. Marc az, a kifestés Péterné tanítványa és utatársa volt. Kőről emlékezet vagyon 1. Pet. 5. 13.*

ELSŐ RESZ.

Sz. János keresztesel és prédikál: *Christus megkereszteltet: az örögsől megkértesít: Négy tanítványokat választ: Capernaumban prédikál és örögsől úzki: Peter napás meggyitja az hideglélekből: egy pokloft megijeszt.*

* *Mal-ch. 3. 1.*
 * *E. 2. 40. 3.*
Matth. 3. 3.
Luc. 3. 4.
Joh. 1. 23.
 :: *Matth. 3. 1.*
 a *Az az szolgaltatya vala akeresztésig és ezt predikállyá vala hogy a kic megternee és megkereszteltékédne veszté a bűnnek bocsánattjár.*
 b *Keresztelő János, és mind az tanító Christusa musatnac.*
 † *Matth. 3. 11.*
Luc. 3. 16. Joh. 1. 27.
 * *Matth. 3. 11.*
Matth. 1. 5. és 19. 4.
 :: *Matth. 3. 13.*
Luc. 3. 21.
Joh. 1. 33.
 † *Pf. 2. 7. Esm. 42. 1. Mat. 3. 13. és 17. 5. a. Pet. 1. 27.*
 c *Vagy, kibem kedvem tőle.*
Matth. 4. 1.
Luc. 4. 1.

1 **E**S U S Christufnac, az Isten fiának Evangeliomának kezdeti. Mint megvagyón írva a Prophétáknak; 2 * Imé én elboczáom az én követemet a te ortzád előtt, ki megkértesíti te utadat te előtted. 3 * Kiáltó szó az pusztaban, kézfúrtécc meg az Urnac utát, egyen- 4 gésítécc meg az ő ösvényit. * Keresztesel vala az János a pusztaban, és prédikállyá vala a megtérélinec kereszteségét, a a bűnök- 5 nec bocsánattjár. És kímégyen vala ő hozzája, az egész Judéának tantományá, és az Jerusalembélice, és mindnyájan megkereszteltékédne vala ő tőle az Jordán vizében, az ő bűnokról vallástévén. Az Jánosnac pedig őltözeti vala teveszörből, és az ő derekának övedezője bőrből csináltatot, és észic vala faskákat és erdei mézet. 7 Es prédikál vala, ezt mondván: En † utánam jő, a ki én nálamnál erősb, kinec nem vagyoc méltó, hogy lehajolván megoldgyá 8 sarujának kótelét. * En jóllehet kereszteseltelec titeket vízzel, de ő kereszteseltelec szent Lélekel. 9 **E**S: lón a napokban, eljőve János Nazaretből Galileának városából, és megkereszteltékéd a Jánostól. Es azonál felső- 10 vén a vízből, látá az éget megnyilathozni, és a szent leket mint egy galambot ő rejá 11 leszállani. Es szózat lón az égből, † Te vagy amiaz én ízertelmes fiám, az kibem én megengerteltem. c 12 **E**S: azonál a lélec elragadá őter a pusztaba. Es volt ott az pusztaba negyven napiglan, és a Satan kétferti vala őtet, és vala az vadakkal, és az Angyaloc szolgálnac vala ő néki.

13 **M**inekutána:; pedig a János a rőmlőzbe vettetett volna, * elméne János Galileába, prédikálván az Iste országanac Evangeliomát. d Es ezt mondgya vala, betölt az idő, és elközelített az Iste országa, térjetecc meg, és hidgyetec az Evangeliónac. Es mikor járna a Galileának tengere mellet, látá a Simont, és az Andrászt az ő atyafiát, † a tengerbe vetné az ő halójoikat, mert nec szivőkken. Es monda nékicc János: Kévesztelec engemet, és azt mivlé hogy embereket halálfiztatoc. Es azoc mindjárást elhagyván az ő halójoikat, követécc őter. 19 Ackor eléb menvén onét egy kevesst, látá Jácobot a Zebedeusfiát, és János: a nac atyafiát, kic a hajóbá az ő halójoikat kotozgotic vala. Es azonál hívá őket, és elhagyván a hajóban az ő attyokat a Zebedeusfiát szolgakkal, követec őter. 21 **E**S: béménenec Capernaumba, és azon- 22 nal béménvén János szomban napon a Synagógába, tanit vala. Es † megindulóac vala az ő tudományán, mert tanitgya vala őket úgy mint kinec méltosága volna, és neir úgy mint az irástudócc. () Vala pedig azoknac Synagógájokban egy ember, kibé tiszttalan lélec vala, ki felkiarta. Es monda: Ah mi dolgoc vagyon mi nekünk teveled, Nazaretbéli János? azért jőrtél hogy elveszesz minket? tudlac rég: det kiczoda légy, tudni illic az Iste nec amaz szente. Es megdorgála őter János, mondván: Néműly meg, és meny ki ez emberből. Ackor mikor az tiszttalan lélec igen megángatta volna azt, és felszóval kiáltot volna, kíméne belőle. Es elálmelkodának mindnyája, annyira hogy őn kőztöcc egymástól kérdésnécc, ezt mondván, miczod-e ez? és miczoda uy tudomány ez, hogy illyé nagy hatalómal pa-

Matth. 4. 13.
 Luc. 4. 14.
 Joh. 4. 43.
 Igy nevezte az Evangelium, mert az Isten az hívők-
 altal országot
 Mat. 4. 18,
 Luc. 5. 2.
 Mat. 4. 29.
 Luc. 4. 31.
 Mat. 7. 28
 Luc. 4. 32.
 Luc. 4. 33.

mal paranczol az tisztátalan lelkeknekis, és engedne ő néki: Elméne azért azónal az ő hire, mind az egész Galiléának vidékire.

Matth. 9. 14.
Luc. 4. 38.

29 ES mindjárált kimenvén az Synagogából, menténe Simonnac és Andráinnac házokhoz, az Jácabbal és Jánessal egybe.

30 Az Simonnac pedig napafeküszic vala hideg leleiben, és mindjárált szólánac néki af-

31 felől. Ackor Jesus annac kezeit fogyan, felcemele azt, és az hideglelés elhagyá őtet azónal, és szolgálá nekic.

† Matth. 8. 10.

32 ES † mikor estve vólna és az nap le kezdett vólna menni, minden betegeseket, és őrdögösöket hoznac vala ő hozzája. Es mind az egész város gyült vala az aytó eley-

34 be. Es soc külömbkülömb betegségbe esteket meggyógyit vala, és soc őrdögöket űze ki, és nem hagyta vala szólni az őrdögökert, mivelhogy őtet elménéc.

35 ES igen reggel, mégertzaka mikor felkölt vólna, kiméne, és elméne pulzta helce, és ott imádkozic vala. Es követéc őtet. Si-

37 mon és à kic ő véle valánac. Es mikor megleténc vólna őtet, mondánac néki, Minde-

38 nec tégeder kerélnéc. Ackor monda nékic, † mennýunc el az közel való városkákba, hogy otus predikálljac, mert azért

39 jöttem. Es predikált vala azoknac Synagogájokban mind az egész Galileában, és őrdögöket űz vala.

† Luc. 4. 43.

* Matth. 8. 1.
Luc. 5. 12.

40 ES jöve ő hozzája egy * bélpoklos ember, kervén őtet, és az ő lábainal leburúlván, és ezt mondván, ha akarod megtisztithatsz

41 engemet. Jesus pedig könyö.ültereflegre indúlván, kinuytván az ő kezét illeté azt,

42 és monda, akarom tisztúily meg. Es mikor ezt mondotta vólna, azonnal eltávozté őtől az pokloság és megtisztúla. Es erőssén megfenyegvén elküldé őtet azon-

44 nal. Es monda néki, meglásd hogy senkic nemmit ne szóllj, hanem eregy el, mutasd meg magadat az papnac, és vidd fel az te tisztuláfodért, az mit † Moses paranczolt,

† Levit. 14. 4.
* Luc. 5. 14.

45 hogy ez legyen nékic bizonságul. * Az pedig kiménvén kezdé sokat szólni és hirdetni úgy annyira hogy immár nem lehetne az Jesus nyilván varosba, hanem kívül pulzta helyeken vala, és meucac vala ő hozzá minden felől.

II. Rész.

Egy guttaúrtót meggyógyitatic: Mathè hivattatic. bölyölsécc és nyomoruságcc jövendöltesincc. az sanitványoc búz. szejlet szaggasinac, Sz. Kenyercc.

† Matth. 9. 8.

1 ES † ismet béméne Capernaumba egy-

2 hogy ő othon vólna. Es azonnal sokan gyulénec ő hozzá, úgy annyira hogy immár az aytó eleibeis nem férnénc, és predikál-

† Matth. 9. 1.
Luc. 5. 18.

3 lya vala nekic az igét. † Ackor jövénc ő

hozzá, kic hoznac vala egy guttaúrtót em-

4 bert, kit négy ember hoz vala. Es mikor ő hozza nem férnénc à fokafag miatt meg-

5 hányac az háznac fedelet, az meiyben vala és annac padláfát felbontván, leerczté az nyoszolyát az melyben az guttaúrtót em-

6 ber feküszic vala. Mikoron pedig látta vólna Jesus azoknac hitóket, monda az gut-

7 ta úrtót embernecc, hiam, megboczáttatnac te néked à te bűneid. Valánac pedig ott ül-

8 vén nemelleyec az irástudóc közzül, kic az ő szívékben ilyen módon okoskodnac va-

9 la. Mi dolog hogy ez ilyen káromláfoka-

10 kat szól? Kiczoda boczáthattya meg az bűnt, * hanem czac az Isten? Es mikor az-

11 zonnal által látta vólna Jesus az ő lelkével amazoknac magokban való okoskodáfoka-

12 kat, móda nékic, miért gondollyátoc ezeket az ti szívetekben? Mellyiket könnyeb

13 nékem mondanom az guttaúrtót embernecc, Megboczáttatnac te neked az te bűneid, vagy ezt mondani, kelly fel, vedd fel az

14 te ágyadar és eregy el? Hogy pedig meg-

15 tudgyátoc hogy az embernecc hánac vagy on méltósága az bűnec megboczáttáfara ez földön, monda az guttaúrtót embernecc.

16 Tenéked mondom, kelly fel vedd fel az te nyoszolyádat, és eregy el háza. Ackor azon-

17 nal felkele amaz, és felvévén az ő nyoszolyáját, kiméne mindenecc láttára, annyira hogy mindenecc almélkodnánac és diczöiténéc az Isten, ezt mondván: soha ilyen dol-

18 got nem láttunc.

19 ES † kiméne vízföntag az tenger mellé, és mind az egész sokafag mégyévala ő hoz-

20 zája, és tanitja vala őket. Es mikor onét elmenne, látá az Levit, az Alpheusnac fiát, űlni az * várn szédő helyc, és monda nékic,

21 kövélsc engemet, és az felkelvén követé őt. Es mikor Jesus letelepedett vólna annac házában, az Publicánusoc és bűndöccököz-

22 zülisokan egyút Jesussal és az tanitványocokal letelepettéc vala, mert sokan valánac, és őtet követic vala. Es mikor az irástudóc

23 és az Phariséusoc láttac vólna őtet egyút enni az Publicanusocokkal és az bűndöccökkel, módnánac az ő tanitványinac, Mi dolog hogy az Publicanusocokkal és az bűndöccökkel ézic

24 és iszic. Es mikor ezt halotta vólna Jesus, monda nékic: * Az kic egeségesecc nem szüködikódnec az orvosnélkül, hanem az kic betegc. Nem jötem hogy az igazakat hi-

25 jam, hanem az bűndöccöket az megértésc.

26 AZ † Jánosnac pedig és az Phariséusoknak † tanitványi bölyölnéc vala, elő jövénc az zért és mondánac néki. Mi az oka hogy az Jánosnac és az Phariséusoknak tanitványi bölyölnéc, az te tanitványid pedig nem bölyölnéc. Es monda nékic Jesus: Ava-

27 gy bölyölnhetnék az ágyasháznac fia, miglen ő vélec vagyon az völegény? mig vélec vagyon az völegény, nem bölyölnhet-

* Pál. 1. 1.
E. 4. 15.

† Matth. 9. 9.
Luc. 5. 27.

* Vagy az ado szédő helyen
lásd megf. eno
Matth. 23.

* Matth. 9. 13.
1. Tim. 1. 15.

† Matth. 9. 14.
Luc. 5. 33.

Sz. Mark Evangelioma.

↳ Az bölytől az
veszedelmek
időre való.

Matth. 12. 1.
Luc. 6. 1.
Deut. 23. 25.

† 1. Sam. 21. 6.

* Lev. 24. 9.

† Matth. 12. 9.
Luc. 6. 6.

nec. b Elijő nec pedig az napoc, mikor elvé-
tetic ő tőlő az völégény, és akkor az napo-
21 kon bölytől nec. De izeki nem varja az
uy posztó főt az ő posztóhoz, mert az uy
poiztó főt az ő posztót hozzája izakasz-
tya, és annál nagyob izakadás léfzen rayta.
22 Es fenki nem tölti az uy bort régi hitván
tömlőkbe, mert az uy bor elizakasztya
az tömlőket, és az bor elomol, az tömlőkis
elvező nec, hanem az uy bort, uy tömlőkbe
kell tölteni.
23 ES lőn hogy ő szombat napon az vetésec
között menne által, és az tanítványoc
mentekben kezdé az gabona fejeket szag-
24 garni. A ckor az Phariseuoc mondánac né-
ki: Ime, miért mivelic azt az szombat na-
25 pon, az mit nem szabad mivelni? Es ő mon-
da nékiec, soha nem olvastatoké mit mi-
velt az † Dávid mikor megszűkölt volna,
és megéhezet volna mind az véle valóc-
26 kal egybe. Mimódon ment bé az Isten
házába az Abiatharfó pap idejében, és az
szent kenyéret megőte, * mellyeket nem
szabad megenni, hanem a papoknac, és mi-
27 módon adta az véle valóknakis? Es mon-
da nékiec: Az szombat az emberért terem-
28 terett, nem az ember az szombatért. An-
nakokaért az ember nec fia az szombatna-
kis ura.

III. Rész.

*Megszáratás kéz meggyógyitatic. Phariseuoc
szánléka: Christus meggyógyit sok betegeket.
Tanu van yit prédicálni elűlőti: káromlás az
wastudák nac. Meg hasonlot ország. Káromlás
az Sz. Lélec ellen. Kic az Christus jűléi.*

1 ES † béméne vizontag az Synagoga-
ba, és vala ott egy megszáradott kezo em-
2 ber. Es figyelmeznec vala reája, ha szom-
bat napon meggyogyitaná azt, hogy ötet
3 vádolhatná. A ckor monda az megszára-
dott kezo ember nec: kely fell állj közé-
4 pre. Es monda azoknac: szabadé szom-
bat napon jól vagy gonofzul cezni valaki-
vel? Az embert megartani, vagy mególni,
5 és őc halgatnac vala. Es mikor haraggal
őket elnézte volna, bánván hogy azoknac
szivec megkeményedetd volna, monda az
ember nec: Nyuyts ki az te kezedet és ki-
nyuyta, és meggyogyula az ő keze, és meg-
6 éppüle mint az málic. A ckor az Phariseu-
oc kimenvén, mindjára it az Herodes szol-
gaival tanác zort tartánac ő ellene, hogy ötet
elveztené.
7 DE Jesus az tanítványoc kal elméne az
tenger mellé, és nagy sokafag követé ő-
8 tet Galilééből, és Judéából. Es Jerusalemből,
és Idumeából, és az Jordánou túl való
tartományból, és a kic Tyrus és Sidon mel-
let laknac vala, nagy sokfaggal jövénec ő
hozzája, mikoron hallottac volna az melly

9 nagy dolgokat czelekedné. Oc pedig meg-
hagyá az ő tanítványinac, hogy mindenkor
egy hajót tartánac néki, az sokafagért,
10 hogy ötet le ne tapodná. Mert soc embere-
ket gyogyitor vala meg, úgy annyira hogy
reá rohannánac, hogy ötet illetné, valakic
11 betegségnec ostorában vólnánac. Es az tisz-
tátalan iselkec mikor ötet láttac vólna, já-
ruinac vala ő hozzája, és kiáltnac vala, ezt
12 műdván: Te vagy az Iste nec amaz fia. Oc
pedig fenycgeti vala őket igen, hogy ötet ki
ne jelenenéc.

13 A Ckor † felmenc az hegyre, és szólitá † Matth. 10. 1.
hozzája az kiker akara, és ő hozzá mé- Inf. 6. 7.
14 néenec. Es választá tizenketőc kic ő véle lé- Luc. 9. 1.
néenec, és kiker elbozátana hogy prédikál-
15 nánac. Es hatalmoc lenne az betegek nec
gyogyitására, és az őrdögök nec kiűzésére.
16 Elsot az Simont, kit nevezé Petenec. Ja-
17 cabot az Zebedeus fiát, és Jánost az Jacab-
nac atyafiát, és nevezé őket illy nevel, Boa-
18 nerges, az az, méndőigég nec fiait. Andrást
és Philepet, Bertalant, Máthét, Thamást és
19 Jacabot az Alpheusnac fiát, és Taddéust,
és az Cananeabéli Simont. Es az Judas
Ifcharioteft, ki ötet elárúta, és haza cmené.
20 kalág, úgy annyira hogy ingyen nem ehet-
nének s.

21 ES mikoron ezeket hallottac vólna az ő
atyafiái, eljövénec hogy megfogná ő-
tet, mert azt mondgyac vala, hogy elzétül
22 elrávozott. Az irá: tudó c pedig kic Jerusál-
bői jő nec vala, azt mődgyac vala, * hogy a * Matth. 9. 34.
Beelzebub őrdög vólna véle, és az őrdög c
fejedeime által uzné ki az őrdögöket. Luc. 11. 15.

23 ES mikor őket előszólította vólna, mon-
da nékiec példabeszédec által, mimódon
24 úzheti: kic az Sátán az Sátán? Ha pedig vala-
mely ország magában meghasonlic, meg né-
25 maradhat. Az házis ha ő magában meg-
hasonlic, soha meg nem állhat. Ezenkép-
pen ha az Sáránis feitamad, és magában
meghasonlic meg nem állhat, hanem vége
26 léfzen. Nem vethet fenki fák mánt va-
lamegy hatalmalnac máhájában, annac
házába béménvén, hanem ha előfzer azt az
hatalmast megkötőzi, és úgy tehet fák-
27 mánt annac házában. Bizony mondom
néktec, † megbozátatnac minden bűnőc † Matth. 12. 1.
az ember nec fia nac, és az káromláfokis Luc. 12. 10.
28 az mellyeket szóltac. De az ki az szent
Lélec ellen szól and káromlást, soha bozátá-
29 tálan ninczen, hanem méltó öröc itélcere.
30 Mert azt mődgyac vala hogy tisztátalan lé-
lec vólna ő benne.

31 ELjövénec * azért az ő atyafiái és az ő * Matth. 12. 10.
ánya, és kivől állván küldénec ő hozzája, Luc. 8. 19.
32 és ötet hivattyá c vala. Il vala pedig ő kő-
nyüle sokalág, és mondánac az oc ő nékiec:
Imé az te anyád és a te atyáid fiait ortkun ke-
33 resnec tégedet. A ckor felele nékiec, mond-
ván:

Magvető példája.

Sz. Mark Evangelioma.

4. Cap.

vá: Kicodza az én anyám, vagy az én atyám-
 34 fiai kicodzác? Es mikorou elnézte volna
 kőröskörüyül az tanítványokar kic ő kö-
 rüle ülnecc vala, monda: Imé az én anyám,
 35 és az én atyámfiái. Mert valaki azt czeleke-
 fzi az mit akar az Isten, az nékem az én a-
 tyámfiái, néném és anyám.

III. Rész.

*Az magvetőnek példája: annac magyará-
 zattya: tövisséc. Gyertya. az földbe vetett mag.
 mustár mag: Christus alufzic az hajóban.*

* *Matth. 13. 2.
 Luc. 8. 2.*

1 **E**S físinét kezdé az tenger mellet tanita-
 ni, és gyüle ő hozvája nagy sokaság, úgy
 annyira hogy ő bémenvén az hajóba ulnc
 az tengeren, mind az egész sokaság pedig, az
 2 tenger mellet az földön vala. Es loc dolgok-
 ra taníttya vala őket példabeszéd által, és ezt
 3 mondgya vala nék: ec tanításáon. Halljá-
 toc meg: Imé egy magvető ember kiméne
 4 magyctni. Es az magvetés kor, némelly eféc
 az út mellé, és eljövence az égi madarac, és
 5 megövécazt. Némelly pedig eféc az kőve-
 re az holott nem vala loc földé, és hamar ki-
 nevedécc, mivel hogy nem vala mély föld-
 6 de. Mikor pedig az nap feltámadott volna,
 megsűtéc az meleg, és mivel hogy nem vala
 7 gyökere, megszáradta. Némelly pedig ef-
 éc az tövis közzé, és felnevedécc az tö-
 8 visséc, és megfoytác azt, és gyümölcsöt né
 9 ada. Es némelly eféc jó földbe, és ada ne-
 vedékő és bővelkőő gyümölcsét és né-
 10 melly hozza hatmintz annyit, némely hatvan
 11 annyt, némely száz annyit. Aekor monda
 nék: ec, a kinec vagyó fülé a hallásra, hallya.
 12 Es mikor ezac ő maga vólta, megkérdec ő-
 tet az kic ő könnyüle valónac a tizenkét ta-
 13 nitványokkal, ez példabeszéd ői. Es mon-
 da nék: ec: Néktec adarott hogy az Isten or-
 14 szágánactikait tudgyátoc. Az kivől való-
 15 nac pedig mind czec példa beszédben léfz-
 16 nec. * Hogy látván állánac, és ne állánac,
 halván halyanac, és ne értenec, hogy vala-
 17 mikor meg ne térjenec, és megboczác: fla-
 18 nac nék: ec az ő bűnőc. Es móda nék: ec: Né-
 19 értitek az példabeszédet? mimodon érthe-
 20 tétec tehát meg az több példabeszédeket? A-
 21 maz magvető, az igét hinti. Azoc pedig az
 22 kikben az útfélre esert a mag, az kiknek hin-
 23 tacc az igé, de minekutána hallottác, azon-
 24 nal eljő az Sátán, és elragadgya az ő szivek-
 25 be vetetté igét. Az kikben pedig az kővele-
 26 cset az mag, czec azoc az kic minekutána
 27 az igét halltác, azonnal nagy örömetel vé-
 28 szic azt. Es ninczen ő benne gyökere, ha-
 29 nem idő szent v. d. ec, az után ha nyomoru-
 30 sag vagy háborulág kővekezie az igejért,
 31 azonnal megbouránkozna. Az kic pedig
 32 az tövis közzé véfzic az magot, azoc, az kic
 33 az igé halgattýác. De f ez világuac

szorgalmatosági, és az gazdagságnac cza-
 34 lardlaga, és egyéb dolgoknac kívánlági, bé-
 meuen megtoytýác az igét, és az hatzon-
 35 talan léfzen. Az kic pedig jó földbe vet-
 téc az magot, azoc az kic halltác az igét, és
 véfzic, és gyümölcsöz: teremtenec, némelly
 20 hatmintz annyit, némelly hatvan annyit, né-
 21 melly száz annyit.
 22 **E**S monda nék: ec a vagy * azért hozzáké-
 elő az gyertyát, hogy az véka alá tegyéc,
 23 vagy az ágy alá avagy nem azért hogy az
 24 gyertya: a tóba tegyéc. Mert f ninczen tem-
 ni oly elrótyet dolog, melynecc meg nem
 25 kel jelenteni, avagy ony, mely elrótyet her-
 néc, hanem szükitég hogy nyilván valóvá
 26 27 légyen. Ha valaki necc vagy on fülé az hal-
 látra, hallya.
 28 **E**S monda nék: ec: Jól efzetekbe vegyétéc
 az mit hallotoc. * Az miné mő mértéc-
 29 kel mértéc. oly annal méric egyebet nék-
 30 tcc, és bővebben méric néktec, kic hallýá-
 31 toc. Mert f a kinec vagy on, adatic annac:
 32 és az kinec ninczeu, a mit vagy on, aztis el-
 33 véfzicitóle.
 34 **E**S mondgya vala: úgy vagy on az Istenne
 35 országa mint mikor az ember a magot bé-
 veti az földbe. Es elalufzic, és feikel éyjel
 36 nappal, és az mag gyümölcsözic, és felhu-
 37 zálkodie ugyan hirenékül. Mert a föld ő
 38 magától gyümölcsözit terem, előfzer fuvet,
 39 az után fejet, az után gabonát az földben. Mi-
 kor pedig a gabonánac gyümölcsze megmu-
 40 tattya magát, azonnal megarattya, mert el-
 jő: az aratásnac ideje.
 41 **E**S ísinét mondgya vala: * Mihöz hasonlit-
 42 tuc az Isten oitýágát, és mivel vettyúc az
 43 egybé. Olyan mint az mustár mag, mely
 44 mikor a földbe vettetic, minden földi mag-
 45 nál kisteb. De minekutána elvettetic, fel-
 46 nevedécc, és minden kertben vetett fűnél
 47 nagyob, és nagy ágai léfzenc, úgy annyira
 48 hogy annac árnyéka alatt az égi madarac
 49 fészket raknac. Es f ilyen loc példa beszéd-
 50 ben: szól vala nék: ec, az mint hallhattýác va-
 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60
 51 **P**éldabeszéd nélkül pedig nem szól vala
 52 nék: ec, az tanítványoknac pedig kiválkép-
 53 pen mindent megmagyaráz vala.
 54 **E**S * monda nék: ec az napon mikor késő *
 55 vólta: mennyűnc az vizen túl. Elboczác: *
 56 vón azért a sokaságot, elvivé őtet úgy a mit
 57 vala a hajóban, de valónac több hajókis vele.
 58 Aekor támad nagy szélvéliz, és az haboc
 59 bémennecc vala az hajóba, annyira hogy im-
 60 már az hajó megtelnéc. Es ő vala az hajó-
 nac hátulíó részében, és alufzic vala egy fő-
 allyon, aekor felköltéc őtet, és mondánac
 61 nék: Mester ninczen ő gödöd arra hog' mayd
 62 elvéfzűnc. Felferkenvé azért megdögállá
 63 a szel, és móda a tengernecc, halgals, némelly
 64 meg. Aekor megállá a szél, és lón nagy czé-
 65 detség. Es monda nék: ec: Miéni vátoc il-
 66 lye fülé mefészic, hogy vagy on, hogy ninczen

* *Matth. 5. 15.
 Luc. 8. 16. és
 11. 33.
 f Matth. 7. 16.
 Luc. 8. 17. és 12.
 2.*

* *Matth. 7. 2.
 Luc. 6. 38.*

f *Matth. 13. 12.
 és 23. 29.
 Luc. 8. 16. és 19.
 26.*

* *Matth. 13. 37.
 Luc. 13. 18.*

f *Matth. 13. 34.*

* *Esa. 6. 9.
 Matth. 13. 14.
 Luc. 8. 10.
 Joan. 12. 14.
 Act. 28. 26.
 Rom. 11. 8.*

* *Matth. 8. 23.
 Luc. 8. 22.*

f *Tim. 6. 17.*

4 hitetec. Es igen megfélemlénc, és ezt megdöcögéte egy másfanc, kiczoda ez, hogy az szélis, és az tenger engednecc néki?

V. Rész.

Christus legio ördögöt űz ki: Jairral elmegyén annak leányát meggyógyítani: Meggyógyít egy aszszont vérfolyásából. Feltámasztja Jair megbelt leányát.

Matth. 8. 28.
Luc. 8. 26.

1 Esménénc az tengernecc túlsó partyára, az Gadarenusoc tartományába.
2 Es mikor Jésus az hajóból kiment vólna, azonnal méne ő eleibe az koporsókból
3 egy ember, kiben tiztátalan lelec vala. Kinecc lakáfa az koporsókban vala, és lántzoc
4 kalis senki azt meg nem tarthattya vala. Mivelhogy gyakorta békockal, és lántzocokal megkötöztetet vala, de az lántzoc lefakadoztac vala róla, és á békoc elromlottac vala, és senki ötet meg nem enyhithette vala.
5 Es mindenkor egyjel és nappal az hegyeken, es az koporsókban vala, kiáltván, és magát
6 metelvén éles kőveccel. Mikór látta vólna pedig Jésus távól, oda futamodéc, és e-
7 lőtte leburúla. Es nagy felszóval kiáltvan monda: Jésus, felétesz Istenec fia mi dolgom vagon nékem te veled! Az Istenre kénfentelecc tégedet, hogy nekénnozz engemet. Mett azt mongya vala nékie, eregy ki-
8 tiztátalan lélec ez emberből. Es megkérde ötet, kiczoda néked neved? és felele módvån legyo neké nevem, mert sokan vagonne.
9 Es felotte igen kéri vala ötet, hogy ne küldene azon a hegy mellec, nagy sereg díszno, melly
10 ott észic vala. Es kérecc ötet mind az ördögöc, mondván: boczáfs minket á dísznokba,
11 hogy azokba mennyúnc bé. Es azonnal megengede nékiet Jésus, és kiemvén az ec á tiztátalan lelkec, bémenénc á dísznokba, és az sereg díszno hanyácthomloc nagy magas helyrul á tengerbe rohana, (vala pedig úgy mint két ezer az díszno) és az tengerbe
12 halánac. Az kie pedig az dísznokot órizic vala, elfutánac és megmondác az városban és á falukban ez doigot, és azoc kimeúncénc hogy meglátnác, miczoda dolog vólna á mi
13 lótt vala. Ménénc azéit Jésus hoz, és látác az ördögöcöt űlni felsóctöztetvén, és hogy észén vólna az, á kiben á legyo lakott vólna,
14 és megfélemlénc. Es á kie azt lártác vala, megbéizélléc azoknac mint lótt vólna dúl
15 ga az ördögöcöc, és az dísznoc felóls. Es kezdécc Jésusit kérti, hogy kimeane az ő házocból. Es mikoron ő á hajóba bément vólna kéri vala ötet az ki ő ördögös vala
16 hogy lenne Jésusal. Jésus pedig necc engedé nékie, hanem azt monda nékie, eregy haza á te házad népéhdöz, és bézféld meg melly nagy doigokat czelekedett te veled az U, és
17 melly igen könyöüült rayrad. Elméne azért az, és kezdé á tiz városokban hirdetni, melly

nagy dolgokat czelekedett vólna ő véle Jésus, és mindenecc czudalkoznac vala rayta.
21 Es mikor ismét áttalment vólna Jésus az tizvá partrahajón, gyüle nagy sokafag ő hozzája, és vala az tenger mellec. † Es imé † Matth. 9. 18.
22 eljove egy az Synagoga nac fejedelmi köz- Luc. 8. 41.
23 zul, kinecc Jairus vala neve. Es mikor larta vólna ötet, lábánálieburúla. Es igen keri vala ötet, mondván: Az én leányom halála vagon, jere kérecc, és véfára kezedet hogy
24 gyógyullyon meg és éllyen. Eiméne azért Jésus ő véle, és köveit vala ötet sokafag, és ötet megszorittya vala.
25 A Ckor egy alzonyi állat, ki tizenkét ez- tendótól fogva vérecc folyáfat szenedte vala. Es loc orvosoktól sokat szenedet vala, és minden marháját elköltötte vala, de semmit néki nem használta vala, hané annális inkább megnyomorodott vala. Mikor Jésus felől hallott vólna, á seregben Jésusnac háta megül kerüle, és az ő ruháját illeté.
26 Mert azt módgonya vala, ha ezac ruháját il-
27 lertem, meggyógyuloc. Es azonnal megszárad az vérecc feje, és megérzé testében hogy meggyógyult vólna abból á nyavalyából. Es mikoron ő magában azonnal észé-
28 be vőtte vólna Jésus az Isteni erőc, az melly kizármamazott vala ő róle, hátrafordulván á sokafag közöt, monda: kiczoda illeté az
29 én ruháimat? Es mondánac néki az ő tanítványi, látod hogy az sokafag elszóitot, mé-
30 gis azt kérded, kiczoda illetet engemet? Es ő széllecc néz vala, hogy megláthainá azt, á ki
31 ezt czelekedte vala. Az alzonyi állat pedig, félvén és rezketvén, mikor tudná miczoda
32 lótt vólna ő rayta, elő jöve és az ő lábai előt artzul leburúla, és néki igazá mindent meg-
33 monda. Oe pedig monda nékie: Leányóm, á te hited tégedet megtartott eregyel beke-
34 séggel, és gyógyuly meg az te nyavalyádból. Azonközbe hogy Jésus ezeket szolaná, el-
35 jövénec némellyecá Synagoga fejedelmé- nec házától ezt mondván, a te leányod meg-
36 hólt, mit faraztot tovább á mellec. Jésus pedig mihelt ez beszédet hallotta vólna, á mellyet mondánac vala, monda az Synagoga fe-
37 jedelménc: Ne fély, ezac higy. Es nem engedé hogy senki ötet követné, hanem Péter és Jácab és János az Jácabnac attya-
38 fia. A ckor méne az Synagoga fejedelménc házához, és látá az nagy zenebo-
39 nát, á sírókat és jaygatókat. Es bé menvén monda nékiec, mit zajogroc és sírocc á le-
40 ázó nem hólt meg, hanem aluszic. Es czú- folyác vala ötet: Oe pedig mindeneccet ki-
41 küldvén á leánnac attyát annyát melléje vő- ve és azokat á kie ő véle valanac. Es bémen-
42 oca az nőlte az leánzo fekkac vala. Es megfogván az leánzac kezét, monda néki: Talitha Cumi az az, leánzo nekécc mon-
43 dom kelly fell. Es azonnal felkele az le-
44 ázó és jár vala, mert tizenkét élt: zendő-
45 vala

43 **V**ala, és felőtte igen elalmelkodának, Oe pedig keményen megparanczolá nékies, hogy seuki azt meg ne tudáák, és megmondá hogy enai adnáac az leánnac.

VI. Réfz.

Jesus tanit az Nazareti Synagoga-ban: Elküldi az tanitványokat prédicaloi: Herodes tiéleti Christurok, Sz. Janos fejvetele. Christis nyogadalmat keres az pusztaban, tanítja ot a népet: és őt ezer ember etet őt kenyerral. Imáikozic az hegyen jár az tengereen: megzendesiti a szelők: sok betegeket gyógyit meg.

1 **E**S kiméne onné, és méne az ő házájába, és követé őtet az ő tanitványi. Es mikorelőtt volna az szombat, kezdé az Synagoga-ban tanítani, és sokan az kie hallýac vála megindúlac vála, ezt mondván: † honné vadnac enec mind czecc? és miczoda bölczélég ez a melly enec adatot, hogy ilyen nagy Isteni erőc léz nec ő 3 általa: Avagy nem ezé amaz ález mester az Mariánac fia az Jácobnac, Jofénac, Judásnac és Simonnac atyafia? Nemde az ő nényei is itmi köztűnc vadnaké? és ő 4 benne megbotrakoznac vála. Jesus pedig azt mondgýa vála nékiec: * Ninczen: szellesség nélkül az Prophéta, hanem czac az ő házájában, és tokoni között és az ő házában. † Es ott semmi Isteni erőc nem czelekedheté, hanem minelküánna kevés betegekre vetette volna kezecit, meggyógyitá 6 azokat. Es czudalkozic vála azoknac hitelenlégeken, * és kerüli vála az falukat körorokotúl.

7 **A**Ckor † előszólítá amaz tizenkét *tanitványokat*, és kezdé azokat kettőnként elboezatni, és ada azoknac hatalmat az tiztáralan leikeken. Es megparanczolá nékiec hogy az útra semmit ne vinnénc, hanem czac pártzát, sem erzfénc, sem kenyeret, 9 sem pénzt az ő etzfényekben. Hanem hogy czac sólyát vonnánac lábokban, * és 10 kettős ruhát ne vennénc rájoc. Es azt mondgýa vála nékiec: Valahorott házba bementec, ott maradjatoc mind addig mig onnéc kimentec. * Es valakic bé nem fogadandac titeket, és nem halgatandac titeket, onnéc kimenvén, † verjérec seá tilábatokhoz ragadot port, hogy az légyen ő cíenc tanubizonyig gyauant bizony mondom nékies hogy tutherőb léz nec az Sodombeliékiec vágy Gomorrabéliékiec dolgoc az itélet nec napján, hogy 12 nem annac az várofnac állapattya. Kimenvén azért az tanitványoc, predikálýac vágy 13 la hogy megérténénc az emberc. Es sóc őrdögöket úz nec valaki, és sóc betegeket * kennec, bvala megolýjal, és meggyógyitýac vála azokat.

14 **M**Eghallá † pedig ezeket a Herodes király (mert az ő neve igen híreslé lóit *Luc. 9.7.* vála) és monda: Amaz János, a ki keretzel vála a tám: dot fel, és azért léz nec ez erőc ő 15 általa. Némelýec azt módgyac vála, az illyés ez! Némelýec pedig azt wondgyac vála, Prophéta ez, vagy egy az Prophéta c kőzül. Mikor azért ezeket hallotta volna Herodes, monda: Ez amaz János az kinec én fejét vétetém, az tamdot fel az halálból. Mert az Herodes elküldvén az ő 17 *szolgáit*, megfogta vála az Jánost, és őtet az tömlőt: zbe vetette vála, az Herodiásért, az ő atyafiánac Philep nec feleségejért, mert azt vóite vála magánac feleségül. 18 Mert azt mondgýa vála az János Herodenecc, * Nem szabad teker hallotta volna te 19 atyádnác feleségét. Az Herodiás pedig ólalkodic vála ő utánna, és igyekezc 20 vála őtet megölni, de nem lehet vála. Mert az Herodes féli vála az Jánost, mivel hogy tudgya vála, hogy igaz és szent ember vólna, és bölczülí vála őtet, és az ő intélénc halláára sóc dolgot czelekezc vála, és ő 21 rómeft halgattýa vála őtet. Mikor azért alkómas ideje jót vólna, mikor az Herodes az ő születé nénc napján az ő fő szolgáinac, hadnagyoknac és Galiliánac fő fő 22 cimber nec vaczorát szerzenc, Es bément vólna az Herodiásnac leánya, és ott tártzolt vólna, és az tettec vólna a Herodenecc és az vendégek nec, az király monda a leánac: kérj én tólem a mit akarý, és megadó. 23 Es megsküvénc néki: valamit kerendéz én tó: em, megadom néked, ha országomnac 24 felét kéredis. Es az kimenvén, monda az ő annyánac, mit kérýec: amaz pedig monda: 25 Az keretztele Jánosnac fejét. Az leány azért nagy vigan azonnal bémenvén, azt kéré, monda: azt akarom hogy mindjárt hozásdide nékem egy tálbán az keretztele 26 János fejét. Az király pedig igen megzomorodé, mindazáltal az ő eskuvefejért, és azokért az kie az lakodalomban valánac, 27 nem akará a nac kérélet megvetni. Es az király azonnal elküldvén az hóhért megparanczolá hogy az keretztele János fejét 28 előhozna. Az annakokáért elménc, és sejét vóv néki az tömlőt: zben, és előhozá az ő fejét egy tálbán, és adá azt az leánac, 29 az leány az annyánac adá. Es mikoron azt meghallottác vólna az ő tanitványi, eljövénénc és elvívéc az ő tésztét, és helyhezteré az koporsóban.

30 **A**Z † Apafstaloc pedig haza jövénénc *† Luc. 9.10.* Jushoz, és megbélzéli néci mindeneket, mind a mit czelekedtec, mit a mitratottac vólna. Es monda nékiec: Jertec el ti magatoc félfél az pusztaba, és nyugodgyatoc meg egy kevesét. Mert sokan valánac az jövéc ménéc, és ingyen sem chert- 31 nec vála. * Elmenénc azért puzta helyte, *† Luc. 9.10.*

Matth. 13. 54. Luc. 4. 16.

† Joh. 6. 42.

* Joan. 4. 44.

† Matth. 13. 58.

* Matth. 9. 35.

† Matth. 10. 1.

† Marc. 3. 10.

Luc. 9. 1.

* Vagy sarut

Sandalium de

jakul vagy Gó

régül, kő, új

ranac: ne ve, mi-

némü az ma-

gyeoknál az

szipellős vagy

az sólya.

* Matth. 10. 14.

Luc. 9. 5.

† Act. 13. 13. és

18. 6.

b. Az Apostaloc

megkentec az

betegeket amaz

draga balsamü

olýjal, és egye-

tembe meggyo-

gyítottac az be-

tegeket. Most

mivel hogy az

gyógyitýnac a-

jádeka nincz, és

az olýjis hijaba

vála.

* Jac. 5. 14.

* Levit. 18. 16.

*Asiában in Sion
az a gonosz igy, it:
mgy. fogadardal
vaz fogadardom
mgy. imidit, az n
kivül joggal az o
mgy. onné Juhász
a mgy. leány joga
ugy kéz*

† Luc. 9. 10.

* Matth. 4. 13.

† Luc. 9. 10.

Sz. Mark Evangelioma.

- 33 hajón ezac ó magoknac. Lárá az fokaság hogy elmennének és fokan megemé-
 réc ótet, és gyalog minden városokból gyű-
 léne oda, és eleiket vóvéc nékiec, és hoz-
 zájá gyűléne. Es † kimenvén látá az nagy
 fokfágot Jéfus, és könyósfület effégre indu-
 laráyoc, mert olyanoc valánac mint az
 páfztornélkül való juhoc, * és kezdé óket
 foc dolgokra tanítani. Mikoron † pedig im-
 már nagy idő vólna, hozzája menéne az ó
 tanítványi, ezt mondván: pufzta ez hely, és
 immát nagy idő vagon. Boczád el ó-
 két hogy elmenvén az környül való város-
 kákba és falukba, vegyenec magoknac ke-
 nyeret, mert ninczen mit egyenec. Oe pe-
 dig felelvén monda nékiec: Adgyatoc en-
 niec ti, ackor mondanac, hanem ha el me-
 gyúnc hogy vegyúnc ezeknek két száz pénz
 árra kenyereket, és nékiec adgyuc hogy e-
 gyenec. Oe pedig monda nékiec, hány
 kenyéretec vagon? mennyetecel, és lállá-
 toc meg, és azoc meg látván, mondanac:
 † Ót kenyéretec és két halunc vagon. Ac-
 kor paranczola Jéfus hogy leültetéc óket
 az zöld páfston, mint szoktatc alfzálhoz ül-
 ni lakodalomban. Letelepédénec azért
 különkülön sergenként íszázként és ót-
 venként. Es minekutánna vótte vólna az
 ót kenyereket és az két halakat, az égre fel-
 tekintvén, hálákat ada, és megfégé az ke-
 nyereket, és adá az ó tanítványiuc hogy a-
 zoc eleibe adnác, és az két halatis elofztá
 mindnenec. Evénec azért mindnyájan, és
 melegegedénec. Es felfzedé az maradéc
 darab kenyereket, és az hal maradékját ti-
 zenkét kosárral. Valánac pedig az kie ótte-
 nec vala, úgy mint ót ezerfőfűc.
 45 ES azonnal kényszeríté az ó tanítványit
 hajóba ülnoi, és elől elmeani Bethsaidába
 az tulfó partra, míg ó elboczáta az fokasá-
 gator. Es mikoron elboczátra vólna óket,
 elméne az hegyre imádkozni. * Mikoron
 pedig késő vólna, vala az hajó á tengerenec
 közepin, és ó maga egyedül az földön. Es
 látá óket hogy az hajónac evezéfében ve-
 szekednéne mert ellenkező szél fű vala, és
 az etzakánac negyed részeket hozzájoc
 méne, járván az tengeren, és akar vala mel-
 lőlóc elmenni. Azoc pedig mikor láttac
 vólna ótet az tengeren járnai, alitác lenni va-
 lami elmulandó látásnac, és kezdéne kiál-
 tani. Mert mindnyájan láttyác vala azt,
 és megháborodánac, de azonnal megfőli-
 tá óket, és monda nékiec, bátorfágotoc le-
 gyetec: En vagyoc, ne félyetec. Ackorbé-
 méne hozzájoc az hajóba, és megállá az
 fél, és azoc ó magoknac és czudálkoznac vala.
 Mert nem jutott vala élzékbe az ót kenyé-
 rekne czudája, mivel hogy szívec c ostoba-
 vala.
- 33 ES † mikor áltaimentenec vólna, az Ge-
 nezaret földére ménéne, és jutánac az
 partra. Ackor mikor kimentenec vólna az
 hajóból, azonnal ótet megfésinévén: Mi-
 koron elfutottác vólna mind az egész vidé-
 ket, kezdé nyofzolyakban az betegetek
 széllei hordozni, az holott hallýac vála ó-
 tet lenni. Es valahová bémennec vala,
 útzákra, városokra, falukra, á betegetek az
 útzákra télzic vala, és kéric vala ótet hogy
 kóntóléne peremjéit illetnéc, és valakic il-
 letic vala, meggyógyulnac vala.

VII. Rész.

*Christus megföldeli az Phariseusok: zac és iras-
 tudoknac tudományokat és Isteni szolgálattyo-
 kat. Egy órdógót úz ki az Cananabéli aszszony
 leányabol: Meggyogyit egy süketet; az melly
 nebazen szolhatot.*

- 1 A Ckor gyűléne ó hozzája az Phari-
 seuc, és némellyec az irás tudóc köz-
 zül, kie jótéc vala Jerusáléből. Es mi-
 koró láttác vólna hogy az ó tanítványi köz-
 zül némellyec megfésitczetec, (az az, mos-
 datlan) kézzel ennéne, panalzozkodnac
 2 vala arról. Mert az Phariseuc, és mind az
 Sidóc, nem élzác hanem hagyakran meg-
 moslác kezeiket, ebben az régi ven embe-
 teknecc readeléseket követvén. Es az pia-
 turólis mikoron haza mennecc, nem élzacc
 3 mig mag nem mosódnac, és foc egyéb dol-
 gokis vadnac mellyeket vóttéc hogy meg-
 tartlác, mint pohároknac moslác, korfók-
 nac, ézt edényeknecc, uyofozolyáknac. Az u-
 tán megkérdécc ótet á Phariseuc és az irás
 tudóc, Mi az oka hogy az ó tanítványiul,
 nem járnac az vén embereknec rendelé-
 sec szerint, hanem mosdatlan kézzel élz-
 4 nec? Oe pedig felelvén monda: Bizony iga-
 zán jó vendóit Esfásás ti felóletec, képmuta-
 tócc feől, mint meg vagon irván: † Ez nép
 5 czac ajakackal tisztel engemet, az ó szívec
 pedig távól vagon én tőlem. Hiába tisztel-
 6 nec pedig engemet, tanítván ol tudományo-
 kar, mellyec embereknec paraczólati. Mert
 7 elhagyván az Istenec paranczólatyát, az
 emberi rendelést tartýatoc meg, korfóknac
 és pohároknac moslác, és efféléket egye-
 8 beket fokakat czelekedtecc. Es monda
 9 nékiec, jól vagon bátor, hogy az Istenec
 paranczólatyát eltólitéc, hogy az ti ren-
 10 deléseket tartýatoc meg. Mert Mófés azt
 módgya: * Tisztellyed atýátat és az te anyá-
 11 dat: és † valaki szidalmazza atýát vagy an-
 nyát, halálal meghallyon. Ti peáig azt
 12 mondýátoc: Ha valaki azt mondanýgya
 atýának vagy anyának, á mi ajándéket
 én felviszéc, néked használ, az clyan ember
 semmit egyebet czelekedgyéc az ó atýával
 és an-

*e vagy kamany
 vala.*

Negyezer évet hét kenyerral. Sz. Mark Evangelioma. 8. Cap.

13 és annyával. Először lévén az istennek befű-
 14 dért az ti rendelésteccel mellyet rendeltetec,
 † *Matth. 15. 10.* és éhoz hasonlatost fokot czelekezec. † A-
 zért mind az fokafogot előzőlíván, monda
 15 nékiec: halgatoc engem ma ndujájan, és
 16 fertetec meg. Ninczen semmi az emberen
 17 kivól, az melly bémenvén az emberbe, meg-
 ferteztethetné őtet, hanem az mellyec az
 18 emberből származnac, azoc ferteztetic meg
 19 az embert. Ha valakinec vagyon füle az
 20 halláfra, hallja. Es mikoron házba ment
 21 vólna bé az fokafog közzül, megkérde őtet
 22 az ő tanítványi az példabézféd felől. Ackor
 23 monda nékiec, ti is ilyen tudatlanoc vatto-
 ké? nem értiteké hogy valami kivól mégyen
 24 bé az emberbe, nem ferteztetheti az meg az
 25 embert? * Mert nem mégyen az az ember
 26 nec szívébe, hanem az házába, és az árnyéc
 27 székre mégyen, mely megüztit minden e-
 28 ledelt. Es ezt mondgya vala, hogy az mi
 29 az emberből kifármazic, a ferteztethé meg
 30 az ember. Mert † onvét belől az ember
 31 szívéből származnac az gonosz gondolatoc,
 32 házafog törélec, paráznaifogoc, gyilkolá-
 33 goc. Lopáloc, fővénlélec, latorifogoc, ál-
 34 nokfag, szemtelentég, gonosz szem, rágal-
 35 mazáloc, kevéllség, boiandfag. Mind ezc
 az gonofságoc belől jö nec ké, és megfertez-
 retic az embert.

36 *ES* * onvét felkelvén, méne Tyrusnac és Si-
 donnac határba, és házba menvén, nem
 37 akarja vala hogy feni őtet megtrúná, de
 38 nem titkolhatta csmagát. Mert mikor ő
 39 felőle hint hallot vólna egy aszfizonyi állat,
 40 kinéc leányában tiztartalan lélec vala, el-
 41 jövc és arczúl lábainál lebúrúla. (Vala
 42 pedig az atizonyi állat pogany, Syropheni-
 43 cianac tartományából való nemzetileg sze-
 44 rint) és kéré őtet hogy az őrdögöt kiúzne
 45 az ő leányából. Jésus pedig monda nékiec,
 46 engedgyetec hogy megegyegyenec elő-
 47 szter az fiac, mert nem jó az fiaknac kenyé-
 48 reket elveani és az köyköknc veini. Es az
 49 felelc, és monda nékiec: Ugy vagyon Uram:
 50 Mert az köykóc az gyermekoc motfalékával
 51 szoktauc élni. Ackor monda nékiec, Ez be-
 52 szédéert eregy el, az őrdög kiment az teleá-
 53 nyodból. Es mikoron az háza ment vólna,
 54 úgy tálallya hogy az őrdög kiment vólna, és
 55 az ő leánya az ágyon fekünnéc.

56 *A* Ckor megérvén Tyrusnac és Sidonnac
 57 határiból, méne az Galilea tengere mel-
 58 lé, az tíz városnac határin által. Es hozánac
 59 neki egy nehezen fzőlő sikec, és keric vala
 60 őtet, hogy vené kezét arra. Es mikoron
 61 azt kivitte vólna félfelé az fokafog közzül,
 62 boczáta az ő ujjait az ő fűtécbe, és mikoron
 63 pókót vólna, illeté annac a nyelvét. Es fel-
 64 tekintvén az egbé, foházkedéc, és monda
 65 nékiec, Ephatha, az az, nyilatkozzál meg.
 66 Es azonnal megnyilatkozánac az ő fűtéc, és
 67 az ő nyelvénac kötele mególatéc, és iga-

16 zán fzől vala. Es megiltá ő tőlóc hogy
 17 senkinec ne mondaná; De mennél inkább
 18 tiltotta vólna, annál inkább hirderte vala.
 19 *ES* felőtte igen almélkodnac vala, ezt mód-
 20 ván: Mindeneket jól czelekedet, az czele-
 21 kezzi hogy az sikec hallyanac, és az né-
 22 mác fzőllyanac.

VIII. Rész.

*Christus hét négy ezer embert hét kenyerral.
 Nem akar az Phariseusoknak jelt ádnia: Elint
 tanítványit az Phariseusnac és Herodes kovázfá-
 sul egy vaknac szem világot megadgya: Meg-
 jelenté tanítványinac hogy ő Christus és meg-
 mögya nekic, az ő következendő szűvésűt, há-
 lálát; és feltamadását, és megfeddi Pétert hogy
 az ő szűvésűjében ellent tartana. Inti az tanít-
 ványokat az tőrefe az Evangeliumnac tudom-
 anyaert való kergetés alatt.*

1 *A* Z napokban, mikor felőtte nagy fokafog
 2 vólna ő véle, és nem vólna mit en-
 3 nénc, előzőlívta Jésus az tanítványokat, és
 4 monda nékiec. Késérülem ez fokafogot,
 5 mert immár harmad napja hogy én veim
 6 vadnac, és ninczen mit egyenec. Hogy ha
 7 éhen boczátom el őket házokhoz, elfogyát-
 8 koznac az úton, mert némellyec ő közzü-
 9 lóc megszűunen jötenec. Felelé nec neki
 10 a tanítványoc: honné elégithetné meg itt
 11 ezeket valaki edellel ez puztában? Es
 12 megkérde őket, hany kenyerec vagyon? És
 13 ók mondánac: hét vagyon. Ackor meg-
 14 paráczolá a feregacc, hogy leülne az földre,
 15 és kezébe véven a hét kenyereket mikor há-
 16 lákat adott vólna, megfűtéc, és adá az ő ta-
 17 nitványinac hogy eleikbe adnác, és eleibe
 18 adá az fokafognc. Vala pedig valami ke-
 19 ves halokis, és mikoron hálákat adott vólna,
 20 megparáczolá hogy azokat is eleikbe
 21 adnác. Oevénec azért és megegedénec,
 22 és megtrótenec a fragmentaval az melly
 23 maradt vala, hét kosfárokat. Valánac
 24 pedig az kie őttenec vala, úgy mint négy cze-
 25 len, es elboczáta őket.

26 *ES* * azonnal bémenvén az hajóba az ő ta-
 27 nitványival, méne Dalmanutba felé. † Es
 28 eljövénec az Phariseusoc és kezdénec ő vé-
 29 le versengeni, kérvén ő tőle mennyei jelt,
 30 és 16.1.

31 *kéértven őtet.* Es ő mikoron lelkében
 32 nagyoc foházkodott vólna, monda: Mico-
 33 da az oka hogy ez nemzetileg jelt kévánt? * bi-
 34 zony mondom néktec, ué adatic és nemzet-
 35 légnec jel: Es azokat elhagyván, ismét bé-
 36 menvén az hajóba, elméne az túlő parra.

37 *† ES* felejtetec vala pedig az tanítványoc
 38 kenyeret vinni vélec, és nem vala az
 39 hajóban egy kenyereknél töb. Ackor pa-
 40 ranczolá nékiec moadván: Meglásátoc
 41 hogy mególatimáztatoc magatokat a Pha-
 42 riseusoc kovázfázáról, és az Herodes ko-
 43 vázfázáról. Es egymás közt verekednec

*† Az mi az ar-
 nyéc székre me-
 győ módatic me-
 gijzítani az e-
 ledelt, mert az,
 minden edel-
 nec féprje.
 † Gen. 6. 5. és
 28. 21.*

** Matth. 15. 21.*

Matth. 15. 22.

*a Vagy darab
 kenyereket ha-
 lackal.*

*† Matth. 15. 29.
 † Matth. 12. 38
 és 16. 1.*

** Matth. 16. 4.*

† Matth. 16. 5.

Negyezers éret két kenyerral. Sz. Mark Evangelioma.

9. Cap.

vala mondván, Mi velőnc ninczenec kenyec.
 17 rec. Es mikor azt észébe vőtte volna Jესus,
 monda nékic: Mit vetekedec azon hogy
 kenyerec ninczen? mégis nem vesztetek
 18 ezetekben, és ninczen mégis értelemec?
 mégis ostobajé az ti szivetec? Szemetec
 lévén nem lártoké: és holott fűletec vagyon
 nem hallotoké? és nem emlékeztéké meg?

† *Matth. 14. 20.**Sup. 4 3.**Jcb 6. 11.** *Matth. 15. 37.*

19 † Mikor amaz öt kenyereket megfzégém az
 öt ezer embernek, hány kofárt hozatoc el
 fragmentackal tellyefeket: Mondánac neki,
 20 tizenkettőt. * Mikor pedig amaz hét ke-
 nyereket az négy ezer embernek megfze-
 gém, hány kofárokat hozatoc el fragmen-
 21 tackal tellyefeket? és mondánac: hetet. Es
 monda nékic: Mint vagyon hogy ezeket né
 értittec?

22 ES mené Berhsáidába, és hozánac eleibe
 egy vakot, és kéréc őtet hogy illetné
 23 azt. Ackor megfogván az vaknac kezét,
 kivivé őtet az falún kivól, és mikor az ő
 szemére pókót vólna, és az ő kezeivel illet-
 24 te vólna, megkérde őtet halátna. Ki mi-
 kor az ő szemeit felemelte vólna, monda:
 látom az embereket: Mert látom őket jární
 25 mint valami fákat. Az után űmét illeté az
 kezeivel az ő szemeit, és felemeltete ísmét az
 emberrel az ő szemeit, és megppúte, és lá-
 26 ta meszíte az világoson mindeneket. Es
 házához küldé őtet, mondván: Amaz fa-
 lúba se meny és az falubannis senkinec ezt
 ne mondgyad.

† *Matth. 10. 13**Luc. 9. 18.*

27 ES † bémene Jესus az ő tanítványival egy-
 be Césareánac falúiba, melly Césarea
 Philópp királyról nevezetec, és az úton meg-
 28 kérde az ő tanítványit, mondván nékic: Ki-
 nec mondanac engemet az emberec? Azoc
 pedig feleténc: Kerefztelő Jénosnac, né-
 mellyec Illyésnac, némellyec egy nec az
 29 Prophétae közzül. Es ő monda nékic:
 Ti pedig kinec mondotoc engemet, felel-
 vén pedig Peter monda nékic: Te vagy a-
 30 maz Christus. Es megfenyegeté őket,
 31 hogy senkinec azt ő felőlc ne mondanac. Es
 kezdé őket tanítani, hogy az embernek fia-
 nac sokat kellene szenvedni, és megvetetni
 az vénektől, az papi fejedelmektől, és az i-
 rándudóktól, és megkelene ölteteni, és
 32 harmad napra feltámadni.

* *Matth. 10. 38.**és 16. 24.**Luc. 9. 23. és.**14 27.*† *Matth. 10. 39.**és 16 25.**Luc. 9 24. és.**17 33.**Job. 12. 25.,*

32 Es azt nyilván mondgya vala. Ackor az
 Péter megfogván őtet, kezdé dörgálni.
 33 Es ő hatrafordulván, és az ő tanítványira
 tekintvén, megfedde az Pétert, mondván:
 Egyeg el én tőlén Sátán: Mert nem vagy
 bölcz az Isten dólgaiban, hanem az embe-
 rekében.

34 ES mikor elő szólírotta vólna az sokifagot
 az ő tanítványival egybe, monda nékic:
 * Valaki engemet akar követni megtagad-
 35 gya magát, feivegye az ő kerefztét, és úgy
 kövöljen engemet. Mert † valaki akartja
 36 az ő lelkét megtartani, elveszti azt, valaki pe-

dig az ő lelkét én erőztem és az Evangelió-
 mért elveszti, az megtartja azt. Mert mit
 háznál valakinec, ha mind ez világot meg-
 37 nyeris, ha az ő lelkét elveszti? Avagyni-
 czoda válrlágot adhat valaki az ő lelkéjért?
 38 * Mert valaki ez parázna és búnos nemzet-
 * *Matth. 10. 31.*
 leg közzül szégyenl engemet, és az én befzé-
Luc. 10. 26. és
 demet: Az embernek fiais szégyenli azt mi-
12. 8,
 kor eljövend az Attyánac diczölégével, az
 szent Angyalokkal.

IX. Rész.

*Christusnac diczöléges változása: őtet kell
 halgarni: Elias és kerefztelő Janos. Egy órdögös
 meggyogytatic: az hű mindent megtehet. Chri-
 stus megmondgya jövendő halálát: ki legyen na-
 gyob az Apóstolok közt. Christus gyermekek
 veszen ölében: Botrankozatni: Sö, bekefeg.*

1 ES † monda nékic: Bizony mondom
 † *Matth. 17. 1,*
 2 a kicitt állnac, kic addig megné kofoltlyac
 † *Luc. 9. 17.*
 a halált míg né megláttyac hogy az Istenec
 2 országá eljőc hatalommal. Hatod nappal pe-
 dig ez után, melléje vővé Jესus az Pétert, Jaca-
 bot és Jánost, és felvivé zrac őket egy nagy
 magos hegyre felfelé, és elváltozóc ő elöt-
 3 tőc. Es az ő ruhái fényeléké lőnc, fejérec
 mint a hó, melyhöz hasóli fejérféget ez föld-
 4 dón a ruha festő né ezimálhat. Es megjelené
 nékic Illyés a Mofeslél egybe, kic Jესussal be-
 5 szűllenece vala. Es szólván Péter, monda Je-
 susnac: Mester, jóvólna minékünc itt lakkünc:
 ezinállyunc azért három haylékokat, néked
 6 egyet, Mofesnekis egyet, Illyésnekis eg-
 7 yet. Mert né tudgya vala mit szólna, mert
 7 megréműttenec vala. Es felbő támadá, mel-
 ly őket befogá: és az felbőből sző adatéc, ezt
 8 mondván: Éz amaz én szűrlmes fiam, ezt
 halgalsátoc. Es nagy hirtelen mikor elte-
 9 kinitetec vólna, né látánac az után fenkit Je-
 9 susnal egyebet ő vélec. * Mikoron pedig a
 * *Matth. 17 9.*
 hegyről aláfzállánánac, megparanczoló ná-
 kic hogy senkinec ne mondanac az mit lát-
 tac vala, hanem mikoron az embernek fia az
 10 halálból feltámadna. Es ez dolgot ma-
 goknál tartác egymástól ön köztőc arról
 tudakozván mi vólna az, a halálból feltá-
 madni.

11 ES megkérde őtet mondván: Miért mond-
 gyác az iras tudóc, hogy előszér elkell jó-
 12 ni az † Illyésnac? Oe pedig felevén móda
 † *Malach. 4. 5.*
 nékic: Az Illyés bizonyára előszér eljővé a
 mindeneket helyére állat, és az mint meg-
 13 vagon * irva az embernek fia felől szűkleg
 * *Efai. 53. 4.*
 hogy sokat szenvedgyé, és semminec alital-
 † *Pfal. 22. 7.*
 13 féc: De mondum nékrec, hogy az Illyésis
 † *Dan. 5. 25.*
 eljött, és azt czelekedecc véle a mit akarta-
 nac, a mint megirtott ő felőlc.

14 ES mikor az ő tanítványihoz ment vólna,
 látá nagy sokafagott azoc körül, és az
 iras.

irástudókat, kic azocek versengenece vala.

15 Es azonnal az egész fokaság ötet látván

elalmétkodéc, és eleibe menvén, kőszöntéc

16 ötet. Es megkérdec az irástudókat, mit

† *Matth. 17. 14.*
Luc. 9. 38.

17 versengetec ti magatoc közt? † Es felel-

vén az fokaság közzül egy, monda: Az én fi-

amat ide hoztam te hozzád, kibn néma

18 ördög vagon. Es valaholott megragad-

gya ötet, izaggattya, ő pedig taytécortúr,

az fogait czikorgattya, és elfönyad, és ké-

19 rem az te tanítványidat hogy küzi. éc, de

20 titeket? hozzatoc én hozzám azt. Oda vi-

véc azért azt: Mihelt pedig Jesus meglátta

vólna azt, azonnal az ördög izaggatni kez-

21 na, ferteng vala taytécortúrján. Es meg-

kérdec Jesus az ő atyát: Mennyi ide jele hogy

22 kétől fogya. Es gyakorta eyti ötet az tűz-

be és az vízbe, hogy elveszele: De ha mit te-

23 rülvén mi raytunc. Jesus pedig monda né-

24 az hívóccc. Az gyermeknek atya azon-

25 ségemnec. Mikor pedig Jesus látta vól-

na, hogy az fokaság mind egyetembe hoz-

26 zája futna, megdorgálá a tisztátalan lelket,

27 holt vólna. Jesus pedig megfogván az ő

28 kezéc, felelnélé azt és az felkele. Es miko-

29 ron házba mént vólva bé, méykérdec ötet

30 kútón, miért nem üzhetóc mi ki amaz lel-

31 kes? Jesus pedig monda nékicc: ez ilyen

32 ördögöknek neme nem üzterhetec ki kú-

33 lómben, hané könyörgés és böytóles által.

34 ES † onné kimenvén, mind egyút men-

35 nec vala Galileán által, és nem akarja

† *Matth. 17. 22.*
Luc. 9. 44.

36 vala Jesus hogy tenki megtudná. Mert ta-

37 níttya vala az ő tanítványit, és azt mondgya

38 vala nékicc: Az embernek fia adartatic az

39 emberec kezébe, és mególic ötet, de mi-

40 nekuránna mególic, harmadnapou felá-

41 mádó. Oek pedig nem értic vala ez mon-

42 dák, és félnece vala ötet megkérdeni.

† *Matth. 18. 1.*
Luc. 9. 46.

43 Mene † azért Capernaumba, és mikor ha-

44 za ment vólna, megkérdec öket, miről

45 veteke dtéc vala az úton. Oek pedig hal-

46 gatánaac, mert ök az úton egy más ellen ar-

47 ról veteke dtéc vala, mellyic vólna az töb-

48 bínél nagyobb. Es mikor leült vólna, izó-

49 lita az tizenkét tanítványt, és monda nékicc:

Az ki első akar lenni, mindene knél utólfob

36 légyen, és mindenteknek szolgája. Es egy

37 kis gyermeket állatván elő, közzötóc meg-

38 állata és azt ólébe vévén, monda azoknac:

39 Valaki ez ilyen kicsiz gyermecec köz-

40 zül egyet befogad az én nevembe, engem

41 fogad bé, és valaki engemet befoga-

42 dand, nem engem fogad bé, hanem azt az ki

43 engem elboczatott.

44 FÉlele † pedig nékic az János, mondván: † *Luc. 9. 49.*

45 Mestet, látunc egy embert hogy az te

46 neved által ördögöket üz, ki nem követ

47 minket, és megöltóc ötet, mivel hogy min-

48 ket nem követ. Jesus pedig monda: Ne

49 tiltátoc meg azt: Mert † tenki ninzen oly † *1. Cor. 12. 3.*

50 ki az én nevem által erőt czelekedic, az ki

51 gonofzúl szólhátna én felőlem. Mert az

52 ki ninzen mi ellenőnc, mi mellettőnc va-

53 gyon. Mert valaki innotoc adand nék-

54 tec, † czac egy pohár vizet az én nevembe, † *Matth. 10. 42.*

55 az az, hogy Christusú vadóc, bizony mon-

56 dom, el nem vesztí az ő jutalmát. * Es va- * *Matth. 18. 6.*

57 laki megbotránkozat egyet ez kicsiznyec *Luc. 17. 1.*

58 közzül, az kic én beancem híznec, job vól-

59 na inkább, ha az ő nyakára egy maló kó kör-

60 tetné, és az tengerbe vettetné. † Hogy † *Matth. 5. 3.*

61 ha az te kezec a megbotránkozat tégedet, *es 18. 8.*

62 vágd el azt, job te néked az életre menned

63 czonkán, inkább hogy nem két kezec lévén

64 a Gehennára, az mególthatatlan tűzre.

65 * Holott az ő férgec meg nem hal, és tűz- *a vagy, Azt mi-*

66 zóc meg nem alútic. Es ha a te lábád meg- *vész, hogy meg-*

67 botránkozat tégedet: vágd el azt, job ten- *botránkozul.*

68 ked sántán menned az életre, inkább hog' né ** Eft. 66. 24.*

69 két lábád lévén az Gehennára vettetné, az

70 mególthatatlan tűzre. Holott az ő fér-

71 gec meg nem hal, és tűzóc meg nem ólta-

72 tic. Es ha az te szemed megbotránkozat,

73 váyd ki azt, job tenéked vákon menned az

74 Isten országába, inkább hogy nem két

75 szemmel az Gehennánaac tűzére vettetned.

76 Holott az ő férgec meg nem hal, és tű-

77 zóc meg nem alútic. Mert minden em-

78 ber tűzzel szózaric meg, b és † minden áldo- *bszokatlan szo-*

79 zat sóval szózaric meg. Jó az * só, ha pedig *lasnac mondgya*

80 a só ízetlen léfzen, mivel szózatoc azt meg *tűzzel szózaric,*

81 légyen ti bennetec só, és ti köztetec egy *de azért mond-*

82 máshoz légyetec békéségfcec. *gya ezt, mert*

83 *mint az sónac,*

azonképpen a tűz nec tisztító ereje vagon, azért miképpen az al-
dozator jot valinac hasoval megfozatnac vala, azonképpen az
embereknek sovál vagy tűzzel kel megfozatniot, az az, megfzen-
telternic az igevélés szent lélekekkel. † *Lev. 2. 23.* * *Matth. 5.*
13. Luc. 14. 34.

X. Rész.

Az feleleg czac paraznisagert hagyattatic
él: Christus eliben küledec viternece. Egy gaz-
dag kerdi Christust hogy lehessen ördöc élere. Az
Apaizaloc mindent elbattac Christusért. Chri-
stus megjelenti halálát. az Zebedew fia nac kó-
rfe. az Vac Bartiméus meggyogytatic.

* *Deut. 24. 1.*† *Gen. 1. 27.*
*Matth. 19. 4.** *Gen. 2. 24.*
2. Cor. 6. 16.
Eph. 5. 31.† *Matth. 5. 32.*
ei 17. 9. Luc. 16.
28. 1. Cor. 7. 10.† *Matth. 19. 13.*
*Luc. 28. 15.** *Matth. 19. 13.*
*Luc. 18. 18.** *Ex. d. 20. 13.*
2 Nem azt mor-
gya hogy az tör-
ven kivételül
kölödne egy do-
log nélkül, mert
valamit Isten
kivan tölne
azt az törven-
ben befoglalás.
hané azt mond-
gya hogy az tör-
vény meg tartá-
sátan szükölke-
dic egy nélkül,
etc.

1 **E**S mikor onnét fellélt volna, mé-
ne Judéának határba, az Jordánon túl
való tartományon által, és gyüle ímért ő
hozza fokaság, és az ő szokása szerint tanít-
2 tya vala őket. Es az Phariseusok hozzája
járulván, megkérdec őket, ha szabad volna
az férfianac elhagyni az ő feleségét, kétfér-
3 vén ötét. Ő pedig felelvén monda: Mit
4 paranczolt néktec Moses? Azoc pedig fe-
lelénc, az * Moses megengedte hogy elvá-
láftól való levelet írjunc, és elboczátluc fe-
5 leségünket. Es felelvén Jesus, monda né-
kic: Az ti férfiereknek keménségejétt ita
6 Moses néktec ez paranczolatot. Az t te-
remélnec pedig kezdeben, testat és al-
7 szonyi állatot teremtet Isten. Annakoka-
ért elhadgya ember atyát és anyját, és ra-
8 gazkodgyéc az ő feleségéhez. Es * az kic
ketten voltanac, és egy test léfinc: Azért
ezec többé nem kettőc, hanem egy test.
9 Az mit azért Isten egybe szerkezte, az
10 ember el ne választa. Es házban, az ta-
nitványoc ugyan ezen dolog felől megkér-
11 dec őket. Ő pedig monda nékic: t Vala-
ki elhadgya az ő feleségét, és mást veje-
12 naráznalkodic az ellen. Es ha az alszo-
nyállat elhadgya az ő férjét, és máshoz
menend, paráznalkodic.
13 **A**Ckor t hozzáuc néki gyermekeket hog'
illetné azokat, az tanítványoc pedig
feddic vala azokat, az kic az gyermekeket
14 hozzája. Mellyet mikor látott volna
Jesus, megharagvéc, és monda nékic: En-
gedgyetec hogy jöyjene én hozzám az
gyermekek, és meg ne tilásoc őket, mert
15 ilyeneké az Istenec országa. Bizony
mondom néktec: Valaki úgy nem vészi az
Isténec országát mint az kis gyermek, sem-
16 miképpen nem mégyen oda. Es mikora-
zokat ölébe * vőtte volna, kezec rájoc
vetvén megálda őket.
17 **E**S mikor on ki akarja menni hogy útra
indulna, mikoregy ember oda futara-
dott volna, és lábánál leburult volna, meg-
kérdec őket: jö mester, mit ezelekedgyé hogy
18 az öröc éietet vehesse. Jesus pedig móda
nékic: Miért mondasz engem jónac: ninccz
jó több, hanem ezac egy, tudni illic az Isten.
19 * Tudod a paranczolatokat: Ne paráznál-
kodgyál, Ne ölj, Ne orozz, hamis tanusá-
got ne mongy, senkinec kárt ne tégy, tisz-
20 tellyed az te atyádat és anyádat. Amaz fe-
lelvén monda néki: Mester, mind ezeket
megtartotam az én ifjuságomtól fogva.
21 Jesus pedig rá tekintvén, megkedvelé őtet,
és monda néki: egy fogyátkozásod vagyon
még, a eregy el, valami marháod vagyon adá
ell és adgyád a szegyeneknek, és kénczéd
léfinc ményben, és jere kövess engem, fel-
22 vévén az keresztet. Amaz pedig megfzo-
morodván ez befzédén, elméne nagy szo-
morúsággal, mert soc jószága vala.

23 **E**S mikor környül ékékintert volna Jesus,
monda az ő tanítványinac, melly nehe-
zen menne bé az Istenec országába, az
24 kiknek gazdagságoc vagyon. Az tanítvá-
nyoc pedig elálmétkodának az ő befzédén,
Jesus pedig felelvén ífűét, monda nékic:
fiain melly nehez dolog, hogy a kic az ő
gazdagságokban biznac, bémennyéuc az
25 Istenec országába. Könnyeb az tevénc
a tőnc fokán általmenni, hog' nem az gaz-
26 dagnac Istea országába menni. Azoc pe-
dig annális inkább álmétkodnac vala, eze
mondván magokba: Kiczedá idvözülhet
27 tehát? Réjoc tekintvén pedig Jesus, mó-
da: Az emberek: él az lehetetlen, de nem az
Istennél, mert istennél t mindene lehetsé-
gesec.

28 **E**S az Péter kezdé néki, mondan: t Imé mi
mindeneket elhagytuc, és követtunc té.
29 gedet. Felelvén pedig Jesus, monda: Bizony
mondom néktec, nincczen senki, a ki elha-
gyandgya házát, vagy atyafiait vagy néu-
nyeit, és anyját, gyermeket, és szánto föl-
30 deit, én éretten és az Evangeliumért: Az
ki száz annyit nem venne mostan ez időb,
házakat, atyafiakat, nényeit, anyjait, gyer-
mekeket, szánto földeket, háborúságokkal
egybe, és az jövendő világon öröc élctet.

† *Jer. 32. 17.*
† *Matth. 19. 27.*
Luc. 18. 28.

31 t Soc elsőc pedig utóloc léfinc, és az u-
tolsóc, elsőc.
32 t **V**Aláuc pedig úton, és menne vala Je-
rusálembe, és Jesus előlmégyen vala,
és álmétkodnac vala, és ötét kövctvén föl-
33 nec vala. Es ő ímért melléje vé éna tizen-
két tanítványocot, kezdé nékic mondan,
a minémó dologoc következnénc ő rája.
34 **I**rác egy mond felmégjunc Jerusálembe,
és az emberne fia elárultat, az Papi feje-
delmeknek és az irástudóknac, és halálra
kárhoztattyc őket, és agyác őket a pogá-
35 nyoc kezébe. Es az pogányoc megzru-
follýác őket, megoforozzác, megpökdö-
séc, és megölic, de harmad napon feltá-
mad.

† *Matth. 19. 30.*
ei 20. 16.
Luc. 18. 30.
† *Matth. 20. 17.*
Luc. 18. 31.

36 **E**S jarrulánac ő hozzája, Jácob és János
az Zebédés fia, eze mondván: Mester,
azt akarjuc hogy az mit töléd kérunc meg-
adgyad mi nekunc. Ő pedig monda: mit
37 akartoc hogy ezelekedgyem veletec? A-
mazoc pedig mondának néki: Ezt enged-
gyed mi nekunc hogy egyyikunc job ke-
zed felől, az másikunc bal kezec felől ül-
38 lýon az te diczóságocben. Jesus pedig
monda nékic: Nem tudgyátoc mit kér-
tec, megihattýátoké az pohárt az mel-
lyet én ízom, és az melly keresztéggel
én megkeresztelkedem, megkeresztelked-
39 hetteké azzal? Azoc pedig mondának:
meglehet, Jesus pedig monda nékic: Az
pohárt bizony az hogy megísfátoc az
mellyet én ízom, az keresztéggel is a mel-
lyel én keresztelkedem megkereszteltetec.

* *Matth. 20. 20.*

40 **D**e

- 40 De hogy jobkezem felől, vagy balkezem felől üllyetec, né én adhatóm azt, hanem adatic azoknac az kik nec kétfiztetett.
- † *Mat. 20. 24.* 41 ES † mikoron ezt hállottác vólna az
- 1: *Luc. 21. 15.* 42 az Jacáb és János felől. Jესus pedig előléltván őket, monda nékic: :: Tudgyátoc hogy a kik nec tertzic pogány népcken való uralkodás: uralkodnac azokon, és az kik ő köztöc hatalmasoc, szabadságoc vagygon azokon. De nem ugy léstzen ti köztetec, hanem a ki akar ti köztetec nagy lenni, ti szolgátoc légyen. Es az ki akar ti közzülletec első lenni, légyen mindreknec szolgája. Mert az ember fiais nem jött hog' néki szolgálnac, hanem hogy ő szolgálna, és adna az † ő lelkét váltságnc árrajúl fokakért.
- * *1. Tim. 2. 6.*
Tit. 2. 14.
† *Mat. 20. 29.*
Luc. 18. 35. 46 ES † meazénc Jerichoba, és mikor kiméne Jerichoból, és az ő tanítványi, és az sokaság, a Timéusnac fia Bartiméus ki vac
- 47 vala, ül vala az uton kőldülván. Es mikor hallotta vólna hogy ő vólna amaz Nazaretből Jესus, kezdé kiáltani, és ezt mődani: Jესus, Dávidnac fia, könyörülly én raytam. Es sokan dorgállác vala őtet hogy halganna, ő pedig annál inkább kiáltvala,
- 48 Dávidnac fia, könyörülly én raytam. Accor Jესus mikor megállott vólna, paranczola hogy elshívác őtet, hívác azézt őtet mondván néki: légy jó hitben, kelly fel,
- 49 téged hívac. Az vac pedig elvétvén az ő felsőruhát, mikor felköt: vólna Jესushoz mé-
- 50 ne. Es felelvén Jესus, monda nékie: Mit kívánst hogy czelekedgyem veled? az vac pedig monda nékie: Mester, hogy léstác.
- 51 Jესus pedig monda nékie: eregy el, az te hitód téged megartott, azonnal megjöve azézt az ő szeme világa, és követi vala Jესust az uton.
- 4 elboctátya. Elmenénc azézt, és találánac egy megkötöc vehmet az ayton kivól
- 5 az keitős urnál, és előldác azt. Es némelly emberek ke ott állanac vala, mondanac nékic: mit miveltec hogy előldá-
- 6 gyátoc az vehmet? Azoc pedig felcénc azoknac az mint Jესus megparanczolta vala, és elboctátác őket. Elhozác azézt az
- 7 az vehmet Jესushoz, és az ő ruhájokat arra
- 8 hányác, † és reájá üle. Sokan pedig az ő ruhájokat az utra téritéc, némellyec pedig ágakat szegdelnec vala az fákról, és az utra
- 9 hányác vala. Es az kik előlmenne vala és hától követic vala, kiáltnac vala mondván: "Hofanna! Aldott ki jött az URnac"
- 10 nevébe. Aldott az mi atyánknc Dávidnac országa, mely jött az URnac nevébe, Hofanna ki az magaságos egokban vagy.
- 11 :: Es bémene Jესusálembe az UR, és az Templomba, és mikor mindceket elnézet ::
- 12 ES † másod napon mikor Bethaniából ki-
- 13 mentenec vólna, megékezéc. Es mikor távól látott vólna egy leveles figefát, oda méne heg' meglátvá ha találna valamit rayta, és mikor oda ment vólna, semmit nem talála az leveleknél egyebet, mert nem vala még az fige érésnec ideje. Accor Jესus felelvén, monda: Soha ez után senki ne egyéc te rólad figet, és ezt hallác az ő tanítványi.
- 14 MEnénc † azézt Jerusálebe, és bémén-
- 15 vén Jესus az Templomba, kezdé azokat kiverni az kie árúlnac és vásárlanac vala az Templomban, és az pénzváltóknac aztalokat, és a galamb árfoknac szekeket felfordítá. Es nem engedivala, hogy senki valami edént az Templomon általvinne.
- 16 Es † tanít vala, mondván nékic: avagy ninczené megírva hogy :: az én házam imadságnac házánac hivattatic minden népektől? ti † pedig azt tőttetec latroknac barlangjává. Es ezt meghallác az irastudóc és az Papi fejedelmec, és keresnec vala módot benne mimódon elvesztenéc őtet, mert félic vala őtet, mivel hogy az egész sokaság czudalkozic vala az ő tudományán.
- 17 Mikor pedig estve vólna, kiméne Jესus az városból.
- 18 ES reggel az figefá mellől elmenvén, látác hogy gyökereftől megfzáradott vólna. Accor megemlekeztvén Péter, monda nékie: * Uram, imé amaz figefa az mellyet
- 19 megákoztál, megfzáradott. Es felelvén Jესus, monda nékie: Légyen bizodalmotoc Istenben. "Mert bizony mondom néketc: valaki azt mondangya imez hegyec, kelly fel, vettesél az tengerbe: és az ki nem kételkedic az ő szívében, hanem hívü hogy meglésten a mit igér, megadatic annac valamit igért.
- * *Mat. 21. 23.*
Luc. 19. 46.
† *Esa. 56. 7.*
† *Jerem. 7. 21.*
* *Mat. 21. 29.*
† *Mat. 17. 20.*
Luc. 17. 6.

XI. Rész.

Christus samár hiton mézyen lő Jerusalemit: megátkoz egy figefát: Megfzárátja az templomat. Inti tanítványit az hitra és egymásnac való megboctánacra: menti az templum kitfzcsitásban való dolgát.

* *Mat. 21. 1.*
Luc. 19. 29.

- 1 Mikoron † pedig közelgetnénc Jerusalemből, Bethphagéhöz és Bethaniashoz, az olajfáknac hegyélőz, elküldékettöt az ő tanítványi közzül. Es monda nékie: Ménytetec el imez faluba a melly előttetec vagygon, és mindjártst, hogy oda bémentec, találóc egy megkötöc vehmet, mellyen senki az embetec közzül nem üle, olgyátoc el, és hozzatóc én nékem. Hog' ha valaki néketc azt mondangya: mitit miveltec azt? azt mondgyátoc, hogy az UR szükölködíc annékül, és azt azonnál

* *Matt. 7. 7*
Luc. 11. 9.
Job. 14. 13. és 25.
7. és 16. 24.
Jac. 1. 6.
† *Matt. 4. 14.*

" *Matt. 11. 23.*
Luc. 20. 1.

14 * Azért mondom néktec: valamit imá-
kozástokban kérendetec, hidgyetec hogy
15 elveztetec, és megleszen néktec. † Es mi-
kor felállotoc imákozni, megboczátsátoc
annac az ki ellen valamit dolgotoc vagyon,
hogy az ti menyei atyátokis megboczássa
16 néktec az ti vérkeiteket. Mert ha ti meg
nem boczáatandotoc, az ti menyei atyá-
tokis nem boczátya meg az ti vérkeiteket.
17 ES "ismét menéne Jertusálembe, es mi-
koron ő a templomban járna, menéne
ő hozzája az papifejedelmec, és az irás tu-
18 doc és az véne. Es mondánac néki: Mi-
czoda méltosággal czeleked eczeket? és
kiczoda adta néked ez méltoságot, hogy e-
19 zeket czelekedné? Jertus pedig felelvén
monda néki: Enis valami dolgot kérdec
tőletoc, felelyetec meg azért néké, és meg-
mondom én is miczoda méltosággal czele-
20 keztem ezeket. Az János kereltéte me-
nyből valajé, vagy emberektől? felelye-
21 tec meg nékem. Azoc pedig magokban il-
yen módon okoskodnac vna, ha azt mód-
gyuc hogy mennyországból vlt, azt fogja
mondani, miért nem hitetec tehát néki.
22 Ha pedig azt mondgyuc hogy az emberektől,
félunc az kőfégtől, mert mindene
illy értelemben valánac az János felől, hog'
23 ő igaz Prophecia vlt. Acker felelvén mō-
dánac Jertusnac: Né tudgyuc, és Jertus felel-
vén monda nékiec: Enis nem mondō meg
miczoda méltosággal czelekeztem ezeket.

XII. Rész.

*Szólónec példája: Christus a Sidoktól meg-
vettétől kő. az Czáfzarnac való adórol: az
Saduceusoc agadgyac az feltámadást. Első pa-
ranaszolat: Istennec és felebarátunknac szerete-
tis fellyeb való az álliozatnál. Christus fia Da-
vidnac örökdelmek az Phariseusoktól és is-
tudoktól. Szegény őz vagy afezőgy.*

* *Isa. 1.*
Jer. 2. 21.
Matt. 21. 33.
Luc. 20. 10.
a *Tudniillie*
mel, be az mi-
stic ceune az
szótólból for-
asbaad faj-
sonakú.

1 ES kezdé nékiec példabeszédec által
felelani. Fgy ember szőlőt * plántála, és
gyepővel környulvővé, és vermet * álla, és
tornyot eppite, és az szőlőt bizá az munká-
2 sokra, és ő maga melesze elnéne. Es mi-
kor alkalmas ideje vólna, elküldé szolgál-
ját az munkásokhoz, hogy az munkások
től bévenne az szőlőnecc gyümölczében.
3 Amazoc pedig megfogván az szolgát, meg-
veréc, és üresen boczáta haza. Es ismét
4 más szolgát küldé hozzájoc, amazoc pe-
dig, ezis mikor kővecel meghagyáltac
vólna, az fejét megsebesítéc, és vitéza kül-
dec minekutánna gyalázattal illertéc vólna.
5 Es viszontag mást küldé; és azt megö-
léc, és sokakat többeket, nemelleyeket ver-
6 vén, nemelleyeket megölvén. Mikor pedig
vólna még egy szerelmes fia, elküldé azis
utól szor hozzájoc, ezt mondván: Az én fia-

7 mat megbőczüllie. Az munkások pedig
mondánac őn közöttéc: Ez az örökös,
jertec el, ölytic meg őtet, és miéne leszen
8 az örökleg. Es megfogván azt, megöléc,
9 és kivertéc az szőlőn kivől. Mit czeleke-
szic azért az szőlőnecc ura? Eljö és elvezü
amaz szőlő munkásokat, és az szőlőt egye-
10 beknecc adgya. Avagy nem olvastátoké
ez irástis: Az melly "követ az eppitōc me-
vetettenecc, az lōt az szegletnecc feje.
11 Az URtól lōtt ecz, és czudalatos az misze-
12 meinc előtt. Igyekeznecc vala azért őtet
megfogni, de félnecc vala az kőfégtől.
Mert tudgyac vala hogy ő ellenec mondo-
ta vólna az példabeszédec, azért elhagy-
ván őtet elménéne.

13 ES * küldénecc ő hozzája nemelleyeket az
Phariseusoc közül, és az Herodes szőlő-
gai közül, hogy őtet megfogják az be-
szédben. Azoc pedig mikor eljōttenecc
14 vólna, mondánac nékiec: Mester tudgyuc
hogy te igaz vagy, és senkivel nem gon-
döllz, mert emberekenec személyekenec
nézsz, hanem az Istennecc utát igazán tani-
tod: Kellé az Czáfzarnac adot fizetnecc
vagy nem? adgyuké adot vagy ne? Őc
pedig, mivelhogy tudgya vala az ő kép-
mutatókat, monda nékiec: Mit kéfértetec
engemet? hozzatoc elő nékem egy pénzt
16 hogy lássam. Azoc pedig hozánac elő egy
pénzt, és monda nékiec: Kic ez ábrázat és
az irás az pénzen? Azoc pedig mondánac:
17 Czáfzáré. Es felelvén Jertus monda nékiec:
:: Adgyátoc meg az mi Czáfzáré az Czáf-
zárnac, és az mi Istennecc: Es elal-
mélkodánac ő rayta.

18 A Ckor † jōvénecc ő hozzája Sadduceu-
soc, kik azt mondgyac hogy ninczen az
feltámadás, és megkérdéc őtet mondván:
19 Mester: Az Moses azt írta mi nékűne, hogy-
ha valakinecc attyafia meghölt, és felel-
géc: meghagyandgya, és magzatokat nem
hagy, annak attyafia vegye el az meghölt at-
tyaiánac felelégét, és támaszson magot
20 az ő attyafánac. Valánac hét attyafiac, és
az első felelégét vón, és meghalván magot
21 nem hagyá. Az málic elvővé annak fele-
ségét, és meghala, azis pedig né hagyá ma-
22 got, az harmadic hasonlatos képpen. Es
mind az hét elvōtte az afzónyi állatot, és
nem hattanac magot, utól szor megholt
az afzónyi állat. Az feltámadaskor a-
23 zét, mikor feltámadnac, mellyic felelégé
lészen az? mert hétunc vōlt felelégé. Ac-
24 kor felelvén Jertus monda nékiec: Avagy né
azért tévelgetétek hogy nem tudgyátoc az
írások, sem az Istennecc hatalmát? Mert
25 mikor az halalzból feltámadnac, felségét
sem vesznecc, sem házalságra nem adtatnac,
hanem olyanoc lesznecc mint az Angyaloc
kic mennyben vadnac.

* *Psal. 113. 11.*
E. 2. 28. 16.
Matt. 21. 42.
Act. 4. 11.
Rom. 9. 33.
1. Pet. 2. 6.

* *Matt. 21. 15.*
Luc. 10. 20.

Rom. 13. 7.

† *Matt. 11. 23.*
Luc. 20. 27.
Act. 23. 8.
Deut. 21. 6.

16 Az haottakról pedig, hogy azok felí-
 maztatnac, né olvasátoke az Moses köny-
 vében, mimódon szólor az Isten néki az
 ezipke bokorban, ezt mondván. † En va-
 gyoc az Abrahamnac Istene, és Isáknac I-
 stene, és Jácobnac Istene? Az Isten nem
 kóltac Istene, hanem élőké, ű azért igen
 tévelgetec.
 17 ES * mikor előállot volna egy az irástu-
 dóc között, ki hallotta vala az ő vetekté-
 défeket, és tudgya vala hogy ő amazoknac
 jól felelt volna, megkérdé őtet, melyic
 18 vólna az paranczolatoc között az fő. Je-
 sus pedig felele néki: † Hallyad Izrael: Az
 mi URunc Istennünc egy UR. Szeresséd
 azért az te URadat Istenedet, tellyes szived-
 ből tellyes lelkekből, tellyes elmédből, és
 19 tellyes erődből, ez az fő paranczolat. Es
 az másodíc ához hasonlatos, * Szeresséd az
 te feibeiratodat mint magadat: Ninczen
 más ezeknél nagyob paranczolat. Ackor
 monda nékie az irástudó: Jól vagy ő mester,
 igazán mondád: Mert egy az Isten, és nin-
 czen annál több. Es szeretni az Istent tel-
 lyes szívűből, tellyes elméből, tellyes lélek-
 ből, és tellyes erőből, és szeretni emberne-
 felebarátyát mint magát, sokkal nagyob
 20 minden áldozatoknál. Ackor látván Je-
 sus hogy bőlezen feleltvólna, monda néki,
 nem megfizic vagy az Isten országától. Es
 senki többé nem mérte vala őtet megkérdeni.
 21 ES † felelvén Jesus ezt mondgya vala ta-
 nitván az templumban: Mimódon mód-
 gyác az irástudóc, hogy Christus Dávid fia?
 22 Mert Dávid azt mondgya szentlélec ál-
 tal: Monda az UR az én URamnac, † ulyly
 az én job kezem felől, miglen vetem az te
 23 ellenségidet az te lábada alá. Az Dávid a-
 zért őtet mondgya URanac: mimódon az-
 ért ő fia? és az lokaság őrómet halgattya
 vala őtet.
 24 Ő pedig mondgya vala nékic az ő ta-
 nitásában: őnzétec megmagatokat
 az irástudóktól, kie őrómet járnac hozfűzű
 25 köntösökben és szeretec az piaton való
 gyülekezetekben, és az előszór való leüléit az
 26 lakodalmokban. † Kic az özvegyeknac
 házokat felfallyác, és külsőképpen hozfű-
 zű imádsággal élne, ezeknecc kemémb í-
 téletec léfzen.
 27 ES * mikor őült vólna Jesus az szegényec
 pénzence ládaja ellenébe, nézi vala mi-
 módon az fokaság hánná az pénzt az lá-
 28 dába, az gazdagoc azért sokan focpénzt
 29 hárnac vala. Es mikor előjott vólna egy
 szegény özvegy aszizonyi állat, vette az lá-
 30 dába két fillért, egy pénzence negyed részét.
 31 Őe pedig elő szólván az ő tanítvánit,
 monda nékic: Bizony mondom nékete,
 hogy ez szegény özvegy többet vette az lá-
 32 dába, hogy nem mind az többi, kie pénz

44 hányánac az ládába. Mert mindenecc, ab-
 ból vetenecc pénztá mivel bővölködnecc, ez
 pedig az ő szegénységéből valamie vólt
 mind oda veté, tudniilic minden ő élését.

XIII. Rész.

*Jerusálem romlása jövendőltetec: öldökölésé
 következzec az Evangeliom miatt. Az Evan-
 geliomnac predikaltatni kel mindé nemzetsegek-
 nec. Christus elővetelről az itéletre: Vizgá-
 nunc kel es imáikoznunc.*

1 ES † mikor kimenne az templúból, mon-
 2 da néki egy az ő tanítváni között: Me-
 ster nézhetécc minémő kövec ezec és mi-
 3 nemő alkotványoc. Ackor felelvén Je-
 4 sus, monda néki: látod ez nagy alkotvá-
 5 nyokat. * Nem marad egykő más kővön,
 6 melly el nem tartatné.
 7 ES mikor az olayfáknac hegyén ülne az
 templum ellenébe, megkérdéc őtet kú-
 8 lón, Péter és Jacob, János és András:
 9 Mond meg minélkünc mikor mind ezec meg-
 10 miczoda jele léfzen, mikor mind ezec meg-
 11 léfzenc? Jesus pedig felelvén nékic, kez-
 12 dé mondani: * Meglállatoc hogy valaki ti-
 13 teket meg ne czallyon. Mert soká fognac
 14 eljöni az én nevemben kie ezt mondgyac:
 15 En vagyoc az Christus, és sokakat elhite-
 16 tacc. Mikoron pedig halloroc hadakat és
 17 hadaknac hireit, meg ne háborodgyatoc:
 18 Mert szűkség ezeknecc meglenni, de még
 19 ninczen ackor vége. Mert támad egy né-
 20 zetség más nézetség ellen, egy ország, más
 21 ország ellen, és minden helyeken léfzenc
 22 föld indulásoc, és léfzenc ehvel halásoc és
 23 háboruságoc. Az nyomoruságoknac kez-
 24 detezec: * De ti őltalmaztatoc meg maga-
 25 tokat: Mert titeket fogya vísznecc az birac
 26 tanácsza és gyülekezeti eleibe. Verettetecc
 27 és az tisztartóc, és királyoc cleibe vitetecc,
 28 én érőtem, hogy ez legyen ő ellenec tanu-
 29 bizonóságul. Es minden pogány népec kö-
 30 zött kell előszór az Evangeliomnac predi-
 31 káltatni. Mikor * pedig titeket fogya vi-
 32 jendenecc, ne legyetecc szorgalmatólóc jó i-
 33 dején arról mit kellelécc szólnotoc, és ne
 34 gondolkedgyatoc, hanem valami adattatéc
 35 néktecc az órában, az te szóllatoc, mert nem
 36 ti vattoc kie szóltoc, hanem az szent Lélec.
 37 † Az atyafü az ő atyafü, és az atya az ő
 38 fiát halára adgya, és az magzatoc támad-
 39 nac az ő szűtecc ellen, és azokat megöle-
 40 tic. Es mindenecc előtt gyűlösfégecc lész-
 41 tetec az én nevenéért: De az kie megmarad
 42 mind végiglen, az megtartatéc.
 43 Mikor † pedig látandgyatoc amaz fuiz-
 44 tó utalacsi fogot, melly megmonda-
 tott Dániel próphetától, melly ott heibe-
 tetéc az holott né kelleit vólna kelhezteni,
 az kie olajfa, jól élétebe regye) ackor † az kie

† Exod. 3. 6.
 Matth. 22. 81.
 Añ. 7. 32.

* Matth. 22. 34.

† Dent. 6. 4.
 Luc. 10. 27.

* Levit. 19. 18.
 Matth. 22. 39.
 Rom. 13. 9.
 Gal. 3. 14.
 Jac. 2. 8.

† Matth. 22. 47.
 Luc. 20. 41.

† Psal. 110. 1.

* Matth. 23. 6.
 Luc. 11. 43.

† Matth. 20. 47.

* Luc. 21. 2.

* Luc. 19. 44.

* Eph. 5. 6.
 2. Thess. 2. 3.

* Matth. 10. 17.

* Matth. 10. 19.
 Luc. 12. 11. és
 21. 14.

† Mich. 7. 6.

† Dent. 9. 20
 Matth. 24. 12.

Luc. 21. 21.

Judában vadnac, az hegyekre fullanac.

15 Az ki pedig az ő házána padlásán vagyon, 37
alá ne lézályon házába, és bé ne menyen
16 hogy valamit házából kivigyen. Es a ki
az mezőn lezend, haza ne térjen hogy az ő
17 köntösét felvegye. Jay pedig az nehezkes
azonyi állatoknac és az szoptatóknac az
18 napokba. Imádkozzatoc pedig hogy az ti
19 furástoc ne légyen télbe. Mert oly nyo-
morúságosoc léfzenc azoc az napoc, mel-
lyekhez hasonlóc nem vóltac, minden te-
remter állatoknac mellyeket Isten terem-
tett, teremésétül fogva, mind ez ideig, ez
20 utánis nem léfzenc. Es ha az Isten meg
nem rövidítette vóina azokat az napokat:
minden test elvezne. De az választottakéit
a kiker választott, megrövidítette azokat az
napokat.

† Matth. 24. 23.
Luc. 7. 13.

21 **A** Ckor † pedig ha valakic azt mondand-
gyac néktec: Imhol vagyon az Christus,
22 vagy ahol vagyon, ne hidgyétec. Mert
rámadnac hamis Christusoc, és hamis pro-
phétac, és téfzenc jeiket és czudákat, az
választottaknac elhitétésére, ha lehetséges
23 dolog vólna. Ti pedig óltalmaztatoc meg
magatok: Imé mindeneket elől megmó-
dottam néktec.

† Efa. 13. 10.
Ezech. 32. 7.
Joel 2. 31 és 3. 15.
† Matth. 24. 29.
Luc. 21. 25.
† Matth. 24. 31.
2 Theff. 4. 16.

24 **D**E az napokban annac az nyomorúsá-
gnac utánna, † az nap meghomályoso-
25 dic, és az föld nem félnic. Es az ég nec czil-
lagi lehullanac, és a mennyei hatalmaslá-
26 goc megrendülnc. Es † akkor megjár-
tyác az ember nec fiát eljőni az felhőkben
27 nagy hatalommal és diczőséggel. Es † ő
akkor elboczátya az ő Augyalit, és az ő vá-
lasztottit egybe gyúyti az négy szélec felől,
az föld nec utólsó határától fogva, az ég nec
28 utólsó határáig. Az szegfától vegyétec pe-
dig példát, mikor az ő ága gyenge léfzen, és
az ő leveleit kiboczátya, tudgyátoc hogy
29 az nyár közel vagyon. Azonképpca tiis,
mikor lattyátoc hogy ezec megléfzenc tud-
gyátoc hogy közel vagyon, és czac az aytó
30 előt az lítu országa. Bizony mondom
néktec hogy nem mulic el ez nemzetség ad-
31 dig, mig nem mind ezec megléfzenc. Az
ég és az föld elmúlnac, az éa beszédim pe-
dig semmiképpcn el nem múlnac.

† Matth. 24. 42.
és 25. 13.
2 Az az, hogy
vagyon az em-
ber nec fiának
dolga, mint mi-
kor, &c.

32 **D**E arról az napról és óráról senki sem-
mit nem tud, sem az mennyei Angya-
loc, sem az fia, ha nem czac egyedül az aytá.
33 † Oyjátoc meg magatokat, vigyázzatoc
és, imádkozzatoc, mert nem tudgyátoc mi-
34 korjő el az az idő. 2 Mint mikor vala-
mely ember mefzfe földre indúlván, el-
hadgya az ő házat, és minden hatalmat az
szolgákra bizván, és mindennec dolgaról
paranczolván, az kapun állónac megparan-
35 czolta hogy vigyázna. Vigyázzatoc an-
nakokakéit, mert nem tudgyátoc mikor jő
háza az háznac Ura, estejé, vagy éy félkor,
36 vagy uc szőkor, vagy reggel. Hogy ha

hertelen megjővend, ne talályó titeket alu-
ván. Az mellyeket pedig néktec mondoc,
mindenek nec mondom, vigyázzatoc.

XIV. Rész.

*Papoc tanácskozásá Christus ellen: Egy asz-
szony megkeni Christus fejét: Húsvéti baránnac
elkezdése. az UR vacsorájának szerzése. Chri-
stus megfogatic: Judástól czokokólsal elárúltat-
tic. Christus Capharnu eluba vitéic: Petertől
megtagatatic.*

1 **V**Ala † pedig húsvét, és két nap elmúl- † Matth. 26. 1.
ván az pogáczaknac innepe, és az papi Luc. 22. 1.
fejedelnc és irástudóc kerelnc vala al. Job. 11. 55.
kolimatosságot arra, némódon ótet álnok-
2 sággal megfogván, megölnéc. Azt mond-
gyac vala pedig: Ne mivellyúc ez incep na-
pon, hogy az kösfég fel ne zendüllyőn.

3 **M**ikor † pedig Jesus Bethaniában vólna † Matth. 26. 6.
az poklos Simonnac házában, és letele- Job. 12. 3.
pedett vólna az asztalnál, eljőve egy azon-
y állat, kinél vala drágalátos és igaz Narduf-
ból csinált kenetec, Alabastrumból czi-
nált edénye, és felfezgven az Alabastrum
edént, kitölté az drága keneret az ő fejére.

4 Némelylec pedig háborganac vala ő ma-
goc kőzt, mondván: Mit használ ez drága
5 kenetec tékozlása? Mert ezt eladhattac
vólna többőa három száz pénznél, és ad-
hattac vólna az szegényeknek, és haraguf-
6 nac vala az azon-nyi állatra. Jesus pedig mó-
da: Hadgyátoc békét néki, miert háborgat-
tyátoc ótet; jó dōgot ezelekedert én velé.

7 † Mert szegényec mindenkor vadnac † Dent. 15. 9.
veletec, és valamikor akarjác jólt tehetec
ő vélec: De én nem mindenkor vagyec ve-
8 letec. Ez az mit tehetert, azt miveit: Mert
az én testeimeregyebec elől megkente az én
9 temetésemte. Bizony mondom néktec
valaholott ez Evangelium pred. káltatic ez
világon, az mit most én velem ezelekedert,
az is hirdettetic az ő emlékezetire.

10 **E**S † az Judas Ischariotes, egy az tizenket- † Matth. 26. 14.
tő közzül, elnénc az papi fejedelmek- Luc. 22. 4.
11 hōz, hogy ótet azoknac elatúlta. Ama-
zoc pedig azt halván örülénc rayta, és fo-
gadac hogy néki pénz adnánac. Keres vala
azért alkóimatosságot arra, hogy ótet elá-
rúlhatná.

12 **E**S † az pogáczas innepek nec első napján, † Matth. 26. 17.
mikor az húsvéti baránnal ádoznac va- Luc. 22. 7.
la, mondánac néki az ő tanítványi: Holott
akarod hogy elmenvén megkétzúsuc az te
13 ételede az húsvéti bárant? Es ciboczá-
ván kető az ő tanítványi közzül, monda
néktec: Mennyetec el az vacsfa, és egy
emberjő előtökbe, ki egy kosó vizet vi-
14 szen, kővefíttec azt. Es az hová béme-
ncnd, mondgyátoc ezt az gazdánac: az me-
stec

Sz. Mark Evangelioma.

- ster kérdi, hól vagyon a ház melyben meg-
 egyem a hufvétí báránt az én tanítványim-
 15 mal? Es ő mutat néktec egy nagy vacz-
 ráító megékéfitetett, és elkészítetett helyet,
 ott készítec el nekünc az hufvétí báránt. 16
 Elménéc azért az ő tanítványi, és elju-
 tánac az városba, és aeképpen találac az
 mint nékiec mondotta vala, és elkészítéc
 † *Mat. 26. 20.* 17 az hufvétí báránt. Es † mikor este vólna, 40
Luc. 22. 14. 18 elménc az tizenkét tanítványoccal. Es
Joh. 13. 21. 19 mikor letlepedetec vólna, és ennénéc, mō-
 da Jēsus: Bizony mondom néktec, egy ti
 közzületec elárul engemet, ki én velem é-
 19 szic. Es azoc kézdénec szomorkodni, és
 ő néki egyenként mondani: En vagyoké?
 20 máfikis, éa vagyoké? Oe pedig felelvén
 monda nékiec: Egy az tizenkettő közzül,
 21 a ki én velem az tábla nyul. Az ember nec
 fia pedig elmégén, az mint megvagon ő
 felőléc írva, de jay añac az ember nec, a ki ál-
 tal elárulatic az ember nec fia, jó vólt vól-
 na añac az ember nec ha nē születec vólna. 22
 ES :: mikor ennénéc, mikor vótte vólna
 Jēsus a kenyeret, és megáldotta vólna,
 23 megtrőc, és adá nékiec mondván: vegyétec
 el, egyetec meg, ez az én testem. Es a poh-
 23 hárt vévén, minekutánna hálákat adot vól-
 na, adá nékiec, és ivánac abból mindnyá-
 24 jan. Es monda nékiec: Ez az én vérem, a-
 maz ugy Testamentumuc vére, melly so-
 25 kakért kiontat. Bizony mondom néktec,
 nem iszom többé a szőlőtrőc gyümölezé-
 ben, mind a napiglan, mellyen ujjat iszom
 veletec az Isten nec országában. 26
 ES mikoron diezéretec mondottac vólna, 49
 27 ki menénéc az olayfaknac hegyére. Es
 * monda nékiec Jēsus: Mindnyájan meg-
 27 botránkoztoc én bennem ez ettzaka: Mert
 megvagon írva, "megverem a páfított, es
 * *Mat. 26. 31.* 28 elfzélednec az juhoc. De † minekutánna
Joh. 16. 32. feltámadandoc, előtterecc mégyec Galiléá-
 † *Zach. 13. 7.* 28 ba. A Peter pedig monda nékiec: ha min-
 † *Inf. 16. 7.* denec megbotránkoznakis, De én nem.
 29 30 () Es monda nékiec Jēsus: Bizony mondom
 néked, ma ez ettzaka mincelőtte a kakas
 kétízter szóllana háromszor megragadíz en-
 31 gemet. Oe pedig añál inkál mondgya va-
 la: ha nékem veled egyút meg kell halno-
 31 mis, téged seimképpé meg nē tagadlac, a tö-
 biis haloulatosképe azont mondgyac vala.
 32 MEnénéc * azért a helyre, mely nec neve
 * *Mat. 26. 36.* Getsemane, és monda az ő tanítványi-
Luc. 22. 39. nac: állyetec le itt míg én imádkozom.
Joh. 18. 1. Es melléje vóvéc Petert, Jacobot és Jánost
 és kezde felőtte igen rettegni és gyórtódni.
 34 Es monda nékiec: Felőtte igen szomorú
 az én lélkem halálíg, inaradgyatoc itt és vi-
 35 gázzatoc. Es egy kevelsé elóménvén, az
 földre eféc, és imádkoztéc, hogy ha lehet-
 36 séges vólna, múlatic el őtőle az az óra. Es
 monda: Atyam, mindenec lehetlégeféc te
 nékédc: Meus megengemet ez pohártól, 60
 mindazáltal nem az én akaratom, hané a te
 37 akaratom légyen. "Es hozzáoc térvén, ta-
 lálá azokat aluván, és monda Peter nec: Si-
 38 mō alufzőlé? Nem vigázhatáéc egy óráig?
 Vigázzatoc és imádkoztatoc, hogy ké-
 38 fertette ne jusztatoc: Az lélec jóllehet kéfé,
 de a test erőtelen. Es mikor ísmét elment
 39 vólna, könyörge, és az ő befzédeccel szóla.
 Es megtérvén, találá őket ísmét aluván,
 40 (mert az ő szemecigé megnehezettec vala)
 és ingyen nem tudgyac vala mit kellene né-
 41 ki felelni. Es eljőve harmadszor, és mon-
 da nékiec: aludgyatoc imár, és nyugodgya-
 41 totoc, elég, eljót az óra: Imé adattac az em-
 ber nec fia az búnos ember ec kezébe. Kel-
 42 lyetec fel, ményűnc el, imé elközelget az ki
 engemet elárul. 43
 ES * mindjárút hogy még szólna, eljőve a * *Mat. 26. 47*
 Judas, ki a tizenkettő közzül egy vala, és *Luc. 22. 47.*
 ő véle nagy fokaság, fegyverekkel és fűst-
 43 lyoccal, kie a papi fejedelmektől, irás tu-
 dóktól és a vénektől bozátarac vala. Ad-
 44 dott vala pedig az áruló közönféges jelt,
 mōdván: valakit én megczókoládoc, az az,
 fogjátoc meg és vigyécc elbátorsággal.
 Mikor azért oda jutot vólna Judas, azonál
 45 járúla ő hozzája és monda nékiec: Mester,
 mester, és megczókolá őtet. Amazoc pe-
 46 dig reája vetéc kezeket, és megfogac őtet.
 Es egy az ott álloc közzül, az ő ízáblyáját
 47 kivóvén, a fő papnac szolgájához czapá, és
 elvágá añac a fülét. Es felelvén Jēsus mōda
 48 nékiec: Mint eg gonofz ember ellé ugy jót-
 tereké ki fegyverekkel és fűstlyoccal, hog'
 engemet megfogjatoc? Minden nap ő na-
 49 laroc váléc azt templomban tanítván, és nē
 fogtatoc meg engemet, de szükélc hogy az
 50 irálóc bételljesédyenec. Es elhagyván ő-
 51 tet, mindnyájan elutánac. Es egy ísu kö-
 veti vala őtet, ki czac gyólez ingbe őltözöt
 52 vala, és megfogac azt az ífiat. Az pedig az
 gyólez inget kezébe hagyván, meztelen
 elszalada kezékből. 53
 ES † vivéc Jēsuft az fő paphoz, és hozzája † *Mat. 26. 57.*
 gyülénec mind a papi fejedelmec, az vé- *Luc. 22. 54.*
 54 nec és írástúdoc. Az Peter pedig búkóveté *Joh. 18. 15.*
 őtet távól mind az fő papnac házáig, és ül
 vala az szőlógáccal, és melegiti vala magát
 az tűznél.
 55 :: AZ papi fejedelmec pedig, és mind az e-: *Mat. 26. 59.*
 gélc tanác, keréfnec vala bizonságot
 Jēsus ellé, hogy őtet mególnéc, és nē talál-
 56 nac vala. Mert sokan hamis tanúságot
 mondanac vala ő ellene, de azoknac bizon-
 57 ságot né valánac egyenlőc. Es felkelénec
 némellyec, és ő ellene hamis valáfokat tö-
 58 nec, ézt mōdván: Mi hallottuc hogy azt
 mondotta: "En elronthatoc ez kézzel czi-
 58 nált templomot, és harmad napra máft ep-
 59 pithetec, mell' kéznélkül czináitator. De
 igyis nē vala azoknac bizonságot illendő,
 Es a papi fejedelmec, mikoron közikbe

- felállót volna, megkérde Jeshu, mondván: Nem felelsz-e semmit, mi ez az az mit c-
† *Esa. 53. 7.* 61 zecce ellened mondanac? Es t' ő halgat va-
la, és semmit nem felel: ismét megkérde
őtet a papi fejedele, és monda nékic: te va-
gyé amaz Christus az áldott Istennec fia?
* *Mat. 24. 30.* 62 Jeshu * pedig monda: En vagyok, és meglát-
tyátoc az embernecc fiát úlni az Isten hatal-
malágánac jobján, és eljöni az égnecc fel-
63 hóiben. Az fő pap pedig az ő maga ruhá-
it megfakasztván, monda: Mit tészünc mé-
64 gis tanúkkal? Hallátoc az káromlást, mi
tettizic nékic? azoc pedig mindnyájan ő el-
lene sentenciát mondanac, hogy ő méltó
65 volna halálra. Es kezdéc némelyec őtet
pókdólni, és az ő őrtzáját békótni, és ök-
löckel verni, és azt mondan: Mond meg ki
írót: Az szolgác pedig artzúlczapdólsác
vala őtet.
66 ES " mikor az Peter alatt volna az palotá-
Luc. 22. 58.
67 tában, eljove egy az fő papnác szolgálc
Joh. 18. 16. 17.
68 leányi közzül. Es látván Petert ki ott fű-
tőzic vala, reja tekintvén monda te is a Na-
69 zaretbéli Jeshuval valál. ő pedig megtagadá
mondván: Nem emértem őtet, és nem tu-
dom mit mondasz, és kiméne a pírvarba, és
:: *Mat. 26. 71.* 69 a kakas megzólala. Es :: mikor a leányzo
Luc. 22. 58.
70 ismét látta volna őtet, monda az ott állók-
Joh. 18. 25.
71 nac, ez egyic azoknac. Ő pedig ismét meg-
tagadá. Es vizontag a kic ott állanac vala,
mondánac Péternecc: Bizony ő közzülóc
való vagy, mert Galileábéli vagy, és az te
72 szóláfod hasonlóc. Es ő kezdé átkozodni
és esköni; Nem emértem ez emberrá me-
73 lyról szólóc. Es másodszor szóló a kakas,
és () megemlekezéc Péter a beszédekről
mellyeket Jeshu mondott vala, minekelőtte
a kakas szólana kétfzer, háromszor megta-
gadsz engemet, és mikor kiment volna sira.
- XV. Rész.**
- Christus Pilatus előtt vadoltatic: Gyilkos
mellévettetic, megostoroztatic: a keresztnecc
halálara sentenciartatic, czufoltatic vereste-
tic. Mi ezt rayta az megfeszítésnecc helyére
mentében: ost mit szentevettetic legyen. Melly czu-
dác löttenecc menten kimulása után: Micsoda
sz. aszszonyoc voltac ott jelen: és mint temette-
tett el.*
- † *Math. 27. 11.* 1 **M**Indjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 2 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 3 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 4 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 5 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 6 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 7 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 8 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 9 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 10 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 11 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 12 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 13 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 14 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 15 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 16 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 17 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 18 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 19 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 20 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 21 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 22 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 23 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 24 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 25 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 26 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 27 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 28 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 29 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 30 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 31 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 32 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 33 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 34 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 35 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 36 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 37 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 38 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 39 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 40 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 41 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 42 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 43 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 44 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 45 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 46 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 47 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 48 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 49 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 50 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 51 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 52 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 53 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 54 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 55 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 56 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 57 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 58 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 59 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 60 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 61 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 62 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 63 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 64 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 65 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 66 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 67 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 68 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 69 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 70 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 71 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 72 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 73 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 74 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 75 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 76 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 77 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 78 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 79 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 80 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 81 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 82 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 83 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 84 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 85 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 86 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 87 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 88 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 89 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 90 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 91 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 92 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 93 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 94 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 95 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 96 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 97 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 98 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 99 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 100 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 101 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 102 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 103 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 104 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 105 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 106 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 107 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 108 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 109 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 110 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 111 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 112 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 113 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 114 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 115 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 116 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 117 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 118 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 119 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 120 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 121 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 122 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 123 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 124 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 125 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 126 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 127 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 128 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 129 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 130 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 131 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 132 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 133 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 134 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 135 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 136 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 137 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 138 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 139 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 140 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 141 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 142 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 143 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 144 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 145 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 146 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 147 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 148 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 149 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 150 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 151 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 152 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 153 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 154 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 155 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 156 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 157 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 158 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 159 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh. 13. 28.
* *Mat. 27. 11.* 160 **M**intjártst t' pedig reggél, tanáczot
Luc. 11. 66.
Joh

SZENT LUKACZ I. RÁSA SZERINT VALÓ EVANGELIUM.

*Ex Sz. LukácZ Antiochiai Orvos volt, ősztan Pal Apostolnac hív utitár-
sa és az Evangeliomnac prédicállásában szolgatárja: az mint megtet-
tzie. Act. 20. v. 6. és v. 13. 14. 15. és cap. 21. v. 1. 2. 3. 6. és cap.
27. és 28. cap. mind végig. Ismét Coloss. 4. 14.
2. Tim. 4. 11. Philemon. v. 24.*

ELSŐ RESZ.

*Először beszéd, Zacharias és Ersebet, ki nec süségértet; az sru minémő leend: Zacharias meg-
nimmel bitetlenfégeért. Ersebet terebben esic: Gabriel megjeleni Mariának az Christus
szülésésit ki Isten fia. Maria meglátogatya Ersebetet: Encke az Ma-
rianac. Keresztelő János születése, és tisztis
Zacharias éneke.*

1 Ivelhogy fokban kez-
2 dettéc rend szerint
megirni, azoknac à
3 dolgoknac megbe-
széllést, mellyec
4 mi nálunc mindene-
5 stől fogván bizo-
nyosoc. Az mint mi
6 nekűnc előnkbe adtác, az kie eleitől fog-
7 va szemmel látóti, és szolgáló voltanac az i-
8 géne. Azért tettéc énnékc mis, ki min-
9 denestől fogva, mindenek nec jól végére
10 mentem eleitől fogva, hogy azokról te
11 néked rend szerint irnéc jó Theophils.
12 **H**ogy megtrudhassád azoknac az dol-
13 goknac valóságos igazságát, mellyeket
14 hallottál.
15 **V**Ala az Judéa tartományánac királyá-
16 nac, à Herodes nec idejében egy Pap,
17 kinec Zachariás vala neve, Abiánac ren-
18 déből való: Annac pedig felesége, Aaron
19 Papanac leányi közzül való vala: kinec ne-
20 ve Ersebet vala. Valánac pedig mindkerten
21 igazac Isten előt, kie az Urnac minden-
22 paranczolatiban, és rendelésiben feyhe-
23 tetlenül élnee vala. Es nem vala nékicc
24 magzattyoc, mivelhogy az Ersebet afz-
25 szony meddő vólna, és mindkerten im-
26 mártíós emberet vólnánac.
27 **L**ón pedig, hogy mikor az téfzre ősztot

papságnac rendi szerint, az Isten előt való
szóigálatokban az Papság Zachariásna
vólna. Az Papi tisztnecc rendi szerint, re-
já jutá az szer, hogy az Urnac templomá-
ba bémenvén, * jó illatot gerjesztene. * *Exod. 30. 9.*
10 Es az kótségnec minden loksága, kivől
Lev. 16. 17. imádkozic vala az jó illatozáfnac idején.
11 Megjelenéc pedig ő néki az Urnac An-
gyala, álván az jó illatozáfra való óltár-
12 nac jobba felől. Es az Zachariás azt lár-
ván megháborodéc, és félelem eséc ő recá-
13 ja. Monda pedig az Isten nec Angyala ő
néki: Ne fély Zacharia: Mert meghal-
gattatott az te kőnyörgéced, és az te fele-
14 séged az Ersebet, szél te néked fiat. és az ő
névét nevezed Jánosnac. Es léfzen te né-
15 ked örömedre, és vigaságodra, és fokban
16 fogaac örvendezni az ő születésén. Mert
17 nagy léfzen az Urnac előt, és bort, fr-
szégitő italt nem iszic: Es az ő annyánac
18 méhétől fogva szent léleccel bételic.
19 Es az Israel fiai közzől, fokakat megtr-
20 rit az ő utokhoz Istenekhez. † Mert ez, ő † *Malach. 4. 5.*
előt fogjárni, az Ilyéfnec lelkével és c. *Matth. 11. 14.*
21 rejével, * hogy az atyákuac sziveket az
22 fiakhoz fordítá, és az engedetlenecket az i-
23 gazaknac bölcseségekre, hogy az Isten nec
24 készit fen tókélletes népet. Es monda Za-
25 chariás az Angyalnac: Min éfirerctem én
26 ezt meg? Mert én vén ember vagyok, és az
27 én fele-

19 én feleségimis igen idős. Es felelvén az An-
gyal móda nékie: En vagyok az Gabriel ki
állóc az Istenec előtte, és boczáttam
hogy szóllyac teveled, és ez örvéndetes
20 dolgokat jelentsem te néked. Es imé meg-
némulsz, és né szólhatz, mind az nápi glan
melly napon ezec megfészucc: mivel hogy
nem hittél az én beszédimne, mellyec
21 bétélne az ő idejében. Es az kőllég várja
vala az Zachariást, és ezudállýac vala hogy
22 az templumban kéfűc. Es ő minekutána
na kijött vólna az templumból, nem szól-
har valá nékie: és észekbe vővéc hogy lá-
tást látott vólna az templumban: Mert ő
23 czacint vala nékie és ugyá né máu mara-
da. Es minekutána bétóltec vólna az ő
szolgatlyánac napjai, elméne házához.
24 Az napoc után pedig az ő méhében fogada
az Ersebet afzony, és elrőyózteté magát őt
25 hó! napig, ezt mondván: Igy czelekedéc
az Isten én velem az napokban, mellyekbē
szemcít én reám veté, hogy elvonné én
rólam az emberec közt való amaz nagy
gyalázatomat.
26 Hátod hólnapba pedig küldeté az I-
stentől az Gabriel Angyal, az Galiléa-
† *Matth. 1. 18.* 27 nac városába Nazarethbe. † Egy szűzhöz,
melly férfinac jegyzetetet vala, mely
férfinac neve Joseph vala, ki az Da-
vidnac házanépc hōzzúl való vala, az szűz-
28 nec pedig neve vala Mária. Béménvén a-
zért az Angyal ő kozzája, monda: Ocsüllý
te ki az URnál ingyen vagy kedves: Az UR
teveled vagyón: és te áldott vagy az afzón-
29 nyi állatoc között. Amaz pedig mikor az
Angyalt látta vólna, meghabodéc az ő
30 befzédén, és gondolkodic vala azon miné-
mü vólna ez kőllőné. Es monda nékie az
Angyal: Ne fély Mária, mert az Istennél
31 kegyelemben vagy. Es imé * á te méhé-
ben fogadéz, és szűllý fiat, és † nevezed az ő
32 nevét Jcsuñac. Ez nagy léfzen, és az ma-
gasságban lakozó Istenec fiánac hivat-
33 tít, * és az UR Isten néki adgya az Dávid-
nac az ő attyánac székét. Es uralkodic az
Jácobnac házán mind öröcké, és † az ő
34 országúnac vége nem léfzen. Monda pe-
dig á Maria az Angyalnac: Mimódon léfzē
ez, holott én férfiat nem fogoc esmérni?
35 Es felelvén az Angyal monda nékie: Az szēt
lélec szál tereád, és á magasságban lakozó
Istennac ereje árnyékóz meg tégedet: An-
nakokáért azis az mi te tőled szuletic, mi-
36 vell hogy szent léfzen, Istennec fiánac hiva-
tatic. Es imé az te rokonságodis az Erse-
bet afzony, óis az ő véuségébő fogadott
37 fiat, és imár hatod hólnapi viselős, az á ki
† *Jer. 32. 17.* 38 mondatic vala meddőnec lenni. * Mért az
Istennél ninczen semmi lehetetlē dolog.
38 Monda pedig az Maria: Im hóll vagyón
az URnac szolgáló leányi: Légyen nékem
az te befzéded ízert: Es elménc ő tőlc az
URnac Angyala.

39 ES mikor felkőlt vólna az Maria az na-
pokban, elméne az hegy: s tartománba
40 nagy sietséggel Judánac városába. Es bé-
méne Zachariásnac házába, és kőllőnté
41 Ersebet afzont. Es minekutána hallot-
tá vólna Ersebet afzony az Mariánac kő-
szőnetit, az magzat rőpőse az ő méhébbē, és
bétéléc szent léleccel az Ersebet afzony.
42 Es feltővól kiálta, mondván: Áldott vagy
te az afzónyi állatoc között, és áldottá te
43 méhednec gyümölce. Es honnet vagy ó-
cz, hogy az én URamnac anyia én hozzam
44 jődjön? Mert imé, miheil az te kőllőné-
fednec szava az én fülcimbe juta, az onnal
rőpősni kezdé a magzat az én méhémben.
45 Es bődög az ki hitt, mert bételleyced-
nec az, az őc mellyeket az UR nékie mou-
dott.
46 A Ckor monda á Maria: Magasztallya az
én lelke az URat.
47 Es örvéndez az én lelke, az én meg-
tartó Istenemben.
48 b Mért megtekinté az ő szolgáló leá-
nyánac aláztatos állapattyár: Mert imé en-
gemet ez időrűl fogva bődög nac monda-
nac minden nemzetségec.
49 Mért az hatalmas Isten, én velé nagysá-
gos dolgokat czelekedéc, és szent az ő
50 neve.
50 Es az ő irgalmassága nemzetség rűl
nemzetségre vagyón, azokon az kic őt ec
felic.
51 Hatalmas † dólgot czelekedéc karjánac
ereje által, és az kevélyeknek szivek nec
gondolatlyánac észét veztré.
52 Az hatalmasokat levoná az ő székek ből,
és az aláztatofokat felmagasztalá.
53 * Az éhezőket minden jőccal bétólté,
és az gazdagokat üressen boczáta.
54 † Hozzá fogadé Izraelt az ő szolgá-
ját, hogy megemlekeznéc ő irgalmassága-
rűl.
55 (Miképpen szólott vala az mi atyáink-
nac, * Abrahamnac és az ő maradékinac)
mind öröcké.
56 Marada pedig á Maria az Ersebet afzón-
nyal úgy mint három hólnapig, és az ut-
án haza téré.
57 AZ Ersebet afzónnac pedig, bétéléc
58 szűléfennec ideje, és szűlé az ő fiat. Es
meghallác az ő szomszédit és az ő rokonsá-
gi, hogy az UR nagy kegyelmességet czele-
kedet vólna ő vélc, † és ő neki őrűluc cvala.
59 Es nyóltzad napon eljővénec hogy az gy-
ermeket kőrnýjmeteléc, és az ő attya-
nac nevérűl nevezic vala őt Zachariás-
60 nac. Es felelvén az anyia, móda: Semmi-
61 képpen né: hané Jánofnac nevezteszēc. Es
mondánac: senki ninczen á te nevezteszēc
62 közt á ki illyen nével neveztetnēc. Intene
vala pedig az ő attyánac, hogy megjelene-
tenc, kinc akarná neveztetni.
DD 4

* Nagy, nagy
egységben
Mária, nagy
Idvöz légy te
Mária, &c.

* *Ejai. 7. 14.*
† *Matth. 1. 21.*

* *Ejai. 9. 7.*

† *Dan. 7. 14.*
27.
Bóish. 4. 7.

*Ac az, Jolle-
his az en al szar-
tos állapotmas
Istent az Isten:
mind az által né
veték el enge-
met hané reiam
rekintat.*

† *Ejai. 52. 10.*
2. Jai. 33. 10.

* *1. Sam. 2. 5.*
2. Jai. 43. 11.

† *Ejai. 30. 18.*
es 41. 9. es 54. 5.
Jer. 31. 3. 20.

* *Gen. 17. 19. es*
22. 16.
2. Jai. 13. 11.

† *Sup. v. 14.*

† 1. P. 13.

63 Es minekutánna táblát kért volna elő, ezt írta János nékie neve, és czudálkozónac ray: a mindnyájan. Es megnylakozé az ő szája azonnal, és az ő nyelv, és áll vala, áldván az Istent. Tánada annakokáért felelem mind az ő szomszédiban, és mind az egész Judéának hegy között való tartományában kihirdetteténc mind ezec ez dologoc. Es mindenec a kic hallác, ezokat az ő szivekben elröytéc, ezt mondván, valyon kiczoda léfzen ez gyermek: Az Urnac keze vala pedig ő vélc.

67 Es az Zachariás az ő atya, bē telllyefédéc izent léleckel, és Prophétalá, ezt mondván.

68 Aldott az Izraeltec URa Istene, hogy meglátogatta és megváltotta az ő népét.

69 Es felemelte az idősségnee szarvát minékunc, az ő szolgájának az Dávidnac házán.

† Psal. 132. 18. Jer. 23. 6.

70 † Az mint szólott az ő szent Prophétainac általa: kic eleitől fogva vóltanac.

71 Hogy a mi ellenséginktől megszabadítana, és azoknac kezéből az kic minket gyűlölnéc.

72 Hogy irgalmasságot czelekedné a mi atyáinkal, és megemlekezné az ő szent fogadásáról.

* Gen. 12. 3. es 17. 4. es 22. 19. Mát. 6. 13.

73 Es * esküvésértől, mellyel megesküött az mi atyáknac az Abrahamnac, tudniilléc hogy ő megadná minékunc.

74 Hogy a mi ellenséginknac kezéből megszabadulván, minden kételkedés nélkül szolgáljunc önéki.

† 2. Pet. 1. 13.

75 † Szentséggel és igazsággal ő előtte, a mi életünkac minden idejében.

76 Te pedig kis gyermek a magasságos Istennec Prophétájának hívattatol: Mert az Urnac elotte jár sz, hogy az ő utait megkésztéd.

77 Es az idősségnee esmécrtire megtránsá az ő népét, melly vagy ő az ő bűnöknac boczánartya által.

† Sup. 2. 17. Zach. 3. 8. es 12. Malac. 4. 2.

78 Az mi Istennünkac nagy irgalmasságáért, * mellyel meglátogatott minket, az magasságból való czemete.

79 Hogy megjelennyé az azoknac az kic az sötétségben, és az halálnac árnyékában vadnac, hogy az mil lábainkat igazgassa az békeségne utára.

80 Az kis gyermek pedig nevekedic és öröködíc vala lelkében, és pusztaiban vala mind az napiglan mellyen megkeletemegat az Izraelnec mutatni.

II. Rész.

Mint született Christus és születése mint jelent ki, és hogy környúlmetelkesett mint vitatott fel az templomban, es ott mint törtetrolabizorjagot Simeon es Anna, es mint f. bolos: neveltetett fel: Jerusalemben mint vélite magot az husvét innepen, midőn tizenket eszatenűbe vnlta, es melly engedelmes volt születésöz.

1 E S lón az napokban, az Augustus Császártól paranczolat adatéc ki, hogy mind az egész föld béiratattéc. (Ez béiratás lótc előszer, mikor Syriában Cyrenius tisztartó vólna.) Mennece vala azért mindenec hogy béiratattánac, kiki az ő városába. Felméne pedig Jósephis Galileából, Nazarethnec városából Judéa tartományába, az Dávid városába, melly † Job. 7. 42. Bethlehemnec nevezetéc, mivelhogy Davidnac hazából es hazanépe közül való vala. Hogy béiratattéc az Mariával, melly neki jegyeztetet vala feleségül, és vala várandós. Es lón es, hog mikoron ott vólnánac, bételnéc az napoc az mellyeken szülni kellenc. Szülé * azért az ő első * Matth. 1. 22. szülöttéc, és bēpolálá es hellyzeté őtet az jáfzolba, mivelhogy nē vala nékicc helyec a szállásfogadó háznál. Valánac pedig pásttoroc azon tarmánbā, kic kun az mezőn hálnac vala, és vigyáznac vala értzāka az ő nyájoc mellett. Es iné az URnac Angyala hozzájoc eljőve, és az URnac diczósége környúlvove őket, és nagy félelémel megfelemlénec. Es monda az Angyal nékicc: 11 Nē féllyetec, mert ime hirdetec nékicc nagy örömet, melly mind az egész népnece örömére léfzen. Mert született nékicc ma a megtartó, (ki az UR Chnst), a Davidnac városában. Ez pedig nékicc az jele, találtoe egy gyermeket, bēpolálván fekenni az jáfzolban. Es hittelességgel jelenéc az Angyallal mennyei seregeknece sokasága, kic az Istent diczéric vala es ezt mondgyac 14 vala. Diczóság az magasságos mennyekbē az Istennec, es ez földön bekeség, es az emberekbőz jó akarat. Es lón hogy mikor elmentec vólnā az Angyaloc a tölóc a mennybe, mondánac a pásttoroc egy másnac: 15 Mennyunc el mind Bethlemig es lássuc meg é dologot, mellyt a UR megjelétet minékunc. Elménéc azért sietséggel, es meglátalác Mariát es Jóicphet, es az kis gyermeket ki az jáfzolban tektzic vala. 17 Mikoron pedig látác vólna, elhirdetéc azt, az mi ő nékicc az gyermek felől mondatott vala. Es mindenec a kic hallác, czudálkozónac azokon a mellyeket a pásttoroc nékicc mondottanac vala. Az Maria pedig mindeteket magábā tartya vala, es azokat az ő szivében forgatya vala. Megtrédaec pedig

Sz. Lukacz Evangelioma.

pedig az páfztoroc, diczditvóna és dicztr-
vén az Iftent, miad azoc felől, mellyeket
hallottác és lártac vala az mint nékiec 40
mondatot vala.

* Gen. 17. 12.
Lev. 12. 3.
Joh. 7. 22.
† Sup. 1. 21.
Matth. 1. 21.
:: Levit. 12. 6.

21 **E**S mikor * éljött vóna à nyóltzad nap,
hog' a gyermeket kórnyúlmetelnéc. ne-
vezéc az ó nevéc Jefusnac, mellyec † ne-
vezetett vala az Angyaltól minckelötté ó
fogantartéc az ó anyja méhében.

22 **E**S :: mikor bétóltenec vóna Mariánac
tiztulásánac napjai az Mofesnac törvé-
nye szerint, felvivéc a gyermeket Jerusálé-

23 be, hogy az Urnac bémutatnác ótet. (Mi-
képpen megvagon irván az Urnac törvé-
nyében, " Minden elsőszúlót férfiu mag,

" Exod. 13. 2.
Num. 8. 16.

24 az Urnac (szenteltéséc.) Es hogy áldozatra
való radnánac, a fzerint az mint megmon-
datott az UR törvényében, * két Gerli-

* Lev. 12. 8.
a Simeon pro-
pheta megmód-
gya hogy eljött à
Christus, és jó-
vendős mond à
Sidoknac elvet-
tetéséről és az
pogány népeknek
hívatásokrel.

25 ztét, vagy két galamb fiakat. * Es imé va-
la Jerusálemben egy ember, kinec Simeon
vala neve, és ez igaz és Isten féltő ember va-

26 és az Isten léte által megmondott vala néki,
hogy halált nem látna addig, mig né meg-
látna az Urnac amaz Christusat. Es anna-

27 kokaért az szent léleknek indításából mé-
ne az templumba, és mikor az g- rmecc Jef-
usft bévinéc az ó szülei, hogy ótet ótet cze-
lekednéne az törvénnec szokása szerint.

28 **A**ckor vóné ótet ólébe, és aldá az Iftent, 49
és monda.

29 **M**ostan bozátod el az te szofgádat U-
ra bekelességgel, az tē be sérdéd szerint.

* Pfal. 98. 7.
Efa. 52. 10.

30 Mert lártéc † az én szemeim az teid-
31 vőzitódet. Mellyer kézficeitől minden né-
32 pékuec szemec élét. Az pogány népeknek
:: megvilágosítáforra való világosságot,
és az te népédnéc az Izraelnec diczőségét.

:: Efa. 42. 6.

33 Az ó atya pedig és az ó anyja, czudál-
koznac vala azokon, az mellyeket monda-

34 nac vala ó felőlé. Es megáldá óket Si-
meon, és monda Marianac az ó anyjánac
Imé vettete " ez sokaknac efetekre, és je-

" Efa. 8. 14.
Rom. 9. 33.
1. Pet. 2. 8.

35 sokaknac feltámadáforra Izraelben, és je-
36 gyül, kinec sokan ellene mondanac. Sót az
a te lelkedetis átalbartha, az éles tőr, hog'
megjelentésenec foz szívénec gondolati.

36 Vala pedig egy Anna nevő Prophéta afz-
szony, Phanuel icánva, Afernec nemzetsé-
géből való : Ez fozc idótt élt vala, rainel-
utánna élt vóna az ó Urával hét eszten-

37 deig az ó szüségétől fogva. Es mikor
vóna, úgy mint nyóltzva négy esztendő
özvegy, nem távozt vala el az templom-
tól, hanem éyjél és nappal szolgált vala Ift-
tenec, börtölélécekel és imádkozáforal.

38 Ez annakokáért, mikor azon órában o-
da ment vóna, viszontag vallást rőfzeu va-
la az Urról: és szólt vala ó felőle mindenek-
nec kic Jerusálemben várjác vala az vált-

39 ságot. Azoc pedig minckutána elvégez-

tec vóna mindeneket az URnac törvénye
szerint, megtérénec Galileába, az ó váro-
lokba Nazaretbe. Az kis gyermek pedig
nevekedic és órókódic vala lélekben, és
tellyefedic vala bölcseséggel, és az Urnac
kegyelme vala ó rayra.

41 **M**énec vala pedig minden esztendő-
ként * az ó szülei Jerusálembé à hus- * Deut. 16. 16.
42 vét innepébe. † Mikor azért lótt vóna † Christus. bi-
Jefus tizenkét esztendő, felménéc Jeru-
43 sálembé az ünnepec szokása szerint. Es gyermeké-
ben mikor az ünnepec napjai eltóltenec vóna-
na, mikor ók haza tértenec vóna, elma-
rada az gyermek Jefus Jerusálemben mel-
lyet nem vónec elfezke sem Jóseph, sem az
ó anyja. Azt alitván pedig hogy az úti tá-
fáságban vóna, ménécnec egy napi járó
földet, és keresic vala ótet az rokonaságoc
és az ismerőcék őzt. Es mikor ótet nem
találtrac vóna, vizitátérénec Jerusálemb-
46 be, keresivén ótet. Es lón hogy harmad na-
pon megtalálnac ótet Templumban, ki ül
vala az Doctorec kőzött, és halgattya vala
47 és kérdezi vala ókat. Almélkodnac vala
pedig mindnyájan az kic ótet halgattya
vala, az ó értelmén es az ó feleletia. Es mi-
48 nekutána ótet lártac vóna elalmélkodni-
nac, és monda néki az ó anyja? Fiam mi-
ért czelekedted ezt mivel énec: Imé, az te a-
tyád és én nagy bánattal keresiúnc vala té-
gedet. Es monda nékiec: Mi dollog hogy
engemet kerestec vala, avagy nem tudgya-
totc vala ec, hogy azokban kell nékem fog-
49 lalatásnac lennem, mellyec az én atyama-
nac szolgái? De ók nem értéc, az beszéde-

50 ket, mellyeket ó nékiec szóla. Es aláménec
51 vőléc, és ménec Nazarethbe, és engedelmes
vala nékiec, és az ó anyja mind ezeket rar-
tya vala az ó cöbnéjében. Jefus pedig gyar-
rapodic vala bölcseségben, testénec álla-
pattyában, és Isten előtt f-emberec előtt
való kedvelségben.

52

53

54

55

56

57

58

59

60

61

62

63

64

65

66

67

68

III. Rész.

Ez. Janos prélicall és keresicel; és Herodes-
ról tömlőzbe vettetic: Christus megkevesztol-
tetic, az ó elsi előszámálatnac.

1 **A**Z Tiberius Czáfzárnac pedig biro-
adalmánac tizenötödíc esztendőjébe:

Mikor Judea tartományába tiztartó vóna
Pontius Pilatus, és Galileánac negye-
des fejedelme Herodes, turéanac pedig és
Trachonites tartományánac fejedelme az
ó attyafia Phülep, és Abilone tartományá-

2 nac Lysanias vóna fejedelme. † Annasnac † Act. 4. 6
és Caipharnac fő papságoc alatt, lón az
URNac frava a Zachariás fiahoz Jánoshoz

3 az pulztaban. Es ménec * az Jordan vize
melletvaló tartománban, prédikálván à
megtérénec kerefztségér, az bűnnec bo-

4 * Matth. 3. 1
Marc. 1. 4

† Efa. 40. 3.
Matth. 3. 3.
Marc. 1. 3.
Joh. 1. 7. 3.

* Pál. 9. 8. 2.
Efa. 51. 10.

† Matth. 3. 7.
és 23. 33.

* Matth. 3. 10.

“ Jacob. 1. 15.
1. Joh. 3. 17.

† Matth. 3. 11.
Marc. 1. 8.
Joan. 1. 26.
Act. 1. 5.

a Hogy az szent-
segekkel jövelel-
sünc, nem kell
szac az külső
jelekre neznünc,
sem azoknac
szolgálatára,
hanem a Chri-
stusra az, ki az
jegyzet allato-
kat adgya mi-
nekünc.

b Az Evange-
liusz mind ez
vilagot megro-
stallja.

* Matth. 3. 12.

† Matth. 14. 3.

Marc. 6. 17.

c Az Christu-
sban az kereszt-

seg meg szentel-

ett. Es az tevé-

sté az az C. w. k. k. mi kir. allyunknac papusninc és Prophetáknaeje-

lenti * Marc. 1. 13. Marc. 1. 9. Joh. 1. 32.

4 czánattára. Mint meg vagyontva az E-
fiás beszédinc könyvében, ki ezt mond-
gya: † kiáltó szc. *vagyon* a pusztaban, tisz-
titsator az Urnac útát, egyen zelsédec az ő
5 őlényit. Minden völgy beöleketic, és min-
den hegy és halom lenyomatit, és az mel-
lyec egyenetlenec, egyenesec léfinc, és az
6 darabos útat tiszta léfinc. Es * minden
7 rest megüattyá az URnac szabadítását. Így
szól vala azért az fokaságnac, melly mégé
vala hogy megkereszteltetné ő tőle: † Vi-
pera kigyoknac nemzetségi, kiczoda mut-
tatta meg néktec, hogy a réjatóc kőverke-
8 zendő haragot elzavoztatnátoc? Terem-
teterc azért megért emberhöz illédő gyö-
mölczeket, és ne mondgyatóc magatok-
ban: Abraham mi nekunc az mi atyánc. Mert
mondem néktec: hogy az Isten imez
kővekből is, ramaztat fiaikat az Abraham-
9 nac. Inár * pedig a feyfez a fáknac gyö-
kerére veteter, minden fa azért valamely
jó gyömmolezót nem teremt, kivágattic,
10 és az tűzre veteteric. Es megkérdé őtet a
fokaság, mondván: Mit czelekedgyünc?
11 Es felélvén monda nékiec: az kinec
“ két kőutófe vagyon, közöllye azzal, ki-
nec ünecza, és a kinec vagyon eledelc, ha-
12 sonlatos képpen czelekedgyénc. Eljövén-
nec pedig az Publicanusok is, hogy meg-
kereszteltetnénc, és mondanac neki,
13 Mester, mit czelekedgyünc? ő pedig
monda nékiec: Semmit többet ne vegye-
14 ttec, hanem az mi ctenedtetet. Meg-
kérdé pedig őtet a vitélő népek is, ezt
módván: Mi pedig mit czelekedgyünc? Es
monda nékiec: Senkit meg ne ronsatoc,
senki ellé ne parvakodgyatóc, és megelé-
15 gedgyetec a tiszoldotockal. Es mikor az
kólség várná, és mindene az ő szivekben
ilyen módon gondkodnánac az János fel-
16 lől, hogy ha ő volnác amaz Christus. Fele-
le az János ezt mondván mindenéknek: †
En jöllehet a vizzal kereszteltec titeket, de
eljött ki en nálamnál erőfob, kinec nem
vagoc méltó hogy megöldgyam-sarujá-
nac kőrójót, a keresztel titeket szent lélec-
17 kel és tűzzel. b Kinec * szórólapártya az ő
kezében vagyon, és megütytyá az ő sze-
rűjét, és a gabonát az ő czürébe takarja, az
polyvat pedig megégeti megölthatalan
18 tűzzel. Egyebekreis foc dolgokra intvén
tanitya vala a népet. † Herodes pedig az
negyedec fejedelé, mikor fedtetné ő tőle
az Herodiasért az ő atyafianac a Phülop-
19 uoc feleségejért, és minden egyéb gonof-
ságiért, mellyeket czelekedett vala. Ezt is
czelekedé mind azoknac felőtte, hogy az
Jánost az tömlőzbe veté.

11. c Lön * pedig, hogy mikor mind a kólség

keresztelkedné, és az Jesusus megkeresztel-
kedet volna és imádkozné, megnyilat-
22 kozné az ég. Es leszállná a szent lélec a te-
sti ábrázatban mint egy galamb, ő rejá, és
szózat lenne menyből, ézt mondván: Te
vagy amaz én szerelmes fiam, te béded va-
gyon az én kedvén.

23 J Esus pedig kezd vala lenni úgy mint har-
mintz ezüzdős, ki a mint alityyác vala,

24 * Joseph fia vala, ki Heli fia volt. Ki volt
Martha fia, ki volt Levié, ki volt Melchié,
25 ki volt Jammaé, ki volt Jóséphé. Ki vala
Mattathias fia, ki vala Amose, ki volt Nau-
26 mé, ki volt Eslié, ki volt Naggyé. Ki volt
Maathé, ki volt Mattathiasé, ki volt Se-
27 mejé, ki volt Jóséphé, ki volt Judáé. Ki volt
Joannajé, ki volt Rhesajé, ki volt Zoroba-
28 belé, ki volt Salathielé, ki volt Nerié. Ki
volt Melchié, ki volt Addié, ki volt Cofa-
29 mé, ki volt Elmodamé, ki volt Erdé. Ki volt
Josié, ki volt Eliezeré, ki volt Jorimé, ki
30 volt Marthaté, ki volt Levié. Ki volt Si-
meone, ki volt Judáé, ki volt Jóséphé, ki
31 volt Jonamé, ki volt Eliacimé. Ki volt
Meleacé, ki volt Mainamé, ki volt Mattha-
32 taé, ki volt Nathané, ki volt Dávidé. Ki
volt Jessejé, ki volt Obedé, ki volt Boozé,
33 ki volt Sálmoné, ki volt Maassone. Ki volt
Aminadabé, ki volt Aramé, ki volt Esro-
34 mé, ki volt Pharesé, ki volt Judáé. Ki volt
Jacobé, ki volt Isacké, ki volt Abrahamé,
35 ki volt † Tharejé, ki volt Nachoré. Ki
† volt Saruché, ki volt Ragavé, ki volt Pha-
36 teé, ki volt Eberé, ki volt Salejé. Ki volt
Arphaxadé, ki volt Semé, ki volt Noejé, ki
37 volt Lámeché. Ki volt Mathusalé, ki volt
Enoché, ki volt Jaredé, ki volt Mahalalee-
38 lé, ki volt Cainané. Ki volt Henosé, ki
† volt * Sethé, ki volt Adamé, ki volt I- *
teac.

* Matth. 1. 2

† Gen. 11. 1

* Gen. 5.

IV. Rész.

Christus kérszetirál és böjtyiről: Tanit Na-
zaretbe, az próphéta házajában megöztetetic:
Egy órdög; gyógyítatic meg, és az Peter nap-
tób betegket gyógyit meg Christus, és órdögös
megvallyác Christust Istenfiannac lenni.

1 J Esus az szent léleccel tellyes lévén meg-
téré az Jordán vizéről, és vitetéc a lélek-
2 től az pusztaban. Es negyven napig ké-
sérti vala őtet az órdög, és nem óvéc sem
3 azoc elmúltac volna megéhezéc. Es mon-
da néki az órdög: ha Istenec fia vagy, mód-
gyad ez kőnec hogy változzéc kenyérré.
4 Es felele néki Jesus, mondván: Megva-
gyon irván, * hogy az ember nem czac *
5 igéjevel. Mikor azután felvitte volna ő-
tet az órdög egy nagy magas hegyre, meg-
mutatá nékiecz földnec minden orizágit

Matth. 4. 2

Marc. 1. 12

* Dent. 1. 8

Matth. 4. 4

egy

6 egy szempillantásban. Es monda neki ez órdóg: Te nekéd adom mind ezt ez hatalmat, és ezének diczóséget, mert énnekem adatott, és annac adom az kincz akarom adni. Azért ha te imálandasz engem, mind ezec tiéd léfz nec. Felelvén pedig Jcsus, monda nekié: távozzal el én tőlem sátán, mert meg vagyon írva: † Az te Uradot Istenedet imádgád, és ezac ó neki szolgálly. Az után vivé ötet Jerusálembé, és helhezteré ötet a Templumnac tetejére, és monda nekié: Ha Istennec fia 10 vagy, boczáfd alá innét magadat. Mert meg vagyon írva: * Az ó Angyalinac paráczolt te feléd, hogy őrizenec tégedet. 11 Es kezeken hordoznác tégedet, hog meg ne ússed az kőbe az te lábádor. Felelvén pedig Jcsus nekié: Megmondatott: † Ne kísértsed a te Uradat Istenedet. Es min nekutánna elvégeztetett volna minden kétfertés, eltávozc ó róle idcig az órdóg. 14 M Egrtere pedig Jcsus szent lélek nec erejével Galileába, és ó neki híre kiméne mind az egész kórnyúl váo tartomanba. 15 Es ó tanit vala azoknac Synagogákban, és mindenec diczótie vala óret. 16 * M éne * azért Nazarethbe, á holott feltartatott vala, és béméne az ó szokása szerint szombat napon az Synagogába, 17 és felkele hogy olvasna írást. Es adác neki az Elaiás Prophéta könyvét, és mikor meguitotta vóina az könyvet, taláiközéc 18 az helyre á holott ez vala írva. † Az URnac lelke vagy on én raytam, mivel hogy megkent engemet: azért küldött engé hogy az szegények nec az Evageliomot hirdessem, hogy meggyogyítsa az tóredelmes szívó-jeket, hogy á foglyoknak szabadulást hirdesse, és az vakoknak szemek nec megnyilását, és az megromlottakat szabadon bontsáflam. Hogy hirdessem az URnac ked- 19 ves cztendejét. Es béhaytrán az könyvet mikor megadta vóina az szolgánac, leüle, és mindenek nec szemec az Synagogában ó 21 recj á függzertec vala. Es kezdé neki ec ezt mondani: Ma tellyesedet bé ez irás, az ti hallástokra. Es bizonyásget tótznec vala ó felőle mindnyájan, és almiétkodnac vala az ó kedves beszédin, mellyec származnac vala az ó szájból, és ezt mondgyác vala: 23 avagy nem ez az Jóseph nec fia? b Es monda neki ec: Biznyára amaz példa beszédet fogjátoc énnékem mondani: Or-

vos, gyógyíts meg magadat. V valamelyeket hallottunc † Capernaumban hogy † *Matth. 4* lörtence, itt is az te hazádban ugyan az o- 11. 24 nokat czelekedgyed. Monda pedig: Bizom mondom néktec, * Egy Prophétás nem * *Matth. 13. 57.* kedves az ó hazájában. De igazán mondom néktec: hogy foc ózvegyec valánac † *Job. 4. 4.* † *1. Reg. 17. 9.* † *Jacob. 5. 27.* Ily és idejében Izrael országában, mikor az ég bérároltatott vólna három cztendeig és hát hólaapig, annyira hogy mind az egész tartomanba nagy éhség vólna. 26 De azoc közül egykibóis nem küldetett az Illyes, hanem ezac á Sidon városbeliek nec Sarcprajokba, az ózvegyafiszonyi allathoz. Es * az Eliséus Prophéta idejében foc bélipokiosoc valánac Izrael országában, de azoc közül egyis nem tiztult meg, hané ezac az Syriából való Naamon. 28 * Es bételence miadnyáján haraggal az Synogogában, mikor czelet hallatác vól- *c Ez világmé- nelinkab dor- na. Es mikor fe'költec vólna, ki úzc ötet galatias annal az városon kiról, és vivé ötet szinte á he- inkab d. h. kő- gyaccet b'jére, mellyen az ó városoc éppi- dic, és az vi vek- tetet vala, hogy ötet onnét vetnéc alá. Oc nec életkoc né* 30 pedig mikoron közótóc, általmét vólua, elméne. *arthaenc az mine ók akar- jac.* 31 ES † aláméne Capernaumba Gilileá- *† Matth. 4. 13.* nac városába, és ott tanitya vala óket *Marc. 1. 21.* 32 szombat napokó. Es * czudálkoznac vala ** Matth. 7. 29.* az ó endományan, mert az ó beszéde hatal- *Marc. 1. 22.* 33 maissággal vala. Es † vala az Synagogában *† Marc. 1. 23.* egy ember, kiben tiztátalan órdóg lélec 34 vala, ki nagy szóval kiálta. Mondváu: Ah mi zoda közunc vagyó mi nékunc te hozzá! Nazarethbéli Jcsus: azért jöttélé hogy elvefész miakét? elmétlec téged ki legy, 35 tudniüllic az Istennec amaz széte. Es megdorgála ötet Jcsus, miódván: nemully meg, és miy ki ez emberből, és az órdóg azt, mikor közécet vetette vólna, kiméne ó 36 beőle, és neki semmit nem ártá. Es rána- da félelem mindenkocba, es egymással szólnac beszélcne vala, miódván: Mi dollog ez, hogy nagy méltosággal és hatalommal paranczol az tiztátalan lélek nec, és ki- 37 mennec. Es kiméne az hír ó felőle, mind az kórnyúl váló tartományoknac helyé- re. 38 M ikor * pedig felkólt vólna Jcsus az Sy- ** Matth. 8. 14.* nagógából, béméne az Simonnac há- *Marc. 1. 30.* zába, az Simonnac pedignapa, nagy hidelésbea fekkzic vala, és kórnyórgénc neki áffelól. Es Jcsus melléje álván, meg † *Matth. 8. 18.* dorgála az hideléleést, és elhadgya azt, és *Marc. 1. 32.* 39 az mikor mindjarát felkólt vólna szolgála *† Mivel hogy az órdóg az izóffig- arthaenc az* 40 ES † mikor immár az nap leménne, min- *† Marc. 1. 34.* déncé á kik nec külömbkülömb féle be- *† Marc. 1. 34.* tegi vólnánac, viszic vala azokat ó hozzá, ó noki bi- *† Marc. 1. 34.* pedig mindenikre kezét vetvén, meggyogyi- *† Marc. 1. 34.* 41 tá azokat. d Nagy * sokakból pedig órdó- *† Marc. 1. 34.*

† Deut. 6. 13. 10. 10. 1. Sam. 7. 8.

* Psa. 91. 11.

† Deut. 6. 16.

* Christus az Esaiás irásából megmutattyá kizoda legyend es mi végre jött az világra. * Matth. 13. 54. Marc. 6. 1. † Eja. 61. 2.

b Az Sidon gon- dolatynac vagy beszéde- nec véfzi eleit Christus. Mert azt monda: ittác vólna. Te mir hanc harag szol hogy tegedet be nem vészinc, de mi máltán mi vülluc hogy teged be nem vészinc. Mert mint az orvosinac előszec magát kell megorvosolni, az onképpen előszec nekéd: it haz adba keller vólna czudakait emed. Christus meg felül hogy az ó hitelenségekert nem t'ezem czudakor, és kut példával bizonyitya, hogy nem czuda ha Isten az. idgenakor ó na- tek malinkab beczzüllic, énc.

- gókis mennec vala ki, kic kiáltanac vala és ezt módgyác vala: Te vagy amaz Christus, Istenec fia, de ő megdorgálván azokat, nem hadgya vala szólni, mivelhogy tudgyác vala hogy ő volna az Christus.
- 42 **E**s mikor az nap felkölt volna, kiménvén, ménc puszta helyre, és az fokaság keresi vala őtet és ménenec ő hozzája; és tartoztatyac vala őtet hogy ő tőle ne menne el. Őc pedig monda: Egyéb városoknakis kell nékein hidetnem az Istenec országát, mert azért boczártattam.
- 44 Es predikáll vala Galileának Synagógáiban.

V. Réfz.

Christus tanit az hajobol, sok halac fogása Belpoklos meggyogyitása: Christus imákoszt a pusztába: Gutta útót meggyogyitac; Bűnboczá-nari hatalom. Mathéna hívatala: Egységese: mezejegzőnce fiái. Bőjtölés: ő es uypozstorol és burrul vót hasonlatofiság.

† Matth. 4.18.
Mar. 1.16.

- 1 **E**s tón hog' mikor a fokaság rejá szorulna az Isten beszédének halgatásának okaért, ő áll vala az Genezareth tavanál. Es iáta két hajót az vizen állani, a halászoc pedig minekutánna azokból kiszállottac volna, mollác vala az ő hálójókat. Es béménven egyic hajóba, melly Simoné vala, kéré őtet hogy egy kevesllé az földtől belibe vinne, és mikor leült volna tanitya vala az fokaság az hajóból. Minekutánna pedig megszűnt volna az szólástól: Monda Simonnac; Vigyed az mélyre, és boczártac te az ti hálóitokat hal fogásra. Es felvén Simon, monda nékie: Mester jollehet ez egész északá farzottuc magunkat és semmit nem fogtunc, mindazáltal az te paranczolatodra, 6 levetem az hálóit. Es mikor azt miveltec volna, halaknac nagy fokságát rekeztéc bé: szakadoz vala pedig az ő hálójoc.
- 7 Es intenec vala az ő tarsainac kic az más hajóban valánac, hogy eljónénc és nékie segítségel lennénc: Eljónénc azért, és megtöltéc mind az két hajót, annyira hog' 8 elmerülénénc. Mikor pedig ezeket látta volna Simon Péter, Jესusnac lába eleibe eséc, mondván: eregy el én tőlem, mert én 9 bűnös ember vagyok URam. Mert az felelem elfogta vala őtet, és mind azokat kic ő véle valánac, az halaknac fogása miart, mellyeket fogtac vala. Hasonlatofképpen Jacobot és Jánosist az Zebedeulnac láit, kic valánac Simonnac társai. Es 10 monda Simonnac Jესus: Ne félly, canekutatánna embereket fogsz. Es mikoron kivontac volna az hajókat az földre, mindc 11 neket elhagyván kövéc őtet.

2 Az Isten áldásárólkül minden munkáncc: fíratágnac hivaba vala

- 12 **E**s tón hog' mikor volna egy városban, jöve ő hozzája egy b belpokloslaggal tellyes ember, és látván az Jესust arzul leburulván kéré őtet, mondván: URam ha akarod megtisztíthatsz engemet. Jესus pedig kinyuytván az őkezec illeté azt, mondván: akarom tisztully meg, és azonnal eltávozc ő tőle az belpokloság. Es ő megparanczola nékie: hogy azt senkinec ne mondaná: hanem eregy el, ugymond, mutald meg magad az papnac, és vigy áldozatra való ajándéket, az mint Mólcs paranczolta hogy az nékie légyen bizonságul. Annál inkább terjeducc vala pedig az ő felőle való beszédéc, és nagy fokaság gyúl vala egybe hogy halgatná őtet, és ő általa meggyogyulnánac az ő betegségekben. É pedig felfelé menvén, vala az pusztakban, és imádkozta vala.

- 17 **E**s tón némelly napon, mikoron tanitana, és ott ülénénc az Phariséufoc és az törvénnec Doctorai, kic jöttec vala Galileanac és Judéanac minden faluiból, és Jerusalemből, és az URnac hatalma volna ő véle az betegknecc gyógyítására. Imé akkor jövénc e valami emberec, kic ágybá hoznac vala egy c guttaútót embert, és igyekzenc vala azt bevinni, és Jესus eleibe tenni. Es mikor nem találtac volna helyet honnét bévihetné az az fokaság miatt, az házra hágánac, és az ház fedele által boczártac azt mind ágyastól közikbe, Jესus eleibe. Es látván azoknac hitőket, móda: 20 Ember, megboczártac te néked az te bűneid. Es kezdénc az irástudóc és az Phariséufoc magokban okoskodni ilyen módon: Kiczoda ez, hogy ilyen káromlásokat szól? Kiczoda boczártatta meg az bűnt hanem czac egyedül az Isten? Jესus pedig mikor látta volna az ő okoskodásokat, felvén monda nékie: Mit okoskodroc az ti sziveitekben? Mellyiket könnyeb mondani. Megboczártac te néked az te bűneid, vagy ezt mondani, kelly fel és járj. 21

- 22 Hogy pedig megtudgyaroc hogy az embernecc fiánac vagyon hatalma ez földön megboczártani az bűnt, (monda az guttaútót embernecc): Néked mondó kelly fel, és felvén az te nyoszolyádat, eregy házadhoz. Es az mikor felkölt volna azoknac sízmecc előtt, felvén az ő nyoszolyáját melyben fekütt vala, elnénc házát, diczótívén az Isten. Es az almélkodás elfogá mind őket, és diczótic vala az Isten, és bételénc félelemmel, mondván: bizony reménségüncc kivól való dolgokat látituc ma 23
- 24 **E**z neknekutánna * pedig siménc, és látá egy t Levit nevű Publicanust, ki az adcszedő helyen ut vala, és monda nékie: kövél engemet. Es az, mindeacket elhagyván felkete, s kövéc őtet.

† Matth. 9.2.
Mar. 1.40.
Az belpoklos-
nac illetereve.
bizonságoc tífz-
arrul Christus
hogy mikic az
Isten törvénye
szerint tisztá-
lanoc vagyunc,
külomben meg-
nem tisztulunc,
hanem ha illes
minket.
* Lev. 14.4.

† Matth. 9.2.
Mar. 2.3,
Christus
az gutta-
útót emlelt
meggyogyitvan,
megmutattya
mindé nyavaly-
aknac és nyo-
morujagoknac
az okat.

* Matth. 9.9.
Marc. 2.14
Az szent Ma-
thénac az Apa-
sta'lagra való
hívatala, mely
megmutattya
hogy Christus a
bűnös embere-
kenc hívatalo-
kerit jött, mint ő
Es magy módgya

29 **E**s az Levi nagy lakodalmot szerze néki az ő házánál, és vala ott Publicanoknak soksága, és egyebeknek, kik ő véle cseláltak vala. Az kik pedig azok közül irátludóc és Phariseusok valának, zörgölődneek vala az ő tanítványi csel, ezt mondván: Miért észtecz és íztoc az Publicanofokkal
 30 és az bűnösökkel? Es felelvén JéFus monda nékic: Nem szükölködne az egefségesec orvos nélkül, hanem az betegec. * Nem azért jöttem hogy az igazakat hijam, hanem az bűnösöket az penitenciára.
 31 **A**zoc pedig mondanac néki: Mi az oka az Phariseusoknak tanítványis, az te tanítványid pedig észtecz és ístnac? ő pedig monda nékic. Avagy mivelhetitek azt, hogy az völegénec baráti böyötöllyenec
 32 míg véle cselvagon az völegény? Eljönec az napoc mikor elvétetic ő tölóc az völegény akkor böyötölne az napokban.
 33 **M**ond vala pedig nékic példa beszéd által is, senki nem töldgya az uy posztó fölöt az ő posztóhoz, mert az uyjaris megfzakasztya, és az ő posztóhoz nem illic az uy. Es senki nem tölti az uy bort ő tömlökbe, mert az uy bor megfzakasztya az tömlöket és azt bor kiomol, f az tömlökis elvesz nec.
 34 **H**are az uy bort uy tömlökbe kell tölteni, és mind az kettő megmarad: Es senki az ki ő bort ístic, mind jarást uy bort nem kévün innya, mert azt mondgya: Az ő bor egefségesb.

6 **L**ón * pedig más szombaton is, hogy ő bémenne az Synagógába és tanítana: Es vala ott egy ember, kinecz job keze megszáradott vala. Es lefelkódne vala ő irátludóc és a Phariseusoc hogy ha szombat napon meggyogyitaná azt, hogy ő ellene találhatnának vádolást. **O**e pedig tudgya vala azoknac gondolattokat, és monda annac à kinecz megszáradott vala az keze, kelly fel és ally elő, amaz pedig felkelvén elő álla. **M**ond azért nékic JéFus: kérdelec titeket egy dologra, izabardé szombat napon jól tenni vagy gonofzúl valakivel? Az embert megtartani vagy elveszteni? Es mikor azokat mind környül elnézte volna, monda az ember nec, nyuyts ki az te kezdet, és amaz aképpen czelekedéc, és az ő keze megeppüle mint az másic. **A**zoc pedig megtelénec balgatagsággal, és szólnac vala egy mással, mit czelekednéne JéFussal.

12 **E**s lón az napokban, elméne à hegyre imádkozni, és ugyan ott lón az értzaka imádkozván az Istenec. Es mikor megvirradott volna, † előfólitá az ő tanítványait, és mikor azok közül választott volna tizenkettőt, kiket Apasztaloknak neveze. (Simont, kit nevezete Peternec, Andrást az artyafiat, Jacobot, Jánoit, Phülopet és Bertalant. Máthét, és Thamás, Jacobot az Alpheus fiát, és Simont ki nevezete Zelotes nec. Judást az Jacob attyafiat, és az Judas Ischarioteft, ki áruló vala.) Aláméne ő véle és megállá az tér földön, és az ő tanítványinac terege, és az kőlség nec soksága mind az egézf Judeából és Jerusálemből és Tyrúsnac, Sidonnac tenger mellet való tattományából, kik jöttec vala hogy halgatnác őtet, és meggyogyulnác az ő betegségek ből. Es az kic gyóttret nec vala tisztátalan lelkektől: és meggyogyulnác vala. Es mid az egézf sokaság igyekeziec vala őtet illetni, mert Isteni erő szatmázic vala ő belőle, és mindeneket meggyogyit vala.
 20 **Ö** Pedig felemelvén az ő szemecit az ő tanítványira, ezt mondgya vala * Bódogoc vattoc szegényec, mert titecz az Isten országa. † Bódogoc vattoc kic most éhzecc, mert megelegitetec: * Bódogoc vattoc kic most hírtoc, mert nevetni fogtoc. † Bódogoc észtecc mikor az ember ec titeket gyúlölni fognac, és mikor az gyülekezetek ből kivet nec, és titeket szidalmaznac: és az ti neveteket, mint gonofzút kivetic az embet nec fiáért. **O**erüllyetec az napon és örvendezzetec, mert imé az ti jutalmotoc bővfeges menyben: Mert hasonlatosképpen czelekedte az Prophetackal az ő attyoc. * De jay néktecz gazdagoknac, mert elveszitetec az ti d vigasztalfokat. † Jay néktecz ki megtöltetec, mert megeheztecz Jaj néktecz kic most nevette, mert fúri és

* Matth. 9. 13.
 1. Timoth. 1. 15.
 Matth. 9. 14.
 Marc. 2. 16.
 c Az képmutatóc és tudatlan emberek az Isteni szolgálatot az böyötölésben, és egyéb aprolékban helyhezetic, melyről irasnincz.
 f Az böyötölésiec törvényben meg kell joc környül allo dolgokat gödölni, tudniillie idöket, személyeket és azoknac erőilen segetec, mert haminden válogatás nélkül valoc az böyötölésről való törvényec, nem joc.

Matth. 10. 1.
 Marc. 3. 13. és 6. 7.
 Christus az nekélötte az Apastalokat választaná imat kozic, hogy min ketis megantana mely nagy könyörgéssel szor gabnatofaggal kellene valasztanunc az egyhazi szolgákat
 Luc. 9. 1.
 Matth. 5. 5.
 Efa. 75. 13.
 Efa. 61. 3.
 Matth. 5 11
 Amos 6. 1.
 Tudniillie az világon.
 Efa. 65. 15.

VI. Rész

Az tanítványoc buzafejek szaggatnac szombaton: Megszárat kezük meggyogyitaiac: Christus imatkozic: Nevec az Apastaloknak. Betegec gyogyitatanac: kic bódogoc és bódogtalanoc: Ellenjegec szcretnei kel. Irgalmasnac kell lenni, nem hírtelen itelni. Jofa, Christus igéjet halgatni és megtartani.

* Matth. 12. 1.
 Marc. 2. 23.
 Deut. 23. 25.
 2 Erti az hiszvet innepénec utolsó napját, mel szinte olyan szent volt mint az első nap, Levit. 23.
 † 1. Sam. 21. 6.
 * Exod. 33. 29.
 Lev. 8. 31. és 24. 9.

1 **L**ón * pedig hogy az elsőhöz hasonló másod szombaton * az vetéscen meenne által: Es az ő tanítványi szaggattyác vala az gabonafejeket, és észtecc vala, azokat kezec közözt törvénc. Nemellyec pedig az Phariseusoc közül mondanac nékic, Miért mivelitec azt à mit nem szabad szombat napon mivelni? Es felelvén JéFus monda nékic: Azt sem olvastároké à mit † David czelekedett mikor éhezéc ő, és a kic véle valának? Mímódon bément az URnac házába, és az szent kenyereket vötte, és megötte, és adta azoknak is à kic ő véle valának, * melyeket nem szabad vala megenni hanem cza az papoknak? Es ezt mondgya vala nékic: Az ember nec fia ura az szombatnak is

26 jaygatni fogtóc. Jay tinéktec mikor minden emberek jót mondanac ti felőletec : Mert hasonlatosképpen czelekedtéc az hamis prophétákkal az ő attyoc. De tinéktec mondom halgatóknac, * szerésítéc * az ti ellenségeiteket : Jól tegyerec azokkal az kic titeket gyűlölnéc. Aldgyátoc azokat az kic titeket átkoznac, és imádkoztatoc azo kert az kic titeket háborgatnac. Es † az kic az te ortzadat eg' felől üti, fordits oda néki az másikat is, és attol, az ki felsőruhát ad elvezsi ne tarts meg az alsó ruhát is. Mindennec pedig az ki te róled kér, adgy, és attól az ki elvezsi marhádat, ne kérd viszsa. Es* az miut akarjatoc hog' az emberek ti veletec czelekedgyenecc, ti is azonképpé czelekedgyetec azokkal. † Mert ha azokat szeretitec, az kic titeket szeretnéc, miczoda kedve léfzen annac ? Mert az bűnösök is szeretec azokat az kic őket szeretec. Es ha azokkal téfztec jól, az kic ti veletec jól téfztec, miczoda kedvecc léfzen Istenél azért ? Mert az bűnösök is ugyan azont czelekedzic. Es* ha azoknac adtóc kölczönt, az kiktől gondollyátoc hog' ismét vehettec, miczoda kedvecc vagyon annac Isten előtt ? Mert az bűnösök is az bűnösök nec adnac kölczönt, hog' hasonló jó réte menyeket vegyenecc. Annakokaért szerésítéc az ti ellenségeiteket, és jól tegyerec, és kölczönt, adgyátoc, semmit abból nem várván. Es az ti jutalmotoc soe léfzen és amaz magafságos Istenec † fia léfztec. Mert ő jól tévő a hálá adalmanockal és gonoszokkal. Legyerec azért irtalmatoc mint az ti atyátok is irtalmas. * Ne g' itéllyetec és nem itéltetec: Ne kárhordallatoc és ne kárhordattatoc. Adgyátoc és néktek is adattatoc: † Jó mértéket, meggyomatott, megázott, és elfolyó mértéket adnac az ti kebeletekbe. Mert azon mértékek mértic egybeec néktec, az mellyel ti mértic. * Mond vala pedig nékiec ilyen példabeszédet : Avagy az vac vezethetie az vakot ? avagy nem mind ketten az verembe esneké ? † Nem fellébb való a tanítvány az ő mesterénél, só tinókáb az tanítvány tökéletes, ha az ő mesteréhez hasonló. Miért* nézed pedig az te felebarátod szemében való szálkát, az gerendát pedig melly az te saját szemében vagyoc, nem veszed észedbe ? Avagy mimódon mondhatod az te felebarátod nac, barátom hadd vessen ki az szálkát mell' az te szemében vagyoc, holott te az te szemében való gerendát nem látod ? Te képmutató ved ki előfzer a gerendát az te szemedből, és az után viselly arra gondot hog' kivesséd az szálkát, mell' az te felebarátod szemében vagyoc. Mert † nem jó fa az, az melly hitván gyümölczöt terem, és nem gonosz fa, az melly jó gyümölczöt terem.

* Minden fa az ő tulajdon gyümölczéről

esmértetie meg Mert az tőviről nem szed- *
nec figét, * és az czipkéről nem szedec †
szólót. † Az jó ember az ő szívécen jó kén- *
czéből hoz elő jót, és az gonosz ember az ő *
szívécen gonosz kénczéből hoz elő gon- *
oszt: Mert az szívécen tellyeségéből szól az †
emebet nec szája. * Miért mondgyátoc pe- *
dig nekem, Uram, Uram, ha nem mivelitec †
az mellyeket mondoc ? † Valaki én hozzám *
jő, és halgattja az én beszédimet, és azokat *
megtartya, megmondom nektec niához *
hasonló. Hasonlatos valamely házépítő *
emberhez, ki mélyen kivágtá az követ, és *
fundamentomot vetett kölziklán, minck- *
utánna pedig eljött az ár víz, megútközött *
az folyó víz abba, de azt meg nem mozdít- *
hatta, mert közfizikán fundálatott. Az ki *
pedig halgatta, és meg nem tartotta, ha- *
sonlatos az emberhez az ki czac az földön *
éppitette házát fundamentom nélkül, mel- *
lybe megútközéc az folyó víz, annakokaért *
azonnal elomlott, és lótt annac az ház nac *
nagy romlásá.

VII. Rész.

Az Százados szolgájáról, nagy hitről: az öz-
vegy a szízen fia feliamaszatic Naimba. Janos
tanítványis küldi Christushoz: Janos eledele:
az bűnös a szízenyi állat Christus lábait öntözi.

1 Mikor * elvégezte volna pedig min- *
den ő beszédit az köffég halgatására, *
2 bémene Capernaumba. Eg Százados vité- *
nec pedig szolgája gonosz betegség miatt, *
haló félben vala, melly néki kedves szolgál- *
3 ja vala. Az pedig mikor hallot volna az *
Christus felől, küldé ő hozzá az Sidóknac *
vénécit, kervén öter hogy menac el, és tar- *
4 taná meg az ő szolgáját. Azoc pedig mikor *
Jesushoz mentec volna, nagy szorgalmato- *
5 lon kéréc öter, ezt mondván hogy méltó *
6 volna kivel ez jót renné. Mert szeretie úgy- *
mond az mi nemzetlegünker, és az Synago- *
7 gátis ő éppitette mi nekünec. Jesus azért *
méggyen vala vélec, és mikor immár nem *
melfzice volna az háztól : Küldé ő hozzája *
az Százados barát, ezt ienzvén nékie : U- *
ram, ne fárzd magadat, mert ugyanis nem *
vagyoc méltó arra hog' az én házamba jőy. *
8 Annakokaért magamat is nem itéltém *
méltónac hogy hozzád mennéc : hanem *
czac paranczolló beszédeddel és meggyo- *
9 gyl az én szolgálám. Mert én is fejedelmfég *
alatt való ember vagyoc, és vitélóc vadnac *
az én birodalmomban, és ha eggyiknc azt *
mondem, eregyel, elméggyen, és a másúknac *
ha mondom, jöfztec, eljőz: és ha szolgálmac *
10 mondom, ezt mivelé, azt mivelé. Ezeket *
mikor hallotta volna Jesus: almélködéc a- *
zon, es hatra fordúlván: Mondá az utána *
való feregtéc: Mondó néktec hog' az Izra- *
elbeca.

10 elbennis nem találtam ilyen nagy hűtőt. Es minekutánna háza mentec volna az kiket oda küldött vala, egészségben találác az szolgát, az mely beteg vala.

11 **E**S lón másod napon, megyen vala az Nain nevő városba, és az ő tanítványa sokan mennec vala ő véle, és nagy sokaság. Mikor pedig közelitet volna az városnac kapujához, imé eg halottat hoznac vala ki, ki az ő anyjánac egyetlen egy fia vala, melly afiszonyi állat özvegy vala,

13 és az városnac fec népe vala ő véle. Es az UR ő reája tekintvén, kőnyörüle rayra,

14 és monda, ne sirj. Es mikor oda járult volna, illeté az koporsót, azoc pedig az kic vízic vala megállánac, és monda: Ifju te néked mondóm, kelly fel. Es felült az megholt, és kezdé szólani, és megadá azt az anyjánac. Es elfogá mind azokat az félelem, és diezóitac vala az Istét, ezt módván: Bizony nagy prophéta rámadott mi köztünk, és bizony az Isten megtekintette az ő népét. Es kiméne ő föléle ez hir mid az egész Judéába, és mind az környül való tartományba.

15 **E**S * az bkeresztelő János tanítváni mid ezeket megmondác néki: ki az ő tanítváni közzül kettőt előszólitván: Elküldé Jéhus hoz, mondván: Te vagyé az a ki eljövendő vala, vagy mást kel várnunc? Mikor azért azoc hozzája mentenec volna, módánac: Az keresztelő János küldött minket te hozzad, és ezt mondgya: Te vagyé az a ki eljövendő vala, vagy mást kell várnunc? Azon órában pedig sokakat szabadita meg betegségekéből, Isten ostoriból, tisztátalan lelkektől, és oc vakoknak adá meg szemec világát. Es felelvén Jéhus monda nékic: Elmenvén módgyátoc meg Jánosnac a mellyeket lártatoc és hallottatoc, hogy † az vakoc szem világát vézic, az sántác járnac, az bélpoklofoc megúsztúnac, az siketec hallanac, hallottac feltámadnac, és az szegényeknek az Evangéliút predikáltac. Es bódogvalaki én benem meg nem botránkozie.

17 **M**ikor pedig elmentec volna az János követi, kezdé az feregenc János felől ezt mondani: Miczoda látni mintetec volt ki az pufztába? hogy szél miatt haylandozó nádár jástátoké? De mi látni mentetec volt ki? hogy gyenge ruhába öltözött embert látnátoké? Imé az kic drága öltözeten és gyönyörűségben vadnac, az királyoc udvarban laknac. De miczoda látni méretetec vala ki? hogy prophétár látnátoké? bizony mondom néketc hogy nagyobbbat lártatoc prophétanál. ^c Ez az a ki felől megvagyon írva: Imé elboczáom az én követemet az te ortzád előtt, ki megkérziti az te útadat te előtted. Mert mondó néketc hogy azoc között kic afizoni állat

tól születetnec, ninezen nagyobb prophéta keretzte: ő Jánosnál, de az ki legkisebb az Isten ortzágában, nagyob ő nálánál.

29 Es mikoron ezeket hallottác volna, mid az kőtség, és az publicánufoc kic az János keresztségével keresztelkedtec vala meg, d az Istent igazitác. Az Phariseufoc pedig és az törvén tudóc az Isten tanácsát megvertec, ő magoc ellen, mivelhogy meg nem keresztelkednec ő róle.

31 **M**onda * pedig az Ur, Mihöz hasonlítam azért ez nemzetségenc embe-reit, és miczoda állathoz hasonlatosoc.

32 Hasonlatosoc az piaton ülő gyermekekhez, kic egymáfnac kiáltanac, és azt mondgyác: Sipoltunc ti néketc és nézők-tetec: Siralmas éneketec énekletrunc néketc, és nem Sirtatoc. Mert eljött az keresztelő János ki sem őtt kenyeret, sem ivot bort, és azt mondgyátoc hogy órdög vagyon benne. Eljött az embernec fia, ki ézic és ifzic, és azt mondgyátoc: Imhöz az tobzodó ember és rézféges, az Publicánufoknak és az bünöfoknak baráttya.

33 De az Istennec bölcselége, f megigazítatott minden ő fiaitól.

36 **K**érté pedig ötet egy az Phariseufoc közzül, hogy ő véle ennéc, annakokáért bémenvén az Phariseus házába, letelepedéc. Es imé egy afiszonyi állat mellé az városban bünös vala, mikor megértetec volna, hogy ő az P hariseus házában telepedetec volna lakodalomhoz, drága kenetnec alabastromból csinált szenté-jét elővén. Es az ő lábánál háfúl megálván, sűrván kezdé könyhűllatásával mosni sáfusnac labait: és az ő fejenc hajfálától vala meg, és czokolgattya vala az ő lábait és az drágakenettel kené vala.

37 Mikor pedig látta volna azt az Phariséus az ki ötet béhivta vala, monda magában, ez ha prophéta volna, tudná kiczoda és miném afiszonyi állat volna az melly hűtőt illeti, mert bünös. ^g Es felelvén Jéhus monda néki: Simon, vagyon valami beszédem mellyet módgyác néked. Es az monda: Mestec, mondgyad. Egy kölczönözó embernec két adólla vala. Az egyic adós vala ötfüzác pennzel, az másic pedig ötvennel. Es mikor azoc meg nem adhatnác, mind az kettőnec megendé: Ez kettő közzül azért mond meg mellyic ^h szereti az inkáb? Felelvén pedig az Simon, monda: Azt gondolom hogy az szereti inkáb az kinec többet engedett meg.

40 Es Jéhus monda, igazán itélél. Es az afiszonyi állathoz fordítván, monda: Simonnac: látodé az afiszonyi állatot? Bécjövéc az te házadba, az én lábaimnac vizet nem adál, ez pedig köny hullatásával óatóze az én lábaimat, és az ő fe-

^a Christus nyilván vala példával megmutatva az halálón való birodalmat.

^b Matt. II. 2. Keresztelő János az ő tanítváni elküldé Christus hoz, hogy ő róle az hitben megérteszenec.

† Efa. 35. 5.

^c Az prophétac az mis tavol mutatác, az János nyilván mutatá. Nagy azért az keresztelő János nagyob az prophétáknál, és az új testamentumban az kiczinyekis nagyobac ő nálánál.

Mat. 3. 1.

^d Mogyja szeri Lukáczi buzjaz Istent igazitotnec mindnyáján az az, halálánadajsal, és beczületel vörtec Isten ajándékat az Christusban.

^e Abarrime né modit találjon és kövesse Istent tanításokban, mindazoknál mindenkör találna botránkozásváló alkalmatosság, és istenec ügybőzgyó mied, ker serve.

^f Matt. 11. 16. Lik az igaznec istenec őt elismertec lenni.

^g Az Christus szereti minn való bizonyosá az bünnec dozzánaltjánac.

Sz. Lukács Evangélioma.

jenec hajával törle. Engemet meg nem
 czókolál, ez pedig az időtől fogva hog' bé-
 jöttem, né izunt meg az én labaimnac czó-
 kolásától. Olyajjal az én fejémet meg né
 kent, ez pedig drága kenetel kené meg
 az én lábaimat. ^h Annakokaért mon-
 dom te néked, hogy az ő foc bűnei megbo-
 czáttartac néki, mert igen szeretett. Az ki-
 nec pedig keves boczáttatit meg, kevesbé
 szeret. Es monda annac megboczáttartac
 te néked az te bűneid. Es az kic együt te-
 lepettec vala le, kezdéne on köztoc mon-
 dani, kiczoda ez hogya az bűntis megbo-
 czártva.
 Mőda pedig az afzonyi állatnac, à te hitőd
 tegedet megtartott, Eregy el békeséggel.

VIII. Rész.

*Christus predicáll: az szonnetet márhajok-
 bol fásarkodnac néki: az magvot: éfene példája,
 annac magavazattya: Gyuytot gyertya: Chri-
 stus amya és atyafiai. Megvezd: szűt az szelet
 és tengert: őrdögöft megszabadit: az Gadare-
 nuac elkülic Christust az elvezet: díszoc mia-
 tr. Jauru leánya és egy afzsony vérfolyása meg
 gyogyittatit.*

*Nem az ez
 iondasias ér-
 tés az mint
 imolyoc mon-
 tac hogy az szo-
 got er: semli az
 kinec boczan-
 ysai, hané ez-
 ei akarja Chri-
 stus bizomita-
 állat bűné-
 ic megboczá-
 sát mert istit
 es szereti.*

*Ugyan az ou
 vangekúnac
 em mindenit
 yentő elemőnt
 azyon.
 Mat. 16. 9.*

*Mat. 13. 3.
 Mar. 4. 1.*

*Efa 6. 9.
 itih. 13. 14.
 ar. 4. 12.
 ar. 12. 40.
 ct. 28. 26.
 m. 11. 18.*

1 **E** S lőn ez után, és ő jár vala várofon-
 ként és fáiunként, prédikálván és
 hirdetvén az Istenec országar, és az tizen-
 két tanítványoc véle valanac. Es némell'
 afzsonyi állatoc, kiket megszabaditot vala
 tiszatatalan lelkektől és betegségekől, az
 Maria, ki neveztetit vala Magdalenánac, *
 mellyből hét őrdögoc mentec vala ki. Es
 az Joanna az Chuzanac felesége ki Hero-
 des dőlgozá vala, és az Sufanna, és foc e-
 gyéb afzsonyi állatoc kic az ő marhájok-
 ból fásarkodnac vala néki.
4 **M**ikor pedig nag fokaság gyűlne egybe,
 és az kic minden várofookban valánac,
 ménnéne ő hozzája, † monda példabe-
 széd által. Egy magvető ember kiméne,
 hog' elvetné az ő magvát, és az magverés
 közbe némelly éféc az útra és eltapodta-
 réc, és az ő gimadarac megővéc azt. Es
 némell' éféc az kő sziklára, és mikor kikölt
 vólna, elszáradá, mert nem vala nedvesé-
 gc. Némelly éféc az tővis közzé, és mi-
 kor együt az tővislec feluőttéc vólna,
 megfoytac azt. Es némelly éféc az jó
 földbe, és mikor kikölt vólna, száz annyi
 hafznot hozá. Ezeket mondván kiált vala,
 A kinec vagyon hallásra való füle, hallya.
 Kérdezic vala pedig őtet az ő tanítványi,
 mondván: miczoda vólna ez példabeszéd.
10 **O**c pedig monda nékiec: Tinéktec a-
 datott hog' az Isten országanac titkait ért-
 sétec, egybeknecc példabeszéd által szó-
 loc, † hogy látvánne látsanac, és hal-
 lócnac. † példabeszéd pedig

ez: Az mag, az Istenec beszéde. Az kic pedig
 az útra ester, azoc ezec, kic hallyac: azután
 eljő az őrdög, és kikapja az igét az ő szí-
 vekből, hogya hijendenéne, ne idvő-
 züllyenec. :: Az kic pedig az kősziklá-
 ra, azoc ezec, kic minekutánna hallyac az
 igét, nagy örömmel véfzic azt, de ezeknecc
 ninczen gyökerec, kic ezac ideig híznec,
 és à kértetnecc idején elfzakadnac. Az
 melly mag pedig az tővis közzé éfetc, azoc
 ezec az kic hallottac, de elmenvén az foc
 szorgalmatofságoktól, gazdagságoktól
 és az világi gyönyörűségekől megtoytat-
 nac és gyümölcsöt, nem teremtenec.

*:: Mat. 13. 18.
 Marc. 4. 14.*

15 **Az** melly pedig az jó földbe éfetc, azoc
 ezec, az kic tizta és jó tizvel az hallott igét
 megtartyac, és gyümölcsöt teremtenec,
 békeséges türes által. * Senki b pedig
 az gyertyát bé nem fedi valami edénnyel,
 sem az ágy alá nem rőyti, hanem az gyer-
 tyatartóba tészic, hogya az kic bémennecc
 lálsác az világot. † Mert ninczen oly ti-
 toc melynecc meg nem kel jelenteni, és
 ninczen oly elreytetit, melynecc meg nem
 kel tudatni, és világra kelni. c Megláf-
 sátoz azért mimődon halgattyatoc, *
 mert à kinec vagyon adatic annac, és az
 kinecc ninczen még az miét gondolnac
 hogya vagyonis, elvétetic tőle.
19 **J**övenec: pedig ő hozzá az ő anyya az ő
 atyafiai, és nem lehetne vala véle szem-
 be az fokaság miatt. Es tudtára adac né-
 ki, ezt mondván: Az te anyád és az te a-
 tvádni ott künállanac, kic akarnánac
 téged látni. Oc pedig felvén monda
 nékiec, az én anyám és az én atyámfiai,
 ezec kic az Istenec beszédét halgattyac,
 és azt ezec: elkészic. d
22 **L**őn * pedig egy napon, béméne az
 hajóba, és az ő tanítványi, és mon-
 danekiec, mennyűne az tőnac túlsó par-
 tyára, és elindulánac. Mikor pedig evez-
 nénecc elfzenderedéc, és támada az vizen
 nagy szélvélz, és megkezdenecc vala me-
 rülui, és az vezedelemhöz közel vala.
24 **J**auru pedig felköltéc őtet, mon-
 ván: Mester, mester, elvezünec. Oc pe-
 dig fellerkenvén megdorgala a szelet és az
 vizec habjait, és megizunénecc és lőn czé-
 dség. Monda pedig nékiec: hó! vagyon
 à ti hitőtec és felelemmel czudálkőznac
 vala, egymásnac ezt mondván: kiczoda ez
 hogya a tizeknekis, az vizeknekis paranczol,
 és engednecc néki?
26 **E**s † evezénecc az Gadarenuoc tar-
 tományába, mely Galilea ellenébe c *Christus bi-
 vagyon. Oc pedig mikor az földre kimét zonytságot tiz-
 vólna, jöve néki elcibe eg' éber, kibé őrdög-
 gőc valanac fokidőkől fogya és ruhaba-
 fel uacromián-*
 r ajdót. † Mat. 8. 28. Marc. 5. 1.

fel nem öltözie vala, sem pedig, házban nem marad vala, hanem koporsókban.

- 28 Mikor azért az látra vólna Jესűst, és felkiáltot vólna, lába eleibe eséc ő néki, és fel szóval monda : kiczoda közöm vagyon nékem te hozzád Jესus, felséges Istenec fia ? Mert paranczol vala az tisztátalan léleknek hogy kimenne az emberből, mert foc időtől fogva környezte vala meg őtet, annakokaért lántzokkal és békockal megkörözretvén őriztetie vala, de az kötözélec elszakadozván, az ördögötől pufzta helyeken hordaztatie vala. Megkérde pedig őtet Jესus, ezt mondván: kiczoda nékied neved ? és ő monda : legio, mert foc ördögök mentec vala abba bé. Es keric vala őtet, hogy ne paranczolná nékiec hogy az mélségbe mennénc. Vala pedig ott foc disznoknac nyája, mellyec éz nec vala az hegyen, és keric vala őtet hogy megengedné nékiec hogy azokba mennénc, és megengedé nékiec. Es minékutánna kimentec vólna az ördögök az emberből, bemenénc az disznókba, és az disznóknac nyája nagy meredéc helyről az tóba rohana és oda veszte. Mikor pedig az páztoroc lártac vólna az lótt dolgot, elfutánac, és elmenvén hírré adac az városban és az falukban. Kimenténc azért hogy meglátná a mi lótt vala, és menénc Jესűshoz, és találac az embert, kiből az ördögök kimentec vala, felöltözve, és észén lenni, ki Jესus lábai alatt ül vala, és megfélemlénc. Megbeszéllénc pedig nékiec azokis az kic lártac vala, mirőlodon szabadult vólna meg az ördögös. Es kéré őtet az Gadarensoknac egész környül való tartományá, hogy ő közzülöc elmenne, mert felötte igen félne vala, ő pedig béulvén az hajóba, megtérc. Kéri vala pedig őtet az ember a melyből az ördögök kimentec vala, hogy ő véle lenne, de elboczáta őtet Jესus, ezt mondván : Eregy el házadhoz és beszéld meg mely nagy jókat tótt az Isten te veled. Elméne azért, hirdetvén mind az egész városban, melly nagy dolgokat czelekedett vólna Jესus ő véle.
- 40 E Sión hogy mikor megtért vólna Jესus, a nép órómmel fogadá őtet, mert mind nyáján várjac yala őtet. Es * eljőve egy ember kinec Jairus vala neve, ki az Sinagogánac fejedelme vala, és mikor Jესusnac lábai előtt leefert vólna, kéri vala őtet hog az ő házába menne bé. Mert vala nékiec egyetlenegy leánya, úgy mint tizenkét ézfendős, és az haláln vala. Mikor pedig menne, az sokaság szorongatta vala őtet.
- 43 E S egy a szonyi állat, mell' vér folyásban vóit tizenkét ézfendőtől fogva, és minden életet az orvosokta kóltotte vala, de senkitől meg nem gyógyitathatot vala. Mikoron hától járult vólna, illette az ókón-

tósénc peremjét, és azonnal megállá rayta az vér nec folyáfa. Es monda Jესus : kiczoda a ki engemet illete ? és mikor mindnyájan azt tagadnác, monda Peter és az kic ő véle valánac: Mester a sokaság szorongat és nyom meg tégedet, és azt kérde kiczoda az ki engemet illete ? Jესus pedig monda: Illete engem valaki, mert én vómczembe hogy isteni erő származék ki én tölem.

47 Mikor pedig látta vólna az a szonyi állat hog' titkon nem czelekedhetet vólna, rezkertvén elő jőve, és néki lába előtt leefvén, megjelenté nékie mind az sokaság előtt, miért illete vólna őtet, és mimódon azonnal meggyógyult vólna. Es monda nékie : Bizzát leányom, az te hűtöd tégedet megtartot, eregy el békeséggel.

49 M Ikor pedig még a szó szájában vólna, eljőve egy ember a Sinagogánac fejedelménc házától, ezt mondván néki, meg hólt a te leányod, ne fárazd az Mestert. Jესus pedig mikor ezt hallotta vólna, felcé nékie, ne féllj, czac higy és megtartatic.

51 Bemenvén pedig a házba senkit nem boczáta bé hanem Petert, Jacobot, Jánost, és az leánzonac attyár, annyát. Sírnac vala pedig mindnyájan, és jaygattyác vala azt, ő pedig monda : Ne sírjatoc, Nem hólt meg, hanem aluszic. Es czufollyác vala őtet, mivel hogy tudnác hog' meghólt vólna. ő pedig mindenecket kiküldvén, és a leánzonac kezét fogván, kiálta, mondván : Leánzo kelly fel. Es megtérc az ő lelke, és azonnal felkele, és ő paranczola hogy ennie adnác néki. Es elalmé kodánac annac tuzel : ő pedig megparanczola hogy senkinec ne mondánac az mi lótt vala.

IX. Rész.

Az Apostoloc elküldetec predicálni: Herodes vólta kédele Christus felől: az őt kenyer czudája: ki legyen Christus: kinek kinec magát megtagadni: Christust nem kell fégyenleni: egyedül őtet kell halgatni: ördögös meggyoztatie: Christuszen vedele: ki legyen nágyob: az Samaritanuoc Christust nem veszic: Christust minte kell követni.

f Az emberek-
nes embertelen
bala adu kán sa-
goc, kic akarmi-
bi: vón állat
dragabnac be-
czú nec, Chri-
stusnál.

g Christus bi-
zonyiságot tézen
ez kérés jo tete-
mnyel arról,
hogy ura mind
az élet nec mind
az halálnac,
* Matth. 9. 38.
Marc. 5. 22.

1 M Inekutánna * pedig őszvehivta vol-
na Jესus az ő tizenket tanítványit, ada
nékiec erőt és hatalmat minden ördögök
ellen, és minden betegségnec meggyozyi-
tására. Es † elküldé őket hogy predi-
kállanác az Istenec országát, és betegetek
gyógyitvánac. Es * monda nékiec: Íem-
mit az útra ne vigyetec, se páltzákát, se rál-
kát, se kenyeret, se pénzt, se két ruhátoc ne-
4 legyen. Es valamelly házba bemenende-
5 tet, ott maradjatoc, és onnéc mennyetec
ki. Es † valakic bé nem fogadandana c-
teket, kimentvén abból az városból, stég az
porus verjéret le lábaitokról, hogy legyen.

* Matth. 10. 1.
Mar. 3. 13. és 6. 7.
† Christus elkül-
di az a gyallo-
kat predicálni Si-
do országban, hog'
senki az Izrae-
litac közzül ma-
gus ne menthet-
né és hogy az A-
pastaloc kesi: itet-
menec amaz kö-
zöniséghez világ-
ra való elboczá-
† Matth. 10. 7.
* Matth. 10. 9.
† Matth. 10. 14-
Mar. 6. 11
† 10. 11
Act. 15. 11.

Az Evange-
lumban hallá-
runk ez világot kü-
lönbe külső er-
tekre hasonlít.
Az evangélium
az evangélium
Matth. 14. 1.
Marc. 6. 14.

Marc. 6. 30.

Matth. 14. 13.
Marc. 6. 32.

Matth. 14. 15.
Marc. 6. 35.
oh. 6. 5.

Az kic' Chri-
stus követés az
azt abannin né
egyiközött
veg.

Matth. 16. 13.
Marc. 9. 27.

Johannes az vi-
g hoc kéllémb-
ő tevelgésben
nyon, mind-
zétal nem kell
egytálmunka
em annáinkáb
erebűne kel az
a'sogot.
Kereset és ha-
d álal ment
Christus az di-
óságbe, ket mi
ékünkis kel kö-
etűne.

Matth. 16. 21.
17. 28.

Marc. 8. 31.

6 ó ellene bizonságul. Kimenvén annako-
kaért, minden faluba bémennece vala, hir-
detvén az Evangeliomot, és gyógyítván
mindenűt.

7 **M**Eghallá * pedig az Herodes Tetrar-
cha mind azokat à mellyec lésznece
vala ó általa, és magaban kérelkedice vala,
mivellhogy némelylec azt mondanac, hogy

8 János támadot volna fel a halálból. Né-
melylec pedig hog' az Illyés jelent meg, né-
melylec pedig hog' az régi Prophétac köz-
rűl támadot volna fel valamelly.

9 Es monda Herodes: Az Jánosnac én vőttem fejét: ki-
czoda pedig ez à ki felől én ilyen dolgokat
27 hallóc: Es igyekezie vala őtet látni.

10 **M**Egértvén * pedig az Apstolac, meg-
beftálléc néki az mellyeket czeleked-
tec vala, * és azokat melléje vévéc: elméne
félfelé ó magánac az Bethláida nevű váro-
nac puszttájába. Mellyet mikor à sokaság

11 megértet volna, követé őtet, ó pedig óróam
mel fogadá őket, és szól vala nékic az I-
stennec országá felől, és az kic gyógyúlál-
nélkül szűkölködnece vala, azokat meggyo-
gyította vala. † Az nappedig le kezdet vala

12 menni, és à tizenkét tanítványoc ó hozzá-
ja járúlván mondanac néki: boczárd el az
lók'ságot hogy elmenvén ez környűl való
falukba, és mező városakba, oda ofzollya-
nac, és eledelt talállyanac, e mert itt pusz-
ta helyen vagyunc. ó pedig monda nékic:

13 Adgyatoc nékic ti, óc pedig mondanac:
Minczen nékűnc töb óc kenyertűnkél és
kic' halnál, hané ha elmegyűnc, és véfűzűnc
14 ani magunc mind ez egész sokaságnac eled-
elc. Mert valónac ott ugymint óc ezer fér-
liac, monda pedig az ó tanítványinac, ül-
teléretc le őket, minden rendbe óvevat ót-
vevnt. Es acképpen czelekedénece, és leülé-
15 nec mind azoc. Minekutánna pedig vörtc
16 volna az óc kenyerteket, és az két halakat,
menvbe felemelvén szemeit, megáldá azo-
kat és megfűzégé - ada az tanítványoknac,
17 hogy az sokaságnac eleibe adnác. Evénece
azért, és megeledénece mindnyájan, és
felűzédéc az mi itragmenta maradot vala ó
tőlóc, tizenkét kosárral.

18 **E**S * lón mikor ó maga imádkoznéc, va-
lúnac ó véle az tanítványoc, és megkér-
dó őket mondván: kinec mond engemet az
sokaság? óc d pedig felevén mondanac,
19 kereizreló Jánosnac, némelylec pedig Il-
lyésnec, némelylec pedig hog' az régi Pro-
phétac közrűl támadot fel valamelly.

20 Monda pedig nékic: Ti kinec mondotoc
engemet? Felevén pedig Peter monda:
21 Istennec amaz Christusánac. ó pedig meg-
fenyegertvén őket, megparanczoló hogy
22 fenkinec azt ne mondanac: e Ezt mond-
ván: † szűkség az embernec fiánac fokot
szenvedni és megveteteni az papi fejedel-
mektől és iráfűdóktól, és megöletteteni, és

23 harmad napon feltámadni. * Mondgya *
vala pedig mindeneknek: ha valaki akar
engemet követni, tagadgya meg magát, és
minden napon vegye fel az ó ketefűzét, és
kövessűn engemet. † Mert valaki akarja az
életét megtartani, elveszti azt, valaki pe-
dig elveszti az ó életét én értótem, az meg-
tartya azt. * Mert mic' használ valakinec,
ha mind ez világot megnyeti, ó magát pe-
dig elveszti, és magában kárc' vall? † Mert
azt az embernec fiais szegye emli, mikor eljő-
vend az ó diczóségével, az atyjáival, és
mind az szent Angyalokéval. * Mondom
pedig nékic bizonyul, hogy vadnac az itt
állóc közrűl némelylec, kic az halált meg-
nem kóftollyác, mignem meglátandgyac
az Istennec országát.

24 † **E**S lón ez beűzédéc után ugymint nyól-
tad nappal, az Petert, Jánosot és Jaca-
bot mikor melléje vörtc volna, felménece az
hegyre hogy imádkoznéc. † Es az imádko-
zás közbe az ó ortzájánac ábrazattya el-
30 viltözéc, e az ó ruhája feűr és fealó lón. Es
imé két férfiác szólnac befűzénec vala ó vé-
le, kic valónac, Mozes és Illyés. Kic dicz-
ségben megjelentvén, befűzéc vala az ó
halálát mellyet Jerusálemben kellene né-
ki megteűlyestteni. † Es Peter pedig és az
kic ó véle valónac, álom miate megnehé-
zettec vala: Es mikor felébredtec volna,
látac az ó diczóségét, és amaz két férfiakat
kic ó véle állnac vala. Es lón mikor azoc
elvávoztac volna ó tőle, monda Peter Jezu-
snac: Mester jó mi nékűnc itt lennűnc, czi-
nálllyuncitt három halálócokot, egyiket
te néked, egyiket Molesnek, és egyiket az
Illyésnec, nem tudván mit mondana. Es
mikor ó ezeket mondana: felhó támadá
melly őket hálánvécokza, megfűlemlénece
pedig mikor az felhó őket befűzta volna.

31 † **E**S szózat lón à felhóból, melly azt mond-
gya vala: Ez amaz én szercimes fiam, ez
halgalsátoc. Es minekutánna az az szózat
lót' volna, találáséc Jézus azoc ó maga: Az
tanítványoc pedig vesztégletecségben ló-
nece, és semmit adben az mit látac vala
senkinec akkor nem mondanac.

32 **E**S * lón másod napon, mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
33 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
34 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
35 tíc, azon-

36 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
37 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
38 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
39 tíc, azon-

40 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
41 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
42 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
43 tíc, azon-

44 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
45 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
46 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
47 tíc, azon-

48 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
49 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
50 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
51 tíc, azon-

52 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
53 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
54 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
55 tíc, azon-

56 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
57 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
58 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
59 tíc, azon-

60 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
61 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
62 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
63 tíc, azon-

64 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
65 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
66 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
67 tíc, azon-

68 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
69 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
70 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
71 tíc, azon-

72 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
73 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
74 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
75 tíc, azon-

76 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
77 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
78 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
79 tíc, azon-

80 † **E**S lón mikor óc az hegy-
ről leűzálottac volna, hoc nép ménece-
leibe. Es imé egy az sokaság közrűl felkiált-
ta, mondván: Mester kérlec téged, tekints
az én fiamra, mert nékem eggyetien eggyé.
Es imé à lélec megragadgya őtet, és hir-
telen kiált, és őtet szaggattya annyira hog'
táytékok túr, és nehezen megyen el tőle,
szaggatván őtet. Es kéréim a te tanítvá-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
81 **E**S felevén pedig Jézus monda: ó hit-
len és elfordúlt nemzetség, meddig léűzec
közéretc, és meddig túrlec titeket, hozd
há idég az óc
82 ídác az te fiadat. Mikor pedig oda vin-
tűri.
83 tíc, azon-

f Christus az ó
mennyei dicz-
sége megköst-
tattya az Apa-
stolokkal, hogy
megjelentse az
Apostoloknak
hogy az ó halála
szabad akarat-
tja szerint való
léűc, és hogy
abbá meg ne do-
ttunkoznának.

* Matth. 17. 14.
Marc. 9. 17.

* Christus sem-
nyidat hogy kiűzác azt, de nem tehetéc.
mivöl ugyá meg-
né bántaric mint
hiteslelűggel no-
há idég az óc
tűri.

- * *Matt. 10. 40.* 16 *Job. 13. 20.* **É**gig felmagasztaltattál, mind pokolig lenyomattatol. * Az ki titeket halgat, engemet halgat, és az ki titeket vét meg, engemet vét meg, és az ki engemet vét meg, és azt veti meg az ki elbozátot engemet.
- 17 **M**Egtérőnc pedig az hervén tanítványok nagy örömmel, ezt mondvánt Uram, még az őrdögökis engedne mi nék: Latom vala az Sátánt, mint az vil-
- 18 **k**ünc az te neved által. **O**e pedig monda 36
- 19 **l**ámást lehüllani az égből. Imé adoc nék- 37
- 20 **te**c hatalmat, hogy az kigyókat és Scorpiokat megtapodgyatoc, és az ellenség-
nec minden ercén, és semmi nem árthat néktec. * De azon ne örüljete, hogy az őrdögök néktec engedne, hanem inkább azon örüljete, hogy az ti neveitec feliratattac menyben,
- 21 **A**Zon órában † szenvedze Jésus lelkében, és monda: vallást téfzec néked Ar-
22 **ry**ám, ménne földne Ura, hogy ezeket elröytetted az bölcektől és értelmesektől és megjelentted azokat az kiczin gyermek-
23 **ke**kne. Jól vagyon atyám: mert úgy tette néked. **M**indenec * nékem ad-
24 **ta**tac az én atyámtól :: es lenki nem tudja kiczoda az fiu, hanem ezac az atya, és ki lé-
25 **gy**en az atya, hanem ezac az fiu, és az kince megakaria jelenteni az fiu.
- 26 **E**s fordúlván az tanítványokra, monda 41
27 **ő** magoknac * Bódogszemec a mellyec lattyac azokat, az mellyeket ti lattyoc.
- 28 **M**ert mondom néktec, hogy loc prophé-
29 **t**ác és királjoc kívántac látni az mellyeket láttoc, és hallani az mellyeket hallotoc, de nem halhattac.
- 30 **E**s * imé egy törvéntudó felkele, kéfert-
31 **ve**n, ötet és mondván: Mester mit czelekedjyem hogy az övóc életet vehessm?
- 32 **O**e pedig monda annac: Az törvényben mi vagyon megívva? mint olvasod azt?
- 33 **A**maz pedig felelvén monda: † Szeres-
34 **sed** az te Uradat Istenedet tellyes szivedből, tellyes lelkedből, és minden erődből, és minden tellyes elmédből, * és az te felebarátodat mint magadat. Monda pedig annac: Jól felelé, azt mivel és élz.
- 35 **A**maz pedig akarván magát igazítani, monda Jésusnac: kiczoda az én felebarátó-
36 **c** Jésus pedig felelvén monda: Egy ember mégyen vala Jerusálemből Jerichoba, és találközec tolvajokra, kie azt megfosztván és megfesebítvén elmenéne, azt hóltele-
37 **g**yvenen hagyván. Történet szerint pedig mégyen vala alá azon az úton egy pap, ki
38 **a**zt látván elkerülé. Hasonlatos képpen egy Levitais, mikor oda arra az helyre ment vólna, és azt látra vólna, elkerülé.
39 **E**gy Samaritanusis mi zor az úton men-
40 **ne**, juta az helyre, és azt látván, könyörüle-
41 **te**lségre indula. Es járúlván hozzája bé-
- körözé az ő sebeit, olait és bort töltvén azokba, és azt felhelheztevé az ő barmára, vive a szállasfogadó házhoz, és annac goadgyát vífele. Másod napon pedig el-
42 **kar**ván menni, két pénzt kivévn adá a gazdának, és monda nékie: Vífelly gondot erre, és valamit ezen fellül reá költsz, én mikor megterened megadom te néked.
43 **E**z három közzül azért, mellyic látatec néked hogy atyafia vólt annac, az ki az tolvajoc kezébe esett vala: Amaz pedig monda: az az ki könyörült ő taya: Monda azért nékie Jésus, eregy el, és te is hasonlatos képpen czelekedgyél.
44 **L**ón pedig, mikor az úton menne, bémé-
45 **ne** ég' fabula eg' Mártha nevő aszfzonyi allat pedig, befogada ötet az ő házába.
46 **E**s enne vala nénye, ki nevezete vala Mariának, ki az Jésus lábainál leülvén, halgattya vala az ő beszédét. Az Mártha pedig foglalatos vala az szüntelen való
47 **sz**olgálatban: Eljövén annakokaért, mon-
48 **da**: Uram ninchezé arra gondod, hogy az én nénem elhagyt engemet hog' ezac én magam szolgállyac: Mondgyad azért néki
49 **h**ogy én nékem feggélyen. Felelvén pedig monda nékie Jésus: Mártha, Mártha, szorgalmas vagy, és fokra igyekezel.
50 **D**e egy a frükséges dolog: Az Mária pedig az jobbrézt válastotta, mell el nem véretec ő tőle.

XI. Rész.

Tanítja az Apostolokat imádkozni: az néma órádög: kiúzi: a seregben egy aszfzony szavát felemeli: az Sidok jeleket kérne: az Phariseusoktól elhivatoc: az kiú: ő szentjégne misogatójat megfoddi.

- 1 **E**S lón, mikor ő imádkozac egy hely-
2 **en**, mincutánna elvégezte volna az könyörgést, monda néki egy az ő tanítvá-
3 **ny**i közzül: Uram tanits minket imádkozni, miképpen az János tanította az ő ta-
4 **nit**ványit. Monda pedig ő nékiec: * Mikor imádkoztoc, ezt mőngyátoc: Mi atyanc ki vagy az menyekben: Megszenteltesz az te neved: Joyjón el a te orszá-
5 **g**od: Légyen meg az te akaratod, miképpen menyben, azonképpen ez földönis.
6 **A**z mi mindennapi kenyérünket, add meg mi nékünk naponként. Es bocsásd meg mi nékünk az mi búneinket: Mert mis megbocátunc mīdenekne az kie mi nekünk adósoc: Es ne vigy minket az ké-
7 **s**értetbe: de szabadis minket az gonoztól.
8 **E**s monda nékiec: Ha valamellyiteknee baráttya vagyó, és a hoz mégyén tyfel-
9 **kor**,

Sz. Lukács Evangélioma.

kor, és azt mondgya nékie: barátom adgy 26
 6 nékem kölczön három kenyeret. Mert
 az én barátom én hozzám jött az útról,
 7 és nincezen unit adgyt annie. Es amaz on-
 nért befől felelvén azt mondgya: Ne bánts
 engemet, immár az aytó bézároltator, és
 az én gyermekim velem vadnac az én há-
 8 lóházamban, nem kelhetec fel, és nem ad-
 hatoc. Mondom néktec, ha nem akarnais
 felkeivén adni, jollehet amaz baráttya lé-
 9 gyen, mindazáltal annac szorgalmaztatá-
 saért felkél és ad néki az mennyi kel.
 10 Enis mondom néktec, * kérjetecc és
 megadattatic néktec, kerelsétecc és meg-
 talallyátoc, zörgesítecc és megnyittatic
 11 néktec. Mert valaki kéri, elvézi, és az
 ki keresi, megtalállyia, és az zörgetőnecc
 12 megnyittatic. † Kiczoda pedig ti közzü-
 letecc, ki atya lévén, ha az ő fia kenyeret kér
 őtőle, kóvot adna nékie? Vagy ha halat
 13 kér, vallyon az hal helyébe, kigyót adé né-
 12 kie? Avagy ha tükmonyat kér avagy Scor-
 13 piot adé nékie? Ha ti annakokaért gon-
 nofzoc lévén, tudtoc az ti fiaitoknac jó
 ajandékokat adni, mennyivel inkább az ti
 mennyei aytátoc ad szent Lelket azoknac,
 az kic őtőle kérendie.
 14 ES :: őrdögöt úz vala, melly néma vala,
 és lón mikor kinétt vólna a őrdög, meg-
 szólata az néma, és czudálkozéc azon az
 15 sokaság. Némellyec pedig azoc közzül
 mondánac: " Az Beelzebub által, az őrd-
 16 dögöknecc fejedelme által úz őrdögöket.
 Es némellyec késértten őtet, mennyei
 17 † jelt kéválnac vala őtőle. * ő pedig mivel-
 hogy tudná azoknac gondolatyokat, mő-
 da nékiec: Minden ország, az melly maga
 ellen meghasonlic, elpuftul, és az melly
 18 há magával ellenkezie, megromol.
 18 Hogy ha az Sáranis ő magával ellenke-
 zic, mimódon állhat meg az ő országa:
 Mert azt mondgyátoc, hogy én Beelzebub
 19 által úzóc őrdögöket. Hogy ha én az
 Beelzebub által úzóc őrdögöket, az ti fiait-
 20 nec az ti itélőitec. Ha pedig Istennec vyjá-
 val úzóc őrdögöket, kétségnéikül elérke-
 zett ti hozzátoc az Istennec országa.
 21 Mikor valamelly erőfs fegyveres őrizi
 az ő palotáját, valamie vagon, békeség-
 22 gel vagon. Minekutánna pedig valaki ő
 nálánál erőfsőb ő reája jóvén, őtet meg-
 győzendie, minden fegyverét elvézi mely-
 23 lőz bizic vala, és az melly marhét attól el-
 23 fosztozt, elosztya. Az ki én velem nincezen,
 én ellenem vagon, és az ki én velem nem
 24 takar, tékozol az. * Mikor az tisztrátalan
 lélec kinégyen valakiből, jár száraz helye-
 ken, kerelvén nyugodalmat, és mikor nem
 talál, azt mondgya: megtérec az én há-
 25 zamba a honnét kijöttem. Es haza me-
 vén talállyia azt megfőperve, és felékefítet-

ve. Acker elmégyen, és melléte vészen
 más hét lelkeket, nálánál gonofzbakat, és
 bémenvén, lakoznac ott, † és annac az
 erabenecc utolsó állapattya fockal gon-
 27 nofzfab léfzen az elsőnél. Lón pedig mi-
 kor ezeket mondaná, felemelvén az ő szá-
 vát egy aszfoniállat a fokaság közzül,
 monda nékie: Bódog méh a melly tégedet
 hordozott; és az emlőc, az mellyeket te
 28 szóptál. Oc pedig monda: Sőt inkább bódog-
 goc, a kic halgattyac az Istennec beszédét,
 és megartyac azt.
 29 Mikor pedig az fokaság gyűlne ő hoz-
 zája, kezdé mondani: † Ez nemzetiség
 gonofz: jelt kéváln, de jel nem adatic néki,
 hanem az * Jónás Prophétánac amaz jelt.
 30 Mert miképpen hozgy az Jónás jelül völt
 a Ninivébélieknecc, azonképpen léfzen az
 31 embernecc fia ez nemzetiségnecc. * Az Dél-
 nec királné aszfzouya felkél ez nemzetiség-
 nec férfiuval az itéletnecc napján, és kár-
 hoztattya őket, hogy az földnecc hatáiról
 eljött az Sálomonnac bölcseségnecc hal-
 gatására, és imé itt ez helyben nagyob va-
 32 gyoa Sálomonnal. † Az Ninivébéli fér-
 fiac, felkelnecc az itélet napján ez nemzet-
 séggel, és kárhoytattyac azt, () hogy az
 33 Jónásnac kiáltására megtértenecc, és imé
 itt ez helyen nagyob vagon Jónásnal.
 34 " Senki pedig a meggyuyott gyertyac né
 röyi el, sem valami véki alá nem tézi: ha-
 nem a gyertya tartóra, hogy a kic bémen-
 35 nec, lásiac az világofságot. :: A testnecc
 szóvértnecc a sző, ha azért a te szemoditista
 lejend, mind az egész tested világos léfzen,
 ha pedig a te szemoditista lejend, a te
 36 tested is sötétes léfzen. Megiáfi annakoka-
 ért, hogy az világofság melly te benned
 36 vagon, sötétségné legyen. Annakokaért
 ha mind az egész tested világos; és ienni
 részében homályosag nem lejend, olyan
 világos léfzen mind, miac mikor a szóvért-
 nec megvilágosit az ő világofságával.
 37 ES minekutánna szót vólna, kéré őtet
 egy Phariseus, hogy ő nála ebellenéc:
 38 Bémenvén azért leüie. Az Phariseus ped-
 dig mikor ézt látta vólna, * elczudálko-
 zéc azon hogy az ebédnecc előte nem mos-
 39 dot vólna meg. Monda pedig az UR ő
 néki: † Ti jollehet Phariseuoc, az po-
 hárnac és az tálnac külső részét megmos-
 sátoc, de a mi ti bennetec vagon, rakva
 40 ragadománnyal és gonofsággal. Bolon-
 doc, a ki azt teremtetete a mi kivől vagon,
 avagy nem ugyan azon teremtetete azis
 41 a mi belől vagon? * Sőt inkább azokból
 az mellyec vadnac, adgyatoc alaminát, és miakul, az a-
 tyafiuu szerit-
 re vizitac. Phariseusokat, és azt mondgya hogy nem vizitac, ha-
 nem joteteimnyvel tisztitatic meg mind az ember mind az e-
 del, az az. Ugy lézenc jec az edelecc hajol élinc az ockai nem
 uly ha meg mossuc kezeciket, &c.

* Matth. 7. 7.
 és 21. 22.
 Marc. 11. 24.
 Joh. 15. 7.
 1. Job. 3. 22.
 Jac. 1. 6.
 † Matth. 7. 9.
 :: Matt. 9. 32. és
 12. 22.
 " Matt. 9. 34. és
 12. 24.
 Marc. 3. 22.
 † Matth. 16. 1.
 * Matth. 12. 15.
 Marc. 3. 24.
 * Matt. 22. 43.

* 2. Pet. 1. 20.
 † Matth. 11. 38.
 * Jona. 2. 1.
 * 1. Reg. 10. 1.
 2. Chron. 9. 1.
 Matth. 12. 24.
 † Matth. 12. 41.
 Joaz. 3. 5.
 " Matth. 5. 15.
 Marc. 4. 21.
 Sap. 8. 16.
 :: Matt. 6. 22.
 * Marc. 7. 3.
 † Matth. 23. 25.
 * Christus az
 külső Ceremo-
 nyafiuu szerit-

c Az Istennek gondviseléséről való gondolkodás, és a szózatosság az, hogy a hi-jában való külső szorgalmatosságot.
† Matth. 6. 25.
1. Pet. 5. 7.
* Ejsz. 1. 47. 9.

d Az kicszorgalmatosság az Isten országáról, az az, hogy nem fogynak az élethez. † Matth. 6. 20. Inf. 16. 9.
e Az gazdag-nak keresé-
nek az, az adakozás.
* 1. Pet. 7. 13.
f Az Isten szorgalmatosság az, hogy a világon, vigyá-
gás.

† Matth. 24. 42.
* Matth. 24. 43.
Apc. 3. 3. és 16.
32.

az melyeket pedig kéfszítettél kijé léfzenc. 40
21 Igy vagyon dőlga auuac, az ki magánac kénczet rakar, az Istenben pedig nem gazdag. c Monda pedig az ó tanítványinac: † Annakokaért mondom néktec, ne legyetec szorgalmatosoc az ti életetekről mit egyetec, te az tetről mivel kellyen bé-
23 fedeztetnetec. Az lélec drágáb hogy nem az eledel, és az tef, hogy nem az óltózet.
24 Gondollyátoc meg az hollókat, mert sem vetnec sem aratnac, kiknec ninczen tárhá-
* az Isten eltráplallya azokat, menyével drágabbac vattoc ti az madaraknál.
25 Kiczoda pedig az ti kőzzúletec, à ki nagy szorgalmatosoc gondolokodállalis, megnagyobírharná az ó állapattyár egy sanygyé-
26 vel? Annakokaért ha az mi legkisseb do-
log, azt sem mivelhetitec, miért vattoc az
27 több dolgokról szorgalmatosoc? Gondol-
lyátoc meg az liliumokat, mimodon néve-
kedgyenec, nem fardoznak, és nem fon-
nac, módóm pedig néktec, hogy Sálomo-
nis minden ó diczőségében is ne óltózdít
28 egy mint ezec kőzzúlegy. Hogy ha az fü-
ver, mely ma a mezőn vagyon, és hólnap
az kementzébe vetetec, az Isten igy ru-
hazza, menyével inkább, titeket, ó kiczu li-
29 tőjec. Ti annakokaért ne tudakoztatoc
azon mit kell ennetec vagy innotoc, és ne
30 kérelkedgyetec. Mert mind ezekről ez
vilagi poganyoc szorgalmatosoc, a ti atyá-
31 toc pedig tudgya, hogy ti azoknélkül lü-
kölködöc. d Sót inkább keréltetec az Iste
32 országát, és mid ezec megadartarnac nék-
tec. Ne fély kiczin léreg: Mert tettzet az
ti atyátoknac, hogy adgyon néktec orfá-
33 got. † Adgyátoc el a ti jószágokat, és
adgyátoc e almitiát, szerzetec magá-
toknac olly érfzényeket, melyec meg né
avólnac, és menyorfyágban elfogyhatatlá
kéncczet, havá az lopó nem mehet, és ho-
34 lott az moly meg nem emésztheti. Mert
az holott az ti kénczetec vagyon, ott léfzē
35 az ti szivetekis. * Legyenec az ti dere-
kaitoc felővedezve, és szóvetnektec meg-
36 gyuytva. f Es ti hasonlatosoc legyetec a-
zokhoz, à kie várjác hogy az ó uroc meg-
jőyjón az menyegzőnec lakodalmából,
hogy mihelt megjövend, azonnal megül-
37 sác néki. Bódogoc azoc az szőlőc, ki-
ket az Ur mikor haza mégyen vigyázva ta-
lál. Bizon mondóm néktec: hogy felőve-
dezvén magát leülteti azokat, és előjoven
38 szőlőc néktec. † Es az eutrakánac vagy
máfolóc, vagy harmadic részekor méucnd
haza, ha ugy talállya az ó szőlőc, bódog-
39 goc azoc az szőlőc. * Ezt pedig tudgyá-
toc, hogy ha tudná à házbíró ember mily
órában jó el az lopó, vigyázna és nem
bagyna megáfnia az ó házá.

Ti is annakokaért legyetec kéfzenc, mert az
melly órában nem gondolnátoc, abban jó
el az embernecc fia.
41 Monda pedig nékie az Péter: Mi né-
kunc mondodé ez példabelzédet, vag'
42 mindeneknec egyebeknekis? e Monda e Azoknak kell
pedig az UR: † Kiczoda liv és bölcz sá- inkab az Isten
fár, kir az UR az ó szőlőc közt fővé té- hazában vi-
fien, hogy álkoimas időben adgyon ren- gyáznioc à kie
43 delt eledelt azoknac. Bódog szőlőc az, a valami mésto-
44 kit az UR, mikoron megjövend, acképpen jayra emlestece
talál ezelekedni. Bizony mondóm nék- abban.
45 toc: hogy minden javain gondvifelővé té- † Matth. 24.
46 fzi. Hogy ha azt mondandya az a szőlő-
47 ga az ó fivében, későre jő meg az én U-
Raim, és kezdendüvni az szőlőcakat és az
szőlőcáló leányokat, és emnie és imnia, és
48 részegeskedni. Haza jó annac az szőlőc-
nac URa, az mely napon nem várja, és az
mely órában nem tudgya, és elváltatya
49 azt, és annac az hitetlenec kőzdött a j he-
lyet. Az mely szőlőc pedig tudgya az ó
URánac akarattyár, és magá: ához nem
kéfszítette, és annac akarattya szertint nem
ezelekedett, sockal büntettetec.
48 Az ki pedig nem tudta, és büntetése mélt-
ro dolgokat ezelekedett, kevesebb bü-
49 tetetec: Az ki nec pedig fokar adtanac, fo-
kat kéválnac elő tőle, és a kinél fokar tő-
50 renec, többet kért nec elő tőle. * Azért † Matth. 10. 34.
jöttem hogy ez világra h tüzet böczásfác, h Az Evángé-
51 és mit akatoc ha immár meggerjedett? l linn az hívec
52 De keréfszéggel kell nekem megkeréfsz- kőzdött az bika-
telnetnem, és mely igen szorongattatom, segnec oka, az
53 miglen az elvégeztetec. Azt alitvátoc- bízlet nec kő-
54 ké hogy én azért jöttem volna, hogy bé- zít háborúsá-
keségét adgyac ez földön: Nem, mondóm gó szerez.
55 néktec: sőt inkább hogy vízfázavóást. i Az az, szon-
56 Mert az időtől fogva léfzenc egy házbán vend nem kellni-
óten kie vízfázat vonnac, három kertő ellē ken az emberi
57 és kettő három ellē. Meghasonlic az atya, nem: e szeg-
à fiu ellē, a fiu az atya ellē, az anya az ó leá- id vőss' geart.
nya ellē és az leánzó az ó anya ellē, nap az
ó menyé ellen, és à menyé, az ó napa ellen.
54 Monda pedig az fokaságnakis: † k Az ember ec az
Mikor lattjátoc hogy napnyugatról f di dolgokban
55 felhó rámad, azonnal azt moandgyátoc, zá- stokol, az meny-
56 por első jó, és ugy léfzen. Es mikor hal- ei dolgok in pe-
lyátoc funi az déli szel, azt moandgyátoc, dig boldond.
57 hevség léfzen, és ugy léfzen. Képnutatoc, † Matth. 26. 2.
az ég nec és az föld nec ábrazattjáról lité-
58 letet tudtoc teni, ez időről pedig mi dolog
59 hogy ti magatokról meg nem itéletec az
igazat? * Mikor pedig az te ellenségeddel
a fejedtem eleibe mégy, igyekzedél rayta
* Matth. 5. 45.
az uton, hogy menekedgyél meg róle, hog'
tégedet ne vonnyó az bíró eleibe, és a bíró
adgyó tégedet az szatból tartó kézbe, és az
szatoltató veszen tégedet az tomlózbe.

19 Mondom te néked; hogy nem jóíz ki on-
nét, míg aem megfizetiz mind az utólsó
kis fillérig.

17 Soya megkötözötté vala, né kellett meg-
oldani ez kötelből szombat napon: Es mi-
koron ezeket mondán, megfizegyenolne
vala mindene valakie magókai uéki elle-
nébe vetie vala, és mind az egész kötszég ó-
rúl vala mind azokon a diczóságés dőlgo-
kon az mellyec ő általa léfz nec vala.

XIII. Rész.

Christus int penitenciára : gyümölcszetem
fige fityeg meggörbet asz szony meggyogytatit:
Jolt terti Szombaton: raustar mag: kor: sz: szo-
ros kapu: Jerusaleu rom: asz.

18 Monda t pedig Jesus: Miczodához ha-
lonlatos az Istenec országai és miböz

† Matth. 13. 31.
Marc. 4. 31.

19 hasonlitsam azt? Hasonlatos az mustár-
maghoz, melyet az ember vévén elvet az ő

20 kertében, és felnevekedett és lott nagy fá-
vá, és az égi madarac félfzket raktanc an-
nac ágain. És ím éti móda: Mihöz hasonlót

21 sam az Istenec országát? Hasonlatos a ko-
vászhoz, mellyet az asz szonyi állat vévén

22 elraytet hárd mértcec lisztaben, migné mid
egélfzzen megposhadna. Alkalmégyen

23 vala azért minden városokon és falukon,
24 tanitván, és Jerusalembemévnén. Monda

pedig ő néki egy ember: Avagy kevélen

25 vadnaké a kie idvözül nec: ő pedig mon-
dán nékiec: Igyekeztéc * bémenni az

26 szoros kapun, d mert fokon (mondem
néktec: igyekez nec bémenni, és nem

27 mehet nec. Tudniillie, minekutánna

28 felkelend az gazda és bezárlangya az ő ay-
taját, és kezdetec kivól állani, és az aytot

29 zörgetni, ezt mondván: nyísd meg mi né-
künc: kie felevén azt mondgya néktec: nem

30 tudom honnét valóc vattoc. Ackor kezdi-
ditec mpondani: te előrtéc őttünc és ittunc

31 és az mi utzáinkon tanítottál. Es azt mód-
gya: Mondom néktec, nem tudom honnét

32 valóc vattoc, † távozzatoc el én tőlem
mindnyájan kie hamillágot czelekedtéc.

33 * Ott léfzen sírás és fogaknac czikorgatá-
sa, † mikoron látándgyatoc az Abrahamot,

34 Isácot, és Jácobot, és mind az Prophétákat
az Isten országába, titeket pedig kirtkez-
tetni. Ackor eljő nec fokon napkeletről és

35 napnyugatról, és északról és Délről, és az
Isté országába letelepedtéc. Es imé * utól-
sóc most a kie elsőc léfz nec, és elsőc, az kie
utólsóc léfz nec.

36 Ugyan azon napon jóvénec hozzá né-
mellyec az Phariseulc közzül, kie ezt

37 módác néki, eregy ki mennyel innét, mert

38 az Herodes meg akar téged ölui. Es móda

39 nékiec: Elmévnén módgyatoc meg annac
az tokánac, imé őrdögöket ütóc, és gyö-
gyitoc ma és holnap, és harmad napon el-
végeztetem. & Mindazáral seúkfzég néke-
ma, holnap, és az után hogy uton járjac:

40 Mert né lehetséges hogy az Prophéta Jeru-
sálem kivól vesztiten el. † Jerusaleu, Jerusaleu

41 kie megölöd az Prophétákat, és megköve-
zed azokat a kie te horád boczátattoc,

42 mennyibet akartata egybegyűtetni az te
magzatodot, miközpen az tyúk a fiacz-
kát az ő lábnyála alá és nem akartatoc

* Matth. 7. 13.
d Az ellen a
kie az fokakal
inkáb akarnac
tevelgeri, hogy
nem az keve-
seckel az igaz
uson jarni, mig-
rem az ő risté-
gek nec miatta
kire ez tet nec
az. Isten orszá-
gából.

e Fijába va o
lenni az anya
szens Egyház-
lat, ha nem az
Anyaszent E-
gyház tagja va-
lakt.

† Psal. 6. 8
Matth. 7. 23. ec
25. 4

* Matth. 8. 12.
es 13. 42 es 24. 51.
† Matth. 8. 13.
* Matth. 19. 30.
es 20. 16.

Marc. 10. 31.
f Az mi hivá-
talunkban el kell
jarni: a mindé
Jertel nec ellen

g Sokul nim-
exonec az bi-
veketec higyot-
lomb el' enégi
mint az Isten ha-
zan ec belő rézék
ban, de Isten lát-
ja, ec belő szant
el.

† Matth. 23. 32.

a Nem kell egye-
beli nyoma
valigolon dől-
né. Lanom in-
uab - zec által
penitenciára in-
teszúne.

b Isten soc ideig
el' szenvedti az go-
noszokas de vez-
tame, bünteti.

a Christum azért
jóit hogy min-
ket az örögnec
köteleit ői meg-
szabadítsanna.

1 Tóvénec ugyan azon időben valami em-
betece, kie ő neki lott mondánac az Ga-
liléabélic felél, kik nec véteket az Pila-
tus egyelítette vala az ő áldozatoc kal. Es

2 feltívén Iesus monda nékiec: gondollyá-
toké hogy ez Galiléabélic dúnósbec vól-
tanac vól na az tób Galiléabélicnél, mi-
3 vel hogy ezeket szenvedtéc. Nem, mon-
dó néktec: Sőt inkább ha meg nem téttec

4 midnyája hasonlatosképpé el' vesztéc. Avág'
amaz tizennyöltz embereket, a kikre sza-
kadot a torony a Silomual, és megnyóta

5 azokat, alittyáróké hogy mindé embereke-
nél, kie Jerusálembe lakoznac, bunósbec

6 vól tanac vól na. Né, mondó néktec: Sőt in-
káb ha meg né téttec, mindnyájan hason-
latosképpé el' vesztéc. b Móda pedig ez pél-
dabeféde: Vala egy éber nec szőléjében

7 plántalzatott fige faja, és elméne hog' ke-
resne azon gyümölcsöt, és né találta. Es

8 monda az Vintzelé: nec: Imé hárd el' szten-
deje vagy ő mólta ide játoc és keresec gyü-
mölcsöt é fige fán, és né találóc: Vágd ki

9 azt, mi ért téfzi a földetis hijába való vá: Es
az felevén móda: Urá, hogy békét néki ez

10 el' tédobennis, migné kóróskórúl megka-
11 pálom, és megganéjoz. Es ha gyümölcsöt
teremt, jó, ha hóbnem, az után vágd ki.

12 TAnit vala pedig szombat napon, egy

13 Synagoga b. c Es imé vala ott egy asz-
szonyi állat, kibén vala betegségnec lelke,

14 tizennyöltz esztendőtől fogva, és meg-
görbedett vala, annyira hogy magát fel né

15 egyenesítheti vala. Es mikor azt látta vól-
na Jesus, eló szólta, és móda nékie: asz szo-
nyí állat, megöldartál a te betegségedből.

16 Es réája veté az ő kezeit, és azonnal fele-
gyenedécc és diczótini vala az Isten. Fe-
17 lelvéu pedig a Synagoga nac fejedelne,

18 haragván hogy szombat napó gyogyitot
vól na Jesus, monda a fokaságnac: hat nap

19 vagyon a mellyeke munkálodni kell, azo-
kon gyogyitaitatoc, nem szombat napon.

20 Feléle azért nékie az UR, és monda:
21 Képrautató, szombat napon vagy nem

22 öldgyaje elmindentec az okót, vagy az
szamárt az járóltól, és nem viszic uarnit

23 Ezt pedig az Abrahauuac léányát, mel-
lyet a Sarán imé, tizennyöltz esztendőtől

* **Matth. 23. 35.** 35 Imé * hagyattaric az ti házotoc pufrán. Bizony mondom pedig néktec, nem látoc engemét, mignem eljő az idő, mikor azt mondgyátoc: Aldott ki jött Urnac nevébe.

XIV. Réfz.

Vizikorságos meggyogytat: Szombat napon: Intat nec à leülendő vend: get alá az atofiságra: Kit kellyen vendéggé hívunuc: Példa az nagy vaczoráról: hadról, törvényről, mellyben intatúnc Chriftusnac engedelme res és kö vetésére.

a *Az szombtat törvénye sziltoita meg az atyafisai szeretéből való ez a lekedeteket.*

1 **E**S lón, mikor ő a fő Phariséusoc közzül egy nec házához ment volna szombat napon enni, őc lefelked nec vala 2 néki urána. Es imé egy vizikorságos em 3 ber vala ő előtté. Es lefelvén Jhésus, monda az törvény tudóknac, és az Phariséusoknac ilyen módon: szabadé szombat 4 napon gyogyytaiti? őc pedig halgátánc, és megfogyan azt, meggyogytat és elbo 5 zását. Es felelvén nékiec monda: Ha vala mellyitek nec framiára, avagy ókre az verembe estic, avagy nem vonfzaje ki azt azó 6 nal szombat napon? Es nem felelhet nec vala ő ellene femmit ez: krc.

b *Az kevelség nec jutalma gyalázat, az alázatofiságnac dicséret és sziltefiség.*

7 **M**onda pedig példabefzédet azoknac a kic hivatalosoc valánac, mikor: czfzibe vörte volna, mimódó válogatná az fő 8 helyeket, mondván nékiec: Mikor valakiról nyenyegzői lakodalomba hivattatol, ne ully az fő helyre, mert nétalám te náladnál tisztetes ember hivattatott. 9 Es az a ki mind tégedet mind azt hívta, eljövén azt mondgya te néked, engedd en nec az helyet, és akkor szégyennél az aláb való helyre fogfz ülni. Hanem † mikor 10 hivattatol, mennyel, és ully le az aláb való helyen, hogy mikoron eljövend az ki tégedet hívott, azt mondgya te néked: Barátom ully fellyeb. Ackor te néked tisztetéségd léfzen azoc előtt a kic te vesd 11 együt ül nec. Mert * minden valaki magát felmagasztallya, megaláztatic, és a ki magát megalázza, felmagasztaltic.

* **Job. 21. 29.**
Prov. 29. 23.
Matth. 23. 12.
Jacob. 4. 6.
1. Pet. 5. 5.

c *Azoc ellen a kic mással job téfz nec az ac kevelségéből, és megfizetés nec reménege alatt holott a keresztényim szeretet Isten dicsőségére néz és felebarátság nac háfzára.*

12 **M**ond vala pedig annakis az ki őcet hívta vala: Mikoron ebédet vagy vaczorát kcfzítefz, ne lijad barátidat, se atyádfisait, se rokoniadat, se gazdag szomfzédidat, hogy őc vizontag tégedet ne lijanac, és ilyen módon az jó tette meny megfizetéséc. * Hanem mikor lakodalmat kcfzítefz, lijad az szegényeket, czonkabonnyikat, sántákat, vakokat. Es bédog léfzefz, mivel hogy nem fizethetic meg te néked az jótétemént. Mert megfizetetic te néked, az igazaknac feltámadáfoknac idején.

x **166. 31. 17.**

13 **E**zket pedig mikor halotta volna egy

azoc közzül a kic ő véle együt ül nec vala, monda nékiec. Bódog az, a ki ejédic kenyeret az Isten országában. * **Oc** pedig monda annac: † Egy ember kcfzíte nagy vaczorát, és hívafoc vendéget. Es ésküldé székait hív az szolgálját az vaczoránac idején, hogy megmondaná a hivatalosoknac: Jertec el, mert tirc. 18 **Istén** mindenec elkécfzítetec. * Es mindnyájan egyenlőképpen kezdéc magokat mentegetni, az első monda, † szánto föl. **Ac** emberec det vörtem, és ki kell mennem, hogy azt engedel nec az megláfiam, kérlec tégedet meus megcu gemet. Az másic monda: őtigabarmot vóna, megmondá ezeket az ő uránac: **ait unuc.** Ackor megharagodván az gazda, monda **†** Vagy fcsat az ő szolgálúnac: eregyel hamar az város majori: vezd a nac útzaira és szorolira, és az szegénye va's jofz agor. ker, czonkabonnyakat, sántákat és vakok. **Istén** mindenec hozd bé ide. Es monda az szolgálúnac: **U**kor talál emberem meglótt, az mint paranczolád, de méreket a kiket el 23 gis üres helyly vagyon. Ackor monda az **hi on,** ha az kic **UR** az szolgálúnac, eregyel az úctakra, ólvéker h. **ot** nem nyekre, és kénfzeris béjóni **mindeneket,** engedel nec. 24 **h** **Minden** közél valoknál **Istén** szeret unuc. 25 **M**egyen vala pedig ő véle nagy fokaság, **szus koll inkáb** és hátrafordulván, monda azoknac: **szert unuc.** 26 **h** **Ma** † valaki én hozzám jő, és megnyúlóli az ő atyát, anyját, feleségét, * **Matth. 10. 38.** és magzatit, atyafisait, húgait, nényeit, sőt és 16. 24. az ő magafelkétis, nem lehet én taaitvá. **Marc. 8. 34.** nyom. * Es valaki nem hordozza az ő **Sup. 9. 23.** keresztét, és követ engemet, nem lehet én **†** **Az** ki Chritiantívnyom. **†** Mert ti közzületec **va** **stusf** akarya kólaki hatortnyot akar éppiteni, avagy nem **ve** **ni** megléffs megfzámállyac leülvén előfzer az ő kól **hogy** veghoz vizégét, ha vagyoné annac elvégezésé **gye** **a** mit elkezevaló kölezége? **Hogy** ha miac kután **det,** sőt kéfz lena az fundamentomot felverette, és el **gyan** minden ké nem végezheti azt, meg **ne** czúfolyác **sértet** nec és **ha** őret mindenec valakic azt látandgyac. **borus** unuc el. 30 **Ezt** mondván: Ez ember, elkezdette **sc** **nev** **és** **re,** és vóit az éppitést, **sc** **ne** **vi** **hette** véghez. **ha** **kolletic** **min** 31 **Avagy** ha valamelly király elakar menni, **den** **mar** **haja** **hogy** más királlyal megütközéc, avagy **nakis** **el** **öltésé** **ne** **tan** **ac** **koz** **ziké** **előfzer,** leülvén, **hogy** **re,** **sőt** **sz** **er** **el** **ma** **ha** **sz** **ez** **er** **em** **ber** **rel** **kifz** **ál** **hat** **az** **ellen,** **sz** **ukis** **el** **hagyá** **a** **ki** **ő** **ellen** **e** **hufz** **ez** **er** **en** **jött?** **Mert** **ha** **sára.** 32 **kül** **ömb** **en** **ce** **le** **ke** **ke** **szic,** még mikor amaz † **Matth. 5. 13.** távól vóna, követeket küldvén hozzája, **Marc. 9. 50.** 33 **bé** **kesé** **get** **kér** **tőlc.** Ezenképpen auna **k** **Az** **Istén** **ige** **koka** **ért:** Valamellytec buzdóját nem **je** **ne** **c** **sz** **avá** **val** **vész** **ti** **mind** **en** **j** **va** **it** **ól,** nem lehet én tanit. **kell** **meg** **fo** **zar** 34 **ványom.** † **Jó** **k** **az** **só:** Ha pedig az só **nunc** **hogy** **iz** **et** **le** **ne** **n** **l:** **sz** **yns.** **EE** 3

Sz. Lukác Evangeliuma.

35 Sem az földre, sem az ganayta nem jó: kivetric azt: Az kinec vagyon fule az halálra, hallya.

XV. Rész.

Christus h. írom példában tanit, hogy az Isten az megtérő bűnösöket hozzá fogadja: Az érvessőt juhrol: Drachmarol, és az tekozlofsuril.

*a. Nem kellett meg-
szélnie: és el-
hagyta az azo-
kat a kicelteve-
lettec, hanem
főképpen az oc-
sebi kell szer-
galmatofoknac
lennéne.*

† *Matth. 13. 12.*

*b. Vagy énné-
kem.*

*c. Az ember ec
Istentől, sic jo-
kas vdtoc va-
la, melyeket
mind eltékoz-
lq: nac De Isten
az ó jo voltabol
azokat el nem
veti, hanem pe-
nitenciaira őket
felvívóván
hazza a fogad-
ga, és a mákfo-
le, sic a jandé-
v káb, na, a jandé-
kózza.*

1 **K**özelget nec vala pedig ő hozzája mind
2 a Publicanufoc és bűnösöc hogy hal-
3 gárnac ötet. Es zúgolodnac vala a Phari-
4 séufoc és az írástudóc, ezt mondván: Ez a
5 bűnösöket hozzája fogadga, és ő vélec
6 együt észic. *Oe pedig szólá nékiec ez*
7 példabeszédet, mondván: Ha † valakinec
8 ti közzületec száz juha vagyon, és egyet
9 azoc közzül elvesztéd, avagy nem hadgya-
10 zol el a kilentzenkilentzet a pusztában; és
11 né mégyené annac megkeresésére a melly
12 elvesztet, míg nem azt megtalállya? Es mi-
13 nekutánna megtalállya felveti az ő vállára
14 örülvén. Es haza menvén egybehija bará-
15 tait és szomszédit, mondván nékiec: Ör-
16 védezzetec *b* én velem, mert megtaláltam
17 az én juhomat a melly elveszett vala.

7 Mondom néktec hogy ilyen módon ó-
róm léstén menyben, egy megtérő bűnös
emberen, nagyobb hogy nem kilentzenkil-
lentz igazakon, kie nem szűkölköd nec
megtérésüülkül.

8 **A**vagy ha valamely aszfonyi állatnac
9 tíz drachmaja vagyó, és egy drachmát
10 elvesztéd, avagy nem gyuytéd gyertyát, és
11 nem sóprité meg az házat, t-nem keresé
12 nagy szorgalmatosságal míg nem meg-
13 talállya. Es minekutánna megtalállya
14 nem hjaé egybe az ő aszfony barátit és
15 szomszédit? *Ét mondván, örüllyetec én*
16 velem mert megtaláltá az drachmat mel-
17 lyet elvesztetteü vala. Ezenképpen mon-
18 dom néktec: örómóc vagyon az Isten nec
19 Angyalinac, egy bűnös ember nec megté-
20 résén.

11 **M**onda pedig: Egy ember nec vala két
12 fia. Es monda az ifjabbic az atyánac?
13 Add ki énnékem az örökségből az én ré-
14 szemet. Annakokaért az megosztá kő-
15 zöttóc az örökséget. Nem sóc napoc ut-
16 tán p-dig, mikor mindeneket egybeta-
17 kart vólna az ő ifjabbic fia, meléce méne
18 idegen tartományba, és ott eltékozla min-
19 den marháját, mivelhogy nagy rétkozlá-
20 sal élne. Minekutánna pedig mindene-
21 ket eltékozliott vólna, támadá nagy éhség
22 abban az tartományban, és ő megkezde
23 fogynakozni. Es einenvén adá magát
24 annak az tartományac egy lakosához, ki
25 elküldé azt az ő mezeire hogy legelteté
26 az dízúókat.

16 **E**s kívánnya vala megtölteni az ő gyom-
17 rát az mosléckal mellyet éfnec vala az
18 disznóc, de aztis fenki nem adgya vala.

17 **E**s mikoron magába tért vólna, mon-
18 da: Az én atyám nac melly sóc bérefi bő-
19 velked nec kenyereccel? *En pedig ehvel*
20 haloc meg. Felkelvén elmégyec az én
21 atyámhoz, és ezt mondom nékiec: Atyám,
22 vétkeztem az ég ellen, és te ellened.

19 **E**s nem vagyoc immár méltó arra, hogy
20 te fiadnac hivattassam, tégy engemer öly-
21 yanná mint az te bérefid nec egyvic.

20 **F**elkelvén azért elméne az ő atyához:
21 Mikoron pedig még távól vólna, meglátá
22 ötet az ő atya, és megfázá ötet, és hoz-
23 zája futván esé az ő nyakára, és megezó-
24 kalgatá ötet. Monda pedig néki az ő fia:

21 **A**tyám, vétkeztem az ég ellen, és te elle-
22 ned, és nem vagyoc immár méltó arra,
23 hogy te fiadnac hivattassam. Es monda az
24 atya az szolgáknac: hozzátoc elő amaz
25 én fő öltözó ruhámat, és öltözteszéc te

22 **f**el ötet, és adgyatoc gyúró az ő kezébe, és
23 sarut az ő lábaiba. Es előhozván amaz
24 meghizlalt tulkot ölytéc meg, és lákoz-
25 zunc nagy vigasággal. Mert ez én fiam
26 meghólt vala, és feltámadott, elveszett va-
27 la, és megtaláltatott: kezdénc az étt vi-
28 gan lakni. Vala pedig az ő nagyobic fia
29 az mezón, ki mikor haza jövén közelgetet
30 vólna az házhoz, hallá az éneklet és az vi-
31 gadozást. Es egytet az szolgá ec közzül e-
32 löszólvíván, megtudakozóc rayta mi dolog
33 vólna az. Az pedig monda: Az te öczéd
34 jött meg, és mególeté az te atyád amaz
35 hizlalt tulkot, mivelhogy ezségben jött
36 meg. Megharagodéc pedig az, és nem
37 akara bémenni: Az ő atya annakokaért
38 kimenvén; kéré ötet. Amaz pedig fe-
39 levélv monda az atyánac: Imé ennyi éfz-
40 tendótól fogva szolgálóc te néked, és so-
41 ha paranczolatodat meg nem rontottam,
42 mégis nem adtál nékém czac egy keczke
43 statis, hogy az én barátimmal vígan lak-
44 nám. Minekutánna pedig ez te fiad meg-
45 jött vólna, ki minden te marhát az pa-
46 ráznaccal költötte el, mególetted ő néki
47 amaz hizlalt tulkot. *Oe pedig monda*
48 néki, fiam te mindenkor én velem vagy,
49 és minden marhám tized. Vigkedvel kell
50 vala pedig te néked lenned, és örvendez-
51 ned kell vala, hogy az te atyád fia meghólt
52 vala, és megelevenedec, elveszett vala, és
53 megtaláltatott.

XVI. Rész.

*Peldája az bevédolt S. ífárnac: Két Urnac
szolgálólehetetlen: Törvény és Pro-
phitac: az Gazdagrol és
Lazarrol.*

a. Monda

^a Az emberes gyakorta az ma isbolu jolrefx- nec mással, az mi tu aydenunk boltchar sákkal inkab jol kella- gyebeckel ten- nanc.

^b Az Batus mer zekne neme volt, melyel létec Sidóságban s mértoc az tal big allator.

^c Az Corusis mértocne neme volt, melyel mértoc szaraz alla- tot mint gábo- nat, nrps.

^d Nem úszeri az ur az lopást, hanem az oko- ságot az sáfár- ban.

^e Hamisnac mondgya az gaz dagágot, nem hogy mazában gonosz volna, hanem azért mert gyakorta hamisan gyú- reitc.

† Matth. 6. 24. † Az Isteneláttya az titkos bú- d- ketis.

* Matth. 11. 12.

† Matth. 5. 19.

* Matth. 5. 32.

es 19. 9.

Marc. 10. 11.

2. Cor. 7. 11.

^f Az gaz dagrul et Lazarrul, ho- lot megimrat- tya Christus hogy az híve- nec szegenfege- ket öröc bodog- sag: Az Istenelé gazdagoknak pe- dig az ó gyónó- risfegeleceket öröc karhozat kóvici.

Monda pedig az ó tanítványinak: ¹ Vala egy gazdag ember, kinec vala egy sáfara, és az bévádoltatéc annál, hogy minden javait elcökzölaná. ² Hivá azért azt, és monda nékíe: Mit halloc felőled? adgy ízámot az te sáfárságodról, mert nem lehetéz ez után sáfár. ³ Monda pedig magában az sáfár: Mit mivellyec, mivel hogy az én uram elvéfzi én tölem az sáfárságot? Nem kapálhatoc, az koldulást ízégynlé.

⁴ Tudom mit kell tennem, hogy mikor az sáfárságtól megfosztatom, befogad- s gyánac engemet házokba. Minekutána azért az ó uránac minden adosfaiat egy- begyűytötte volna, monda az elsőnc: ⁵ Mennyivel tartozol az én uramnac? Az pedig monda: Ízáz ^b Batus olájjal: Es mó- da nékíe, Vegyed az te ízám tartó könyve- det, és leülvén hamar, írj ötvent. Azután monda máfnac, te pedig mennyivel tarto- zol? Az pedig monda: Ízáz ^c Corus buzá- val: és monda annac, vegyed az te ízám- tartó könyvedet, és írj nyöltzvánt. ⁶ Es dicsztré az Ur az hamis sáfárt, hogy efszen ⁷ ezelekedett volna. Merre világnac líai e- fzesbec az világoállnác fainal az ó neme- c szerint. Enis mondom nékíec, szerezte- c magatoknac jó akaró barátságos embe- reket, az hamis gazdagságból, ⁸ hogy mi- korton megfosgyatkozotc, befogadgyanac titeket az öröc haylékokba. Az ki hiv az kevesen, fokónis hiv az, és az ki az kevesen ⁹ hamis, az fokónis hamis. Ha anakokaért az hamis gazdagságo hívec nem vóltatoc, kiczoda bizna reátoc igaz gazdagságot?

¹⁰ Es ha az másén hívec nem vóltatoc, az mi tíjétec kiczoda bizná azt reátoc. ¹¹ † Egy szolgais nem szolgálhat két Urnac, mert vagy az egyiket gyűlöli, és az málikat szer- reti, vagy az egyyikhez ragazkodie, és az málikat megutállja: Nea szolgághattoc ¹² az Istenec és az Mammonnac. Hallyác vala pedig mind ezeket az Phariséufokis, kic főlvényec valánac, és ótet ezufollác ¹³ vala. Es móda nékíec: ¹⁴ † Tivrtoc kic em- berec előtt magatokat igazítvátoc: Az I- sten pedig tudgya az ti szíveiteket: Mert az mi bölözletes az emberec előtt, az Isten- nec előtte utálatos.

¹⁵ **A**Z ^a törvény és az Prophétác kerefszélő ¹⁶ Jánosig vadnac, az időtől fogva az Isten- nec orizága hirdettec, és minden ember erővel ostromlyazt. ¹⁷ † Könnyec pedig az mennec földnec elmulni, hog nem az tör- vénnecc ezac egy pöttyanac hiába csní. ¹⁸ * Vala ki elhadgya az ó feleségét és mást veszen paranzalkodie, és az ki az ó uratól elhad- gyatott afzónac állator véfzi feleségül, paranzalkodie.

¹⁹ **V**ala ^g pedig egy gazdag ember, és óltó- zic vala barióna és biborba, és mindé ²⁰ napon vigálkionc vala. Vala pedig egy Lá- zár nevó koldus, ki elvettettec vala az ó há-

²¹ za előtt, és felkéllyecket tellyes vala. Es ké- ván vala megelédni az inorsalékokkal, nyellyec hullanac vala az gazdagnac afzár- láról: De az ebekis eljőnecc vala, és nyal- ²² lyác vala az ó febeit. Lón pedig, hog meg- halna az koldus, és vitéttettec az Angya- loktól az Abrahánac kebelébe: Meghala ²³ pedig az gazdagis, és eltemettec. Es az pokóiban felemelvén az ó szemeit, mikor vólna az kénokban, lattá az Abrahamot ²⁴ távol, és az Lázárt az ó kebelében. Es ó ki- áltván monda: Atyám Abrahá, könyörülly én raytá, és boczáld el az Lázárt, hog márt- sa az ó kissebic uyját az vízbe, és hívdófle- mez az én nyelvémet, mert gyóttreteté éz ²⁵ lángbá. Monda pedig az Abrahá: Fiam em- lekezéll meg róla, hog te az te javaidat el- vótted az te életedre, hasonlatosképpu az Lázáris az ó nyavalyait: Mostan pedig ez ²⁶ vizagaltatoc, h te pedig gyóttretetel. Es ^h ²⁷ mid ezeknec felőtte, mi kózdöttne és ti kó- zóttetec nag' kőzbe vetés vágyó, annyira hogy az kic akarnánac innét ti hozzátoc általmenni, né imelnetec, sé pedig onyct ide né jőhetnecc. Monda pedig amaz: keríec ²⁸ azért tégedet atyám, hogy boczáld ótet az én atyámnac házához. Mert vadnac ót aty- ámfai, hog' bizonságot tégyé nékíec hogy ²⁹ ókis ide é gyótrélnéc helyére ne jőyjenec. Monda nékíe Abrahá: * vagyon Mofécc és ³⁰ Prophétájoc, halgatsác azokac. Amaz pe- dig móda: Né úgy, atyám Abrahá, han éz halotrac kőzzul ha valamely ó hozzájoc ³¹ ménend, megtrénecc. Az Abrahá pedig mó- da néki: Ha Mofécc, es az Prophétákat né' halgattyác, annac sé hífnec, ha valamellé az hallotac kőzzul feltamafat nékíis.

²⁶ vizagaltatoc, h te pedig gyóttretetel. Es ^h ²⁷ mid ezeknec felőtte, mi kózdöttne és ti kó- zóttetec nag' kőzbe vetés vágyó, annyira hogy az kic akarnánac innét ti hozzátoc általmenni, né imelnetec, sé pedig onyct ide né jőhetnecc. Monda pedig amaz: keríec ²⁸ azért tégedet atyám, hogy boczáld ótet az én atyámnac házához. Mert vadnac ót aty- ámfai, hog' bizonságot tégyé nékíec hogy ²⁹ ókis ide é gyótrélnéc helyére ne jőyjenec. Monda nékíe Abrahá: * vagyon Mofécc és ³⁰ Prophétájoc, halgatsác azokac. Amaz pe- dig móda: Né úgy, atyám Abrahá, han éz halotrac kőzzul ha valamely ó hozzájoc ³¹ ménend, megtrénecc. Az Abrahá pedig mó- da néki: Ha Mofécc, es az Prophétákat né' halgattyác, annac sé hífnec, ha valamellé az hallotac kőzzul feltamafat nékíis.

²⁶ vizagaltatoc, h te pedig gyóttretetel. Es ^h ²⁷ mid ezeknec felőtte, mi kózdöttne és ti kó- zóttetec nag' kőzbe vetés vágyó, annyira hogy az kic akarnánac innét ti hozzátoc általmenni, né imelnetec, sé pedig onyct ide né jőhetnecc. Monda pedig amaz: keríec ²⁸ azért tégedet atyám, hogy boczáld ótet az én atyámnac házához. Mert vadnac ót aty- ámfai, hog' bizonságot tégyé nékíec hogy ²⁹ ókis ide é gyótrélnéc helyére ne jőyjenec. Monda nékíe Abrahá: * vagyon Mofécc és ³⁰ Prophétájoc, halgatsác azokac. Amaz pe- dig móda: Né úgy, atyám Abrahá, han éz halotrac kőzzul ha valamely ó hozzájoc ³¹ ménend, megtrénecc. Az Abrahá pedig mó- da néki: Ha Mofécc, es az Prophétákat né' halgattyác, annac sé hífnec, ha valamellé az hallotac kőzzul feltamafat nékíis.

XVII. Rész.
Botránkozásoc, megbaczáni, himni. Hafzon- talan szolgáé. Tiz poklofok gyonyitannac meg. Christus elöveteli: Lot b felesége.

¹ **M**onda pedig † az ó tanítványinac: ² Lehetetlen dolog hogy botránkozá- loc ne essenecc, de jay anác az ki által essenecc. ³ Job annac, ha egy nehéz malom kóvet azokac Isten meg- vettenecc az nyakába, és ha a tengerbe vettettec, búntési az kic hogy nem mint egyet ez kiczinyec kőz- zül megbotránkozattalon. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

¹ **M**onda pedig † az ó tanítványinac: ² Lehetetlen dolog hogy botránkozá- loc ne essenecc, de jay anác az ki által essenecc. ³ Job annac, ha egy nehéz malom kóvet azokac Isten meg- vettenecc az nyakába, és ha a tengerbe vettettec, búntési az kic hogy nem mint egyet ez kiczinyec kőz- zül megbotránkozattalon. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

¹ **M**onda pedig † az ó tanítványinac: ² Lehetetlen dolog hogy botránkozá- loc ne essenecc, de jay anác az ki által essenecc. ³ Job annac, ha egy nehéz malom kóvet azokac Isten meg- vettenecc az nyakába, és ha a tengerbe vettettec, búntési az kic hogy nem mint egyet ez kiczinyec kőz- zül megbotránkozattalon. ⁴ ⁵ ⁶ ⁷ ⁸ ⁹ ¹⁰ ¹¹ ¹² ¹³ ¹⁴ ¹⁵ ¹⁶ ¹⁷ ¹⁸ ¹⁹ ²⁰ ²¹ ²² ²³ ²⁴ ²⁵ ²⁶ ²⁷ ²⁸ ²⁹ ³⁰ ³¹ ³² ³³ ³⁴ ³⁵ ³⁶ ³⁷ ³⁸ ³⁹ ⁴⁰ ⁴¹ ⁴² ⁴³ ⁴⁴ ⁴⁵ ⁴⁶ ⁴⁷ ⁴⁸ ⁴⁹ ⁵⁰ ⁵¹ ⁵² ⁵³ ⁵⁴ ⁵⁵ ⁵⁶ ⁵⁷ ⁵⁸ ⁵⁹ ⁶⁰ ⁶¹ ⁶² ⁶³ ⁶⁴ ⁶⁵ ⁶⁶ ⁶⁷ ⁶⁸ ⁶⁹ ⁷⁰ ⁷¹ ⁷² ⁷³ ⁷⁴ ⁷⁵ ⁷⁶ ⁷⁷ ⁷⁸ ⁷⁹ ⁸⁰ ⁸¹ ⁸² ⁸³ ⁸⁴ ⁸⁵ ⁸⁶ ⁸⁷ ⁸⁸ ⁸⁹ ⁹⁰ ⁹¹ ⁹² ⁹³ ⁹⁴ ⁹⁵ ⁹⁶ ⁹⁷ ⁹⁸ ⁹⁹ ¹⁰⁰

^a Botránkoz- nekélkül nem lehet az anya- szent Egyház, de azokac Isten meg- búntési az kic hogy nem mint egyet ez kiczinyec kőz- zül megbotránkoz- tattalyé. ^b Sycamion az mint az blicz emberc inrac vála, minden ke- ségnélkül, oper vagy szederfa.

^c Eja. 8. 20.

^a Botránkoz- nekélkül nem lehet az anya- szent Egyház, de azokac Isten meg- búntési az kic hogy nem mint egyet ez kiczinyec kőz- zül megbotránkoz- tattalyé. ^b Sycamion az mint az blicz emberc inrac vála, minden ke- ségnélkül, oper vagy szederfa.

7 **K** Izoda pedig ti közzületec az, az kinec
 8 **I**zantó avagy barom legeliető szőlőgája
 9 **l**e? Sörinkáb avagy nem azt mondgyajé
 10 **n**eki: Kébszít vaczorámra vaíót, és hozzá
 11 **k**észülvén szőlőgály éarékem, míg én éfzē
 12 **l**íszom, és az után te is egyél és igyál?
 13 **A**vagy megkőszöüitē annac az szőlőgánc,
 14 **h**ogy azt művelte, az mit nékie paranczolt
 15 **v**óli? Nem gondolom. **C** Azonképpen
 16 **t**is, Ha mind azokat megzelekédendite-
 17 **k**is az mel yec nékter paranczoltattac azt
 18 **m**ondgyátoc, házfentalan szőlőgác vagy-
 19 **u**nc, mert az mit kellett czelekedadunc, azt
 20 **c**zelekedtűc.
 21 **E** Slón, mikor menne Jerusálembé, által-
 22 **m**égyen vala Samaria és Galiléa közöt.
 23 **E**s mikor egy faluba menne, bėjővé-
 24 **n**ec ő eleibe tiz bēlpoklos férfiac, kic távól
 25 **m**egállánac. Es felemelécz farokat, mód-
 26 **v**án: Jēsus Mester, könyörűllj mi raytunc.
 27 **K**i mikor őket láta vólna, monda né-
 28 **k**ie: Elmenvén † mutaflátoc meg ma-
 29 **g**atokat az papoknac: Es lón hogy imikor
 30 **o**da mennēnc, megíszulánac.
 31 **E**gy pedig ő kőzzülóc, mikor láta vólna
 32 **h**ogy meggyogyult vólna, megtéte, di-
 33 **c**szöitvén az Istent nagy szóval. Es artzal
 34 **l**eburula az ő lábainál, hálákat adván ő né-
 35 **k**i, és ez Samariabéli vala. Felelvén pedig
 36 **J**ēsus, monda: avagy nem tizen tífutulána-
 37 **k**é meg? az kilentze pedig hólvagyon?
 38 **N**em térűncz hátra hogy az Istennec di-
 39 **c**szősget adnánac, hanem ezac ez idegen
 40 **n**emzet. Es monda néki: kelly fel, és
 41 **m**enny el, az te hitöd régeder megtartott.
 42 **M**ikora pedig megkérdetett vólna az
 43 **P**harisúfoktól, mikor jőne el az Istē-
 44 **n**ec országa, feiele nékiec és monda: Nem
 45 **j**ő el ugy az Istennec országa hogy ember
 46 **c**szébevelhetné. Es nem mondgyác ezt:
 47 **I**mé itt, avagy imé amott vagyon, Mert
 48 **i**mé az Istennec országa ti bennetec va-
 49 **g**yon. Monda pedig az ő tanványinac:
 50 **E**ljő az idő, mikor kívántoc látni egyget
 51 **a**z embernecc hánaac napjai közzül, és nem
 52 **l**áthattjátoc. * Es ezt mondgyác nék-
 53 **t**ec: Imé itt, vagy imé amott **v**agyon, de o-
 54 **d**a ne menyetec, és azt ne követsetec.
 55 **M**ert miképpen az fénlő villámás, ez
 56 **é**g alatt való egyvic tartományból, más
 57 **é**g alatt való tartományba fénlit: azonkép-
 58 **p**en léfzen az embernecc fiais az ő na-
 59 **p**ján. De előfzer fokat kell néki szen-
 60 **v**edni, és megvettetai ez ne azettségűl.
 61 **E**s † miképpen lótt az Noé idejé-
 62 **b**en, azonképpen léfzen az embernecc ha-
 63 **n**ac napjakörtis. Éfzenc isznac vala, jelese-
 64 **g**eket vólncz vala és házallagya adatnac
 65 **v**ala, mind az napj az melyc ő emert. Noé
 66 **a**z bárkába, és eljőve az ózonviz, és mende-

neket elveszte. Hásonfatosképpen az mint
 Lot idejében is lótt, éfzenc és isznac vala,
 vólncz vala. † Az melly nap pedig kiment
 Lót Sodomából, tüzés és kénkőves első
 lótt az égből, és mindeneket elveszte.
 Ezac képpen léfzen az nap, mellyé az em-
 bernecc há megjelēnc. † Az napon ha va-
 laki az háznaac felől léfzen, és az ő mar-
 haja az házban, ne szállyon le annac elvite-
 lére, és az ki az mezőn vagyon, azonképpē
 ne térjen hátra. Emlékeztetec meg az †
 Lotnac feleségéről. Valaki † igyekezc
 az ő lelkét megtartani, elveszi azt, és vala-
 ki azt elvesztendi, megelēviti azt.
 Mondom nékter, * azon az ettzakán ke-
 ten léfzenc egy ágyban, egyvic felragadat-
 tic, az másic elhagyatic. Kér afzönnyi
 állatoc ótólncz egy út, egyvic felragatatic
 az másic elhagyattatic. Kerten léfzenc az
 mezőn, az egyvic elvitetetic az másic el-
 hagyattatic. † Es felélvén mōdánac néki:
 holott Urásó pedig mōda nékiec: † vala: ől
 lejend az rest, oda gyűlncz az faskeselyökis.
XVIII. Rész.

*Hamis bíronac és egy őzvegy afzönnap-
 dēja: az Pharisúfrol és Publicánusrol. Gyermek-
 kē az mennyeknec országa: mit dert eladni es
 fzegetnek adni: Afzónaioc mindet elhadnac:
 Következendő halális megmonúgya Christus;
 es az vakknac szemē világot megadgya.*

1 **M**onda pedig péidabéztēdetis nékiec, †
 2 **M**ertől, hogy nékiec mindēket imá-
 3 **k**oznioc kellene, és nem kellene abban
 4 **m**egrestűlni. Ezt mondván: vala egy bír-
 5 **o**, egy neminémű városban, ki az Istent nem
 6 **f**élt vala, és senkit nem bōczűll vala.
 7 **V**ala pedig abban az városban egy őzvegy
 8 **a**fzönnyi állat, melly ához ménc, mon-
 9 **v**án: Ally bōzfűt én étőttem az én ellen-
 10 **s**égemc. Amaz pedig nem akará foci ide-
 11 **g**. Az után pedig monda ő magában: † Ól-
 12 **h**et az Istent nem félem, és senkit nem bō-
 13 **z**űllóc. Miadazáltal mivelhogy nékem
 14 **b**ántásomra vagyon ez őzvegy afzönnyi
 15 **á**llat, megfzabadítom őt, hogy szűntelen
 16 **r**ejám járván * ne untafson engemet.
 17 **M**onda pedig az UR: hallyatoc mit mond
 18 **e**z hamis bírō. Az Isten pedig né állc bōz-
 19 **f**űt az ő vālafutotttiert kic ő hozzá kiáltá-
 20 **n**ac éyjel és nappal, ha értőten való bōzfű-
 21 **z** állását b elhalasztgyais. Mondom nékter
 22 **m**egfzabodittya őket hamat. Mindazáltal,
 23 **a**z embernecc há mikoron eljővend, avagy
 24 **t**aláté hitöt ez földön.
 25 **M**onda pedig nemellyeknekis, kic: hit
 26 **t**éc vala magokban hog ok igazac vól-
 27 **c** az Pharisúfrol és Publicánusrol kikncz példájok ban megmu-
 28 **r**attya Christus hogy az könyérűllj bōzfōrtalanna refzi az ma-
 29 **g**ában vmlō bizodalom is igy bekncz megmatala, Es hogy Isten
 30 **l**ōci kedves az tēredelmis járvō ember.

*c Akar melly
 scorgabracojom
 mukalodog uc,
 az Isten: az ja
 n-m tavozic
 minēkūrc sem-
 mivcl, mi ővci
 vaggunc mind
 ma, mind pedig
 valaminc va-
 gyon.
 d Christus az
 hálakāt anic-
 kais jolifzen,
 de czac az hálā
 adōnac háfz-
 nálnac az Isten
 jōtetemēny.
 † Lev. 14. 24.*

*e Az Isten or-
 szágasokan né
 vefic ejaekbe
 mikor jōen va-
 gyon, Mert az
 ahisyc hogy
 kűlō ez világi
 fenytffeggel kōi-
 ritet egybe.
 * Matth. 24. 23.
 Marc. 13. 21.*

*f Ez világra bir
 zednő az Isten,
 az őri a birvek
 nec zic: lōn
 vaggunc kell.
 † Gen 6. 5. 7. 5.
 Matth. 24. 31.
 2 Pē. 3. 20.*

† Gen. 29. 24.
 † Megoltalmr-
 zuc magunkat
 hogy sa kétség sa
 ez világnac: a-
 relme vagy va-
 lam attya, su-
 lāgnac tekintati
 minket meg ne
 kűlllyen.
 † Gen. 19. 26.
 † Matth. 10. 29.
 † 16. 25. Marc.
 † 8. 35. Syp. 9. 24.
 † Job. 12. 25.
 † Matth. 24. 41.
 † h Az megmar-
 dānac mondgyā
 ez, ha Christus
 hoz ragaxko-
 dunc.
 † Job. 39. 33.
 † Matth. 24. 28.

† Szűntelen kell
 könyérgeti, es ha
 Isten kéfje, meg
 nem kell az ke-
 reiben rīstöl-
 nūnc.
 † Rom. 12. 18.
 1. 7. hiff. 5. 19.
 * Vagy hogy
 veggazire eljō-
 vōnarizul ne
 verjen ergemet.
 b Az az, ha ko-
 sedelmēnc lat-
 tatikis lenni,
 az ő raytēc efcē
 bōzfűszűsgnac
 meg lūni refibē.

nānac

Sz. LukácZ Evangélioma.

10 nánac, és egjebeket semmíne alitanac vala ilyen példa befzedet. Két emberc mennec vala fel a Templumba hog' imádkoznánac az eggyic Phariseus, az másic Publicanus.

11 Az Phariseus álván, ilyen módón imádkozic vala magában : Isten, hálaikat adoc néked, hog' nem vagyoc ollyan mint egyéb emberc, ragadozóc, hamissac, paráznac,

12 vag' minemü imez publicanusis. Bóytólóc két ízer eg' héten, igazán megadom dézmáját minden marhámnac. Az Publicanus pedig távól álván, nem akarja vala szeméttis az egre felemelni, hané veri vala az ó mcllyét, ezt mondván: Isten légy igralmas nélkem bünös ember nec. Mondom néktec, alájóve ez az ó házához megizazitván, inkább hog' nem amaz. * Mert valaki felmagzaltalya magát, megaláztatic, és az ki megalázza magát, felmagaztaltatic.

13 **H**oznac vala † pedig ó hozzája kis gyermekeketis, hogy azokat illetné, mikor pedig azt lártác vólna a tanítványoc, megdorgálac azokat. † Jesus pedig mikor az gyermekeket hozzája hivta vólna, monda: Engedzyétec hogy a gyermekec jöyjénc én hozzá, és őket meg ne tiltsátoc, mert

14 ilyeneké az Istenec országá. Bizony mondora néktec, valaki úgy nem vézfi az Istenec országát mint az kis gyermek, semmikeppen nem mégyen bé abba,

15 **A**Ckor * megkérdé ötet egy az fő emberc kózzul, ezt mondván : Jó Mester, mit czelekedgyem hogy az óróc életet vehesseim. Monda pedig nékie Jesus: Miért mondasz engemet jónac? Ninczen senki jó hancm ezac az eg' Isten. Az paranczolatokat tudod: † Ne paráznalkodgyál: Ne ólly, Ne orozz : Hamis tanuságot ne mondgy.

16 **T**isfzellyed á te atyádat és á te anyádat. Amaz pedig monda : mind ezeket az én ifjuságomtól fogva megtartottam. Jesus pedig ezeket hálván, monda nékie : Még egyben vagyon fogyátkozásod. Valami marháð vagyon add el, és ófztogafid az szegényeknek, és kényczed lészén menyországban, és jese kövéls engemet. * Amaz pedig ezeket halván igen megfzomorodé, mert igen gazdag vala.

17 **E**S mikor látta vólna Jesus, hogy az igen megfzomorodott vólna, monda : Melly nehezen mennec bé az Istenec országába, á kik nec pénzec vagyon. Mert könnyeb az revénc az tónec fokán általmenni, hogy nem mint az gazdagnac az Isten országába bé menni. Az kie pedig ezeket hallottác vala, mondánac : f. kiczoda idvözülhet tehát?

18 **O**e pedig monda nékiec : Az mellyec az emberc előt lehetetlenec, az Istenec előtte lehetségesec.

19 **M**onda * pedig az Peter: Imé mi mindeket elhartunc, és kóvertunc tegedet.

20 **É** pedig monda nékiec: Bizony mondom

néktec: Senki niuczen olly, az ki elhagyangya az ó házát, vagy szüleit, vagy atyáit, vagy feleséget, vagy gyermekeit az Isten országáért : Az ki loc jókat nem venne ez időben, az következendó világon pedig óróc életet.

21 **J**esus * pedig mikor melléje vórté vólna az tizenkét tanítványokat monda nékiec: Imé felmegyunc Jerusálembe, és elvégeztet nec mind nec az emberc fia felől, az mellyec megirtattac az Prophétáktól.

22 Mert az pogány népec kezébe adattatic, és megczúfoltatic, és bozfzúságoccakal illettetic, és megpókdóftetic. Es minekutánna ötet megófstorozác, mególic. De harmad napon felrámad. Ók pedig ezekben semmit nem érténc, és é befzédéc ó tólóc elróyrettec vala, és nem értéc az mellyeket mond vala.

23 **L**ón * pedig, mikor ó közelgetne Jericho városához, egy vac ül vala az út mellett kóldülván. Mikor azért az hallorta vólna az mellóle elménó sereget, tudakozic vala mi dolog vólna az. Megmondác pedig nékie, hogy az Nazaratbéli Jesus menne el onné. Es kiálta mondván: Jesus, Dávidnac fia, könyörülly én raytam!

24 **A**z kie pedig elómennec, vala, dorgállác vala ötet, hog' halgatna, amaz pedig fockal inkább kiált vala, Dávidnac fia könyörülly én raytam.

25 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

26 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

27 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

28 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

29 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

30 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

31 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

32 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

33 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

34 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

35 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

36 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

37 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

38 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

39 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

40 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

41 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

42 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

43 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

44 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

45 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

46 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

47 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

48 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

49 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

50 **J**esus pedig mikor megállott vólna, paranczola hogy hozzája hoznác azt, és mikor oda közelgetet vólna, kérdé ötet: Ezt mondván: Mit akaríz hogy czelekedgyem veled? Amaz pedig monda: URam, hogy az én szemé világa megjójjon. Es Jesus monda nékie: Láts, az te hitód tegedet megtartott. Azonnal aanakokaért, az ó szemé világa megjójve, és kóveti vala ötet, diczótívén az Istenec, és mid az eg' fcz fokafag mikor ezt látta vólna, adánac diczétetec Istenec.

XIX. Rész.

Zacheus híva: Szolgáknac kereskedesre girác adatnac: Jesus bemegezen Jerusálemben, jirván megmondgya az város veszedelmét: az vásárlokat kiúzi az templombel.

a Christus gya korta azokat ki

1 **E**S a bemévnén Jerichoba, azon mégyen vala el. Es imé vala egy ember, ki nevérol hivattatic vala Zacheusnac ki az Publicanusfoknac előttóc járdjose vala, és ó kezelmétel.

2 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

3 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

4 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

5 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

6 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

7 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

8 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

9 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

10 **E**s igyekeziec vala látni, ki vól gazdag vala. Es az lokaságtól nem láthartya na az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

* Job. 22. 29. Proverb. 29. 23. Matth. 23. 12.

Sup. 14. 11. Jac. 4. 6.

1. Pet. 5. 5. † Matth. 19. 13. Marc. 10. 13.

d Az bivek nec gyermekec az Isten előt kedvesec, mert befoglatatnac a fczóvetéglén.

* Matth. 19. 16. Marc. 10. 12.

† Exod. 20. 13.

e Nebéz dolog gazdagnac, és Iste feiónec lenni.

* Matth. 19. 17. Marc. 10. 28.

f Az kie Christusért minderieket elhagnac meggazdagnac,

g Christus gya korta azokat ki refsi meg az kiec degenek nec lán az tarmac vala az Publicanusfoknac előttóc járdjose vala, és ó kezelmétel.

h Mennél tól késéretunc vagyon az kérésbet annál inkább elő meppnyúze abba

b Sycomorus nona az Jesus, és az lokaságtól nem láthartya vala, mivelhogy állapattya szertint kis ember vala. Es előt elfuván felhága egy süge fára, b hog' ötet meglátharna, mert azon kel vala néki elmenni. Minekutánna pedig oda a helyre jutott vólna, feltékiútvén Jesus látá ötet, és monda nékie, Zachec hamar szállj alá, mert ma énnékem az te házadnál kell maradnom. Es fctséggelle

c f. kiczoda idvözülhet tehát?

d f. kiczoda idvözülhet tehát?

e f. kiczoda idvözülhet tehát?

f f. kiczoda idvözülhet tehát?

g f. kiczoda idvözülhet tehát?

h f. kiczoda idvözülhet tehát?

i f. kiczoda idvözülhet tehát?

j f. kiczoda idvözülhet tehát?

k f. kiczoda idvözülhet tehát?

l f. kiczoda idvözülhet tehát?

m f. kiczoda idvözülhet tehát?

n f. kiczoda idvözülhet tehát?

o f. kiczoda idvözülhet tehát?

c Az igaz penitencia megcsináltatja az ö gyűmölcszerül.

d Vagy, mivel hogy te is az Abrahám fia vagy, Az az, Máléit ennek ez ezeled-nec idősege, mivelhog' é haz ne peis az Istennek Abrahammal se: fogad isban befoglatatic.

* Matth. 18. 11.

† Matth. 23. 24.

c Nemelyle az oc

közzül kic az Isten hazaban

vadnac megve-

ttic Christi, nemelylec

jol el nec az Isten ajandé-

kival. Nemelylec

gonoszul, Az első

rendelkezet

megitelt az UR,

az második rend-

belkec megaján-

dokozza, Az

harmad rendő-

lektől az első

veszti az mi ná-

dot vagyon.

7 szálla, és nagy örömmel fogadá őtet. Es mindene mikor ézt látta, zúgolodnac vala, ezt mondván: hogy ő bűnös emberhöz ezt volna bé, hogy szálláfa ott
8 lenni. *c* Az Zachéus pedig előlván monda az Uram: Uram imé minden jószágomnac felét az szegényeknek adom, és havakaitól valamit parvarkodással elvöttem,
9 négyannyit adoc helyébe. Monda pedig nékie Jhésus: Malótt idvölsege ennek é háznac
10 mivelhog' óis az Abrahamnac *d* fia. * Mert azért jött az embernek fia, hogy megkeresse és megtartsa az mi elveszett vala.

11 **E**S mikor ezeket amaz oc hallottá, vólna az úton mentében monda peldabefédet, mivelhog' közel vólna Jerusálemhöz, és mivelhog' azt alitáná, hogy azonnal megjelenne az Isten országa. † Monda azért: *c* Eg' nemzetes ember elméne megszűze való tartományba, hogy venne magánac országot, és megtérne. Es az ó szolgait szólítván ada nékiec tíz girát, és monda nékiec: kereskedgyetec míg megjóvóc. Az városnac pedig lakosi gyűlölc vala őtet, és küldénec követeket utánna, ezt mondván: nem akarjuc hogy ő uralkodgyec miraytunc. Es lón, mikor megjött vólna az ország vétele után, hivatá az ó szolgait hozzája, a kiknóc á pénzt adta vala, hogy megtudná ki mint kereskedett vólna. Eljőve pedig az első, ezt mondván, URam az te girád tíz girát nyert. Amaz pedig monda nékie: Jól vagyon jó szolgál, mivelhog' kevesen vóltaál hírv, légyen bírodalmod tíz városokon. Es az málikis előjőve, mondván:

18 URam az te girád öt girát nyert. Monda ennekis: nékedis légyen bírodalmod öt városokon. Másis előjőve, mondván: Uram imé imhól vagyon az te girád, mellyet külön az én kezken ömben kötve tartottam. Mert félttem te tőled, mivelhog' kegyetlen ember vagy, elveszed az mit nem te tőttél el, és aratom az mit nem te verettél. Monda pedig annac: Az te szádból itéllec megtegedet gonol szolgál, tudtad hog' én kegyetlen ember vagyok, ki elveszem a mit nem én tőttem el, és aratom az mit nem én vettem. Miért nem adtad azért az én pénzeimet az pénz váltóc asztalára, és én megjóvón, nyereséggel vőttem volna azt meg?

24 Es az ott állóknac monda: Vegyétec el ertől az girát és adgyátoc annac az kinec tíz
25 girája vagyon. Es mondánac nékie: Uram,
26 Tíz girája vagyon annac. Es ő monda, mert mondom nékiec: Mindennec adatic az kinec vagyon, * az kinec pedig uncezen, még
27 az mité vagyonis, elvétetic tőle. Sőt: annak felőtte amaz én ellenségetis, kic nem akartá, hog' ő raytoc uralkodgyam, hozzátoc ide, és én előttem ölyyétec meg őket.

28 **E**S ezeket mondván, mégyn vala elől, felmenvén Jerusálembe. * Es lón mi-

kor közelgetet vólna Bethphagéhoz és Bethaniához, a hegyhöz mell' hivattatic oly fáknac hegyénec, elküldc kettőt az ó tanítványi közül. Ezt mondván: Mennyetec el az faluba, melly ellentekbe vagyon, mellybe beimevén, találtoe egy megkötött vehmet, mellyen soha egy ember sem útr, előlván azt, hozzátoc ide. Es ha valaki kérdend titeket, miért ölygyátoc el: ezt mögyátoc: Mert az UR szükölködic ennélkül.

32 Es elmenvén az kiket elküldöt vala, úgy találác az mint nékiec mondotta vala. Es mikor á vehmet előldanác, mondánac nékiec annac gazdai, miért öldgyátoc el az vehmet? Óc pedig mondánac: mert az UR szükölködic ennélkül. * Elvivéc azért azt Jhésus, és az ó felsőruhájokat az szamárnac vehmére vetvén, Jhésust reá helyeztetéc. Es mikoron ő menne, az ó felsőruhájokat teritic vala az útra. Es mikor imát közelgetne, az olayfáknac hegyénec leytőjere, az övendező tanítványoknac sokásága, kezdé diczirni az Istent felszóval mind az Isteni erőről az mellyeket láttae vala. Ezt mondván: † Aldot á király ki jött az URnac nevébe: Békéség az menylyé és diczőség az magaságban. Es némelylec az Phariseusoc közzül az feregből mondánac nékie: Mester dorgáld meg az te tanítványidat. *f* Es ó felelvén monda nékiec: *f* Ha az oc nem diczeric Istent az kiknec kell, ő

41 **E**S mikor közelgetett vólna, az várost látván, sira azon. Ezt mondván: Vayha akar ezac az te elfzedbe vehetted vólna, avagy ezac az te mostani napodon, az mellyec néked az te békéségedre valóe: De az oc most elreytettec az ti szemeitektől. Mert elő az idő te ellened, mellyben az te ellenséged te környüled " palánkor eppit és környülvélznec tegedet, és minden felől megzoritanae. Es teged az földdel egyenesé tértznec, és az te hádat ortben: Es nem hagynac te benned egy * követ más kövön, mivel- * Matth. 24. 2. Marc. 13. 2. Inf. 21. 6. *f* Ha az oc nem diczeric Istent az kiknec kell, ő

45 **E**S * bémenvén az templumba, kezdé kiüzni azokat az kic árulnac és vélznec vala abban. Mondván nékiec: Megvagyon † Esa. 56. 7. irva, † Az én házam imádságnac háza * ti pedig tőtéttec azt latroknac barlangjává. Marc. 11. 17. Es tauit vala minden nap az templumban: † Az papi fejedelmec pedig ésráf- † Jerem. 7. 11. tudóc, és az kölségnec elci, igyekenec vala őtet elveszteni. Es nem tudgyác vala mit ezelednénec, mert mind az egész kölség ő tőle függ vala, mivelhog' őtet halgatnác. Marc. 11. 18.

XX. Réfz.

Kérdetic honnet legyen János keresztsége: Az Papoknac istent ellenfege szölönec és a mivésiknec hasonlatosságában jelenetic: Az Császárnac megkell

Sz. Lukác Evangeliuma.

megkell az adót adni : Az feltámadást azado 20
Sadduceusoknak szájoc bedugatie : Christus
mimodon fia Dávidnac.

* Matt. 23. 13.
1 Marc. 11. 27.

a Az phariszeusoc
mivul hogy Chri-
stusnac tuda-
mannya ellen né
szolhatnac, az
ő kölső hivatala-
larol téz nec ker-
dést, de az ő ma-
goc lelki ejmerez-
tistől meggyőzet-

1 **E**S lón * azoknac az napoknac egyi-
kén, mikoron ő az kőlséget tanítaná 2
az templumban, és az Evangeliumot hir-
detrné, eljövénec az papi fejedelmec az ir-
raftudóc, az véneekel egybe. 2 Es mon-
dánac nékie : Mond meg mi nekúnc, mi-
czoda méltóságból czelekeded ezeket, a-
vagy kiczoda az, az ki néked ezt ez méltó-
ságot adta. Felelvén pedig monda néki-
ec: enis egy dologra kérdelec titeket, mon-
gyátoc meg azért nékem. Az Jánosnac
kereszfisége, menyből való valajé, vagy
emberektől. Amazoc pedig okoskod-
nac vala magoknac, ezt mondván: ha azt
mondandgyuc, hogy menyből vólt: azt
fogja mondani: miért tehát hogy nem hit-
tetec ő néki? Ha pedig azt mondgyuc
hogy emberektől vólt, mind az egész kőf-
ség megkövez minket: Mert elhitte az kőf-
ség hogy prophéta vólna. Felelénec a-
zért, hogy őc nem tudnác, honnét vólna.
3 Es Jetus monda nékiec: Enis nem mon-
dom meg ti néktec miczoda méltóságból
czelekedtem ezeket.
4 **K**Ezdé pedig az kőfség nec az példabe-
szédet mondani : † Egy ember plán-
tála szőlőt, és adá azt az b mivelec kezé-
be és socideig rávólt. Es idejkorán 3
elküldé szőlőjégát a szőlő munkásokhoz,
hogy adánac az szőlő nec gyómölcsében,
kie azt megvervén elküldéc üressen. A-
maz pedig más szőlőjégátis boczará, de a
munkások ezis megvervén és bocszolás-
gal illetvén, elküldéc üressen. Es harm-
adic szőlőjégátis elküldő: de azoc azis meg-
febestvén kivertéc. Monda azért az sző-
lő nec Ura: Mit czelekedgyem, elküldöm az
én szerelmes fiaimat, talám azt minckután-
na látandgyac, megbőczüllic. Es mikor
azt láttác vólna az szőlő mivelec, szőlőnac
egymas közt, ezt mondván: ez az örökös,
Jertec állýuc meg ötet, hogy miénc légye a
örökség. Es minckutána kivertetéc vólna
azt az szőlőből, megöléc ötet: Mit czele-
kedszic azért az szőlő nec Ura azokkal?
16 Elmégyen és elvezti azokat az mivele-
ket, és a szőlőt egybek nec adgya: Ezt pe-
dig mikor hallottac vólna, mondánac, tá-
vól légyen az. Es őc rájoc tekintvén mű-
da: Miczoda tehát az mi megvagon irva:
18 :: Az melly követ az epítóc megvetette-
nec, az lótt az székelet nec feje. Valaki
arra az kőre fellútt ecic, megromol, az kire
19 pedig ecic, megromtya azt. Es igyek-
nec vala az papi fejedelmec és az irás tu-
dóc az ő kezeket őc rája vetni azon órá-
ban, de félénec mert megértéc, hogy ő
ellenec mondotta vólna ez példabeszéd.

A Nuakokaért ő utánna vigyázván, bo-
czátánac lefelkedőket kie igazaknac
tettetnéc magokat, hogy az ő befzédébeir
patvart találánac, hogy ötet adhatnác az
tisztartóna birodalnába és hatalmába. *
kie megkérdec ötet, mondván : * Me-
ster tudgyuc, hogy te igazán szólasz és ra-
nitasz, és személt nem valógat sz, hanem az
Isten urát igazán tanítod. c Illiké adót
fizetnéc mi nekúnc az Czáfzárnac, avagy
nem. Es mikor észébe vette vólna azo-
knac álnokságokat, monda nékiec : mit-
késértetec engemet? Mutaflato c nekem
egy pénzt, ki ábrázattya és neve vagon
rayra? felelvén pedig mondanac, az Czá-
száre. Oc pedig móda nékiec: † Adgyátoc
meg azért az mi Czáfzäre a Czáfzárnac, és
az mi Istene, Istene. Azért nem fegy-
hetéc meg az ő befzedit az kőfségelött, és
czudálkozván az ő befzedin, halgaránac.
27 **M**ikor * pedig az Sadduceusoc közzül
némelleyec ő hozzá mentec vólna, kie
tagadgyac lenni az feltámadást,) megkér-
dec ötet. Mondván: Mester, † Az Mo-
ses megirta mi nekúnc, ha valakinec at-
tyafia meghaland, kinec felesége vólt, és
magzatok nélkül haland meg, hogy annac
attyafia elvegye amannac feleségét, és az
ő attyafianac támaszson magot. Hét
attyafiac vóltac azért, kie közzül az első
feleséget véven meghólt magzatok nél-
kül. Az másic vővé azért azt el, és azis
magzatok nélkül hólt meg. Az után az
harmadic vótte el azt, ha fonlarosképpen
mind héten, f-nem hadtanac magot és
meghóltanac. Mind ezek után pedig,
meghala az aszfzonyi állatis. Az feltáma-
dásnac napján azért ezec közzül mellyic
feleléc léfzen az? mert mind az hét nec fe-
lesége vólt. Es felelvén monda nékiec
Jefus: Ez világnac fiaivész nec magoknac
feleségeket, és adatnac házasságra. Az
kie pedig méltóknac viteltet nec, hogy a-
maz világot elvegye, és az halálból való
feltámadást, sem feleségeket nem vész nec,
6 sem házasságra nem adattatnac. Mert
meg sem halhatnac többé, mert hasonla-
toloc az Angyalokhoz, és az Istene fia,
7 mivel hogy feltámadásnac fia. Hogy pe-
dig az halottac feltámadnac, az * Mo-
sis megjelentette az czipkebokornál, mi-
kor az Utat mondgya Abraham Istene nec,
8 Isac Istene nec, és Jacob Istene nec. Mert
az Isten nem az hóltaké, hanem az élőké,
9 mert min denecc él nec ő néki. Felelvén
pedig néki némelleyec az irástudóc közzül,
mondánac : Mester jól szólál. Es többé
semiről nem meric vala ötet megkérdeni.
10 **M**onda † pedig ő nékiec : Mimodon
mondgyac hogy a Christus Dávidnac
11 fia? Holott az Dávid azt mondgya az
12 Sól tároknac könyvében : * Monda az Ur

* Matt. 23. 10i.
Marc. 12. 13.

c Az igaz tani-
toknac ba kí-
lomben ez vilá-
g nem art hat,
partol kodoknac
mondgya őket.

† Rom. 13. 7.

* Matt. 23. 23.
Marc. 12. 18.

† Az Mo-
ses megirta mi nekúnc,
† Dent. 25. 5.

† Esai. 5. 1.
Jerem. 2. 21.
Matth. 21. 33.
Mar. 12. 1.
b Christusnac
és az ő szolgál-
nac ellésegia-
korta az kie az
Isten hazat bir-
jac, kihat Isten
bíntetéstől kü-
l nem hágy.

:: Pfal. 118. 12.
Esa. 28. 16.
Afl. 4. 11.
Rom. 9. 33.
1 Pet. 2. 4.

* Exod. 3. 6.

† Matt. 22. 42.
Marc. 12. 35.

* Pfal. 110. 1.

az én Uramnac, úgy la én jóbkezem felől. **13** Miglen tejedem az te ellenségedet a **14** te lábádnac fámolyává? Az Dávid anna-
kokaért Uram mondgya őtet, és mimó-
don ő fia?
15 **E**S mind az egész kőféségnek hallására,
16 monda az ő tanítványinac. * Oltal-
mazzatoc meg magatokat a irástudóktól,
kic hozfuzukontosben szeretic jártokat, és
szeretic az piázokon való kőfésőneteket,
és az gyülekezetekben az első ülést, és az
vaczorakon az elől ülést. Kic megészic
az őzvegyeknek házokat, és külsőképpen
hozfuzu imádkozófokkal élenc, ezeknek
nehézítételec léfzen.

* *Matt. 23. 6.*
Már. 12. 38.
Sup. 11. 43.

XXI. Rész.

*Szegery özvegy aszfzonnac adakozo volta:
az templom romlásánac és Jerusálem veszedel-
menec ideje. Melly jegyec legyenc az utolsó íté-
let előtt.*

* *Már. 12. 4.*
*Az mi alamif-
nanc kedves l-
stennec ha jó
szivből adgyuc
naci.*

1 **E**S * mikor oda tekintet volna, látá
2 hogy az gazdagoc hányyac az ő aján-
dékokat a pénzé tartó lábába. Látá a po-
dig egy szegény özvegy aszfzónyi állato-
3 tis, hogy abba két kis fillérkét vetne. Es
monda: igazán mondom nektec, hogy ez
szegény özvegy, sokkal többet vette az lá-
dába, hogy nem mint mind az többi.
4 Mert mind ezec, abból az mivel ők bő-
völködenc vettettec ajándékot Istennec: **5**
ez pedig az ő szegénységéből, minden élé-
sét, valamelly vala, oda veté.
6 **E**S † mikor némelyec mondanác né-
ki az templum felől, hogy szép kővec-
kel, és ajándékokal ékelsítetet volna meg,
7 monda. :: Ezekét látjátok? eljönec
az napoc mellyekben egy kő más kővön
nő marad, melly el nem romolna. Meg-
kérdéc pedig őtet, ez mondva: Mester,
mikor léfzene ezec? és miczoda jelensége
léfzen, mikor kővetkezic hogy mind ezec
8 meglegyenc. Őc pedig monda: * Meg-
látatoc hogy meg ne czalattasatoc, mert
fokan jönec el az én nevembe: Kic azt
mondgyac: En vagyoc az *Christus* és az az
idő elközelget, ne kővesítetec azért azokat.
9 Es mikor hallandotoc hadakat, és párt-
ütéseket, meg ne félelmyetec, mert meg
kell előfzer ezeknek lenni, de nem léfzen
10 mindjárást végz. Acker monda nekic:
egy nemzetég más nemzetiség ellen tá-
mad, és egyec ország a másé ellen.
11 Es minden helyeken nagy földmúlá-
foc léfzene, és énségeg földghaiáloc, és
12 az égéből nagy jelec léfzene. † De mind
ezeknek előtte kezeket rajtóc vetic, és ti-
teket kergetne, adván az gyűleczerec
eleibe és túmlóczókbe, királyoc eleibe és
zisztartóc eleibe vivén, az én nevemért.

† *Matt. 24. 1.*
Marc. 13. 1.

:: *Sup. 19. 44.*

* *Eph. 5. 6.*
2. Thess. 2. 3.

Matth. 24. 7.
Már. 13. 8.

35 Mert mint egy sór, úgy véfzen környül
mindeneket, kic ez földnek kekségének
36 színén lakoznac. Vigyázatoc azért minden
időben, kérvén hogy méltócká tegyen
Isten benneteket, kic eltávoztathatóc
mind ezeket: az mellyec kóvctkezenc, és
megálhaffatoc az embernek fia előtt.
37 **T**Anit vala pedig nappal a templumban:
éztzaka pedig kiemvén az hegyen va-
la, melly olayfáknac hegyének nevezetic.
38 Es mind az egész kótség reggel mégyen
vala ó hozzája hogy ötet halgatná az tem-
plumban.

XXII. Réfz.

Judas Christust elárulja, Christus az sz: Va-
szorát szerzi: Ki legyen nagyobb: Christus kö-
nyörög Peterért, ennek eéri: Christus buzgósá-
gossan imádkozic az hegyen, vértel veretekezic.
Peter segyvert ránt ura mellet, harf: or taga-
gya meg Christust. Christus csufokalic veretic:
meg vallya magit Isten fiának lenni.

* Matth. 26. 2.
Marc. 14. 1.
a Vagy hiszvet
impepenec.
b Istannec kivál-
képpen valogord
viseletből fogatoc
meg Christus az
hiszvet innepéből,
nem emberek a-
názából.
c Isten az ő cza-
dálatos és meg-
foghatatlan ta-
nacsából akarta
bogy az őrád, a
ki oka velt véze
de munkneszol-
gályó a mi vált-
szagunc dolgában.
† Matth. 27. 14.
Marc. 14. 10.
* Matth. 26. 17.
Marc. 14. 13.
d Christus meg-
bizonyitja magát
Istennec lenni,
noha meg kellere
balni.
* Matth. 26. 20.
Marc. 14. 17.
e Christus mi-
nekutánna meg-
ötte volna a huf-
véti barátant az
Apafalokah, meg
mongya bogy a-
tolgólako. Talna
eszen ez neki ez-
világon.

1 **E**lközelget * vala pedig az pogáczak-
nac innepé, melly mondatoc a Paschá-
2 nac. b Es az papi fejedelmec és az iráfutóc
tet megölhetné, mert főnécc vala a kótség
3 tól. c Béméne † pedig a Sátan Judásba, ki
4 vezetéc nevérel Ichariotecnecc nevezetic
vala, ki az tizenkötéc közzül való vala. Ki
5 elmenvén szóla az papi fejedelmecel, és a
templumnac fejedelmivel, mimódon árul-
6 ná elötet nékiec. Kic örülénecc, és fogadéc
7 hogy pénzadánác nékiec. Es ő fogadást
8 tón árról: és keres vala alkalmatolságor
hogy ötet nékiec kezecbe adhatná háboru-
9 ságnélkul. * Eljove pedig a pogáczaknac
napja, mellyen meg kell vala oietni az huf-
10 véti barátannac. d Es elküldé Petert és Jánost
11 ezt mondván: Elmenvén kézfizetec meg
mi nékünc a hufvéti barátant, hogy azt egyuc
12 meg. Ock pedig mondanac nékiec: holott
13 akarot hogy azt megkélzitsúc. Oe pedig
14 monda nékiec: Imé minekutánna bémé-
15 nendetec az vároftba, elől találóc egy em-
16 bert, ki eg kortó vizet vífzen: kóvfésitéc azt
17 házba, a melybe ménend. Es mondgya né-
18 ked az Mester, hól vagyon az szállás fogadó
19 ház, a holot megegym az én tanítványim-
20 mal az hufvéti barátant. Es ő mutat néktec
21 szépen megkélzitetett nagy vaczorá: ó he-
22 lyet, ott kélfizetec meg. Elmenvén pedig
23 mindeneket úgy találánac, a mint nékiec
24 mondotta vala: és elkélzítéc a hufvéti bár-
25 ránt. * Es mikor eljött volna az idő, leüle,
26 és az ő tizenkét tanítványi ó véle egyetem-
27 be. Es monda nékiec: Nag' kívánlással ké-
28 vántam, ez hufvéti barátant megenni veletec
29 miuekelötte én fzenvédnéc. e Mert mon-
30 dom néktec: hogy én többé abban nem

31 éfzen, miglen bétellyefedéc az Istennec or-
32 szágában. Es az pohárt vévén, iminekután-
33 na hálákat adott vólna, monda, vegyetecc
34 ezt: és olízátoc el ti magatoknac. * Mert
35 mondom néktec: hog' én nem ífzom a szö-
36 rászarul. ló tókénecc gyümölcséből, miglé eljövend
† Matth. 26. 26.
37 az Istennec orfzága. † Es † minekutánna a
38 Marc. 14. 21.
39 kenyeret vótte vólna, és mikor hálákat a-
40 1. Cor. 11. 24.
41 dot vólna, megszégé, és adá nékiec, mond-
42 † Matth. 26. 27.
43 ván: Ez az én testem, mell' ti érottetec ada-
44 Marc. 14. 18.
45 tic, ezt mivellyetec az én emlékezetemre. Joh. 13. 18.
46 Háfoulatosképpen a pohártis, mikéku-
47 Pfal. 41. 10.
48 ránna vaczorálc vólna, ezt módván: Ez po-
49 8 Az Christus
50 hár amaz uy Tefitamentun az én vérem-
51 szabad akarat-
52 ben, melly ti érottetec kiontatoc. † Mind-
53 tyafzerint szor-
54 áz által iné annac keze a ki engemet elárul-
55 ved: öllehet tud-
56 én velem vagyon az asztalnál. 8 Es jölle-
57 gyá hogy diet el-
58 het az embernek fia elmégyen a mint elvé-
59 árulgyác.
60 geztetett: De jay annac az embernek, a ki h
61 Jollehet szék-
62 által elárúlatoc. h Es ók egy más közöt
63 segképpen szen-
64 kezdéc kérdezni egy mástól, ki vólna ó kö-
65 ved Christus az
66 zórtóc, az ki azt mivelné. Támadá pedig Istenec
67 accotoc
68 kóztótóc versengésis, mellic j lártatéc köz
69 ma szerit, mind-
70 tótóc nagyobnac lenni. ló pedig monda né-
71 az által az ez kö-
72 kiec: * Az pogányokon uralkodnac az ő ki-
73 zó: nem mentic
74 rályoc, és az kiknecc azokon bitodalnoc va-
75 meg magokat.
76 gyon, jól tévöknecc hivatatnac. Ti pedig
77 1. Az egyi az
78 nem úgy, hanem az ki legnagyob ti közte-
79 emberc sem u-
80 tet, olyan légyen mint az ki legkisseb, és a
81 ráségya, ha: em
82 ki fő, olyan légyen, mint az ki szolgál. Mert
83 szolgálatra hi-
84 mellyic nagyob? azé a ki leul, vagy az ki
85 vátoc.
86 szolgál? avagy nem azé a ki leul? † De én ti
87 * Matth. 20 25.
88 köztetec olyan vagyoc, mint az ki szolgál.
89 Marc. 10. 42.
90 k Ti vátoc pedig azoc, kic megmarad-
91 † Matth. 20 28.
92 tatoc én velem az én késérttimben. En
93 k Az kic Chri-
94 azért adoc néktec, miképpen az én atyám
95 szuffal együtt
96 adott nékem orfzágoc. Hogy egyetec és i-
97 szenvednecc eg-
98 gyatoc az én aszralomoc az én orfzágom-
99 zyn: a megdicső-
100 ban, és * üllyetec székeken, megitélvén az
101 tennec.
102 Izraeclnecc tizenkét nemzetségét. Monda
103 * Matth. 19. 28.
104 pedig az UR: Simon, Simon. † Imé az Sá-
105 † 3. Pet. 5. 8.
106 rán kívánt titeket, hogy megroftálna, mint
107 1 Az válfzort-
108 az elnem fogy,
109 nakokaért idővel, megfordulván, az te a-
110 az Christus kö-
111 nyörög: senecc kö-
112 nyörög: senecc kö-
113 kie: Urani te veled kézf vagyoc, mind tón-
114 szómnyéc. Azert
115 lóztre, mind a halálra met. ú: ó pedig mon-
116 nem fogy pedig el-
117 da: * Mondom néked Péter, ma nem ízól
118 az vala: zert ac
119 addig az kakas, mig nem megtagadod há-
120 biti, hog az e őt
121 romítter, hogy nem elsmérrél engemet. Es
122 lneket erősfítéc.
123 monda nékiec: † Mikor titeket elboezátta-
124 m Aegmua: ty
125 lac, erőfzennélkül, ráskanélkül és íacuél-
126 a Christus a Pr-
127 kül, vótté valami fogyatkozálóc: ók pedig
128 teresítterc pítá-
129 mondanac, nem vóli ícumi. Monda azért
130 jartal hog a hi
131 nékiec: De mostan a kinecc erőfzénye vagy
132 küönlöz a c
133 előgye azt, hafoulatosképpen az ráskü-
134 me: ó: for: í-
135 tus. Es a kinecc ninczen, adgya el felső ruhá-
136 tul. * Matth. 26.
137 jár és vegyen szablyát. Mert mondom nék-
138 34 Marc. 14. 30.
139 rec, hogy még el kell én bennem végefzter.
140 Joh. 13. 38.
141 ni amaz iráfúac: * Es úgy mond, az gonofz
142 † Matth. 10. 9.
143 emberek közzé számlálatotoc. Mert a mcl.
144 Sup 10. 4.

lyec én felőlem írva vadnac, azoknac végec
 38 vagyó. ⁿ Azoc pedig mondánac: Uram im-
 hóll vagyon két szablya, ó pedig monda
 nékiec, elég.
 39 **E**S* kimenvén, méne az ó szokáfa szerint
 az olayfáknac hegyére, követéc pedig
 40 ötet az ó tanítványiis. Mikor pedig oda az
 helyre jutott volna, monda nékiec: † I-
 mádkozzatoc hogy késérterbe ne essetec.
 41 Es ó eltrávozéc tólóc, mint az menyére
 kövel elhagyithatnác, és térdre cívén i-
 mádkozéc. P Ezt mondván: Atyám, ha a-
 42 karod távozta el én tóléc pohárt, mind-
 azáltal nem az én akarátom, hanem az te
 43 akarátod légyen. Es Angyal jelenéc meg ó
 néki menyből, ki ötet bátorítana. † Es mi-
 44 velhogy nagy tusakodásban volna, buz-
 ságoson imádkozic vala. Es az ó vertéke
 45 olyan vala mint az véreac czepei mellyec
 az földre lehullanac vala. Es minekután-
 46 na felkólt volna az imádkozástól, és az ó
 tanítványihoz ment volna, találá őket alu-
 47 ván az szomorúságnac miatta. Es monda
 nékiec: Mit alúztoc? kellyetec fel és i-
 mádkoztatoc, hogy ne essetec az késérter-
 48 be. * Es mikoron még ezeket mondáná,
 imé az fokaság, és az ki mondatic vala Ju-
 49 dásiac, egy az tizenkettő közzül, előtóc
 mégyen vala, és közelgete Jeshuhoz, hogy
 50 ötet megcökolna. Jeshu pedig monda
 nékiec: Judas, czökölálál árulóde el az em-
 51 bernecc fiát. † Látván pedig az kie ó kör-
 nyule valánac a mi következéc, monda
 52 néki: Uram, vagjuké őket fegyverrel?
 † Es egy ó közzülec vágá az to papnac
 53 szolgáját, és elvágá annac jobb fülét. Felel-
 vén pedig Jeshu monda: Elég eddig. Es il-
 54 lervén annac fülét, meggyogyítá azt. *
 55 Monda pedig Jeshu azoknac: kie ó hozzá
 mentec vala, a papi fejedelmeknac, a Tem-
 56 plum fejedelmec, és az véneknac: Mint
 eggonofz tévő ember ellé, jöit: teké, szab-
 57 lyakkal és fustlyockal. Lám mindennapon
 ti közetec veltam a Templumban, és az ti
 58 kezeiteket nem vetettéc én réám. De ez
 amazi órátoc, és az setétségnac hatalma.
 59 **M**Egfován * azért ötet elvívéc, és bévi-
 véc a to papnac házába, az Péter pedig
 60 követi vala távól. † Es mikor tuzet gerjesz-
 tettec volna az palotában, és mind együt
 leültéc volna, az Péteris leüle ó vélec. * Es
 61 mikor ötet latta volna egy szölgáló leány
 hog a tűznél ulne, fzemit réa vetvén mon-
 62 da: Ezis ó véle vala. ó pedig megragadá ö-
 tet, mondván: Afiszonyi állat nem elinér-
 63 tem ötet. Es úgy mint egy kevéffel az után
 64 más látván ötet monda: te is azoc közzül
 65 való vagy. Az Péter pedig monda: Nem va-
 66 gyoc. Es úgy mint egy óra mulvan, más bi-
 zonyyal mondgya vala ezt mondván: Bi-
 zony ezis azzal vala, mert Galiléjából való
 67 ez. Monda pedig az Péter: Ember, nem tu-

dom mit mondasz, és azonnal hogy ezeket
 68 mondáná, a kakas szóla. Es hátrafordúl-
 ván az UR, tekinté az Péterre, és megemle-
 69 kezéc Péter az UR becsédéről, a miat néki
 szóltott vala: * minekelötte a kakas szóland
 háromszor megragadsz engemet. † Es ki-
 70 ménvén Péter, lura nagy kelervesen. Es † az-
 oc a kie együt óricz vala Jeshu, czufol-
 71 lyác vala vervén ötet. † Es mikor fzeimeit
 befedeztéc volna, artzül czapdofsác vala
 ötet és kérdezic vala ötet mondván: Mond
 72 meg kicoda az ki tégedet artzul vere. Es
 foc egyéb dolgokat szüdalmazván monda-
 73 nac vala ó néki. Es minekutánna megvir-
 radot volna, az köfségnac véneinec rendec
 74 és a papi fejedelmec az irástudóc vivéc ö-
 tet az ó gyülekezetekebe. * Ezt mondván:
 75 Avagy te vagyé amaz Christus? mond meg
 mi nékünc. Monda pedig nékiec: Ha mon-
 76 dandom néktec, nem hiszítec. Ha pedig
 77 kérdendelekis, ugyan nem feleletec én néke,
 78 engemetis nem bócztatoc el. † Ez időtől
 79 fogva az embernecc fia ül az lsten hatalmá-
 80 nac jobba felől. Monda nac pedig mind-
 nyajan: Te azért lstennecc: fia vagyé: ó pedig
 81 monda nékiec: Ti mondgyátoc hogy én az
 82 előtéc az karom-
 83 lástól mellyet ér-
 demlettünc vol-
 na megszaba-
 dallyunc.

XXIII. Rész.

*Christus Pilatus előtt valódtatic: Herodeshez
 küldetic czufolratoc a Sidoknac kevarzagoknac
 engertetic Pilatusból: Siratéc az aszszon népec
 megfészetic, szüdalmaztatic a gonofztévöknac
 egyjütel. Kiknac egyik luti ált al megrattatic,
 Meghal Christus es eltemettetic.*

ES* minekutánna felkólt volna mind
 1 az ó egész fokaságoc, vivéc ötet Pila-
 2 tushoz. † Es kezdéc ötet valólni, ezt mon-
 3 ván: Bizonyyal megtudtc, hogy ez az né-
 4 pet felháborítta, és † megtiltya az Czá-
 5 szár adajánac fizetést, mivelhogy mon-
 6 dgya magát választatot királnac. Az * Pila-
 7 tus pedig megkéréc ötet, mondván: Te
 8 vagyé az Sidóknac királya? ó pedig felel-
 9 véc néki monda: Te mondod. Monda
 10 pedig Pilatus az papi fejedelmeknac és az
 11 fokaságnac, senmani bunt nem találóc ez
 12 emberben. Amazoc pedig annál inkább
 13 erőtfzúec vala, ezt mondván: Az népet
 14 felzenditi, tanítván mind az egész Judeá-
 15 ban, elkézdven Galileától mind eddig.
 16 **A**Z Pilatus pedig az Galileánoc nevét
 17 vólta. Es mikor megértette vólta, küldé
 18 ötet Herodeszhoz, ki az napokban Jeru-
 19 sálemben vala. Az Herodes pedig mineku-
 20 tánna láta vólta Jeshu: igen megörüle.
 21 Mert lte isótól: fogva kérvány vala ötet
 22 látni,

latni, mivelhogy foc dolgokat hallana ő
 9 séget látna, mélyter ő tenne. Kérdező
 pedig őtet foc bészédekel, de ő semmit
 10 nem felele nékie. Allanac vala pedig az
 11 gykezettel vádolván őtet. **b** Az Hero-
 des pedig az ő szólgaival egybe semminec
 12 aliván őtet és meczúfolván, minekutána
 13 szakuldé Pilatusnac. **c** Es az napságtól
 fogyalónec barátságofoc őn kőztóc Pila-
 14 tus és Herodes, mert az előtt őn kőztóc
 ellenségesec valának.
 15 **A**Z Pilatus pedig a papi fejedelmeket,
 16 egyéb fejedelmeket és az kölléget egy-
 17 begyűrtvén. Monda nékiec: *** Hoztá-**
 18 **toc** én nékem ez embert: **d** úgy mint ki
 az néper elfordítaná, és imé én ti előterec
 megtudakozván, **e** semmi bünt nem ta-
 19 láltá ez emberben: azoc kőzzül a mellyek-
 20 ben őtet vádoljátoc. De még az Hero-
 21 desis nem talált: Mert tirket ő hozzá igazi-
 22 tálac, és imé semmi halálra való dolgoc né-
 23 czelkedett ő. **f** Megostorozván azért
 24 őtet, elboczátom. **†** Kell vala pedig el-
 25 boczátni ő nékiec, az inepen egy foglyot.
 26 Felkiálta pedig mind az egéző fokafág,
 27 ezt mondván: öld meg ezt, az Barabbást pe-
 28 dig boczás el. Kivalami hasonlósért és
 29 az varosban lótt gyilkoságért a tómlótz-
 30 bevettet vala. Azért ímért az Pilatus
 31 szóla nékiec, akárván elboczátni Jesust.
 32 Amazoc pedig ellene kiáltnac vala, ezt
 33 mondván: sefizts fel, sefizts fel őtet.
 34 **O**e pedig harmadzoris monda nékiec:
 35 semczoda gonofzt tótt? Semmi halálra va-
 36 ló bünt nem találtam ő benne, megofto-
 37 rozván azért őtet elboczátom. Amazoc
 38 pedig nagy fel szóval törekezzec vala, kér-
 39 vén hogy megfiztintéc, és az ő ízavoc és
 40 a papi fejedelmec szava erőt vézen vala.
 41 **A**Z Pilatus pedig, ítéle hogy meglenne
 42 az mit kérnec vala. Elboczáta pedig ő
 43 nékiec azt, a ki az hasonlósért, és az gyul-
 44 kosságért az tómlótzbe vetteret vala, a kit
 45 megkértéc vala, Jesust pedig az ő kévansá-
 46 goknac eteszté. Mikoron **†** azért elvin-
 47 néc őtet, egy Cyrenébéli Simont megra-
 48 gadván, ki az mezőről jó vala, annac váltá-
 49 ra adác hogy az kerézt fárt vinne Jesus mel-
 50 let. Kóveti vala pedig őtet az népcec és
 51 asztronyi állatoknac fokasága, melly asz-
 52 tronyi állatoc jaygatyac és sirtatyac vala
 53 őtet. **g** Jesus pedig ő rájoc fordulván,
 54 mond: Jerusálem nec teányi, ne sirtatoc én
 55 raytam, hanem ti magatoczon sirtatoc és
 56 azt magatoczon. Mert imé chőnec
 57 az napoc, mellyeken azt mondgyac: bód-
 58 dogoc az medítce, és az melly méhec nem
 59 szüntenec, és az emlőc mellyec nem szop-

tattac. *** A**ckor kezdic mondani az he-
 60 gyeknec, esfeterc mi reáne, és az halmo-
 61 knac, buritsatoc el minker. Mert ha az
 62 zöldellő fán ezt mivelic, mi esic az száraz
 63 fán? Vitetnec vala pedig két egyéb gon-
 64 ofztévé emberekis hogy ő véle mególet-
 65 tennénc.
 66 **M**ikoron **†** azért mentenec vólna az
 helyre, melly mondatoc kaponyáuc
 67 helyenec, ott feszítéc megótet és az gonofz
 68 tévóket, egyykét job kéz felől az máskat
 69 bal kéz felő. **i** Jesus pedig mondgya va-
 70 la: Atyám boczáld meg nékiec, mert nem
 71 tudgyac mit czelekezzec. **∴** Elofztván
 72 pedig az ő ruháit veténec rejá sorfor.
 73 **E**s az köllég áll vala nézvéu, czufollyác
 74 vala pedig őtet az fő népekis azockal egy-
 75 be, ezt mondván: Egyebeket megtartott
 76 tartsa meg magát, ha az a Istenuec amaz
 77 válastot Christusa. Czúfollyác vala pe-
 78 dig őtet az vitézekis, oda járulván és czer-
 79 tel kénálván őtet. **E**s ezt mondván né-
 80 ki: ha te vagy az Sidóknac amaz királyi-
 81 szabadits meg magadat. **k** Vala pedig
 82 az ő titulusáis feje felőtt meggyva, **Gó-**
 83 **róg**, Romai és Sido betöckel: **Ez Az**
 84 **S I D O K N A C** **A M A Z** **K I R A L -**
 85 **L Y A.** Az gonofztévóc kőzzül pedig, az
 86 kic felüggeztetec vala, egyyc szidalmaz-
 87 za vala őtet, ezt mondván: ha te vagy amaz
 88 Christus szabadits, megmagadat, minke-
 89 tis. Felelvén pedig az málic megdorga-
 90 lá őtet, modván: Az Istent sem féledé, mi-
 91 velhogy azou kárhoztatás alatt vagy?
 92 **M**i pedig méltán, mert a mi czelkede-
 93 tünknc méltó büntetésért sefiztéc, ez
 94 pedig semmi méltatlan dolgoc nem czele-
 95 kedett. **l** Es monda Jesusnac: Uram em-
 96 lekezzél meg én rólam, mikor menendéz
 97 megtartásjokert
 98 **†** az te országodba. **E**s monda nékie Je-
 99 sus: Bizony mondom néked, ma velem
 100 lészél Paradisomban. **m** Vala ***** pedig
 101 úgy mint hat óraker, és fetétség lón az e-
 102 gész tartományban mind kilentz órakerig.
 103 **E**s **n** meghomályosodéc az nap, és az
 104 Templumnac **†** kárpittya középen ket-
 105 té hafada. **E**s mikor kiáltot vólna nagy-
 106 szóval Jesus, monda: *** Atyám** a te kezei-
 107 ben téfzem le az én lelkemet, és **∴** mikor
 108 czekec mozdorta vólna, meghala.
 109 **M**ikor ***** látta vólna pedig az Százados
 110 a mi lótt vólna, diczóte az Istent, **∴** őd
 111 ván: Bizony ez ember igaz vala. **c** Es
 112 mind az fokaság melly az dolognac látá-
 113 sára ment vala oda, látván azokat a mel-
 114 lyec lóttéc vala, **v**ervén az ő mellyec meg-
 115 tét vala. Allanac vala pedig mindnyájan
 116 az ő esmerősi távól, és az asztronyi állatoc
 117 kic kóvetéc vala őtet Galiléából, kic cze-
 118 ket láttyác vala.

b Christus az fejedelmeknec czúfiag, de azo-
 kas megistelijö-
 vendőbe.
c Az istenele-
 nec a Christus
 ellen való gyűlö-
 sagben megeg-
 gyznec.
d Matt. 27. 23.
 Marc. 15. 14.
 Joh. 18. 38. és 19.
 4.
e Az az, a kiröl-
 ti azt mondgya-
 toc, hogy az né-
 pet elhitesi.
f Pilatus ismet
 ártatlannac íté-
 li Christust.
g Vagy, Megfe-
 gyven megféd-
 ven.
† Matt. 27. 15.
 Marc. 15. 6.
 Job. 18. 39.
† Matt. 27. 31.
 Marc. 15. 21.
h Az istentelen
 embereken őd-
 mőket rettegés és
 vérszállam kö-
 veti.

*** Efa. 2. 19.**
Ose. 10. 3.
Apoc. 6. 16.
h Christus léfz
 mi vót tunc az
 kerézt fan átoc.
† Matt. 27. 33.
Mar. 15. 22.
Joha. 19. 13.
i Christus az ő
 ellenségetc kő-
 mődögvén meg-
 mutatya hogy
 kőz bejaro.
∴ Pjal. 22. 19.
k Pilatus val-
 last teszen az
 Christusnac ki-
 rálagátul.
l Christus az
 halálnac kőze-
 tünknc méltó
 büntetésért sefiz-
 téc ártul, hogy
 az büntődnéc.
m Christus bi-
 zonsígot teszen
 az ő istenségeről.
***** Matt. 27. 45.
Marc. 15. 33.
∴ Matt. 27. 31.
Mar. 15. 38.
n Christus az
 halál fetetésé-
 bemegyen, hogy
 azt megrona-
 ná.
***** Pjal. 31. 6.
***** Matt. 27. 50.
Marc. 15. 35.
Joh. 19. 30.
∴ Matt. 27. 54.
Marc. 15. 39.
o Christus az
 halálnac ma-
 gamac népet szü-
 vet.

S. Lukáczi Evangélioma.

* Matt. 27. 57.
Jéz. 19. 38.
Luk. 19. 38.

50 **L** S * imé egy ember kinec József vala i
névé, tanáczelői ember, jámbor és igaz
51 férfiú. Ki nem vala rószes azoknac taná-
czokban és czelekederekben : Arimathia-
ból az Sidoc városlábel való : ki óis várja
52 vala az Istennec orfzágát. Es hozzá men-
vén Pilatushoz, megkére Jészusnac testét. i
53 Es levén bétakarágyolczba, és hel-
helhezteté azt koporsóba, mely kóból
54 vágatott vala, melyben még fenki nem
55 helheztetett vala. Es az nap innep eiti
vala, és következie vala a szombatnac nap-
56 ja. Az afzsonyi állatokis pedig, kie ötöt
követvén, ó véle Galiléából jöttec vala,
megnézéc az koporsót, és mimódon hel-
57 heztetett volna az ó teste. Megtérvén
pedig, kézfíténc drága aromákat és ke-
neteket, és az szombaton nyugovánac az
paranczolat szerint.

ó magaba czudálkozván ez dolgon. c Es
* imé azoc közzül ketten mennec vala u-
gyan azon napon egy faluba, mely Jerusa-
lemtől hatvan futamatni föld vala, mely-
nec neve vala Emmaus. Es szólnac be-
szélnec vala ön köztöc, mind azokról az
14 melyc löttenc vala. Es lón mikor ket-
ten ön köztöc beszélgetnénc, és egymást
15 kérdeznéc, Jészus hozzájoc méne, és vélec
együt megyen vala az úton. Az ó szem-
16 nec pedig tartoztatnac vala, hogy ötöt
meg ne elmernéc. Monda pedig ó nékie-
17 ec: miczoda beszédec ezec, a melyeket szól-
toc beszéltec jártotokban, és vattoc szom-
18 morú ábrazattal? Felelvén pedig az eg-
gyic kinec néve Cleopas, monda nékie-
czac te magad vágyé jövevény Jerusálem-
ben, és nem tudodé az minémü dolgoc
19 löttenc abban ez napokon? Es monda né-
kiec: Miczoda dölgoc? Amazoc pedig mő-
danac: Az melyec élénec az Nazarethbéli
Jészuson, ki prophéta vala, czelekedetekbē
és beszédecben hatalmas, lsten előtt, és az
egész köllég előtt. Es mimódon ötöt el-
adac az papi fejedelmec és az mi fejedel-
minc, hogy halálra kárhoztatnénc, és meg-
20 fészítéc ötöt. Mi pedig azt reméllýuc va-
la, hogy ó volna ki megizabadítaná az I-
zraelt: Mind ezek nec felötte pedig harmad
21 napja ma miölta ezec löttenc. De valami
afzsonyi állatokis kie mi közzölúnc va-
lóc, elczábitottac minket, kie jó reggel
22 mentenc az koporsóhoz. Es mikornem
találtac volna az ó testét, haza jöttec, azt
mondván: hogy Angyaloknac jelenését
láltac volna, kie azt mondgýá, hogy ó él.
23 Es azoc közzül némellyec kie mi velúnc
valánac, elmentenc az koporsóhoz, és úg-
24 táltac az mint az afzsonyi állatoc mon-
dottac vala, ötöt pedig nem láttac. d Es
25 ó monda nékiec: O balgatagoc és rest fzi-
vójec azoknac eihivésére, a melyeket az
26 prophétac szóltanac. Avagy nem ezeket
kellété szénvedni az Christusnac, és úgy
27 menni bé az ó diczóságébe? Es elkezd-
vén az Mócsitól és mind az prophétáktól
fogva, magyarázza vala nékiec mind az irá-
28 sokat, az melyec ó felöle irattattac meg.
29 Elközelíténec pedig az faluhoz a mely-
be mennec vala, és ó tétreti vala hogy
30 meszízec menne. De kénfzeritéc ötöt,
ezt mondván: Maradgy meg mi velúnc,
mert innmár bécsztevedic, és az nap elha-
nyotlott, bémenc azért hogy ó vélec ma-
31 rádna. Es lón mikor leült volna ó
vélec, az kenyeret vévén megáldá, és
32 azt megfészgvén nékiec adá.
33 Megnyilatkozánac pedig az ó szemec,
és megfészéc ötöt: De ó elvitetéc az-
oc elől. Es mondanac ön köztöc: A-
vagy nem gerjedez valac az mi szívúnc mi
ben-

c Az Emmausa
monó két tanit-
ványoknac meg-
jelenic Christus.
* Marc. 16. 12.

XXIII. Rész.

Mint támados fel Christus halottáiból:
és feltámasdója mint jelenetett meg, előster két
angyaloc által az koporsónál: az után Christus
ón maga által az két tanitvannac Emmausa
mentekbe: ojtán az házban holott az tanit-
ványoc voltac beszarkozván.

1 **A** Z a hét nec * pedig első napján, jó
reggel menénc az koporsóhoz vivén
a drága keneteket, melyeket kézfítetec
vala, és némelly egyéb afzsonyi állatokis
2 valánac ó vélec. Találac pedig a követ hog-
3 elvitetett volna az koporsótól. Es bemen-
4 vén nem találac az UR Jészusnac testét. Es
lón hogy mikor megrémülvénc abban az
dolgoban kétkednénc, két férfiac eljő-
rénc hozzájoc, kie fényes öltözetben va-
5 lánac. Mikor pedig megrémülvénc, az
földre haytottac volna ortzójokat, mon-
dánac nékiec, mit kerésítec az holtac kö-
6 zött az élői? Ninezen itt, hanem feltáma-
dott, emlékezzetec megróla, † az mint
nékiec szóltot, még mikor Galiléjában
7 vólna. Ezt mondván: szükség az ember-
nec fiánac adattatni az bünös emberec ke-
zébe, és megfészíteni, † hatmad napon
8 feltámadni. Megemlekezénec azért az
9 ó beszédről. b Es megtérvén az kopor-
sótól megmondac mind ezeket amaz tíz-
egy tanitványoknac, és mind az többine-
10 kis. Az Maria Magdaléna pedig, és az
Joanna, és az Jacob anyna Mária, és egyéb
afzsonyi állatoc valánac azokal, az kie c-
30 zeket mondgýac vala az Apafaloknac.
11 De azoknac beszédec láttatéc azoknál
úgy mint balgítagságnac, és nem hívénc
31 azoknac. * Az Peter pedig felkelvén el-
futa az koporsóhoz, és mikor bétékitet
32 vólna, látac czac az lepedőket, és elménc,

21 napja ma miölta ezec löttenc. De valami
afzsonyi állatokis kie mi közzölúnc va-
lóc, elczábitottac minket, kie jó reggel
22 mentenc az koporsóhoz. Es mikornem
találtac volna az ó testét, haza jöttec, azt
mondván: hogy Angyaloknac jelenését
láltac volna, kie azt mondgýá, hogy ó él.
23 Es azoc közzül némellyec kie mi velúnc
valánac, elmentenc az koporsóhoz, és úg-
24 táltac az mint az afzsonyi állatoc mon-
dottac vala, ötöt pedig nem láttac. d Es
25 ó monda nékiec: O balgatagoc és rest fzi-
vójec azoknac eihivésére, a melyeket az
26 prophétac szóltanac. Avagy nem ezeket
kellété szénvedni az Christusnac, és úgy
27 menni bé az ó diczóságébe? Es elkezd-
vén az Mócsitól és mind az prophétáktól
fogva, magyarázza vala nékiec mind az irá-
28 sokat, az melyec ó felöle irattattac meg.
29 Elközelíténec pedig az faluhoz a mely-
be mennec vala, és ó tétreti vala hogy
30 meszízec menne. De kénfzeritéc ötöt,
ezt mondván: Maradgy meg mi velúnc,
mert innmár bécsztevedic, és az nap elha-
nyotlott, bémenc azért hogy ó vélec ma-
31 rádna. Es lón mikor leült volna ó
vélec, az kenyeret vévén megáldá, és
32 azt megfészgvén nékiec adá.
33 Megnyilatkozánac pedig az ó szemec,
és megfészéc ötöt: De ó elvitetéc az-
oc elől. Es mondanac ön köztöc: A-
vagy nem gerjedez valac az mi szívúnc mi
ben-

d Christus meg-
jelenésén az
tanitványokat,
megmutattya
hogy kellett szén-
vedni nékiec mint
az prophétac
azt megmondot-
tac vala.
* 1. Pet. 1. 11.

a Christus fel-
támasdója mely
először két
afzsonyi állatok-
nac jelenic meg.
* Marc. 16. 1.
Luk. 24. 1.

† Matt. 17. 22.
Mar. 9. 31.
Sup. 9. 22.

b Afzsonyi
állatoc hirdetic
az Apafalok-
nac az Christus
feltámasdója.
de az Apafalok
közömbösic azt.

* Luk. 24. 6.

S. Lukáczt Evangeliuma.

- bénunc, mikor minékünk szólna az úton, és mikor magyarázná nekünk az írásokat: **43** valami lépes mézet. Mellyeket elvón, és ő elöttéc évéc. **44** *f* Es monda nekic: *f* **Az Evangeliumnac prédicetec mikor még veletec vólnéc, hogy szük-cálláséc, mellyec megíratatac Mofes törvényében, az Prophetáknál, és az Soltárokbán én felölem. Es megnyilatkozatá akkor az ő elméjé-ker, hogy értenéc az írásokat. Es möda nekic: Így vagyon megírva, és így kellet szentvedni Christunac és feltámadni a hálból harmad napon. Es predikáltatni az ő nevében az penitenciánac, és az bűnbűnec boczanec boczanattyánac minden pogányoc közt, Jerusálemtől elkezdvén.**
- 33** Es felkelvén azon orában, megtrénec Jerusálembé, és megtalálác az tizenegytanítványokat egybegyűlve, és azokat az kic vélec valánac. Kic ezt mondgyác vala: feltámadott az UR bizonynal, és megjárator ** Simontol. Es ezekis meg-**35*** befzéllec az minemű dolgot lóttéc vala az úton, és a miképpen megfémertetet vala ő tőléc az kenyérnec megfízegéséről.
- 36** *c* Es † mikor ezeket szólanác, meg-állá Jefus ő közöttéc és monda nekic: **37** békeség ti néktec. Megreműlvén pedig és elálmétkodván, alittyác vala hogy vala mi lelket látnánac. Es monda nekic: **38** Miért háborodátoc meg, és miért jónéc szivetekbe vetekedéfec? Lálsátoc meg az én kezimnet és lábaimat, mert én vagyoc, tapogásatoc meg engemet, és lálsatoc: **39** Mert az lélek nec ninczen húfa és czontya, az mint láttyátoc hogy énnékem vagyon.
- 40** Es mikor ezeket mondotta vólna, megmutata nekic kezec és lábait. Mikor pedig még nem hinnéc az órnec miat-ta, és czudálkoznánac, monda nekic: **41** Vagyoné itt valami ennetec való? Oec pedig adánac neki egy darab sült halat, és **42** ** Job. 15. 26. Añ. 1. 4. † Marc. 16. 19. Añ. 1. 9. B Christus menyébé mené-*se, ki Jolichet testben elha-gys az tanítványo-*kat, mind az ál-tal szent leleckel beölté az ő szü-vőket.***

* 1. Cor. 15. 5.

c Christus megjelenic az Apostoloknak, és bizonyos jelekkel megbizosittya hogy azon testtel támadt fel a melyben szenvedett vala.
† Marc. 16. 14.
Joh. 20. 19.

Szent Lukáczt írása szerint való Evangeliumnac vége.

SZENT JANOS I- RASA SZERINT VALO EVANGELIUM.

*Az sz. Janos ki ez könyvet írta egy yic volt az Christus tizenkét Apas-
tinac, es az többi között Christusnac volt szerelmetesb tanítványja: az mint
ő maga jelenti ez könyvben cap. 21. ver. 20. és 24. Fia volt pedig Zebedeus-
nac és attyafia az Herodestől megöletet öregbic Jacabnac, az mine megtet-
tzie Matih 10 vers. 2. Marc. 3. 17. és Act. 12. 2. Az minéz állapattya-
ra: Domitius Császártól Számkivetésbe küldetett Pathmos szigetben: és
ott írta az Mennyei Jelenesről való könyvet, Apoc. 1. vers. 9. 10. 11. Domi-
tjanus holt a után pedig megjött Ephesusba: Euseb. hist. Eccl. lib. 3. cap. 18. Es
minekutánna látta volna az három első Evangelistác irását, és azoknac igaz-
ságáról bizonságot tört volna, úgy írta ez könyvet vagy Evangeliumi
historiát: mivelhogy látná az is hogy egy néhány emlékezetre
melto dolgokat amazoc elhattac volt. Euse-
bius lib. 3. cap. 21.*

ELSŐ RESZ.

*Isten és ember az Christus, élet és világozság: János bizonságot teszen ő róla: kic Isten fia.
Moses törvénye: Christus kegyelme: János nem Christus: János keresztsége:
Christus Istenec baránnya és fia: Christus Apas-
tinac hírvés tanítványokat.*

† Prov. 8. 22.
1. Job. 1. 1.
Az Istenec
fia az ő attyá-
val egy öröcké-
val és egy álla-
m Isten.
† Inf. 17. 5.
† Col. 1. 16.
Heb. 1. 2.
1. Az Istenec
va az ő Isten-
et kijelentette
az terítés meg-
vadás által, és
emberec el-
vegebe oltos világozság alatt, mely noba fetéségre változott, mind az-
kal nagyon benne meg. az a világozság, azért menteset-
tete. :: 1. Job. 5. 11.

1 Z kezdetben vala a-
maz Ige, ^a és az az
ige vala az Istenél,
és az az ige Isten va-
la. Ez † az ige, kez-
dettől fogva az Isten-
nél vala. * Minde-
2 nec b ez által terem-
tettek, és o nál nélkül
3 tetett, valami teremtetett. :: Oe benne
4 vala az élet, és az élet vala az embereknek
5 amaz világozságoc. Es ez az világozság
az fetéségben fénylic, de az fetéség azt
meg nem elinerte.

6 " Vala egy ember Istenrül boczáratott, " Matih. 8. 22
7 kincz neve János vala. c Ez jött tanubi-
zonság tenni az az, hogy az világozságról Luc. 3. 2.
bizonságot tenne, hogy ő általa mindenec c Keresz-
8 hinnének. Nem vala ez amaz világozság, az Istenec fia-
hanem küldetett vól, hogy bizonságot ten-
9 ne arról az világozságról. () Ez vala amaz rol.
igaz világozság, mely megvilágoft mindé () Inf. 8. 12. és 9.
10 ez világra született embert. d Ez világon 5. és 12. 46.
vala, és * ez világ ő általa teremtetett, de d Misket ez vi-
ez világ ötet meg nem esmeré. lág az Istenec
11 Az ovei közé jöve, és az évei ötet bé fiat nem akarná
12 nem vóvéc. Valakie pedig jötét bévd-
véc, ada azoknac illy méstoságot, hogy torontat által,
Istenec fia lennénc, tudni illic azoknac laibatoképpen
13 az kic az ő nevében hitz nec. Kic nem vér-
től, sem az testacc akarattjától, sem az magat az ő né-
ferhünac indulattjától, hanem Istenből penec.
születettete. * Heb. 1. 2. és.

†, Es 11. 3.

† *Matth. 1. 18.*

Luc. 2. 7.
 * *Az Istenec
 fia emberit est-
 be öltözött, hogy
 azon egy szem-
 ly légyen Isten
 ember melly
 dolgot nyitván
 való bizonsá-
 gokkal megbi-
 zonyítos az em-
 berek között.*

* *Matth. 17. 2.*

a. Pet. 1. 17.

† *Col. 1. 19. es 2. 9.*

† *Christus min-
 den mennyei
 jöknek kufse-
 je.*

* *Az Isteni of-
 meret Christus
 által vagyon.*

* *Inf. 6. 4. 6.*

1. Tim. 6. 16.

1. Joh. 4. 12.

† *Matth. 27. Luc. 10. 22.*

*h Keresztelő
 Janos Christus
 bapmestere.*

* *Inf. 5. 3.*

† *Inf. 3. 8.*

Alf. 11. 25.

* *Esa. 40. 3.*

Matth. 3. 3.

Marc. 1. 3.

Luc 3. 4.

† *Matth. 3. 11.*

Marc. 1. 7.

Lnc. 3. 16.

Alf. 1. 5. és 11. 16.

es 19. 4.

† *Christus az
 keresztig nec
 ura, nem keresz-
 telő Janos es an-
 nac ereje Chri-
 stusul vagyon.*

* *Az Christus-
 ban vagyon az
 törvényben való
 áldozatoknac
 valósága, ez vi-
 légnac megifiz-
 ására.*

14 † Es amazige * tette lótt, és lakozot mi közötrunc, (és * lártuc az ó diczóséget, úgy mint az Atyának egyetlen egy füzöltöttenc diczóséget,) † ki tellyes vala kegyelemmel, és igállással.

15 **A**Z Janos bizonságot rött ó róla, és kiáltott mondván: ez az kiról én szöloc vala, Az ki én utánam jött, én nálamnál fellyeb böczültetett, mert én nálamnál

16 méltóságosb. f Es az ó tellyesfégéből vörtűnc mindnyájan, kegyelmetis kegyelem-
 17 ért. Mert az törvény Mofes által adarott, de az kegyelem és az valóság az Jesus Chri-

18 stus által lótt. g Az Istent foia * senki nem látta, amaz egyetlen egyfüzületer fia, ki az atyának kebelében vagyon, az befzüllette
 19 meg mi nékűnc. † Ez is az h Janofnac * bizonságtétele, mikor az Sidóc Jerusálem-
 20 ból küldőnc ó hozzája papokat és Levi-
 21 tákot, hogy megkérdenté őket: Te kiczoda vagy? Es megvallá f-nem tagadá meg,

22 megvallá, † hogy ó nem vólaa amaz Chri-
 23 stus. A cokat megkérdénc őket: Miczoda vagy teltűt: Illy és vagy te és monda, né vagyoc, Propheta illy és vagy te hát: és felele; nem va-
 24 gyoc. Mondánac annakokaért amazoc: kiczoda vagy te hát, hogy megtrudgyonac azoknac felelni az kie ninket elküldötec,

25 mit mondasz magad felől? Es monda: *
 26 En kiáltó szö vagyoc az puztában, Egyengelsétec meg az urnacutát, mint az E-
 27 saias megmondotta. Az követec pedig valánac az Phariséuoc közzül valóc. Es
 28 megkérdénc őket és mondanac néki: Miért keresztelisz te hát, ha te nem vagy Christus,

29 sem Illy és, sem Propheta? Es felele nékiec Janos, mondván: † En kereszteltec vizzel, de ri köztetec vagyon, az kit ti nem tudtoc.
 30 † Ez az a ki én utánam jött, de én nálamnál fellyeb böczültetett, kinec az ó sarujánac kötőjét hogy megáldgyam, és nem va-
 31 gyoc arra méltó. Egz lóttenec Bethaba-
 32 raban az Jordánon tul, holott az Janos ke-
 33 resztrel vala. Másod napon látá az János

34 † **J**esust ó hozzája menni, és monda: Imé ez az Istenec amaz báránya, ki elvész ez világnac bűnét. * Ez az kiról én azt mondó vala: En utánam jött egy férhu, ki én nálamnál fellyeb böczültetett, mert én nálánál méltóságosb. Es én né cúnérté őket, de hogy megjelenténc az Izraelnec, an-
 35 nakokaért jöttem én keresztelni vizzel. Es bizonságot tón a cokat Janos, ezt mondván: † Látám az Istenec lelket leszállani az égből mint egy galambot, és megnyugóvéc ó rayta. † Es én nem ésmertem őket, de az ki elböczáta engem, hogy

36 keresztellyec vizzel, az mondotta vala nékem: Az kire látod az Istenec lelket leszállani, és rayta megnyugóvni, † az a ki keresztel szent léleccel. En azért látám, és bizonságot teszec róla, hogy ez az Istenec amaz fia.
 37 **M**ásod napon ismét áll vala az János két tanitvanayal egyetemben. Es látván az Jesust ott járnai, monda: Ez az Istenec amaz báránya. Es halván az ket tanitványoc az ó szavát, követénc Jesust. Hátra fordulván pedig Jesus, mikor látta vólna hogy őket követec azoc, monda nékiec.
 38 Mit kerestec? azoc pedig mondanac néki: Rabbi (az az, Mester,) hol lakozol? Es monda nékiec: Jertec el és látsátoc meg Elmónénec azért és meglátac holott lakóc, és ó náia maradánac az napon, mert úgy mint tíz óra vala.
 39 **V**ala pedig András az Simon Péternec atyafia, egyyc az két tanitványoknac, kie hallottac vala azokat az Jánostól, és követénc vala őket. Megtalálá az előfzer az ó attyafiát az Simont, és monda nékiec: megtaláltuc az Mészliást, az az, a Christust.
 40 Es vive őket Jesushoz, és rejá tekintvén Jesus monda: * Te vagy Simon Jonánac fia, te hivattatól Cephasnac, az az, a köfszikiánac. Az után való napon akará Jesus menni Galileába, és találá Philepét és monda nékiec, kövécsc engemet. Vala pedig Philep Behsáidából, Andrásnac és Péternec hazájából való. Találá Philep Nathanaelt, és monda nékiec: Megtaláltuc azt † a ki felől irt Mofes az törvényben; és az Prophétac, tudni illic az Nazarethbéli Jesust, Josefnecc fiát. Es monda nékiec Nathanael: Nazarethből támadhaté valami jó? Monda nékiec Philep: Jere és láld meg. Látá az Jesus Nathanaelt ó hozzája menni, és monda ó felölle: Imé ez igaz Izraelita, mellyben ninczen álucokság. Monda nékiec Nathanael, honnét ésmérfz engemet? felele Jesus és monda nékiec: Minckelötte az Philep tégedet hivna, mikor az fige fa alatt vólnál, látlac vala tégedet. Felele az Nathanael, és monda: Rabbi, te vagy az Istenec amaz fia, te vagy az Izraelnec amaz királlya. Felele Jesus és monda néki: Mivelhogy azt mondanám hogy láttalac téged az fige fa alatt, hiszedé: ezenek nagyobakat látsz. Annakfelötte monda nékiec: Bizony bizony mondom néktec, énneku-tánna meglátyátoc az eget megnyilatkozni, és az Istenec Angyalit felmeani és léfzállani az embernecc fiára.
 41 **I**I. Réfz.
 Christus az vizet borrá változtattya: Az templomnac megifiztattya, és az szentélyben magát menti: Az ó ezüda setelre Jerusálembe mé kévetkezést.

† *Matth. 3. 11.*

* *Matth. 16. 1.*

† *Gen. 3. 15. es 22. 18. 49. es 10. Deut. 18. 18. Esa. 4. 2. es 40. 10. Jer. 23. 5. es 33. 14. Ezech. 34. 23. es 37. 24. Dan. 9. 24. Zach. 6. 1. es 9. 9.*

† *Matth. 3. 11.*

† *Matth. 16. 1.*

† *Gen. 3. 15. es 22. 18. 49. es 10. Deut. 18. 18. Esa. 4. 2. es 40. 10. Jer. 23. 5. es 33. 14. Ezech. 34. 23. es 37. 24. Dan. 9. 24. Zach. 6. 1. es 9. 9.*

† *Matth. 3. 11.*

† *Matth. 16. 1.*

† *Gen. 3. 15. es 22. 18. 49. es 10. Deut. 18. 18. Esa. 4. 2. es 40. 10. Jer. 23. 5. es 33. 14. Ezech. 34. 23. es 37. 24. Dan. 9. 24. Zach. 6. 1. es 9. 9.*

† *Matth. 3. 11.*

† *Matth. 16. 1.*

† *Gen. 3. 15. es 22. 18. 49. es 10. Deut. 18. 18. Esa. 4. 2. es 40. 10. Jer. 23. 5. es 33. 14. Ezech. 34. 23. es 37. 24. Dan. 9. 24. Zach. 6. 1. es 9. 9.*

† *Matth. 3. 11.*

† *Matth. 16. 1.*

† *Gen. 3. 15. es 22. 18. 49. es 10. Deut. 18. 18. Esa. 4. 2. es 40. 10. Jer. 23. 5. es 33. 14. Ezech. 34. 23. es 37. 24. Dan. 9. 24. Zach. 6. 1. es 9. 9.*

a *Christus az viznek borra való változtatásával meg bizonyítja magát érte Istennek lenni aki az teremtet alkotókales azoknak teremtésének illir.*

b *Mertre mért kéne ne ve az mint pedig az báczec monogya, egy söttrita borot, két métrete 100 fontot, három métrete 300 fontot, mivel hogy az mongya azért hogy egy vederbékét vagy három métrete volt es az vederba volt. aból megtetták, hogy szepajándíko: a tot volt Christus az tudok: bamba tuduillie. 1200 font bort. Es tört egy mint buszon öt sket. Vagy két Gónzi hordó bort. Melyet mar székivon az menyegző utánis elbete egyideig az uyházaspoc.*

1 **E**s a harmad napon menyegző lón Ca-
 2 nában, Galilcán városába, és ott va-
 3 la Jcsufnac anyja. Elhivatartéc pedig Jc-
 4 sufnac az ő tanítványival egybe, az menyeg-
 5 zőbe. Es mikor elfogyt volna az bor,
 6 Jcsufnac anyja monda néki: Ninczē boroc.
 7 Monda néki Jcsuf: Miczoda dólgom va-
 8 gyon nékem te veled a fízonyi állat, nem
 9 jót még el az én óráim. Monda az ő anyja
 10 az szógákna: valamit paranczoland nék-
 11 tec azt czelekedgyetec. Valánac pedig ott
 12 hat kő vedretec, melyec helhezvetec vala
 13 ott az Sidóknac tisztulásokra, melyek nec
 14 mindenikbe két két, vagy három métrete
 15 b férvala. Monda nékiec Jcsuf, töltsétec
 16 meg az vedreket vízzel, megtöltéc azért
 17 azokat színtenteli. Es monda nékiec: me-
 18 riútsétec immár és vigyetez az nászagy-
 19 nec: elvívéc azért néki. Es mikor megkö-
 20 stolta volna az nászagy az vizet, mely
 21 borrá változott vala, (né tudgya vala pedig
 22 honnét volna az, de az szógák tudgyac
 23 vala az kic az vizet merítettéc vala), szólitá
 24 az vőlegent az nászagy. Es monda né-
 25 kie: Minden ember ec először jó bort szok-
 26 tanac az vendég nec adni, és minekutánna
 27 megborofodnac, akkor adnac aláb vz-
 28 léc, te pedig az jó bort eckorra tartottad.
 29 Ez czudat tóvé először Jcsuf Canában,
 30 Galilca városában, és megmutatá az ő di-
 31 czőségét, és hűnec ő benne az ő tanít-
 32 ványi.
 33 **A**Z után méne Capernaumba, ő és az ő
 34 anyja, és az ő attyafiai, és az ő tanítvá-
 35 nyi, és ott nem foc napig lőnec. Mert közel
 36 vala az Sidóknac hűvéc, Felménc azért
 37 Jcsuf Jerusálembe. Es találá az templú-
 38 ba ókróknec, juhoknac és galamboknac
 39 árolit, és pénz vőltokat ott ulni. Es kő-
 40 telből estort czinálván, kibavrá mind azo-
 41 kat az Templomból, mind ókrókot, mind
 42 az juhokat, és az pénz váltoknac pénzeket
 43 elhínte, és a sztalokat elforditá Es az galá-
 44 boknac arolinac móda: Vigyetez el ezeket
 45 innét, ne tegyetez az én atyámnac házá-
 46 nac pedig az ő tanítványi, hogy megva-
 47 gyon iván: † Az te házához való * buzgó
 48 szetglanc megemeltre engemet.
 49 **E**s d Felelénc azért az Sidóc és mondanac
 50 néki: Miczoda jelt mutatfz mi nékűnc
 51 hogy te ezeket czelekelezed. Felele Jcsuf
 52 és monda nékiec: † Rontsátoc el ez Tem-
 53 plumot, és harmad napra felépitem azt.

20 Mondánac azért az Sidoc: Negyvenhat
 21 ezsendig építetett ez Templom, és te ha-
 22 rom napon felépitened azt? **O**c pedig
 23 szól vala az ő resténc Templomáról.
 24 Mikor azért feltamadott volna az ha-
 25 lálból, megemlekezénc az ő tanítványi,
 26 hogy ezt mondotta volna a kic, és hűnec
 27 az iráfnac és az beszédnec melyet Jcsuf
 28 mondot vala nekic.
 29 **M**ikoron pedig Jerusálemben volna az
 30 hűvéc nec innepébe, fokban hűnec az ő
 31 nevében, látván az jeleket az melyeket
 32 czelekefzic vala. **E**s Jcsuf pedig nem bizza
 33 vala magát azokra, mivelhogy mindeneket
 34 jól esmérte. **E**s nem szűkség volna
 35 hogy valaki ő néki vala: mely emberről bi-
 36 zonságot tenne, mivelhogy ő jól tudná
 37 miczoda volna az emberben.

*c Nem báron-
ságos azoknac
hisec az kic czaa
az czuda tétel-
höz támasz-
kodnac.
f Christus az
szívek nec tiska-
it látgya, tihos
Isten*

III. Rész.

*Christusnac Nicodemussal való beszéde,
mellyben megmutatgya az őrdő élet nec es kár-
hozatnéc okait. Christus es Janos keresztes
enyfzerfund: es Janos Christusrol bizonságot
teszen az ő tanítványinac.*

1 **V**Ala az Phariseusoc közzül egy ember,
 2 kinc nevc Nicodemus vala, ki az fő
 3 Sidóc közzül való vala. Es ménc Jcsuf hoz
 4 éyjel, és monda néki: Mester, tudgyoc
 5 hogy az Istentől jöttel tanító mesterül,
 6 mert senki nem teheti ez jeleket a melye-
 7 ket tészelsz, hanem ha Isten lejend azzal.
 8 **A**z kereszty-
 9 Felele Jcsuf és monda nékie: Bizony bi-
 10 zony mondom néked, ha valaki ujjonna
 11 ebben helhezte-
 12 nem születendic, nem láthatgya az Isténc
 13 tet, hogy esmer-
 14 országár. Mőda néki az Nicodemus: Mi-
 15 jűc magunkat a
 16 mődon születhetec az ember az ki v n, né-
 17 bűnben minde-
 18 bémeheté az ő anyjánac méhébé má-
 19 densfől meg-
 20 földszor, hog' születrestéc? Felele Jcsuf: Bi-
 21 zony mondom néked, ha valaki né
 22 es hogy nekűnc
 23 születendic víztől és szent lélektől, nem
 24 az mi terméze-
 25 mehet bé az Istén országába. Az mi szület-
 26 tettec testűf, test: és a mi születtetett lé-
 27 mőségénc min-
 28 densfől elkel
 29 dam néked, hogy szűkség néktec ujjonná
 30 változni, mely
 31 fu, és annac zugasár hallod, de nem tudod
 32 erdőál lehet,
 33 az mely ál: ab
 34 teremtetűnc.
 35 Nicodemus, és monda néki: **M**inűdon
 36 **A**z mi ujon-
 37 lehet nec eze? Felele Jcsuf, és monda: **T**e
 38 nan való szüle-
 39 Izraelben mester vag, és ezeket né tudod:
 40 testűnc: kncs itikás
 41 **B**izony bizony mondó néked, a mit tudéc
 42 sóha az mi itű
 43 azt mondgyoc, és az mit látunc a től té-
 44 ekaságunkal
 45 tűnc bizonságot, de az mi tavubizony-
 46 meg nem fog: bat
 47 ságunkat nem vészitéc bé. Ha földi doig-
 48 tyuc, baná czaa
 49 kat mondotta, és nem hisztec, mi mődon
 50 az Jcsuf Chri-
 51 stusnac való
 52 hiszitec ha menyeciket mondanóc.
 53 **M**ert his által.

*a Christus nagy Isteni bizsgosággal el kezdé az ő Papi és Prophetái
 szét.
 † Pjpl. 9. 10. d Aczollan az kic az rend szent vala hivatal-
 hoz, egy körc Istert, hogy czuda czelekeztől az rend kicől való biz-
 onságon az kic nem akart, és az rend bűzűllie.
 * Mat. 26. 2. 27. 42. † Mat. 26. 2. 27. 42.*

* Num. 28.9.

Inf. 12. 32.

c Christusnac felkel magazsalatni, hogy mind az világ o reája nezzen mely felmagazsalitas az Euangeliomnac predikallasa által lort és leszen. d Az miidvofseginknek fundamentoma az Istennek szerelme, mely vagy on az Jsis Christusban, melyet hitel fogunk meg.

† 1 Joh. 4.9.

* Luc. 9. 56.

Inf. 39. és 12. 47

† Inf. 5. 24. és 6.

40. 47. és 20. 31.

:: Sup. 1. 9.

* Jólehet néő

maga kezével,

hanétanuvanyi által: Infra,

cap. 4. v. 2.

† Inf. 4. 1.

() Matth. 14. 13.

d Az Sarán az

keresztelő János

tanítványi által

tal megakarja

bantani az Eu-

angeliomnac

folysát; De ab-

ból alkotatof-

ságot véven

szent János, an-

nal inkább bizo-

nyságot tiszten

Christusrol.

† Sup. 1. 15. és

27. 34.

* Sup. 1. 20.

Mal. 3. 1.

Marc. 1. 2.

Luc. 1. 17.

c Christus mē-

nyesne monda-

nic, mivel hogy

Istenből bozár-

tatott és mēryei

az ő tudomá-

nya.

† Inf. 5. 19. és 8.

26. és 12. 49. és

41. 10.

13 Mert senki nem ment fel menyben, hanem az ki leszállott mennyből, tudniillik az embernek fia, ki az menyben vagy on.

14 Miképpen * pedig felemelte Moses a kigyót a pusztaban, acképpen e felkel magasztaltatni az embernek fiának. Hogy,

15 valaki hiszen ő benne el ne vesztzen, hanem örök életet vegyen. d Mert úgy szerette

16 Isten ez világot, hogy az ő egyetlen egyszületes fiát adná, hogy minden valaki hiszen ő benne, el ne vesztzen, hanem örök életet vegyen. Mert * nem azért bozárta

17 Isten az ő fiát ez világra, hogy kárhoztassa ez világot, hanem hogy megtartsa őc ez világ ő általa. Az " ki hiszen ő benne el nem kárhozic, az ki pedig nem hiszen, immár elkárhoztatott, mert nem hitt az Istennek egyetlenegy fiának nevébe.

18 Ez pedig az kárhoztatás, :: hogy világság jött ez világra, de az embernek inkább szerette az szeretésget hogy nem az világságot, mert az ő czelekedetec gonolizac valának. Mert valaki gonolizac czelekedic, gyulóli az világságot, és nem mégyen az világságra, hogy az ő czele-

19 kedeti meg ne feddetteffene. Az ki pedig igazán czelekedic az világságra mégyen, hogy az ő czelekedeti nyilvánvalóc legyenec, hogy azoc Isten szerint valóc.

20 **A**Z után méne Jesus és az ő tanítványi az Judzánc földére, és ott mulat vala vól-

21 lec, és ott * keresztel vala. † Keresztel vala pedig az János is Enonban Salim mellett: mert ott foc víz vala, és menne vala ő hozzá, és megkereszteltekedne vala.

22 () Mert még az János nem vetretet vala az tónl vízbe. Tánada anaakokaért vetekedélc az keresztelő János tanítványi ac az Sidókkal, az mofódás felől.

23 d Es ménénc az Jánoshoz f-módánac néki: Mester, " az ki te veled vala az Jordán vizén túl kiról te bizonyáságot tól, ám keresztel, és nagyfokan menne ő hozzá-

24 Felcic János, és monda: Az ember nem vehet semmit magának, hanem ha meny-

25 ből adattatic. Tivartoc néken bizonyásim, hogy éa megmondottam, nem vagyoc én Christus, * hanem bozárattat-

26 ram ő előtte. Az kinec jegycle vagyok, völegény az: Az völegénc pedig barátya mikoron hallya az völegénc szavát, óról az völegénc szaván; Ez azért az én örómóm börtöl. Annak nevedenikel,

27 és énnekem szállanom kel. Az ki onnért felylit jött, mindene felölti vagy on, aki az földről való, földi az, és földieket szól; az ki az menyből jött mindeneknek felötte

28 vagyok. † Es az mit látott, és hallott, arról téfzen bizonyáságot, de az ő bizonyásá-

29 gát téflet senki nem vézi. Az ki bevélzi az ő bizonyáságot téflet, az valóba elhitte

34 hogy az Isten igaz légyen. Mert az kit Isten elbozátot, az Isten befzedét szöblyya, mert az Isten annac nem mértetkei adgya

35 az ő lelkét: Az atya szereti az fiut, * és mindeneket adott az ő birodalmába. *† Matth. 11. 27. és 28. 18.*

36 † Az ki hiszen az fiuba, vagy on annac örök élete, a ki pedig nem hiszen az fiunac, nem láttya az életet, hanem az Istennek haragja marad rayta. *† Inf. 5. 22. és 17. 2. Heb. 2. 8. † 1. Joh. 5. 10.*

IV. Rész.

Christus az Samariabéli aszfonyal befzél, és az igaz imadásrol tanit. Megmongya, hogy ő a Messias, ő néki eledele miczoda. Samariabéliec hiszenec ő benne: Egy kiralyi udvorbol valofő emberfiát meggyogyitta.

1 **M**inekutánna azért elzédve vörte vól-na az UR, hogy a Phariscusoc meghallottac vólta, * hogy néki töb tanítvá-nyai vólnának, és többeket keresztelne hog-

2 nem János. (Jólehet Jesus ő maga nem keresztel vala, hanem az ő tanítványi.) *† Sup. 3. 22.*

3 Elhadya Judea tartományát, és elméne 4 ifmét Galileába. Kell vala pedig néki általmenni Samariánac tartományán.

5 a Méne azért Samariánac városába, a Christus el-melly nevezetec Sicharnac, † az majot hanyvan az karnellet, melyet adott vala Jácob az ő fiá-vely Pharisu-

6 nac Josephuac. Vala pedig ott az Jácobnac sokat Samariá-forcásat; Jesus azért elfáradván az úton való b-mégyen, és az járásba, azon módon leüle az forrásnál, öröc élet nec ken-

7 mert vala úgy mint hat óra. Es eljove czer közi az egy Samariabéli aszfonyi állat hogy me-*l-éudős aszfonyi.* ritene vizet, és monda néki Jesus: Adgy in-állat az ki meg-

8 nom én nekém. Mert az ő tanítványi el-tanit az igaz I-mentence vala az városba: hogy eledele *feeni tiszte etre,* és magac néki

9 riabéli aszfonyi állat, Mi módon kérz te, me jelenti. holot Sidó vagy, én tólem italt, ki Samia-† Gen. 33. 14. és riabéli vagyoc: Mert az Sidónc nem barát-

10 koznac az Samariabélieccel. Fele'e Ju-Josf. 24. 32. fus, és monda néki: ha tudnád te az Isten-

11 nec amaz ajandékát, és kizoda légyen az b *Az elő vizen* ki azt módgya néked, adgy innom nekem *nem egyebet ért* te kértél vólta ő tőle, és adott vólta néked *ha nem az Isten*

12 elő vizer. b c *Monda néki az aszfonyi lölke által való* állat: URkam, ninzen mivel meritened, az *nyitláfusokat* kút pedig igen mely: hól vennéd tehát azt *az mi romlot*

13 az élő vizer. Neinde nagyobb vagy é te az *termézetünk* mi atyánknál Jácobnál? ki minékunc ad-ból.

14 ta ez kutar, melyből ivot mind ő, mind c *Nem erti az* az ő fiát, mind barmait. Felele Jesus, és *aszfonyi állat* monda néki: Az ki ez vízben izic ifmét az Christus

15 megfomjulozic. * Valaki pedig ijan-mondásit adic az vízben, az melyet én adoc, meg *zert két erősfőg-* nem fomjulozic öröcké, † ha nem az *gelakarya az* viz mel-Christus mor-

16 *dusit rantani: Első hogy az kut mely: Masodic, hogy Christu* né nagyob Jácobnak, az vizer élit. d *Ezzel mongya jobnai* Christus az ő vizer, mert az utáus fuba asfenci meg nem fomjulozic. * Inf. 6. 35. † Inf. 7. 36.

e Akarja Chri-
stus az aszfzo-
nyit állator az
kinnec esmeret-
tise vörnia-
zert mongya
hogy e o biza az
i raa.
f Az aszfzomyi
állat mineku-
sinna az o bú-
zince esmereti-
se viterett vol-
na, latvan hogy
alkolmas ossga
nagy ma ta-
nyuláfra, ru-
kociz az Isteni
icaz tisztelet fe-
löl hogy abba ne
tevelegje. Mikor
azert az Sama-
riabliet tiszte-
letis oltalmaz-
na az regiatyac
peldájával,
Christus elal-
mazza az Je-
rusalembelice
tiszteletis, mi-
velhogy Isten
valasztotta
vo't az az he-
lyet. De az után
megmondya
hogy eliszllet-
nes a külsö tisz-
teletec vagy Ce-
saronia, mi-
velhogy az Iste
az kilelki állat,
lelkeben akar
tiszteletisni.
† Deut. 12. 5.
és 11.
† 2. Reg. 17. 29
† 2. Cor. 13. 14.
† Az tisztelet-
talasarni gon-
let kel vesel-
ünc, de mikor
az Isten orfo-
sának terjezté-
re alkoholmaso-
fgunc vagon,
ne mulassuc
zt.
Matth. 9. 37
10. 10. 2.
Az lelki ara-
na való gabona
104.

víz mellyet én adoc nékie, léizen ő benne,
15 örök életre forró víznek kátféje. Mon-
da nékie az aszfzonyi állat: URam, ad-
gyad nekem azt az vizet hogy meg ne szö-
juhozzam, és ne jöjvec ide meriteni.
16 e Monda nékie Jefus: Meny elhijad az
17 te feijedet, és jöy ide. Felele az aszfzonyi
állat és monda néki: URam, ninczen fér-
jem Monda néki Jefus: Jól mondád, hogy
18 ninczen férjed. Mert őt férjed volt, az
mostaniis pedig nem férjed te néked, iga-
zán mondád. f Monda néki az aszfzo-
nyit állat: URam látom hogy Prophéta
19 vagy te. Az mi atyánc ez hegyen tiszte-
20 tés az Isten, ti pedig azt mondgyátoc
† hogy Jerusálemben vagon az hely,
21 holott az Isten tiszteletis kel. Monda néki
Jefus: Aszfzonyi állat meghidgyed hogy
22 eljött az óra, mellyben sem ez hegyen, sem
Jerusálemben nem imádgjátoc az atyát.
23 † Ti azt imádgjátoc az kit nem tud-
toc, mi azt imádgyc az kit tudoc, mert
24 az idvölég az Sióce kőzzül támadott. Es
eljót az óra, és az mostan vagon, mikor az
25 igaz imádóc imádgyc az atyát lélekbe,
és igazságban, mert az atya ilyeneket ke-
26 res kie ötet imádgyc. * Az Isten lelki
állat, és az kie ötet imádgyc, szükség
27 hogy lélekben és igazságban imádgyc.
28 Monda néki az aszfzonyi állat: Tudom
29 hogy az Mefias eljő, ki mondatie Chri-
stusnac, és mikoron az eljő, mindenekre
30 megrant minket. Monda néki Jefus:
31 En vagon az, az ki te veled szólloc.
32 Azonközben pedig megjövénec az ő ta-
nitványi, és ezudálkozna vala azoh, hogy
33 az aszfzonyi állattal beféllene, mind az-
34 általt egygy sem monda, mit szerezze: Vagy
35 miérr beféllész az aszfzonyi állattal.
36 Elhagyá azért az aszfzonyi állat az ő ved-
rét, és elméne az városba, és monda az vá-
37 rosbeli emberekne. Jertecel, és láfsá-
toc az embert az ki megmondá nékinc
38 mindeneket az mellyeket én czeleked-
tem, valyon nem azé az Christus?
39 Kimenénec azért az varosból és mené-
40 nec ő hozzája. g Azonközben keric va-
41 la ötet az ő tanitványi ezt mondván, Me-
42 ster, egyél. Oe pedig monda nékiec, va-
43 gyon neké eledelem, mellyel éllyec, mel-
44 lyet ti nem tudtoc. Mondánac azért az
45 tanitványoc egymásnac: valyon hozor-
46 tó valaki néki eledet? Monda nékie Jef-
47 sus: Az én eledelem az, hogy annac akarat-
48 yát tegyem az ki engemet elboezátott, és
49 elvégezsem az ő dolgát. Nemds nem azt
50 mondgyátoké ti, még négy hólnap va-
51 gyon és az után aratás leszén. Imé mon-
52 dom nékerc, * emellyetec fel az tisztelet-
53 teket, és láfsátoc meg az tartományokat, 54

h mert megértence az aratáfra. Es az ki
arat jutalmát véfzi, és takar gyümölczöt
az örök életre, hogy mind az magvető
mind az arató egygy örüllynec. 1 Mert i
ebben amaz mondás igaz: Más az magve-
tő, mas az arató. En elboezáttalac titeket
annac aratására mellyben ti nem mun-
kálkottatoc, egybec munkálkottac, és ti
az ő munkájokba állottatoc. k Abból
pedig az városból foc Samaritánufoc hi-
vénc ő benne az aszfzonyi állatnac befé-
dejért, ki bizonságot tört vala arról, hogy
mindeneket megmondott volna néki, az
zért nagy egyf-
mellyeket czelekedett volna. Mikor a-
zért ő hozzája mentene volna az Sama-
riabélice, kéréc őt hogy ő náloc marad-
na, és marada ott két nap. Es fockal töb-
ben hívénc az ő maga befédejért. Es az
aszfzonyi állatnac azt mongyác vala: Immár
nem az te befédejért lüszünc: Mert mi
magunc hallottuc és tudgyuc hogy ez bi-
zonsyall ez világnac amaz megtartója, az
Christus.
k Et nap elmúlván pedig kiméne onnér,
és ménc Galileába. Mert Jefus ő ina-
ga bizonságot tört vala arról, † hogy az
† Matt. 13. 57.
Prophtanac ninczen tisztelege az ő ha-
Marc. 6. 4.
zájában. Mikor azért ment volna Gali-
leába, befogadac ötet a Galileabélice, mi-
velhogy láttácvólna mind azokat az mel-
lyeket czelekedett vala Jerusálembe az in-
nep napon, Mert azokis elmentec vala az
innepre:
* Canába, Gali-
* Sup. 2. 1. és 11.
leánac városába a holott az vizet ber-
ráváltoztatta vala. Vala pedig len Caper-
nauban egy király udvarából való fő em-
ber, kinc az fia beteg vala. 1 Es mikor hal-
lotta volna hogy Jefus Judzából Galilgá-
ba ment volna, hozzája méne, és kéré ő-
tet hogy elmenne és meggyogytaná az ő
fiát, mert immár m megkezv vala halni.
2 Monda azért nékie Jefus: ha az jeleket
és czudákat nem lártátoc, nem hísztec.
3 Monda néki az ember: URam jere, mi-
nekelőtte meghallyon az én fiám. Mon-
da néki Jefus: Eregy el, az te fiád él, hún az
ember az befédnec, mellyet mondott va-
4 la néki Jefus, és elménc. Mikoron pedig
5 immar menne, az ő szolgai elcibe jövénec,
és tudára adac néki, ezt mondván, az te
fiád él. Megtudakozéc azért az tólóc az
6 óráról a melyben megkönyebbedet vól-
na, és mondanac néki, tegnap ugymint
hét órakor hagyá el ötet az hidegelés.
7 Ezébe vöve azért az gyermekne atya,
hogy az gyógyulás az ótába lótt volna, az
melyben Jefus azt mondotta vala néki: Az
te fiád él. Es hún mind ő f mind az ő egéfc
házanépe. Ezt ez czudát tövé Jefus má-
8 fodszor, mikor Judzából Galileába ment
vólna.

Az Prophtáa
tudománya ol-
lyan vól mi-
az vetés, Az E-
vangeliomé mint
az aratás, és
mind az kesz-
között, és azok-
nac tanitói kö-
zért nagy egyf-
seg vágyon.
k Christust örö-
mest veszic az
Samaritabélice
kit a Sióce ma-
velénc.
† Matt. 13. 57.
Marc. 6. 4.
Luc. 4. 24.
I Christust
völletében csak
befédc: vel meg-
gyogytana az ki-
rály udvarából
való fő ember-
nec fiát.
m Allás vona-
gic vala. Az az
Halalán vala
halatra betegül-
vala, vagy ha-
lós betegsé-
ben vala.

V. Rész.

Christus meggyógyít egy embert, ki harminz nyolcz ezrendig betegségben feküdt. Megmenti magát az Sidoc elle hog' Szombaton gyogyította meg az beteget: és feddi az ő hitelenségeket.

1 Ezeknekutána vala az Sidoknac inne-
 2 pec, és felméne Jerusálembe. Vagyon
 pedig Jerusálemben az baró vásárnac pia-
 3 zán egy halastó, melly Sidó nyelven Be-
 theldánac nevezteric, melyne őt porticufa
 4 vagyon. Azokban fekszi vala betegeknek
 fokasága, vakoknac sántáknac, megfzár-
 5 dott embereknek, kik várják vala az vízne
 6 megmozdulását. Mért az Istennec An-
 7 gyalá bizonyos időben lefzál vala az ha-
 8 lastóban, és megháborította vala az vizet,
 9 annakóert valaki előfzór az vízben szálha-
 10 tott annac megháborításá után, meggyo-
 11 gyult vala, akarmínemű betegségevólna.
 12 Vala pedig ott egy ember, ki harminz
 13 nyolcz ezrendötül fogvaaló betegségbe
 14 fekszi vala. Ezt mikorón látta volna Jé-
 15 sus ott fekünni, és megismerete volna hog' fo-
 16 c idötül fogva fekünte volna az betegfé-
 17 gben, monda néki, akar fize meggyogyuini.
 18 Felele néki az beteg, Uram ninczen
 19 senki ki engemet az vízbe vinne mikorón
 20 az megháborodik, hanem mig én oda
 21 megyec addig en előttem más éri.
 22 Monda néki Jésus, kelly fel, vedd fel a te
 23 nyoszolyádát és járj. Es azonnal meggyo-
 24 gyula az ember, és felvéve az ő nyoszolyá-
 25 ját és mégyen vala, az napon pedig szomb-
 26 at vala. Az Sidoc azert monda nac vala a-
 27 nác ki meggyogyult vala, szombat vagy ő, nem
 28 szabad az nyoszolyáthorodoznod: felele né-
 29 kie: az ki meggyogyita engemet, az inóda
 30 nékem, vedd fel az te nyoszolyádott és
 31 menycl. Megkerdée őert annakokaért,
 32 kizoda az ki azt mondá néked, vedd fel
 33 a te nyoszolyádott és menycl. A pedig a
 34 ki meggyogyult vala, nem tudgya vala ki-
 35 zoda volna. Jésus pedig kiment vala az fo-
 36 kaság közül a melly ott a helyen vala.
 37 Azután megtalálá őert Jésus az templom-
 38 ba, és monda nékie: Imé meggyogyultál,
 39 tdbbte ne vertkezél, hogy gonoszbul nelé-
 40 gyen dógod. Elméne az, és meg-
 41 mondá az Sidóknac, hogy az Jésus vol-
 42 na a ki őert meggyogyította volna. Es
 43 annakokaért háborgattya vala az Sid-
 44óc Jésus t és akarja vala őert megöl-
 45 ni hogy ezt mivelte volna az szombaton.
 46 Jésus pedig felele nékie: Az én atyám
 47 Jmiad ez eddig munkálodic, és is munká-
 48 lodom. † Annakokaért annalis inkább a-
 49 karjác vala az Sidoc őert megöl-
 50 ni, mivel hogy nem czac megontotta volna az szó-
 51 batot, hanem az Isténis fájat atyánac mó-
 52 dotta volna, az Isténhöz magát egyenlővé
 53 tévén. Felele azért Jésus, és mőda nékie,

a Ninczen olly regi nyavalya és betegség, melyet még nem orvosoltak Christum.

b Az Istén czelekedet soha nem vontotta meg az szombatot: Tovább az Christus czelekedeti és az atyáje egyec mert egy Iste az atya és fiu, és az atya is fiu által czelekedezic. † Inf. 7. 29.

† Bizony, bizony mondom néktec, hogy
 nem czelekedhetic a fiu ő magától, hanem
 a látandgya az atyát czelekedni: Mert va-
 lamit az czelekedezic, ugyan azonokat ha-
 sonlatosképpen az fiuis czelekedezic. Mert az
 atya szereti az fiut, és mindenkert megmu-
 tat néki a mellyeket ő czelekedezic, és cze-
 nél nagyobb dolgokat mutat meg nékie,
 annyira hogy ti czudálkozzatoc rayta.
 † Mert miképpen az atya támaszt halotta-
 kot, és megeleveniti, azonképpen az fiuis
 az kikert akar megeleveniti. Mert az atya
 nem itél senkit, hanem az tellyes itéle-
 tet az fiunac adta. † Hogy mindennec tiszte-
 llyé a fiut, miképpé tisztele az atyát, az ki nem
 tisztele az fiut, né tisztele az atyát, az ki azt
 elküldötte. † Bizony bizony mondó nek-
 tec, † az ki az én befzédemet halgattya, és
 hiszen annac az ki engemet elboczátozt,
 őrcé élere vagyon, és a kárhozatra né mé-
 gyen, hanem általment az halállból az életre.
 † Bizony bizony mondom néktec: Eljő az
 idő, és most vagy ő, mikor az halottac hal-
 lýác az Istennec fiánac fázvát, az ki hal-
 landgyác, élnecc. Mert miképpen az atya-
 nac vagyon élere magába, azonképpé adta
 az fiunac is hogy légyen élere magában.
 † Es az itéltreis adott nékie méltoságot,
 mivel hogy emberneccia. † Ne czudalgya-
 tocz: Mert eljő az őra mellyé mindennec
 kic az koporsókban vadnac, hallyác az ő
 fázvát. † Es az kie jókac czelekedatenecc, ki
 jönec az életnecc felámadásáta, az kie pe-
 dig gonoszt czelekedatenecc, kárhozatnac
 feltámadásáta. † Nem czelekedheté én em-
 magamtól semmit: Az mint én halló, ugy
 itélec, és az én itéleré igaz: † Mert nem ke-
 hvalamit Christus czelekedezic, hanem annac a-
 karattya, az ki engemet elboczátozt, rudri-
 31 illic atyámét. † Ha én tészec én magá felől
 32 bizonságot, az én bizonság tételelem nél-
 33 lendő lézen. † Más az, az ki én felől bi-
 34 zonságot téfzen, és tudom hogy igaz az bi-
 35 zonság az mellyet én felőlem téfzen. Ti*
 36 † elküldöttec Jánoshoz, azis bizonságot
 37 tőtt az igazságról. En pedig nem kerélem
 38 az embereknek bizonságokat, de ezeket
 39 mondom hogy ti megtartatoc. Az János i-
 40 égő és világos szóvetnece vala: ti pedig
 41 zonságot tőtt czac ideig akartatoc őrl-
 42 ni annac világnac. De énnekem vagyon
 43 nagyobb bizonságom az János bizonságánál,
 44 † mert az czuda tetelec az czelekedetec
 45 mellyeket az én atyám én mind az Pro-
 46 reám bizott hogy azokat elvégezzé, azoc
 47 pherák nac mon az czelekedetec mellyeket
 48 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 49 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 50 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 51 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 52 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 53 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 54 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 55 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 56 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 57 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 58 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 59 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 60 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 61 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 62 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 63 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 64 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 65 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 66 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 67 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 68 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 69 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 70 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 71 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 72 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 73 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 74 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 75 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 76 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 77 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 78 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 79 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 80 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 81 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 82 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 83 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 84 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 85 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 86 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 87 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 88 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 89 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 90 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 91 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 92 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 93 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 94 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 95 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 96 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 97 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 98 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 99 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket
 100 én czelekedezic, az czelekedetec mellyeket

† Deut. 4. 12.

* Df. 12. 43.

† Genes. 3. 25. és 12. 3. és 18. 18. és 49. 10. Demer. 18. 15.

37 Az én atyám is az ki engem elboczártott, bizonságot tört én rólam, annac szavát sé hallottátoc soha, sem pedig † ábrázatyát nem lártátoc. Es az ő beszéde nem marad ti bennetec, mert az kit ő elboczártott, annac ti nem hisztetec. Tudakozzátoc az iráfokat, mert néktetec úgy tettéc, hogy azokban öréc életetec vagyon : Es azoc, az 40 mellyec én rólam bizonságot téfztetec. Né akarotoc pedig én hozzáj jöai, hogy életetec légyen. Az emberekétől nem véstec diczétet. De tudom hogy az Istennec szelme ninczen bannetec. En az én atyám nac nevébē jöttem, és aē véstetec engemet, ha más valaki jőne az ő maga nevébe, azt 44 bévennētéc. Mijmódon hihettetec ti, * holtott eggyic az mástoktót, vár diczóséget, és az diczóséget melly czac az Istentől származic, nem kerestetec? Ne alisátoc hogy én vádollyalac titeket az atyánál: vagy ő ki vádollyon, tuduillitc Mofes az kibentit reménségteket vetettētéc. Mért: ha hinnētéc Mofesac, énnékem is hinnētéc, † mert 47 én felölem iró. Hogy ha az ő beszéde ninc nem hisztetec, mimmódo hisztetec az én beszédemnec.

nyoc pedig az leült nép nec, háfólatos képpē az halakból is az menyit alarnac vala. 12 Minek utána pedig eleget öttec vólna, móda Jēsus az ő tanítványinac, szedgyetec fel a maradec darabokat, hogy sem el nem veszfzē benne. Felfzedē azért, és megvöltētéc tizēket kosárokat darab kenyéreccekel, az 13 őt árpa kenyérből, mellyec maradtac vala azok:ól, az kie öttenec vala. Azoc annakozkért mikor lártac vólna az czudát mellyet Jēsus tört vala, azt mondgyac vala: Bizony ez amaz Prophéta az ki eljövendő vala ez világra. b Jēsus annakozkért mikor 15 fzébe vótte vólna hogy elakarnánac jóni, és ötet elragadván királyá tenni, elménc vízfóttag ő maga az hegyre. 16 Mikoron † pedig elve lótt vólna, az ő 17 tanítványi szállánac az tengere. Es az hajóban bémenvén akarnac vala menni át tēgeren túl Capernaú felé, imár pedig sejtēt vala, és Jēsus né mēt vala ő hozzajoc. Es az 18 tēger az nagylélcne fuválmiait háborog vala. Mikor azért bémēntec vólna, úgy mit hufzonót vagy harmincz futamatra, látac Jēsus járni az tēgerē, és az hajóhoz közel 20 getus, s megremülētéc. ő pedig monda 21 nekietec: En vagyoc ne féllētec. Bévōtēc azért ötet az hajoba, és az hajó azonnal eljura az tartományba, az melyec akarnac vala menni.

b Christus nem testi király és nem győz, jőnkbe dic ez világi külső fizeteleiben. † Matth. 14. 25. Marc. 6. 74.

VI. Rész.

.. Christus őt kenyérel öt ezer embert itet: Jár az tengeren: Beszél az Capernauiakkal az menyit kenyéről, és azt tanítja a hogy ő az igaz menyit kenyér. Az az hogy ő legyen az ki az vala: szótalknac az men: jorszót az ő halálával a kétfeszán, megnyert: és hog ez menyit kenyér czac hit altalélcuc.

22 Másod napon az sokaság, melly az tengeren túll áll vala, mikor lártac vólna hogy nincz ott tób hajó annal az egyéni, melybe az Jēsus tanítványi bémētéc vala, és hogy Jēsus né ment vólna bé a hajóba a tanítványokkal, hanē czac az tanítványoc 23 mētéc vólna el. Es hogy Tiberiásból jöttec nem hufjókna vólna el válami hajóc oda a hely mellē az holott kenyetec öttenec vala az URnac 24 hálá adásánac utánna. Mikor azért lártac vólna az sokaság, hogy sem Jēsus az ő tanítványi nem vólnánac ott, ülētéc ő kis hajókra és menēnc Capernaumban, kerelvén Jēsus. Es megtalálván Jēsus az 25 tengerétul, módánac neki, Mester mikor juttottál ide. d Fele nekietc Jēsus: bizony bizony mondō néktet, kerestec engemet 26 nē hogy lártátoc az jeleket, hanē hogy öt tētéc amaz kenyerekbē, és megtólt vala az 27 háfátoc. Munkálodgyatoc nem az elede lért az melly elvész, hanem az kenyéretc melly megmarad az öréc életre, mellyet az ember nec ha ad néktet: * Mert ezt ez végre 28 bélyegztetec az atya, tuduillitc az Isten. hogy az Istennec dolgait czelekedgyūnc 29 † Felele Jēsus és monda nekietc: † Ez az Isteni czelekedett, hogy hidgyetec abban az kit ő elboczártott.

e Jollehet semmi fy: ya kozasoc. ninczen az oknac kie az Isten orszótat keresic min. dazaltalaz Evngelium

d Fediti Christus az halgato kat hogy a testi jöknc kerestjere felöt eb haylan doc, és mti öket a menyteknec keresesere.

* Matth. 3. 7. és 17. 3. Sup. 1 32 Inf. 10. 36. c Az az, annakozkért be czásta el az Isten hogy adgyon öréc életre megmaradando kenyeret.

k Az emberec akar mint munkalodgyanac, de nem kedves ac kunkakul. † Joh. 3. 21.

a Az kie Christus kōvetic, noha megheznetc de sok a meg nem fosztatnac az Isten segitsegétől.

† Exod. 12. 18. Lev. 23. 2. Num. 28. 10. Deut. 16. 2. * Matth. 16. Marc. 6. 38. Luc. 9. 13.

1 a Ezeknek utána méne Jēsus Gálileá 2 nac Tybertiás nevő tengeren túl. Es követi vala ötet foc nép, mert lártac vala az ő foc czudátételit, mellyeket czelekefcic vala az beregekekel. Felmēnc pedig Jēsus az hegyre, és ott leült az ő tanítványival. Közel vala pedig az † hufvét, az Sidók 25 nac innepoc. * Mikoron azért felemeltē vólna Jēsus az ő szemeit, és lártac vólna 26 foc vepet hozzáj gyūlni, móda éz Philep nec: hól vegyūnc kenyereket, hogy czec cgyenec? Ezt pedig mondgya vala kifertec 27 vcu ötet mert ő tudgya vola az mit czel 28 lokódédó vólna. Felele nekietc Philep: kerfz az pénz árta kényec né elégezelnec, ha 29 mindenie czac kiecint vēncis abból. Móda nekietc egy az ő tanítványi közzül, az Andreas, Sunō Péter nec atyafia. Vagy ő ti egy gyermek kīnec vagyonót árpa kenyete és két halaczkája, de miczoda az ennyi foc 30 nép nec? Móda pedig Jēsus ültetfēre le ő ket, vala pedig ott az helyē foc fu, leültēnc 31 azért lártac szent, úgy ma ut öt ezer fērnac. 32 Yéve pedig az kenyeteket Jēsus, és hátkar adozta oltac az tanítványoknac, az tanítvá-

8 Mon-

8 Nagy felede- 30 8 Mondánac azért nékie? * Miczoda jelt 47
 kefegec és em- mutatí az annakokaért hogy azt láfűc és 48
 bertelen hala a- 31 hidgyűnc te néked? mit czelekefezel? Az mi 49
 dlatlan jagna- atyánc óttenee † Mannát az pufzátában,
 jete, hog meg nem mint meg vagyon irván: Mennyei kenyeret 50
 emlekezven az 32 ada úgymondá nékiec hogy ennéne. h Mond-
 előbbi czudárol, da azért nékiec Jéfus: Bizony bizony mon-
 máft kérne: és dom néktec, nem adta Mófeti néktec az
 az Mófeft na- gyobnac itelic menyeyi kenyeret, hanem az én atyám ad-
 gyobnac itelic 33 Mert az Iftennec amaz kenyere az, az ki
 Christuſnal: 33 Mint ha azt mő- szállot menyből és ad életet ez világnac.
 danac, miczoda 34 Mondánac azért nékie: Uram, adgyad
 jelt te felez, hogy minékűnc mindenkoron ez kenyeret.
 Christuſbadvan 35 Monda pedig nékiec Jéfus: En vagyoc az
 Mófeftől te boz- életnecc kenyere, * az ki én hozzám jó, sem-
 zad allýunc, Mo- miképpea meg nem éhezic, és az ki hízfén
 fe, nagy b dologt én bennem, meg nem szomjuhozic fo-
 czelekedet na- 36 De mondám néktec, hogy láttatokis en-
 ladnal, mert te 37 gem, de ugyan nem hízfete. † Az mit nékem
 őt ezer embert ad az én atyám, én hozzám jó, és azt az ki
 elegített meg, 38 én hozzám jó, el nem vetem tőlem. k Mert
 Mófeſ pedig ha- lefzálottam menyből, hog' czelekedgyem
 szaz ezert men- † nem az én akaratomag, hanem annak aka-
 nyeyi kenyérrel. rattyát az ki engem elküldött. Ez pedig an-
 * Matth. 12. 38. nac akarattya a ki engem elböczátott, tud-
 1. 16. 1. niillie az atyáé, hogy valamit nékem adott,
 2. Cor. 22. abban semmit el ne vesztellec, hanem feltá-
 † Exod. 16. 14. 40 maszlam azt amaz utólsó napon. Ezis
 Num. 11. 7. pedig annac akarattya az ki engem elbö-
 Pſal. 78. 14. czátott, hogy mindeu valáki lártya az fiut
 h Azt mongya és hízfén ő benne, óróc élere légyen, és én 60
 Christuſ, hog az feltámasztram azt amaz utólsó napon. l.
 igaz és valóságos 41 Zörgölődnece va' a azért az Sidóc azon,
 mennyei kenyeret mivel hogy az mondotta vala: En vágyoc 61
 nem adta Mófeſ az kenyert az mely menyorfzágból szállot.
 az Izraeliták- 42 Es mondánac vala: Nem ezé az Jéfus, az
 nac, hanem azt Josephnecc fia, kinec mi cfinértűc mind at-
 az kenyeret az ő tyát f. mind annyát? Mimódon mondgya
 meanyei szent a- 43 azért az, az mely meylevenit, az teft
 tyá adgya. Es az monda nékiec: Ne háborogjatoc ti köz-
 ő mondásánac il- 44 tetec. Senki nem jóher én hozzám, hanem
 lyen okat adgya. ha az atya, a ki engem elböczátott vonand-
 Mert az Isten: gya azt: Én pedig feltámasztram azt amaz
 nec mennyei ke- 45 utólsó napon Meg vagyon irva az Propné-
 nyere az, az mely táknál: * Es léfzenc úgymondá mindnyájan
 alá szállot men- 46 Iftentől tanitattac: A ki azért az atyától.
 nyből, holot nem hallot és tanúlt, az én hozzám jó. † Nem
 tagadgya a Man- hogy az atyát látra volna valáki, hanem
 nat lelki kenyere- czac az a ki Iftentől vagion, a látra az atyát.
 nel és eledelnecc 47
 linn az szent Paellen, hanem szol az halgatoknac értelmec szérent,
 kic az Mannat czac tefti kenyerec alitgyac vala. * Sup. 4. 14.
 † Hogy valáki azt ne alitana' hogy az Christuſ tudomannya nem
 igaz, mert az Sidoc nem hízfenecc annac, azt mondgya hogy az ő eng-
 detlenségnecc oka ez, mert Iftentől nem valasztattac.
 k Nem ónékűl meggyinc az Christuſ: az: Mert azért jött Chri-
 ſt Jhogy az atyánac akarattya czelekedgye. † Sup. 5. 30.
 l Az teft efdőbe nem veheti az lelkieket, azért az mi idöſſegűnk-
 nec kezdeti Iftentől vagyon kic az mi termefzetűnket elvaltoſtíttya
 hogy a: öle indítatvan Christuſfolt tanolýunc. * Eſa. 54. vers. 12.
 Jovan. 31. vers. 33. † Matth. 11. 27. Luc. 10. 22. Sup. 2. 18.

Bizony mondom néktec, * az ki en- 8
 nem hízfén, óróc életet vagyon. m En va- 9
 gyoc az életnecc kenyere. † Az ti atyánc 10
 ottenecc Mannát az pufzátában, és meghöl- 11
 tanac. n Ez amaz kenyere az ki menyből 12
 jótalá, hogy az ki abban éfzic meg ne hal- 13
 lýon. En vagyoc az élő kenyér * ki me- 14
 nyből lefzálottam, ha valáki éfzic ez ke- 15
 nyérben, él órócké, és az kenyér mellyet 16
 én adoc, az én testem, mellyet én adoc ez vi- 17
 lág életejéért. o Tufakodnac vala azért az 18
 Sidóc, egyyic az máſic ellen, ezt mondván: 19
 Mimódon adhattya ez mi nekűnc az ő te- 20
 ſtét hogy azt egyűc? Monda azért nékiec 21
 Jéfus: Bizony bizony mondom néktec, ha 22
 nem éfzítec az embernecc fiánac teſtét, és 23
 nem ijangyatoc az ő véreét, nem léfzen élet 24
 ti bennetecc. Az ki éfzi az en teſtemet, és 25
 ifzica az én véremöt, óróc életet vagyon, és 26
 én feltámasztram azt az utólsó napon. Mert 27
 az én teſtem bizony étel, és az én vérem bi- 28
 zony ital. Az ki éfzi az én teſtemet, és 29
 ifzica az én véremet, én bennem lakozic, 30
 és én is abban. Miképpen elböczátott * 31
 engemet amaz elő atya, és mint én is élecc 32
 az atya által, azonképpen az ki engemet 33
 élzeu, él az is én általam. Ez amaz kenyér 34
 † az ki menyorfzágból jött: Nem úgy mint 35
 az ti atyánc ottenecc Mannát és meghöl- 36
 tanac, az kic az kenyere: c jendi, él mind ó- 37
 rócké. Ezeket monda az Synagogában, 38
 mikor tanitana Capernaumba. Sohan a- 39
 zért az ő tanitványi közzűl, czekec halván, 40
 mondánac kemén' befdé ez, ki halgathat- 41
 na: tudván azért Jéfus hogy az tanit- 42
 ványoc ezé háborgannac az ó köztóc, mon- 43
 dá nékie: Ez bánta'c meg titeket. P Ha azért 44
 † Sup. 3. 13.
 lárangyátoc az embernecc fiát felmenní 45
 oda az holott először vólt, mit mondtoe. q P 46
 Mínt ha azt 47
 oda az lélecc az, az mely meylevenit, az teft 48
 mondanac Chri- 49
 nem hafzual semmit: Az befdéd mellyet én 50
 szölóc néktec, lélecc és élet. Devadnac ti 51
 kufos teſtet eſz- 52
 közzűletec némelýec kic nem hízfenecc: 53
 † Tec, mert az fel 54
 Mert tudgya vala Jéfus eleitől fogva, kic zo- 55
 antetic menybe, 56
 dac vólnának a kic nem hízfenecc vala, és ki- 57
 vátic a Christuſ 58
 az: az atya, a ki engem elböczátott vonand- 59
 gya azt: Én pedig feltámasztram azt amaz 60
 utólsó napon Meg vagyon irva az Propné- 61
 táknál: * Es léfzenc úgymondá mindnyájan 62
 Iftentől tanitattac: A ki azért az atyától. 63
 hallot és tanúlt, az én hozzám jó. † Nem 64
 hogy az atyát látra volna valáki, hanem 65
 czac az a ki Iftentől vagion, a látra az atyát. 66
 67
 68
 69
 az Iſten mennyei erővel engemet felölözött ven, ez halandó lé-
 nec gyaláratos állapattya ből megfzabadítottán, mennyei dicözög-
 gel ékeſti meg.
 q Okat mondgya Christuſ miért az ő teſte elevenit: ő, mert
 ember leven, Iſten is, mely dologot czelekeſtél foghatatoc meg, melly
 bit czeac az valasztatáké.

* Sup. 3. 16. 18.
 m Az szent e-
 gelyeſz (elheine
 jol ha az eg, az
 allatra vezetel-
 tetűnc az ocűtal
 az Christuſra
 tudniillie birvel
 valo riſ: eſt-
 ſűnknecc általa
 veſzjűnc az óróc
 életet.
 † Exod. 16. 15.
 n Mint az ke-
 nyer az mi te-
 ſtűnknecc táplá-
 loja, az onképpen
 a Christuſ teſte
 leűnknecc ra-
 plaloja az óróc
 életet.
 * Sup. 3. 13:
 o Az teſt nem
 tud vólazatá?
 tennia az teſti etel
 † az ki menyorfzág-
 ból jött: melynecc
 eſz közei az fo-
 gac, az az lelki-
 etel kö: ő mely
 jött általa vagy
 on
 † Sup. 3. 13.
 q P Mínt ha azt
 mondanac Chri-
 ſtus. Nem ezt az
 kufos teſtet eſz-
 közzűletec
 † Tec, mert az fel
 antetic menybe,
 dac vólnának a
 kic nem hízfenecc
 vala, és ki-
 vátic a Christuſ
 az: az atya, a ki
 engem elböczátott
 vonandgya azt:
 Én pedig feltámasz-
 tram azt amaz
 utólsó napon
 Meg vagyon irva
 az Propné-
 táknál: * Es léfzenc
 úgymondá mindnyá-
 jan Iftentől tanitattac:
 A ki azért az atyától.
 hallot és tanúlt,
 az én hozzám jó.
 † Nem hogy az atyát
 látra volna valáki,
 hanem czac az a
 ki Iftentől vagion,
 a látra az atyát.
 67
 68
 69
 az Iſten mennyei erővel engemet felölözött ven, ez halandó lé-
 nec gyaláratos állapattya ből megfzabadítottán, mennyei dicözög-
 gel ékeſti meg.
 q Okat mondgya Christuſ miért az ő teſte elevenit: ő, mert
 ember leven, Iſten is, mely dologot czelekeſtél foghatatoc meg, melly
 bit czeac az valasztatáké.

* Matth. 16. 16. Inf. 11. 27. Koczis a Christus serega, az oc közszülés, némel- Jac képmutates, vagy nyilvan avalo goroszo.

gcsinértuc, * hogy te vagy amaz Christus 16 az élő Istenec fia, 1 Felele nékiec Jcsus: Nemde nem tizenketten választalaké én 17 titeket, és nemde nem ördögé egyítec? 71 Szól vala pedig az Judas Ischariotezfól, Simonnac fiáról: Mert ez árulándó vala 18 el ötet, jóllehet egy vólna az tizenkettő közzül.

Felele nékiec az Jcsus, és monda: Az én tudományom nem enyim, hanem azé a ki engemet elboczáto. Az ki az Istenec akarattyát téfzi, megérti az tudománt, ha Istenből vagyon, vag én magamtól szö- loc. b Az ki ő magától szö- diczóságét keresi: Az ki pedig keresi an- diczóságét az ki ötet elküldötte, ez i- gaz, és ninczen abban hamiság. c Nemde 19 nem néktec attae Mofes az törvént, hog' ti közzületec fenki né akarja azt megtar- 20 tani? 1 Miért akartoc engemet megölni? 21 Felele az fokaság és monda: * ördög va- gyon te benned, kiczoda akar téged meg- ölni? 2 Felele Jcsus és monda nékiec: Egy dolgot czelekedem, és mindnyájan czudálkoztoc rajta. Maga Mofes adá- néktec az kőnyúlmetétkedést, (nem hogy Mofestül vólna, hanem az * atyáktól,) és szombaton kőnyúlmetélté az em- 22 bert: Hogy ha az kőnyúlmetétkedést vé- fzi az ember szombat napon, hogy mind- 23 azáltal az Mofes törvénye meg nem romol, én reám haragoztoké hog' az egész embert meggyogyítottam szombaton? 24 Neilyetec külső ábrázat szerint, hanem igaz 25 itéllettel itéllyetec. Mondanac vala azért némellyec az Jerusálembéliec közzül: Nemde nem ezé a kit meg akarnac ölni? 26 Ime nyilván szöli: és semmit nem mer- nec néki szölni: nemde nem megcsinérté- ké az fő népec hogy bizonyára ez az Chri- 27 stus? De jól tudgyuc ez honnét való, mi- kor pedig eljövend az Christus, fenki nem tudhadtya honnét való léfzen.

b Az igaz tu- domány az lin- mis tudoman- tul ezzel kü- lomb, mert az igaz tudomány az Isten áczsöf- iget magaztallya az hamis tudó- man pedig az em- berec áczsöf- gese, meg- homályosítja. c Az kiec az Isten törvényecem- tot, gyakorta a- zoc kérkidec az Isten törvénye- vel, &c. * Exod. 20. 1. 24 3. † Sup. 5. 18. * Inf. 3. 48. 21, 22. 10. 20. d Az szombas nem sziltja meg az Isten czele- kedete, sőt in- kab az oktatgya- korlasra szer- telet, melyes kö- zös, az a ja- svis szerces. * Gen. 17. 10. Levit. 12. 3. † Deut. 1. 17. Prov. 24. 23. Jcc. 2. 1. † Stp. 1. 43. Inf. 8. 42. * Inf. 8. 26. Rem. 3. 4. c Az gorosk em- berek nec akarat- tyoc az hirvec el- len, nem megyen véghez minden- kor az ő kedvee szerint. † Inf. 8. 20. f Miképpen hogy nevekedic az Ilté országa, azon- képpen nevekedic az ehennénc, migné megfö- tartvan az men- nyei jokitul azo- kat az utánhi- jaba keresi. * Inf. 8. 11. 21. 30.

VII. Rész.

Christus titkon megyen fel az innepre: hi- tetlensége az ő rokonjainac: sokféle itéletec ő felöle. Christus tudománya Istenből vagyon, az kőnyúlmetelkedés az asyáktul: Igazan icelni: Sokan hisz nec ő benne. Szolgai az Papi fejedelmek nec kic öta: megakarac fogni, meg- vért nec: Melyen az Phariseusoc ő vele es Nico- dimus felfedődnec.

1 Ezeknek uránna jár vala Jcsus Galilá- ában, mert nem akar vala Judeában járn, mivel hogy az Sidó akarjác va- 2 la ötet megölni. Közel vala pedig az Si- dóknac * Sátoros innepce.

3 Mondánac azért néki az ő atyafiai: Meny el innét, és meny el Judeába, hogy az te tanítványid lélsz az te dőlgaidat az mellyeket czelekefzel. Mert fenki nem czelekefzic semmit titkou, à ki hires akar lenni: Ha illyen dőlgoakat czelekefzel, mutásd meg magadot ez világnac.

5 Mert az ő † atyafiaiis nem hisz nec va- 6 la ő benne. Monda azért nékiec az Je- sus: Az én időm még el nem jött, az ti 7 időtöc pedig mindenkor jelen vagyon.

8 Nem gyúló' lehet titeket ez világ, enge- met pedig gyúló: Mert én bizonságot téfzic ő róla, hogy az ő czelekedeti * go- noszoc. Timeanyetec fel ez innepre: En még nem megyec el ez innepre, mert az én † időm nem tölt még el.

9 Ezeket pedig mikor nékiec mondotta 10 vólna, marada Galileában. Minckurán- pedig felmentenec vólna az ő atyafiai, őis felméc az innepre, de nem nyilván, ha- nem úgy min titkon.

11 AZ Sidó azért keresic vala ötet az inne- 12 pen, és ezt mondgyác vala: hól vagyon amaz? Es az kőtség között nagy zugo- lodas vala ő felöle: Mert némellyec azt mondgyác vala: Jó ember, némellyec azt mondgyác vala: Nem, hanem az népnc 13 hitetője. Mindazáltal fenki nyilván nem szöli vala ő felöle, * az Sidótól való féle- lem nec miatta. a

14 M koron pedig immár az innepnec fele elhúlt vólna, felméc Jcsus az Tem- plomba és tanit vala. Es czudálkoznac vala az Sidó ő rayta, ezt mondván: mi mo- don tudgya ez az irást, ha nem tanúlta? 15 jaé tanítani. Miczoda beféd ez a mellyet monda:

21 Felele az fokaság és monda: * ördög va- gyon te benned, kiczoda akar téged meg- ölni? 2 Felele Jcsus és monda nékiec: Egy dolgot czelekedem, és mindnyájan czudálkoztoc rajta. Maga Mofes adá- néktec az kőnyúlmetétkedést, (nem hogy Mofestül vólna, hanem az * atyáktól,) és szombaton kőnyúlmetélté az em- 22 bert: Hogy ha az kőnyúlmetétkedést vé- fzi az ember szombat napon, hogy mind- 23 azáltal az Mofes törvénye meg nem romol, én reám haragoztoké hog' az egész embert meggyogyítottam szombaton? 24 Neilyetec külső ábrázat szerint, hanem igaz 25 itéllettel itéllyetec. Mondanac vala azért némellyec az Jerusálembéliec közzül: Nemde nem ezé a kit meg akarnac ölni? 26 Ime nyilván szöli: és semmit nem mer- nec néki szölni: nemde nem megcsinérté- ké az fő népec hogy bizonyára ez az Chri- 27 stus? De jól tudgyuc ez honnét való, mi- kor pedig eljövend az Christus, fenki nem tudhadtya honnét való léfzen.

Kiált vala azért Jcsus a Templomban tanítván, és ezt mondván: Engemet is ef- mertec, honnét való legyec, az tis tudgya- toc, † és én magamtól nem jöttem, de igaz * az ki engemet elküldött, kit ti nem élinértéc. En pedig ésmérem ötet, mere ő tőle vagyoc, és ő boczáto engem. c A- karjac vala azért ötet megfogni, de fenki nem verhete reá az kezét, † mert még nem jött vala el az ő órája. Az fokaság közzül pe- dig sokan hűnec ő benne, és ezt mondgyác vala: Az Christus mikor eljő valyon tehe- tőb jeleket azoknál az mellyeket ez tött. f Meghallác az, Phariseusoc hogy az kőtség ezeket szöllaná ő felöle, és elkül- dénec az Phariseusoc és papi fejedelmec szolgákat, hogy ötet megfognac. Monda azért nékiec Jcsus: egy kevés ideig még ve- letec leszec, az után elmegyec ahoz a ki engemet elküldött. * Keresitc engemet, és nem találto meg, és a holott én léfzec ti oda nem jöhettec. Mondánac azért az Si- dó ő köztöc, vallyon hová megyen ez? nemde azokhoz megyen é az kie a G ördögök kö- zött elosztottac, és nédc a G ördögök fog- jaé tanítani. Miczoda beféd ez a mellyet monda:

* Lev. 2. 34.

† Marc. 3. 21. Actor. 1. 14.

* Sup. 3. 19.

† Inf. 8. 20.

Inf. 9. 22. et

2. 42. es 19. 38.

a Az az, Nem peric vala mon- vniig az Doctör 1 ac vag Prophe- tias.

monda? Kerestec engem és nem talátoe meg, és a holott én léfzecti oda nem jöhetec.

* Lev. 23. 36. 37 **A**Z innepnec * pedig utólsó nagy napján, megállá Jéfus, és kiálta mondván:

8 **E** ha valaki szomjuhozic jöyjön én hozzá, és igyéc. Az ki én benne hívzen mint az irás mondgya, élö viznec folyási

38 **39** folynac annac hasából. Ezt pedig mondgya vala az szent † lélekről: melyet vendöc valánac az ő benne hívéc. Mert még nem vala az szent lélec, mert az Jéfus

40 még meg nem diczöitertec vala. **h** Sokan azért az fokeság közzül mikor ez befedet hallottác vólna, azt mondgya vala: bizony ez amaz prophéta. Némellyec

41 azt mondgyac vala, ez az Christus, némellyec pedig azt mondgyac vala: :: Nemde Galiléjából jöjéc el az Christus? Nemde

42 nem az irás mondgyac, hogy az Dávid magvából és az * Berlehemnec városából az holott Dávid lakic vala, jó el az Christus?

43 **H**asonlás lón azért az kölség között ő miatta. Némellyec pedig ő közzülc a

44 karjác vala megfogni, de lenki nem veré kezeit reája. Elmenénec azért az szölgác

45 az papi fejedelmekhez, és a Phariseufokhoz, kie mondánac nekic: Miért nem hozátoc el ötet? Felelénec az szölgác, soha

46 ember úgy nem szólót, mint az ember.

47 **i** Felelénec azért az Pharisefoc ő nekic, nemde tiis elhitteteteké? Nemde

48 az fő emberec közzül vagy az Pharisefoc közzül hité ő benne valáki? De ez kölség,

49 melly nem tudgya az törvénc, átkozott. Mondá nekic Nicodemus: * a ki ő hozzá ment vala éjyel, és azoc közzül

50 egyic vala. Nemde az † mitörvényünc kárhoztaté valakit, hanemha előfzer ane

51 nac szavát meghallya, és megérti mit ezele kedett? Felelénec és mondánac nekic: Nemde te is Galiléus vágyé: tudakozzá róla, és látd meg hogy Galiléából prophéta

52 ta nem támadott. **k** Es ki elmené az ő házához.

53 **h** Ninczen az Ur ellen tanács.

4 **t**ác vólna. Mődánac nekic: Ez afzfzoni állat talátoe szintén az czelekedeten, mikor

5 **prázna**lkodnéc. Az törvéncben pedig Mofes * megparanczolta mi nekünc, *** Levit. 20. 15.**

6 **te** azért mit mondasz? Ezt pedig mondgyac vala kéfzertven ötet, hogy öiet vādolhatnác. Jéfus pedig a lahajolván, az uyjával

7 **ir** vala az földön. Mikoron pedig szorgalmaztatnác az kérdéssel, felegyencsedéc, és monda: **a** Az mellyitec bünnélcül

való, † az veslén előfzer követ ő reája. **a** *Az kípmuta- 100 ellen kie az ő*

8 **Es** vízfzontag lehajolván, az földön **ir** **9** **vala.** Mikoron pedig ezeket hallottác vólna, mivel hogy leicec esmereti vādollya

vala öket, egymás után kiménénec egyic-ként, elkezdvén a vénéctül mind az utólcóig, és czac Jéfus marada, és az afzfzoni

állat, ott álván. **b** Mikor pedig Jéfus felegyencsítette vólna magát, és lenkit nem

látta az afzfzoni állatnál egyebet, monda nekic, afzfzoni állat hól vadnac az te vādoló d: lenki nem kárhoztaté téged?

1 **1** **Es** az monda: Senki nem Utam. Mondá nekic Jéfus: Enis nem kárhoztatlac téged, eregy el és többé ne vétekezél.

2 **12** **I**stinet szóla azért Jéfus nekic, mondván: En vagyok ez világnac * világsága, az ki követ engemet, nem jár az létben, hanem életnec világa léfzen ane

3 **nac.** A Pharisefoc azért mondánac ő nekic: téfzet magad felöl bizonságot, az te bizonság rételed nem igaz. **d** Felele

4 **Jéfus** és monda nekic: Ha én magam téfzékis magam felöl bizonságot, az én bizonság rételem igaz, mert tudom honnét jöttem és hová megyec, ti pedig nem tudgyátoc honnét jöttem és hová megyec.

5 **Ti** test szerint itéletec, én lenkit nem itéletec. Hogy haitélekis, és én itéletem igaz, mert én egyedül nem vagyok, hanem

6 **én és az én atyam.** Az ti törvéntekbenis pedig * megvagyontva, hogy két embernec bizonságtétele erőls. En vagyok a ki bizonságot téfzec magam felöl, és

7 **bizonságot** téfzen én felőlcin az ki boczattot engem, az én atyam. Mondánac vala azért nekic, hól vagyok az te atyád? **f** felele Jéfus, sem engemet nem esmértec sem az én atyámat, ha engemet esmérnétec, az én atyámat is esmérnétec.

8 **E**zeket inond a Jéfus a kénczartó helyen, tanítván az Templomban, és lenki nem foga meg ötet, :: mert né jött vala el az ő f őrája. **g** Mondá azért istméc nekic

9 **az ő fiaban.** :: *Sup. 7. 8. 30.*

10 **Az** mi életünk az isten birja és az ő abarattyja szerint élünk, tehát elmarint szorgalmat oson az mi tisztisünkben.

11 **Mivel** hogy az emberec az mennyei delögtül természet szerint szonyodiac, senki azért az Christusnac alkalmas tanítványa nem lehet hanem czac a kit az isten leikez anna. **Az** konközhas az világnac elkel veszni, mivel hogy Christust megutálta.

8 Az mi idösfegünknek és ága vagon. 1. Hogy az miszagenfegünknek, mege 2. h. 2. Hogy mi lelki javainkat az Christusban kerüsic.

† Esa. 44. 3. Joel. 2. 28. Act. 2. 17.

h Az szent lelcnek lathato ajandekirofzol, mellyec vala nac az anya szent egyházba az Christus mennybe menése után.

*:: Sup. 1. 47. * Nich. 5. 8. Matt. 2. 5.*

i Az hamistaitoc oly bolondoc hog az anya szent egyházat az fokeságból itelic.

** Sup. 3. 2. † Deut. 17. 18.*

o 231

h Ninczen az Ur ellen tanács.

a Az kípmuta- 100 ellen kie az ő

magok vétke eltitkolva, egyobcnec vetkeob és büneket itelic.

† Deut. 17. 7.

b Christus nem veszi magának a kiké főkölénec tisztit, hanem az ő tisztiszerint az afzfzoni állatot inté penitentiára.

c Ez világság termet szerint vac, és czac Christusnál világságot.

** Sup. 1. 5. Inf. 2. 5. c. 12. 46.*

d Christus az igazság és bizonsága, mert: azért boczattot istenöl, kific ezada rételekeis köcsö sitelob és kizogytator istenöl boczattatnác lenni, etc.

** Sup. 5. 31. † Deut. 17. 6. és 19. 15.*

Matt. 18. 16. 2. Cor. 11. 7. Heb. 10. 28.

e Az isten nem esmértec tyic különböen hanem

VIII. Rész.

Az paráznaóságban talátoe affconnac bünei megboczáttatnac Christus az világnac világsága. Az Pharisefoc azt kérdic hól az ő Attya: Abraham fiait, Ister fiait, Satan az házmefagnac attya: Abraham láttá az Christus napját.

1 **J**éfus pedig elméne az olayfáknac hegyére. Es reggel vízfzontag az Templumban jelé vala, és mind az fokeság ménc ő hozzája, és úlvén tanítva vala öket. Vivénec pedig ő hozzája az irástudéc és Pharisefoc egy afzfzoni állatot, kit paráznaóságban talátoe vala, és mikor azt elő állat-

Jesus: En elmegyet, * és kerestec engemet, és az ti bűneitekben meghaltoc, az hová én mégyc, ti oda nem jöhettek.

22 Mondánac azért az Sidóc: Nemde megölié magát, hogy ezt mondgya: a hová én mégyc, ti oda nem jöhettek. Ackor

23 monda nékice: ti innét, alól valóc vattoc, én onnét fellúlvaló vagyoc, ti ez világból valóc vattoc, én nem vagyoc ez világból. Azért mondám nékice hogy meghaltoc az ti bűneitekben, Mert ha né híztoc hogy én vagyoc, meghaltoc az ti bűneitekben. Mondánac azért néki: te ki vagy? akkor monda nékice Jesus: h Az vagyoc a minek eleitől fogva mondtam magamat. i Soc vólua a mellyeket ti felölctec kellene szólnom, és megitelnom, de † a ki engemet elboczátoit igaz az, és az mellyeket én ó tőle hallottam azokat szólona ez világnac. Es nem vóvéc ezekbe, hogy ó az attyától szólua nékice.

28 Monda azért nékice Jesus: Míkoron felmagaztallyátoc az embernecc fiát, akkor megeméritec hogy én vagyoc, és én magamtól fempit nem czelekefzem, hanem az mint tanitor engem az atya, a- zokat szólona. Mert a ki engemet elboczátoit, én velem vagyon, nem hagyott egyedül engem az én atyám, mert én mindenkor azokat czelekefzem, az mellyec 30 neki kedvesec. Es mikor ezeket mondaná, sokan hívénc ó benne. k Mond vala azért: Jesus azoknac az Sidóknac, a kik hittoc vala néki, ha ti megmaradtoc az én befzédembem, bizony én tanitványim léztoc.

32 Es megeméritec az igazságot, és az igazságot (szabadosá részén titeket: Felelénc nékie: Abraham magva vagyunc, és sóha fenkénc nem szolgáltaunc, minődon monddó hogy mi szabadosoc léztunc?

34 Felele nékice Jesus: Bizony bizony mandom, valaki bünt czelekefzic szolgálja * az bűnec. Az szolgál pedig nem marad mind öröcké az hazban, a fiu mind 36 öröcké ott marad. Azért ha az fiu megsebadit titeket, bizony szabadosoc léztoc.

37 Tudom hogy Abraham magva vattoc de engemet meg akartoc ölui, mert az én befzédemnecc ninczen helye nálatoc. En azt szólom az mir az én atyámtól lártam, tiis azt czelekeditec az mit látátoc az ti atyátoknál. Felelénc és mōdánac nékie: Az mi atyánc Abraham. Mōda nékice Jesus: ha Abraham fiai vólátoc, az Abraham czelekedetec czelekednétec.

40 Mostan pedig igyeketec engemet megölui, olt' embert ki igazságot szólit nékicec mellyet hallbitam az Istentől. Az Abraham ezt nem mivelte. Ti az ti atyátoknac czelekedetec czelekefzitec. Mondánac azért néki: mi paráznaságból nem nemzettéc,

egy atyánc vagyon, tudniile az Istent. Monda azért nékice Jesus: ha az Istent vólua nékice atyátoc, szeretnétec engemet, mert én az Istentől származtam és jöttem, * mert én magamtól nem jöttem hanem az küldett engemet. Miért nem eméritec az én szóáfomat? Mert nem halhattátoc az én befzédemet.

44 † Ti az ördög atyától valóc vattoc, és atyátoknac kívánságát akarjátoc rellyefíteni. Az eleiről fogva ember öldöklő vólt és az igazságban :: nem állot meg, mert ninczen ó benne igazság. Valamenyizer hazugságot szól, az ó magaeából szól, mert hazug és hazugságnac attya. Ti pedig, mivelhogy én igazságot szólóc nem hittec énnékem. † Kiczoda gyózhete meg engemet ti közzületec az bűntől? ha igazságot szólóc, miért nem híztoc énnékem?

* Az ki Istentől vagyon, halgattya az Istent befzédet, azért nem halgattyátoc ti, mert Istentől nem vattoc. m Felelénc azért az Sidoc és mondánac néki: Nem igazán mondgyúké mi hogy Samaritanus vagy te, † és ördög vagyon benned?

49 Felele Jesus: En bennem ördög ninczen, de tisztelem az én atyámat, és ti bofzúsággal illetec engemet. En nem keresem a én diczóságem, vagy ó ki kerelle és megítéllyé. n Bizony bizony mondom nékice: * valaki az én befzédemet megortandgya, sóha halált nem lát. Mondánac azért néki az Sidóc, most vélszűnc eszűnkbe hogy ördög vagyon benned? Abraham meghólt, az próphétákis, meghóltac te pedig azt mondot: Az ki az én befzédemet megtartya az halált sóha meg nem kóftóllya. Nagyob vagyé té a mi atyáknál Abrahamnál ki meghólt? az próphétákis meghóltac, kiczodánac aliném kóvannya, tud te magadat? p Felele Jesus: ha én diczóiteim magamot, az én diczóságem semmi az én atyám az, a ki engemet megdiczít, a kit mondotoc ti Istéteknecc. Mafelöltte ga nem eméritec őre, én pedig emérem q Az régi szentot, és ha azt mondanom hogy nem emérem őret, hasonkatos hazug lézoc hozzátoit, de őtet emérem és az ó befzédet megtartom. q Az Abraham az ti atyátoc, nagy kívánsággal kívánta látni ezt az én napomot, látta és örvendezett. Mondánac azért a Sidóc, őtven esztendő ninczen hozza. Azert még, és Abrahamot lártad? † Monda nékice Jesus: Bizony bizony mondom néki, minekelőtte Abraham vólua én vanos volt az ó gyoc. s Ragadozánac azért * köveket, Testamētum-hogy ó rejája hagyialnák, az Jesus pedig elrőyté magát és kiméné a Templomból, általmenvén ó köztóc, és ilyen módon elmenéc.

h Czac az efmeri meg az Christust, a ki fizetemetesen halgat arra a mit ő mond. i Az az, sokat kellene szolano az ti bűneitec felől, és soc vólua az miről titeket megkellene feddenem. De az ki engemet elboczátoit és fenitékel paranczolta hogy engemet halgassátoc, mivelhogy igaz, megbüntec titeket

† Sup. 7. 29. Rom. 3. 4. k Az Christus tanitványi mag maradnac az ó befzédembem hogy az igazságoc ajmireitben nevekedvén, a bűnec szolgálástyától meg szabadullyanac, &c.

* Roma. 6. 20. 2. Pet. 2. 19.

* Sup. 43. és 7. 19. † 1. Iob. 2. 8. : Iud. 6. l Christus bizonyítja, hogy az Istentől valóc vattoc, az őt tiszteben oly híven és szorgalmatoval galmatoval galgattoc, hogy őtet abbat. &c. nem vaólt. attya. * 1. Iob. 4. 6. m Az Christus ellenségi idégörüléc, de vegre Istent megállya az ő fiának bofzúsáját.

† Sup. 7. 10. Inf. 10. 20. n Ninczen az halál ellen job orvászás az Evangeliiu: ac tu mányánál, ha tudnallit igaz hit által ragazkódnac ahoz. o Inf. 11. 25. p Azoc ellen kic az szenteknecc fenyegegetkel meg akartac az Christusus diczőségét. q Christus ez vitáknál Abrahamnál ki meghólt? az próphétákis meghóltac, kiczodánac aliném kóvannya, de az Istent felmagaztallatoc, az én atyám az, a ki engemet megdiczít, a kit mondotoc ti Istéteknecc. Mafelöltte ga nem eméritec őre, én pedig emérem q Az régi szentot, és ha azt mondanom hogy nem emérem őret, hasonkatos hazug lézoc hozzátoit, de őtet emérem és az ó befzédet megtartom. q Az Abraham az ti atyátoc, nagy kívánsággal kívánta látni ezt az én napomot, látta és örvendezett. Mondánac azért a Sidóc, őtven esztendő ninczen hozza. Azert még, és Abrahamot lártad? † Monda nékice Jesus: Bizony bizony mondom néki, minekelőtte Abraham vólua én vanos volt az ó gyoc. s Ragadozánac azért * köveket, Testamētum-hogy ó rejája hagyialnák, az Jesus pedig elrőyté magát és kiméné a Templomból, általmenvén ó köztóc, és ilyen módon elmenéc.

IX. Rézf. lág. vi* Inf. 10. 3

IX. Rész.

Christus az vakon születő: tene szemeit megnyitja: mellyel midőn sokat vatekedéec volna a Sidoc a Sinasbol kivetnec: de Christus ötet örök világofignacsmeretivel a; anáikozza meg.

a Minden testi nyavalyanac oka a bün mind azaltal nē mindenkor az büntetzi Isten azokban a kiket ostoroz.

b Az Christus czelekedési olyanoc: mint az világofigsag, mellyet az világofigságit megvilágosítja.

** Sup. 1. 9. es 8. 11. Inf. 5. es 46.*

c Christus az vakon születet embernec szemet adván azzal bizonyítja hogy ő terdő é: nekinc mind le: künkne mind testünknec meggyujtja.

1 **E**S elmenvén látá egy embert, ki születéséről fogya vac vala. Es megkérdec ötet az ő tanítványi, mondván: Mester, mellyic vétkezett: ezé, vag' enec szülei, hog' e vakon születettne? Felele 2 Jesus: Sem ez nem vétkezett, sem ennac szülei, hanem szükiég volt, hogy az Isten dólgai 3 megjelentessenek ebben. Szükség énné- 4 kem annac czelekedetir czelekednem, a ki engemet elhoczátott, míg nappal vagyon, 5 eljő az etzaka mellyen senki nem czeleked- 6 hecc. **M**ig ez világofigságit, és világo- 7 nac * világofigsága vagyoc. **E**zt mikoron 8 módotta volna, a földre póke, és az ő nyá- 9 lából fárt czinála, és a fárt a vaknac szem- 10 re kené. Es monda nékie, men' el mo'gyál 11 az előtt lártácvála hogy vac volna, monda- 12 nac vala, nemde ez valaé a ki ülven köldöl 13 vala. Némellyec azt mondgyác vala, ez az 14 némeljee pedig hasonlatos, megmondá hoz. 15 **M**ondánac azért nékie: Mimódon nyi- 16 latkozánac meg az te fizemeid. Felele az és 17 monda: Egy ember a ki Jesusnac mondati- 18 c, fárt czinála, és az én szememet azzal meg- 19 kené, és monda nékem: meny el az Siloam 20 halastóra mo'gyál meg, és minekuránna 21 elmentem volna és megmosdottani volna, 22 az én szemem világa megjőve. Mondánac 23 azért nékie, hól vagyon az? Es monda: nem 24 tudom. **V**ivé ötet az Phariseusokhoz azt 25 ki az előtt vac vala. Vala pedig szombat mi- 26 kor Jesus az fárt czinála vala, és az vaknac 27 szemeit megnyitotta vala. 28 **I**smét megkérdec azért ötet az Phariseu- 29 sokis minódon nyilatc volna meg az ő 30 fizemeid, és az móda, fárt kene az én szemem 31 re, megmódam és látoc. Némellyec azért 32 a Phariseusoc közzül mondnac vala: ez ember 33 ninczen Istenből, mert nem tartya meg 34 a szombatot, némellyec azt mondgyác va- 35 la, mimódon tehet bünös ember ilyen je- 36 leket? és hasonlós vala köztöc. **I**smét mon- 37 dánac az vaknac, te mit mondasz az felől, 38 hogy megnyitotta az te fizemeid? Es az 39 monda Prophéta az. Nem hívéc annako- 40 káért az Sidoc az ember felől, hog' vac volt 41 volna és fizemeid megnyitac volna, míg nē 42 hívéc annac szüleit, a kinéc szemeit meg- 43 nyitac vala. Es megkérdec őket mon- 44 vas: Ezé az ti fizeitoc, kiről azt mondgyátoc

hogy vakon születet volt: mimódon lát- 20 zért most? Felele nec az ő szülei és monda- 21 nac, tudgyoc hogy ez mi hunc, és hogy va- 22 kon születert. De mi módon lát most, nem 23 tudgyoc, azt sem tudgyoc kiczoda nyitotta 24 meg az ő fizemeid, ideje vagion hozzá ő ma- 25 gát kérdgyétec, ő maga szól rhagafelől. E- 26 zeket mondác az ő szülei, * mivelhog' fél- 27 nec vala az Sidocoktól: Mert immár elvé- 28 gesztéc vala az Sidoc hogy valaki Christus- 29 nac vallaná az Jesus, az gyülezetből kire- 30 kezettne. Annakokáért mondác az ő szü- 31 lei, elég ideje vagion, ő magát kérdgyétec. 32 **M**áldozoris szólítac azért az embert az 33 ki vac volt, és mondanac nékie: Agy diczór- 34 séget az Istenec, mi tudgyoc hogy az em- 35 ber bünös. Felele azért az, és monda: Azt 36 én nem tudom ha bünös, ez egyet tudom 37 hogy vac voltam, és most látoc. **M**onda- 38 nac pedig ő nékie ismét, mit czelekedéc ve- 39 led: mimódon nyitá meg az te fizemeid? 40 **F**elele nékie: Im már megmondottam, 41 sem hallátoc: miért akarjátoc ismét 42 hallani, nemde ő tanítványi akartoké ti is 43 lenni? Megfizalmazac azért azt, és mon- 44 dánac, te légy ő tanítványi, mi Moses ta- 45 nitványi vagyunc. **M**i tudgyoc hogy Isten 46 szóllot Mose' nec, * ez pedig honnet le- 47 gyen nē tudgyoc. Felele az ember és mon- 48 da nékie: Bizony czuda hogy nem tudgyá- 49 totc honnet légyen, maga az én fizeimeit, 50 megnyitotta. **T**udgyoc pedig hog' az I- 51 sten a bünöséket meg nem halgattyá, De a 52 ki az Isteni tiszteli, és az ő akaratyát czele- 53 kelt, azt halgattyá meg öröké ez nem hal- 54 lottotc hogy valaki vakon született ember- 55 nec szemeit megnyitotta volna. **H**a Isten- 56 től nem vólta ez, semmit nem czeleked- 57 hetné. **F**eleléc és mondanac nékie te 58 mindenesből bünös születéi és te tanítaszé 59 minket? és kivetéc ötet az gyülezetből. 60 **M**Eghallá Jesus hogy azt kivetécé vól- 61 na, és mikor megtalálta volna ötet, 62 monda nékie: Te hiszszé az Istenec hába: 63 **F**elele az, és monda: Uram, kiczoda az, 64 hog' hygyec ő benne? **M**onda nékie Jesus: 65 **L**átadis ötet, a ki veled szól, az az. Es az 66 monda: Hisztec Uram, Es imádá ötet. 67 **E**S monda Jesus: * **H**og' itéletot tegyec 68 azért jöttem én ez világra, hogy az kic 69 nem látnac lássnac, és az kic látnac vakoc 70 legyenec. **M**eghallá az azért eteket az Pha- 71 riseusoc közzül némellyec, kic ő véle vala- 72 nac, és mondanac: nemle mis vakoc va- 73 gyunké? **M**onda nékiec Jesus: ha vakoc 74 vólátoc, nem vólta bünötöc, de mjvel- 75 hog' azt mondgyátoc, látunc, azért az ti 76 bünötöc megmarad.

X. Rész.

Christus a Phariseusokat gonosz parátrah- 42 nac = magát pedig gonosz lanni foc erőfegyehall

** Sup. 7. 13. Inf. 12. 4-8.*

** Sup. 8. 14.*

† Prov. 15. 29. Es 23. 9. Esa. 1. 19.

d Jól vagyon azoknac állapartyoc az kic az kire: len Isten- 42 lének: ő: kivet- 43 tetnec az ő gyü- 44 lek az etekből. ha 45 az anyaszent 46 Egyház nevűvel 47 kerkednek, m. rs. a nál kö- 48 zelb hozza jog 49 Christus.

e Christus az 48 Evangelium ál- 49 tal megvilágo- 50 sítja azokat az 51 kic az ő világo- 52 gókat meggye- 53 tette, az kic gon- 54 dly: ita: nac ma- 55 gónc: si: me- 56 sekne, azokat 57 meggyátja.

** Sup. 3. 17. Inf. 12. 47.*

3 Küldénec azért az Lázárnac nénnyei Je-
 4 fushoz, mondván : Uram, imé az kité-
 5 lortra vólna, monda, ez betegség nem ha-
 6 lálós, hanem Isten diczőségére vagyok,
 7 hogy az által diczöitessék az Istennek fia.
 8 Szereti vala pedig Jesus az Márthát az ő
 9 nénnjét és az Lázárt. Mikor meghal-
 10 lotta vólna azért hogy az Lázár beteg, ac-
 11 kor noha két nap marada ott a helyben az
 12 hólvala. De azután azt mondá a tanít-
 13 vanyoknak : Meennyűnc el Judéa felé.
 14 Mondánac néki a tanítványoc : Mo-
 15 stus meg akarnac vala téged kövezni a Si-
 16 dóc, immet oda megyé. b Felele Jesus:
 17 Nemde nem tizenkét órája vagyok az
 18 nappnac? Az ki nappal jár nem úrközi meg,
 19 mert ez világnac világozságát láttya.
 20 Az ki pedig éjfel jár, megútközi, mert
 21 ninczen annac világozsága. Ezeket mő-
 22 dá, és az után monda néki : Lázár az mi
 23 barátunc aluszic, de elmegyec hog felköl-
 24 tsem őtet. Mondánac azért az o tanítva-
 25 nyi: Uram ha aluszic meggyógyul. Azt
 26 mondotta vala pedig Jesus annac halálá-
 27 ról, de azt tanítványoc azt alitac hogy á-
 28 lomnac álulásáról szólna. Acker azért
 29 monda néki nyilván: Az Lázár megholt.
 30 Es őrűlde ti erőrtedec hogy hidgyétec
 31 hogy ott nem voltam. De mennyűnc el ő
 32 hozzája. Monda azért az Thamás, ki
 33 Kertőlinc mondatic, az ő tanítvány tár-
 34 sáinac, mennyűnc el miis hogy véle egyűt
 35 hallýunc meg. Elméne azért Jesus, és úgy
 36 találá Lázárt, hogy immár négy nap fekűt
 37 vólna az koporsóban. Vala pedig Be-
 38 thania Jerusalemmellett úgy mint tizenöt
 39 futamatni föld. Es lokan az Sidóc köz-
 40 zúl kimentec vala Márthához és Mariá-
 41 hoz, hogy őket vigasztalnac az ő attyok-
 42 fiánac halála felől. Az Mártha azért mi-
 43 kor hallotta vólna hogy Jesus jőne, elcibe
 44 méne, az Mária pedig othon ülvala.
 45 Monda azért az Mártha Jesusnac : U-
 46 ram ha itt vóltál vólna az én atyámfia nem
 47 hól vólna meg. De most tudom, hogy
 48 valamit kérst az Istentől, megadgya né-
 49 ked. Mondanéki Jesus : Feltamad az te
 50 atyád fia Monda az Mártha, tudom hogy
 51 feltamad az utolsó feltámadásnac napján.
 52 Monda néki Jesus : * En vagyoc az feltá-
 53 madás és az élet, a ki én bennem hiszen, ha
 54 meghalis, él. Es valaki él és hiszen én
 55 beannem, soha meg nem hal, hiszed ec?
 56 Monda nékie : Igenis Uram En hiszem
 57 hogy te vagy az Christus Istennek fia, a
 58 ki ez világra jövendő vala. Es mikor e-
 59 zeket mondotta vólna, elméne és tickon
 60 szóltá az ő nénnjét a Mariát, mondván:
 61 Az Mester jelen vagyok és téged hiv.
 62 Az Mihelt azt hallá, felkelé hamar és ő
 63 hozzá méne. Még pedig bé nem ment

vala Jesus az faluba, hanem az helyen vala
 az holott Mártha ő cleibe ment vala. Az
 Sidóc azért az kie ő véle othon valánac, és
 őtet vigasztallac vala, mikor láttac vólna
 hogy az Mária hamar felkölt vólna és ki-
 ment vólna, kiménénec ő utánna ezt
 mondván, az koporsóhoz mégyen hogy ot
 sirjon. Az Mária azért mikor oda jutott
 vólna az holott Jesus vala, látván őtet, le-
 borúla az ő lábainál, mondván : Uram ha
 itt vóltál, vólna nem hól vólna meg az
 én atyámfia.
 Jesus azért mikor látta vólna, hog Ma-
 ria írta és az Sidoc ő véle egyűt sir-
 nánac, megbuzdúla lélekben, és magában
 megháborodéc. Es monda: holott hel-
 heztetec őtet, és mondánac néki : Uram,
 55 jere és láid meg. Es Jesus könyvez vala.
 56 Mondánac azért az Sidóc : Ime melly
 57 igen szerette azt. Nemelylec pedig ő köz-
 58 zűlde mondánac : Nem mivelhetec vólna-
 59 je ez, ki az vakoknak szemeket * megnit-
 60 tya, hogy ez meg ne hálna? Jesus azért is-
 61 mért megháborodván magába, méne az
 62 koporsóhoz : vala pedig az kóból vágott
 63 koporsó és követ töttec vala fellyül rája.
 Monda Jesus : Vegyétec fel az követ:
 Monda néki Mártha, annac nénnye a ki
 megholt vala : Uram immár szagos, mert
 negyed napi. Monda néki Jesus : Nem
 megmondamé néked, hog ha hiszsz, meg-
 41 látod az Istennek diczőségét. Feivétec
 42 azért az követ az helyről az holott hely-
 43 heztetec vala, Jesus pedig felemelvé az ő
 44 szemecit monda, Atyám háhakat adoc né-
 45 ked hog engem meghalattál. En pedig
 46 tudtam hogy mindenkor meghalattsz eut-
 47 gemet, de az környűl álló népet mondám
 48 azt, hogy hidgyec hogy én tetőled boczá-
 49 ratam. Es mikor ezeket mondotta vól-
 50 na, kiálta nagy szóval, Lázár jóy ki! Ac-
 51 kor a ki megholt vala, feltámadá, kezei és
 52 lábai kötözve lévén, az ő ortája pedig
 53 kezkenóvel bétakartatott vala, és monda
 54 nékiec Jesus : oldozzátoc meg őtet, és bo-
 55 czásátoc el.
 56 Sokan azért az Sidóc közzúl kie Ma-
 57 riához mentec vala, és láttac vala az
 58 mellyeket Jesus czelekedett vala, hívénec
 59 ő benne. Nemelylec pedig ő közzűlde
 60 elmenénc az phariseusokhoz, és megbe-
 61 szűlléc az mellyeket Jesus czelekedett vala.
 62 * Az papi fejedelmec azért és a phariseusoc
 63 egybe gyűlénc és módánac, mit régyűnc,
 64 mert ez ember soe jeleket részén. d Ha
 65 ecképpen hadgyue őtet, minduyájan hisz-
 66 nec nékie, és eljőnc az Románc, és eltör-
 67 ttezt ez helyer, miné az népet. Egy pe-
 68 dig ő közzűlde Cajphas, ki az csetendő-
 69 ben so fő pap vala, monda nékiec, ti sem-
 70 mit nem tudtoc.

b Az miéketün-
 kes bátorságos
 na ex. hogy
 Christust köve-
 sse bátorsággal,
 ki minékűnc
 világozságac
 az világnac se-
 téségében.

c Christus az
 emberi testel
 egybe minden
 emberi indula-
 tot felöl-öt
 magára bán-
 nálkál.

* Sup. 9. 6.

* Sup. 5. 28. és
 29.

† Matt. 16. 16.
 Sup. 4. 2. és 6.
 69.

* Matt. 26. 3.

Mar. 14. 1
 * Vagy Codex
 motgyűlénc.

d Az az ha az
 köhő állapotba
 valamit yulás
 vagy viltozas
 leszen, az Románc
 is elrontanna
 kezűket.

*c Ez világolly
balgatag hogy
ne remélti ma-
r alánk, hanem
ha Christust el-
törli, ki által az
világ, és az a-
ny, jzest egy-
híz áll.
* Inf. 18. 14.
f Az kezettle-
neknek ámesigek
nec előte szabad
ell-pnác, de ug
hogy az mi b' va
luniot el me tá-
vozucac.*

50 *c* Megnem gondollyótot hogy * jób
egy embernek meghalni az népért, hogy
51 mind az egész nép el ne vesztzen. Ezt pe-
dig magától nem mondá, hanem mivel-
52 hogy az elzendőben fő pap vala, jövendő
monda hogy Jézus az népért meghalna.
53 Nem csak azért az népért, hanem hogy az
Istennec elféltledet fiairis egybegyüte-
54 né. Az napságtól fogva azért egyenlő-
képpen tanácskoznac vala hogy megöl-
55 nec ötet. Jézus azért többé nem jár va-
la nyilván az Sidóc között, hanem elmé-
56 ne onnét az puzta mellett való tartomá-
nyba, az városba mely mondatic Ephra-
imanac, és ott lakéc az ó tanítványival.
57 Kőzel vala pedig az Sidoknac hűvétec,
és fokim felmenénc Jerusáembe abból
az tartományból hogy megtisztulánac.
58 Keretic vala azért Jézust, és egy máffal
beszelnec vala az templombán álván, mi
59 tertzic ugymond néktec? hogy nem jőneje
fel az innepre? A papi fejedelmec pedig
és a Phariseusoc megparanczoltac vala,
hogy ha valaki tudna hól vólna, megmon-
17 daná, hogy ótet megfogná.

XII. Réfz.

*Christusnac, midőn Lázárnál vaczora'na, laba-
it megkeni Maria, vádoltatic Judá istul: az Chri-
stusot mentetic: az Papoc Lázárnac vesztét k-
válnnyac: Jerusáemben mentében Christusnac
fokan elisten menec, az Görögök ötet Látni k-
válnnyac: Az fő népet, kic benne hittec, de meg-
vallani nem mertéc, az hitre inti.*

1 Jézus azért az hűvét előtt hat nappal
méné Bethaniába a holott Lázár
meghólt vala, kit feltámasztott vala a
2 halálból. * Szerzenec azért ott nékiva-
czorát, és az Mártha szolgálg vala, a Lázár
pedig egyic vala azok között, kic ő véle
3 egyyut leultenec vala. Az Mária † a-
zert vévén egy font nardusból csinált dra-
da hűg kenetec, megkené az Jézusnac lába-
it, és megtörle lábait az ő hajával, az haz
pedig megteléc az kenetec illattyával.
4 Monda azért eg' az ó tanítványi kőz-
5 zül, Judas Iscariates, Simonnac fia, a ki ó-
6 tet el akarja vala árulni. Miért nem ad-
tác el ez kenetec három száz pénzen, és mi-
7 ért nem adtác az szegényeknek. Ezt pe-
8 dig mondá, nem hogy néki a szegényekre
gondgya vólna, hanem mivel hogy lopó
9 vala, és * az erztény nála vala, és a mit ab-
ban adnac vala, azt hordozza vala. Mon-
da azért az Jézus: hádgy békéi néki, az én
remetélésemec idejére tartotta ő ezt.
8 Mert † szegényec mindenkor vadnac
veltec: En pedig nem mindenkor vagyoc.
9 Az Sidóc között azért fokan meg tudác

hogy az Jézus ott vólna, és oda menénc
nem csak az Jézusért, hanem hogy az Lázár-
társ látnac, ki feltámasztott vala az ha-
10 lálból. Réa tanácskoztac vala pedig az
papi fejedelmec, hogy az Lázártis megöl-
11 nec. Mert fokan a Sidoc között ő érté-
te elmenec vala, és híznec vala az Jézus-
ban.

12 *M*Asod * napon az fokaság, az mely az * *Mat. 21. 8.*
innepre ment vala, mikoron hallot- *Mar. 11. 8.*
tác vólna hogy Jézus Jerusáemben men- *Luc. 19. 35.*
ne. Vónec palma ágákat, és eleibe mé- *† Psa. 118. 29.*
nénc és kiáltnac vala, † Hofanna. Ad-
dott az Izraelnek királyá, ki jött Urnac
14 nevében. Találván pedig az Jézus egy
szamát, arra felüle, az mint megvayon
15 irván. :: Ne fély Sionnac leánya, Imé
amaz te kiralyodjő, úlvén az zamárnac
16 vehiménc hárán. Ezeket pedig az tanit-
ványoc nem értéc előfzer, hanem mikor
megdiczöitertec vólna Jézus, akkor emle-
kezénc meg hogy czec megirattac ő fe-
lőle, és hogy ok ezeket miveltec ő véle.

Bizonságot téfzen vala pedig az foka-
ság, az mely ő véle vala arról hogy az Lázár
az koporsóból hivta vólna ki, és azt
18 feltámasztotta vólna a halálból. An-
nakokaértis ménc az fokaság ő elei be,
mert hallyac vala hogy azt az czudait tót-
te vólna. A Phariseusoc azért mondá-
nac ő magokban, látványoké hogy sem-
mit nem hafznaltoc? Imé mind ez világ
kőveti őtet.

20 Valánac pedig némellyec Görögök azoc-
kőzt, az kic szoktác vala felmennni hogy
21 imádkoznánc az innepen. Ezc anna-
kokaért ménénc az Philephöz ki Betsai-
dából Galiléánac városából való vala és
kéréc őtet mondván: Uram, az Jézust akar-
22 nóc látni. Elménc Philep és megmondá
Andránac, András és Philep egyyüt meg-
23 mondác Jézusnac. Az Jézus pedig felele
nékicc mondván: Eljőtt az óra, hogy meg-
diczöiteléc az embernek fia. Bizony bi-
24 zony mondom néktec, hogy ha az föld-
ben esct gabona mag meg nem rothad-
25 zac ő maga marad, ha pedig megrotha-
dand, foc gyümölcsözteremt. * Az ki az
ő lelkét szereti, elveszti azt, és az ki az ő lel-
két gyűlöli ez világoc, az őtóc életre meg-
26 tartya azt. Az ki nekem szolgálg, engem kö-
27 vescten, és az holott en lejendec ott léfcten
33 az én szolgámis, és az ki énnékem szolgálg,
megtiszteli azt az atya.

27 *M*ostan † az én lelkem megháboro-
dott, és mit mondgyac? Atyám tartc *b Christus az*
meg engem cz órától fogva: de azért jöttc *aldozatra a-*
karvón s. nni,
az Istennec bűn ellen való haragjattal és áskátul megresten-
ven felkiált szabadulást kér, mindazáltal az atyánac engo-
delmes. † *Matth. 36. 38. és 39. Marc. 14. 34. és 36.*

* *Mat. 26. 6.*
Mar. 14. 3.
† *Sup. 11. 2.*

* *Telhetetlen-
ség miat megva-
kú' embernek
vettenetes példaa-
jű az Judas.*
* *Inf. 13. 29.*

† *Deut. 15. 11.*

* *Mat. 10. 39.*
és 16. 25.
Mar. 8. 35.
Luc. 9. 24. és 17.
33.

Christus mi-
zei: cinnu az
Isten szava ál-
tal megerősíte-
tet volna, az ő
haláláról, az
ördögnek és ez
világnak meg-
rontásáról, és
az ő diadalmá-
ról szól.
† Sup. 3. 14.
* 1. Sam. 7. 13.
Pfs. 37. és 110.
4.
Ezech 37. 25.
Dan. 2. 44. és
cap. 7. 14. és 27.
d Christus az
igaz világgá
és mintzen ő ki-
vólo fesetségnel
egyeb, kincc meg
utálatás vette-
nesi szót kö-
veti.
† Sup. 1. 9.
* Eja. 53. 1.
Rom. 10. 6.
† Eja. 6. 9.
Matth. 13. 14.
Marc. 4. 12.
Luc. 8. 10.
Aik. 18. 26.
Rom. 11. 8.
* Sup. 9. 22.
e Keresen hisz-
nek Christusból,
azok pedig in-
kab félnek az
emberektől hog
nem Istenből.
† Sup. 5. 44.
f Az Christus
Jesud által hi-
zúné Istenben,
és ő ált. alás ő bé
nelátvny az I-
stent, bálvánt
imadást az,
az ki Isten
Christus kívül
imadgys.
* Inf. 14. 9.
† Sup. 3. 19. és 9.
30.
* Sup. 3. 17.
† Marc. 16. 16.
* Sup. 5. 19.
Luf. 14. 10.

28 ez órára. Atyám diczóiis meg az te neved.
Szózat jöve azért az égből, ezt mon-
ván: Megdiczóiitettelec és ísmét megdicz-
29 ítelec. Az fokafág azért az melly ott áll vala,
és hallottac vaia, ezt mondgyac vala, hogy
menydörgés lón, némelyic azt mondgyac
30 vala, Agyal szóla nékie. Felele Jesus és
monda: Nem én érottem lón ez szó, hanem
ti érottetec.
31 MOfstan e jelenvagon ez világnak kár-
hozatafá, mostan rekelziteti ki ez vi-
32 lágnak fejedelme. Es én inikor † felemelte-
tem ez földről, mideneket én hozzám von-
33 taczoc. Ezt pedig mondgya vala, jelentvén
azt, miczoda halállal halna meg jövendő-
34 bc. Felele néki az fokafág: Mi nallottuc a
törvénből, hogy az Christus * mind öröcké
megmarad, nu módon mondot tektát hogy
az embernek fiának fel kel emeltetni: kicz-
35 da ez az embernek fia? d Monda azért néki-
ec az Jesus: Még egy kevés ideig † világgóffág
vagon veletec. járjatoc mig világgóffágoc
vagon hogy az fetétfég titeket el ne fog-
laliyon, mert az ki fetétfben jár, nem tudgya
36 horá mégyen. Mig világgóffágoc vagon,
hidgyetec az világgóffágba, hogy az világgó-
ffágoc fiait legyetec. Ezeket szóla Jes^{us}, és mi-
koron emeltet volna, elrölyt magát rő. öc.
37 Mlkoron pedig ennyi jeleket tóit volna ő
38 elötőc, nem híznac vala ő benne. Hog-
az Esaiás Prophétának befzede bé telnéc, a
mellyet mondot: * URam kiczoda hit az
mi befzédúnk nec, és az URnac karja kincc
39 jelent meg? Annakokéért nem hihet nec va-
40 la, mert ísmét azt mondotta Esaiás. † Meg-
vakitá az ő sziveket, és megkeményíté az
ő sziveket, hogy ne lássanac izemeckel, ne
éttlenec sziveckel, és megtérjenec, s meg-
41 gyogyulm oker. Ezeket mondot Esaiás mi-
kor ő lará az ő diczólőgét, és szóla ő felőle.
42 Mindazáltal az ő népecc közzul is sokan hi-
vé nec ő beane, * de az Phariséusoktól való
fététfben nem valljac vala, hogy a gyüleke-
43 zerből ki ne vettené nec. * Mert inkább szere-
téc az embereknec való diczólőgét, † hogy
nem az Isten diczólőgét.
44 AZ † Jesus pedig kiált vala, Az ki hiszen én
bennem, nem én bennem hiszen, hanem
45 abban az ki engemet elboczátoit. Es * az ki
engemet lát, azt látgya az ki engemet elbo-
46 czátott. En világgóffágul † jöttem ez világra,
hogy senki ne maraogyon a fetétfégben a ki
47 énbenem hiszen. Es az ki hallandgya az én
befzédemet és nem hiszen, én nem kátho-
zatom azt, * mert nem jöttem ez világra,
hogy kárhoztassam ez világot, hanem hogy
48 megtartssam ez világot. Az ki megvét enge-
met, és nem veszi az én befzédimet, vagon
ki kárhoztassá azt. † Az befzéd mellyet én
szóltam, az itéli meg azt az utóiso napon.
49 * Mert én magamtól nem szóltam, hanem a
ki eboczátoit engem az én atyám, ő meg-

paranczoita néké mit szólljac, és mit mód-
50 gyac: Es tudom hogy az ő paranczolattya ő-
rőc élet, az mellyeket azért én szóllóc, az
Luc. 22. 1.
mint az én atyám mótda nékem, ugy szólló.
a Christus meg-
mossa az ő ta-
nirvanyinac
lábokat, mellyel
bizonyfágot se-
fzen az ő nagy
alázatoságá-
rol, hozzaoc

XIII. Rész.

Christus tanirvanyinac labait mossa: pana-
szolkodic az ő árulojáról; mell azt megzolittya:
Intit tanirvanyit atyafuisz eretere, Peterzet a
megtagadásban való ejetit megjóvendőli.
rol, hozzaoc

1 AZ † hufvétnec pedig innepe előtt, tud-
ván Jesus hogy az ő órája eljött volna,
hogy ez világból az ő atyához meñe,
na az mi bíz-
mivel hogy szerette volna az őveit, az kie ez
nemkincc elmo-
világó valánac, mind végig szerette azokat.
foja.
2 Es az vaczora után, mikor immár az őrdög
az az, nem
azert mosom én
vben bé őtiótt volna, hogy elárulná őtet.
moft az tilaba-
3 Tudván azt Jesus hogy az atya mindeneket
itokat, hogy a-
neki hatalmába adott volna, és hogy ő az I-
xoc tisztaac le-
4 stentől jött volna, és az Istenhöz menne. Fel-
gyenecc, mas dol-
kele az vaczora után, és leveit az ő felsőru-
got jelentec az-
hájár, és egy kendőcét vévén, kőnyúló vedzé
zal.
5 magát. a Az után vizet tőlte az meden-
c Christuñac
rzébe, és kezdé mosni az Apostoloñac lá-
mágednenben én-
bokat, és megtörölni a kendővel, mellyel
gudnanc ket ha-
6 magát kőnyúló kötötte vala. Méne azért Si-
valami czele-
mon Péterhöz, ki monda nékie: Urá te mo-
kedetinek oké
7 fodé meg az én lábaimot? Felele Jes^{us} és mő-
hirtelénem lá-
da nékie: b Az mit én czelekefczem, mostan
tyukis.
8 te azt nem tudod, ez után pedig megudod.
d Az Jegynec
9 Monda néki Péter: c Az én lábaimot soha
tulaydonittya
meg nem mosd. felele néki Jesus: ha meg
Christus az mi
nem moslac téged, nem léfzen néked hon-
azégyzet al-
10 zám femmi d közöd. Monda néki Simon Jatec.
Péter, Uram nem czac lábaimat, hanem
c Az az, mi-
11 mind kezeimet lábaimot. e Monda né-
képpen az ki
ki Jesus: Az ki megfőrdőjt, nem szűkltég,
megfőrdőjt
hancczac hog lábait mossa meg, mert min-
tiszta, de az u-
denestül tisztja, * tiis tisztjavadoc de nem
sannis szűköl-
12 mindnyajan. Mert tudgya vala azt az ki őtet
kődic az mofa-
elárulná, azért monda, nem vadtoc mind
dásfélkül mert
13 tisztjav. Minckutánna azért megmostam
őbl. a szeny meg-
na azoknac lábokat, és az felső ruhát rejt
gyúl az resten,
vőtte volna, ísmét leülvén monda nékie, ér-
azonképpen ti
14 titeké mit miveléc veletec? Ti engemet hiv-
tisztaac vadtoc
toc mesternec és URnac, és igazan mond.
az én verembé,
15 gyátoc mert az vagon. Annakokaért ha én
de mivel hogy a
megmostam az ti lábaitokat, Ur és Mester
bűn még benne-
16 lévén, tiis megmostatoc egj más lábait.
Mert ec vagon kel
példát adtam néktec, hogy az mint én cze-
17 lekedtem veletec, azoképpen czelekedgye.
mosdátoc.
18 rec tiis. Bizony bizony mondom néktec † az
* Inf. 15. 3.
szólga nem nagyob az ő Uránál, sem az kő-
† Mat. 20. 24.
19 vet nem nagyob annál az ki azt elküldöte.
Luc. 9. 40.
20 Ha ezt tudgyátoc, bódógoc eléztéc ha ezt
Inf. 15. 20.
czelekeditec.
* Pful. 41. 10.
21 NEm mindenektől szóllóc, én tudom ki-
f Christus az
ket választotua, de szűkltég hogy bétel-
atyánac aka-
lyéc az irás; * Az ki én velem kenyeret őit,
Inf. 15. 20.
22 az ő farkát felemelc ellenem. † Immár most
tot az halálra.

megnö Jom nékrec minekelötte megleñe, hogy mikor meg' éfzen hidgyetec hogy én vagyok az *Mefias*. Bizony bizony mondom nékrec, † mikor valakit elküldöc, valaki azt befogadgya, engem fogadba, † ki pedig engem befogad, azt fogadgya bé az ki engem elküldött. Mikor ezeket mondotta volna Jefus, megháborodéc lelkébe, és bizonyfagot tón, és monda: bizony bizony mondom nékrec, * hogy egy ti közzületec engem el-
 22 árul. Az tanítványoc azért néz nec vala egy
 23 máfra, kételkedvén kiről szólna. Vala pedig egy az Jefus tanítványi közzül, ki az Jefus mellyén nyugozic vala, az † kit Jefus
 24 szeret vala. Inté azért Simon Peter, hogy
 25 megkérdené ki volna az kiről szólna. Amaz pedig az Jefus mellyén nyugován, mō-
 26 da néki: Uram kiczoda az. Felele Jefus: az az kinec én az mártort falatott adom, és mikor bé mártortá volna az falatott, adá az Judás Ifeánotelnece, az Simon fiának.
 27 ES az falat bevetelenece uránna bémēne az Sátán Judásba. Monda azért Jefus nékie: Az mit akar sz czelekedni hamar cze-
 28 lekedgyed. Ezt pedig az leültéc közzül senki
 29 nem érté, miért mondotta volna. Mert némellyec azt alityác vala, mivel hogy az † er-
 30 fzeny Judásnál vala, hogy Jefus azt mondotta volna néki, vedd meg az okar az mellyec nekűnc szükségefec az innēpre, vagy
 31 hogy az szegények nec valamit adna. Amaz annakokaért az falatot minekutánna elvōtte volna. azonnal kimēnc: vala pedig értzaka.

31 Mikor † azért kiment volna, monda Jefus: Mostan diczōitertec meg az ember nec fia, az Istenis megdiczōitertec ő benne.
 32 Hogy ha az Isten megdiczōitertec ő benne, az Istenis megdiczōiti őtet ő magába;
 33 és ezennel megdiczōiti. Fiaim még egy kevés ideig veletéc vagyoc, kerestec engemet, de az mikēppen az Sidóknac mondám, * † hová én mégyc ti oda nem jōhetec, azonkēppen mondom most nékrec, † hogy egymást szeretsētec, az mint én szerettelec titeket, ugy szeretsētec ti is egymást. Erről elmēnc meg mindenec hogy én tanítványum vadtoç, ha egymást szerentenditec.
 36 Monda néki Simon Péter: Uram hová mégyc? felele néki Jefus, † hová én mégyc, most én utánnam nem jōhetz, * az után utánam jōsz. Monda néki Péter: † Uram miért nem mehetec most utánad? az
 37 én leikemette érōtend adom. Felele néki Jefus: Az te lekedet adod én érōttem? Bizony bizony mondom nékrec, nem szōl addig † az kakas, mig nem háromszor engemet megtagadz.

**

XIII. Rész.

Christus vigasztallya tanítványait; az ő Isteni ségét és hatalmát hasznat megmondván, Vigasztallo szent lelket igēruen: ennek tisztit megmondgya, és az ő békefegēt igeri.

1 NÉ † háborodgyec meg az ti szivetec, † hifztec az Istenben, † hidgyetec én bē-
 2 nemis. Az † én atyám nac házabā sochaylé-
 3 koc vadnac, † mert ha külömbē volna meg-
 4 mondottam volna nékrec. Elmégyc hogy
 5 megkēfzitem nékrec az helyet. Es mikor-
 6 ron elmenendec, és elkēfzitemde nékrec
 7 az helyet, ismē: eljōvōc, és felvelzlec titeket
 8 én magamhoz, † hogy az holott én vagyoc,
 9 ti is ott legyetec. Az hová pedig mégyc, tud-
 10 gyátoc, az útatis tudgyátoc. Monda nékie
 11 Thámás: Uram nem tudgyuc hová mégyc,
 12 mimōdon tudhattyc azért az útát? Mou-
 13 da néki Jefus: Nem vagyoc az út, az igazság,
 14 az élet, senki nem mehet az atyához hanem
 15 én általam. Ha engemet elmēnétec, az én
 16 atyám is elmēnétec, és immár most el-
 17 mértec őtet, és látatoc őtet. Monda néki
 18 Philip: Uram mutald meg mi nekűnc az a-
 19 tyát, és elég mi nekűnc. † Monda néki Jefus:
 20 Ennyi időcül fogya vagyoc veletec, mégis
 21 nem elmērtetek engemet? Philip, az * ki
 22 engemet lát, látgya az én atyámot; mi mō-
 23 don mondod azért, te mutald meg mi nekűnc
 24 az atyát? † Nem hifzdec hogy én az a-
 25 tyábau, és az atya én bennem vagyoc? az
 26 befzēdec az mellyeket én szōloc, nem ma-
 27 gamtól szōlom, hanem az atya az ki én
 28 bennem vagyoc, † czelekefzi ez czeleke-
 29 deteket. Hidgyetec nekem † hogy én az a
 30 kēfzēc abban tyában, és az atya én bennem vagyoc, ha
 31 ninccen, Az nem hifztec, az czelekedekért hidgyetec
 32 ért, minekután
 33 Bizony bizony mondom nékrec, az ki én
 34 bennem hifzen, az minemű czelekedete-
 35 ket én czelekefzem ollyanok at czelekefzē-
 36 cec nékrec, az * és nagyobbakotis czelekefzi
 37 a nál, † mert
 38 én az atyához mégyc. Es † valamit kéren-
 39 detec az én nevembe, azt megczelekefzem,
 40 † hogy diczōitellēc az atya az űba. Vala-
 41 mit kérēdetec az én nevembe, azt megfzē-
 42 rzem. † Ha engemet szeretec, az én para-
 43 czolatimot meggratfatoc. En pedig kérem
 44 az atyát, és más vigasztalót boçzat nékrec
 45 hogy hoz, azonkē-
 46 pen cze az ő benne és ő általa láttyuc az Istenet. * Sup. 12. 45. † Az
 47 atya az Christusbau mondatice lenni mivel hogy az ő hatalmas-
 48 ságát Christusbau mutatgya meg, † vizontag Christus az atya-
 49 ban, mert ő véle egyenlő ereje és hatalma vagyoc, vagy Christus
 50 az atyában, az atya Christusbau, mert akarattyoc egy. † Sup. 10.
 51 38. Inf. 17. 21. * Act. 5. 12. és 19. 11. † Mondgya Christus hogy na-
 52 gyob dolgokat czelekefzic az ki ő benne hifzen, mert az ő menybe
 53 monese után töb és nagyob Isteni czelekedetec által confirmatice
 54 mec az ő Isteni hatalma, † Azert mégyc: Mert én az én atyám-
 55 hoz mégyc, az az, minekutánna orszāgōm mégyc az én natal-
 56 mamat nyilvābbā megmutatō. † Mat. 7. 7. és 21. 21. 22. Marc. 11.
 57 24. Inf. 15. 7. és 16. 23. Jac. 1. 5. † Azt szereti Christus † ki az ő pa-
 58 ranczolatyanac enged. Jollehet pedig az hirvec nyomor, † ágasor, és
 59 † Christus testben elta vorozic tölóc mindaz által, † szent leikercel vi-
 60 az állgyōket.

† Mat. 10. 14. Luc. 10. 16.

* Matt. 26. 21. Marc. 14. 18. Luc. 22. 21.

† Sup. 12. 6.

B A Christus gyászattayabā az ő diczōiséges kel meggondolnunc.

* Sup. 7. 34. és 8. 21.

h Mig az Jefus Christusnac utánna mégyc és mig ez világon vitez kōdunc az szeretec nec általa egybe kelkōitostnunc.

† Lev. 19. 18.

Mat. 22. 39.

Inf. 15. 21.

1. Jon. 2. 23.

* Inf. 21. 18.

† Vakmerő bi-
xolalonnac
péláa.

† Matt. 26. 24.

Marc. 14. 10.

Luc. 22. 34.

hogy veletec maradgyon miud öröcké,
 17 Tudmüllic az igazságna elké, melyet ez vil-
 ág bé nem vehet, mert nem látta, és nem
 elméri őtet, ti pedig elméritec őtet, mert
 18 bennetclakie és bennetec marad. Nem
 hagylac titeket árvákül, megétec hozzá-
 19 toc. Még egy kevés idő vagyon, és ez vil-
 ág nem lát engemet többé, ti pedig meg-
 20 látoc engem, mert én élec és uis éltec. Az
 napon megtudgyátoc hogy én az én a-
 tyámban vagyoc, és ti én bennem, és is ti
 21 bennetec. Az ki az én paranczolatimat
 tudgya és megtartya azokat, az az ki szeret
 engemet; az ki pedig szeret engemet, az én a-
 tyám is szereti azt, és is szeretem azt, és ma-
 22 garet megjelentem annac. ⁱ Monda né-
 ki Judás, nem amaz Iscariotes: Uram mi
 dolog hogy magatoc mi nékűnc jelentec
 23 meg, és nem ez világnac. Felele Jéfus, és
 monda: Az ki engemet szeret, az én beszé-
 demet megtartya, az én atyám is szereti azt,
 24 és ához meggyűnc és annál maradunc. Az
 ki nem szeret engemet, az én beszédemet
 nem tartya meg, és az beszéd az melyet hal-
 lotoc, nem enyim, hanem azé az ki engemet
 25 elboczártoc, az atyát, ^k Ezeket mondot-
 tam néktec ti veletec létecben. Amaz
 26 rigafzáló szentlélec pedig, kit az én atyám
 az én nevemben ^{*} elboczat, az megtanit ti-
 teket mindenekre, és életetke jutartya
 mind azokat, az melyeket mondottam nék-
 27 tec. Békéséget hagyoc néktec, amaz én
 békeféget adom néktec, nem úgy adom
 28 az ti szivetec és né félyen. ^l Hallátoc hogy
 megmondám néktec, elmégyc és megé-
 rec hozzátoc, ha engemet szeretnétec őül-
 nétec, mikor azt mondám hogy elmégyc
 az atyához, mert az atya nagyobb én nál-
 29 nál. Mostis megmondám néktec, mi-
 nekélőtte meglennac, ^{*} bogy mikor megle-
 30 szen, hidgyéte. Nem szóloc ez után fokar
 veletec, mert eljött ez világnac fejedelme,
 31 de én ellenem femmi hatalma ninczen. De
 hogy megudgya ez világ hogy én az atyát
 szeretem, és hogy az mint nékem az atya pa-
 ranczolta. acképpen czelekézem, kellyetec
 fel, mennyűnc el innéte.

2 Minden [†] szólvészót, valamely én ben-
 nem gyűmölczót nem terem, kimettzen, [†] *Matth. 15. 12.*
 és mindent valamely gyűmölczót terem,
 megúszit, hogy több gyűmölczót terem-
 3 sen. Immar ^{*} ti úszitac vadtoc az befzédért,
 az melyet szóltam ti néktec.
 4 Maradgyatoc én bennem és és is ti ben-
 netec, raiképpen az szólvészó nem te-
 remthet gyűmölczót magától, hanem ha
 az szólvészókebe maradand: Azonképpen
 tiis nem teremthetec, hanem ha én be-
 5 nem maradtoc. En vagyoc az szólvészó,
 ti szólvészó, az ki én bennem má-
 rad, és az kibén én maradoc, foc gyűmöl-
 6 czót terem, mert én nálammélkül femmit
 nem czelekedhetec. Ha valaki én ben-
 nem nem marad, az szólvészó kivól vettete,
 és [†] *Matth. 3. 19.* megszárad mint a szólvészó,
 és egybe- és 7 gyűtetvén azoc az tűze vettete, és meg-
 ég. ^b Ha én bennem maradoc, és az *Christusban* az
 én befzédimis ti bennetec maradnac, vala-
 ki az ő tudomac mit akartoc, ^{*} kérjete, és megadatic nek-
 8 tec. Ebben diczötetic az én atyám, ha foc *igaz* gyűmöl-
 czót teremtetec, és úgy lézete én *csört* terem. Az
 9 tanitványim. ^c Az mint széretet engemet *Isten* *vizsont* az
 az én atyám, és is úgy szeretetele titeket, ma-
 radgyatoc meg abban az én szeretecbent. *Isten* *femmit* meg-
 10 Ha az én paranczolatimot megtartandgya-
 toc, az én szeretecbent maradoc, miké-
 pen és is az én atyám paranczolatit meg-
 11 tartottam, és maradoc az ő szerelmébe. ^c *Az Atyánac*
 Ezeket szóltam néktec, hogy amaz én őrd-
 12 *Christusban* az mem ti bennetec maradgyon, és az ti őrd-
 13 *Christusban* az metec bételyéte. Ez az én [†] paranczola-
 tom, hogy szeretsétec egymást, mint én sze-
 14 retetele titeket. Ninczen fenkiben nagyob mi *szerelem* az
 szeretet annál, mint ha valaki az ő életet ^{*} *Isten* *és* *felo-*
 15 adgya az ő barátjért. Ti én barátim lész-
 16 *barátim* között, ha azokat czelekeditec, az melyeket én *mindenkör* eg-
 17 paranczoloc néktec. ^d Nem mondalac *gyűt* vagyon az
 többé titeket szolgálkac, mert az szolgál *né*
 18 mondalac barátinnac, mert mindeneket, *marat* az ő gyű-
 19 az melyeket hallottá az én atyától, meg-
 20 mólczótól *ban*. ^e Nem ti választottatoc *nec* *tökéletes*
 engemet: hané, én választottatoc titeket, és *példaját* *lattyoc*
 21 rendeltele titeket [†] hogy elmenvén gyű-
 22 mólczót teremtetec, és az ti gyűmölczótól *ban*.
 megmaradgyon, hogy valamit kérendete [†] *Sup. 13. 34.*
 23 az atyától megadgya néktec. Ezeket pa-
 24 ranczoloc néktec, hogy ti egymást szerel-
 25 tetec. [†] *1. Joh. 3. 11. és*
[†] *4. 21.*
^{*} *Rom. 8. 8.*

ⁱ Nem kelmi
 nekűnc arról
 tudakoznunc
 mi az oka hogy
 nemellyeknc
 megjelenté ma-
 gát Christus
 nemellyeknc
 nem, hanem ha
 nekűnc megje-
 lentete magát,
 őci szerejsűc és
 néci enged-
 gyűte.
^k Az mit egy
 szer mondot
 Christus ugyan
 azont allartya
 azont allartya
 a hoveknc szi-
 vesbe az szent
 létec által.
^l *Inf. 15. 25.*
^m Nem hogy az
 Christus a test
 szerint való el-
 tarvoztásit bán-
 noc, do inkább ő-
 rülűnc keze-
 ron, mert a ta-
 goknc megdi-
 czőtefe. az fő-
 nec diczőtefe-
 sől vagyon.
ⁿ *Sup. 11. 15.*
 és 19.

XV. Réfz.

Szólvészó és szólvészó hasonlatossá-
 gaban mutatya meg Christus mint teremthé-
 senec gyűmölczót az tanitványoc: int az hro
 szeretete; és az nyomorúságokban való úszitá-
 sornon példajátvalindit.

¹ EN^a vagyoc amaz igaz szólvészó, az éna-
 tyám szólvészó való mánkás.
² Termézet
 szerint mind-
 nyájan szörac vagyon, hogy az ént elő és termő lezűnc, szűkseg
 hogy Isten kezével Christusba oltásane, hogy ő töle életet véven,
 él, unc és gyűmölczót teremtsűnc ő benne.

^d Az Evangeliumnac tudomány az mit azt Christus megje-
 lentete, mely az Apostalokra bizatot, az Istenec az meidvű-
 ségűc felől való akaratyannac kijelentéje. ^e Az Evango-
 lumnac predicallásnac ura és megtartója Christus mind világ
 végéig. Er végre pedig bogy sekiz megterjesec ő bözsa és
 megmaradgyon az ő anyá szent Egyház a világ végéig. Igove-
 tes téscen pedig az Apostaloknac bogy val. mit kértec megada-
 tic. Az után intőket szeretete. Az ő hborúságoktól jó van
 dőtmond. [†] *Matth. 28. 19.*

18 **H**A ez világ titeket gyűlölt tudgyátoc hogy
 19 engemet gyűlölt előb ti nálatoknál. Ha
 ez világból valóc voltatoc volna, ez világ az
 mi óvé szertné azt; De mivelhogy nem ez
 világból valóc vadatoc, hanem én válasto-
 talac titeket ez világ közzül, annakokáért
 20 gyűlölt titeket ez világ. Emlkezzetec meg
 az befzédtről, mellyet én mondottam nék-
 tec. † Az fízolga nem nagyobb az ő URánál,
 * ha engemet háborgattac, titekeis hábor-
 gatnac, ha az én befzédemet megtartótac,
 21 az titeketis megtartýac. † De mind eze-
 ket mivelic ti veletec az én nevéért, mert
 nem esmértic azt az ki engemet elboczáttoc.
 22 Ha én nem jöttem volna és nem szóltam
 volna néktec, nem volna bűnóc, de ninczen
 23 most mivel mentenéc az ő bűnóket. Az ki
 engemet gyűlölt, az gyűlöli az én atyámo-
 24 tis. Ha elly czelekedeteket nem czele-
 kedtem volna ő köszóttóc, mellyeket senki
 nem czelekedett nem volna bűnóc: De mo-
 stan láttac ez gyűlöltec, mind engem mind
 25 az én atyámat. De szűklég hogy bétellyéc
 az mondás, melly az ő törvényekbe meg-
 iratott: † Gyűlöltencengem oknélkül.
 16 **M**ikoron * pedig eljövend amaz vigaz-
 taló, kit én boczáttoc néktec az atyától, az
 igazságnaac lelke, ki az atyától származic,
 az bizonyfagot részzen rólam. De † ti is bi-
 zonfagot téztetec, mert * eleitől fogva én ve-
 ledem vatoc.

† *Matth. 20.*
24.
 * *Sup. 13. 16.*
 † *Inf. 16. 4.*
 † *Inf. 16. 13.*

† *Pfal. 35. 19. és*
69. 5.
 e *Az Istenec*
szent leike belől
à miszírünkbe
és az Apasztaloc
szava bizonyfá-
got részzen Chri-
stusról.
 * *Sup. 14. 26.*
 † *Inf. 6. 7.*
 † *Act. 5. 32.*
 * *Act. 1. 14.*

XVI. Rész.

*Christus az keresztrőljövendől, az ő tanít-
 ványinaac, nékic vigasztaló igértívén, mely vi-
 gaztalónac követezendő tisztii megmondýa:
 Az őveinec nyomorúságokat hasonlítja az
 gyermekszülő afzónnac faydalmihoz.*

1 **E**zeket szóltam néktec hogy meg ne
 2 borítáncokozatoc. Az gyülekezetek-
 ből kivetec titeket, sőt eljő az idő,
 3 hogy Isteni tisztelertet czelekedic. Es eze-
 ket czelekefzic veletec, mert nem esmértéc
 4 sem az én atyámat, sem engemet. De eze-
 ket szóltottam néktec, † hogy mikoron el-
 jövend az idő, megemlekezzetec róla, hogy
 én azokat megmondottam néktec: * Eze-
 ket pedig eleitől fogva nem mondottam
 néktec, mert veletec valéc.
 5 **M**o. tan pedig elmegyec ához az ki enge-
 met elboczáttoc, és senki ne kerdi köz-
 6 zúletec hová mégyec. Hanem mivelhogy
 ezeket mondottam néktec, az szomorúlag
 7 elfoglalta szívetekec. ^b De én igazságot
 szóllóc néktec: Job néktec hogy elmenyec,
 mert ha el nem menendec, amaz vigasztaló
 nem jó ti hozzáttoc, de ha elmenédec, elkül-
 8 dóm azt ti hozzáttoc. És mikoron az eljő-
 vend, megfeddic ez világot az bűnről az igaz-

ságról, és az itélettől. **E**z bűnről megsejtés c. 1: *Istennék-
 10 mivelhogy nem híznec én bennem. Az i-
 11 bénein láttoc engemet. Az itélettről pedig téfében, anny-
 12 mivelhogy ez világnac fejedelme megítélte-
 13 ter. ^d Még loc *dolog* vagyon mellyeket nék-
 14 tec kellene mondanom, de mostan el nem *akarattya* ella-
 15 hordozhattýatoc. † Mikoron pedig eljő a-
 16 nis hogy megf-
 17 maz igazságnaac lelke, minden igazságra ve-
 18 méric bűnet, és zérel titeket: Mert nem szűl ő magatól, ha-
 19 Christusnac nem az mellyeket hall, és az mellyec követ-
 20 mind igazsági.
 21 közendóc, azokat jelentii meg néktec. **E**z mind hatalmas
 22 engemet diczótiteni: fog, mert az enyimből ^d *Az Apas-
 23 vélzi à mit néktec jelent. ^f Mindenec * vala-
 24 loc tudománya mellyec az atyáé, enyimec, azért mondam *az szent leleki-
 25 hogy az enyimből vélzi à mit néktec meg-
 26 mindenesztől***

16 **G**y kevés ideig nem láttoc engemet, és kélletes.
 17 ⁱ *Isűné* egy kevés idő múlván megláttoc † *Sup. 14. 16.*
 18 engemet, mert én az atyához mégyec. **M**o. *e* *Az szent lé-
 19 danac azért nemellyec az ő tanítványi közzül, lec nem egyéb*
 20 *Miczoda ez az mit nékűnc mond; Egy kevel-
 21 tudománit ta-
 22 sté nem láttoc, és ismért egy kevés idő mul-
 23 nit, hanem mel-
 24 ván megláttoc: és, Mert én az atyához ^h *me-
 25 lyet Christus*
 26 *gyec. Mondanac vala azért, miczoda hogy tanítot.*
 27 *mondýa, Egy kevelésé? Nem tudgyac mit ⁱ *Hogy né lár-
 28 mond. Megérté azért Jéhus hogy azoc meg-
 29 tássec lsten az ő*
 30 *akarnác őtet kérdeni, és monda nékic: ac-
 31 rízfészégetől*
 32 *ról tudakoztoké ti köztetec hogy én azt megföztani, mi*
 33 *mondám, egy kevelésé nem láttoc, és ismért velhogy az ^m *mő*
 34 *egy kevés idő múlván megláttoc. ⁱ Bizony *da, hogy az szűs*
 35 *bizony mondom néktec, lttoc ti és jaygar-
 36 lélec az ővéből*
 37 *toc, ez világ pedig örül, ti pedig szomorog-
 38 vészen azért ez*
 39 *toc, de az ti kéferüléget örömet fordúl. ^o *Az veribő okat ad-
 40 afzónnyi állat, mikoron szűl faydalma va-
 41 gya miért szűs*
 42 *gyon, mert eljött az ő oraja, de mikor szűli ugy, mert tudni-
 43 az ő gyermekét, azután nem emlekezc meg illic valamis az*
 44 *à faydalomról, mert örül hogy ember szűle-
 45 atyánac vagy,*
 46 *22 tett ez világra. ^o *Ti péktekis azért most kefe-
 47 óvé az*
 48 *rűlégec vagyon, de ismért megláttac titeket, * ^o *Inf. 17. 10.*
 49 *és örülni fog az ti szívetece, és azt örümete-
 50 g ^o *Az szent lé-
 51 ket senki el nem vélzi tóletec. ^k *Az napon leiben és az ő a-
 52 nem kérdetec meg engemet semmiről: ⁱ *Bi-
 53 jándékabá mi-
 54 zony bizony mondom néktec, * vala mit ké-
 55 egy eleve a tá-
 56 rédetec az atyától az én nevembe, megadgya körben láttýne***********

a *Az Apas-
 taloknac és az e-
 gyhazi szolgak-
 nac czac az*
 2 *nyilván való*
 3 *ülsenégiót, ka-
 4 ncin az okultis*
 5 *jece vednicé*
 6 *kell, kic az Isten*
 7 *bazában fóc.*
 † *Sup. 15. 21.*
 * *Matth. 9. 15.*
 † *Marc. 2. 19.*
 † *Luc. 5. 34.*
 b *Az Christu-
 nac testben való*
 2 *üvöllete időinc*
 3 *haznos az anya*
 4 *szent Egyhaz-*
 5 *nac hogy tudilic*
 6 *nekűnc menyiből*
 7 *szent leleket ad-*
 8 *gyon.*

Christust hitnes
 2 *általa, azért mondýa hogy minekutánna elmezyen, tmet meg-
 3 láttýac egy kevés idő múlva. ^h *Megláttoc mert atyámhoz mé-
 4 gyec, az az, megláttoc az szent léleken és az ő ajándékibani: kit*
 5 *elkülöc minekutánna elmezyec. ⁱ *Megmondýa nyilvánabban*
 6 *az Apasztaloknac az mit nem értenece vala és jövendőt mond az*
 7 *ő hatalmát való kéferűségeről, és az szent lélec által való*
 8 *megvigasztaltatásokról. ^k *Az szent lélec az mi idveségűnkne*
 9 *minden tükára úgy tanította az Apasztalokat, és ő általac az*
 10 *birveket, hogy azokat nyilván értenéc. ^l *Mivelhogy az ha-*
 11 *borúságban nagyobb erőségűnk az könyörgéjénel ninczen, azért*
 12 *igéretet részzen Christus az Apasztaloknac az könyörgés nec meg-
 13 balzatásról. *Mondýa pedig hogy ez ideig semmit nem körtéc*
 14 *nevebe mivelhogy velet volt Christus, és nem láttýac vala Chri-*
 15 *stus lá: hatoképpen felmenni, hogy az atya előt engedélt lenna*
 16 *az mi bűneinkért, annakokáért nem tudilic nyilván az Christus*
 17 *nevebe könyörgeni. * ^o *Mat. h. 7. 7. és 21. 22. Marc. 11. 24. Luc. 11*
 18 *9. Jac. 1. 5. Sup. 14. 13. és 15. 7. 1. Job. 3. 22.*******

m Nem azért mondgya hogy nem könyörög hanem hogy az atya ő hozzá-
 joc oly kegyel-
 mes, és ugy se-
 reti őket, hogy könnyen meg-
 adgya az mit kérnec.
 † Matt. 26. 31.
 Marc. 14. 27.
a Ezt mondgya Christus mi-
 képpen azért böcczáttal enge-
 met ez világra,
 hogy az te di-
 cőszedet meg-
 mutassad az vála-
 jastottak-
 nac megtartá-
 sokban kic én bennem hittec:
 Azonképpen én abban eljartá,
 kértlec azért hogy az mit vgl. őz vittem
 az én munka-
 mat tudniillc.
 alid meg.
 † Sup. 12. 23.
 * Matt. 28. 18.
 Sup. 5. 27.
b Christusnac örök Istenégeről
 nyilvánvaló bi-
 zonyás.
 * Sup. 1. 2.
c Miképpen elő-
 szter ő magatre
 könyörge Chri-
 stus: Azonkép-
 pen másodszor
 könyörög az A-
 pastalokért, az
 kiket tudniillc
 Isten néki ad-
 ván, az ő föld-
 vijeleséből figa-
 dot volna kic ő
 Christus tudomá-
 nyat bevót-
 tíc volna, etc.
 † Sup. 16. 27.

24 néktec. Ez ideig semmit nem kértetec az én nevembe, kérijetec és elvészitec, hogy az ti
 25 örömdötec tellyes légyen. Ezeket mondottá néktec példabeszéd által, de eljő az idő mi-
 kor nem szóioc példa által, hanem nyilván
 26 szóloc néktet az én atyám felől. Az napon az én nevembe kértetec, és nem módóm nék-
 27 tec hog' én kérem az atyát ti érőtterec. Mert az atya szeret titeket, mert tiis szeretetec en-
 gemer és hittetec, hogy én az Istenről jötté.
 28 Kijöttem az atyától, és jöttem ez világra, íf-
 mért elhagyom ez világot, és elmégyc az atyához.
 29 **M**ondánac néki a tanítványoc: imé mo-
 stan nyilván szólász, és semmi példabe-
 30 szédet nem mondasz. Most tudgyuc hogy te mindene-
 ket tudsz, és nem szükieg te néked hogy valaki tégedet megkérdgyen, er-
 31 ről hiszéluc hogy te Istenről jöttél. Felele nékiec
 32 Jépus: Mostan hisziteké azt: Imé eljő az idő,
 és immár eljött, melyben ti eloloztotc kiki az
 33 óveihez, és engemet egyedül hadotc, de nem
 vagyok egyedül, mert az atya én velem
 vagyon.
 Ezeket szólottam néktec hogy én bennem
 békefégetec légyen, ez világon nyomorúsá-
 gotc léfzen, de bizzatoc: Én meggyözttem
 ez világot.

XVII. Rész.

*Könyörög Christus hogy az ő dicőszedet ki-
 nyilatkozatája köz legyen az atyának dicőszé-
 gével. Könyörög az Apostalokért, és az hi-
 veknecégész íjregész.*

1 Ezeket a szóba Jépus, és felemelé az ő sze-
 meit az égbe és monda: Atyám eljött
 amaz ő óra, dicőíts meg az te fiadot,
 2 hogy az te hadis dicőítsen tégedet. Mi-
 képpen adtal néki * hatalmat minden tes-
 3 tnen, hogy valakiket néki adtal adgyon az-
 3 oknac örök életet. Ez pedig az örök élet,
 hogy tégedet egyedül elmérjenec lenni igaz
 4 Istenec, és az kit ciböcczáttal az Jépus Chri-
 stust. En dicőítottetec tégedet ez földön, el-
 5 végeztem az dolgot mellyet én réam biz-
 6 rál volt hogy elvégezzem. **b** Mostan anna-
 kokaért dicőíts meg engemet atyám te ma-
 gadoánál, azzal az dicőszéggel, * melly dicő-
 7 légem volt te nálad minckelőtce ez világ
 lenne.
 8 **M**egjelentettem **c** az te nevedet az embe-
 rekac az kiket adtal nékem ez világ
 9 közzül: tiéd valánac, és néktec n adtal azo-
 10 kat, és az te beszédetec megtartottac. **M**o-
 stan tudtác meg, hogy minckénc az mellye-
 11 ket nékem adtal te tőled vadnac. Mert az
 12 melly beszédeket én réam biztál, nékiec ad-
 13 tam, és őc elvőttec, és bizonynal megtrudtác
 14 hog' én te tőled † jöttem, és elhitté hogy
 15 én te tőled böcczáttam. En azokért köny-
 16 örgöc, nem ez világért könyörgöc, hanem
 17 azokért az kiket nékem adtal, mert tiéd. Es

énnekem mindenem tiéd, és néked minde-
 ned enyim, és én megdicőittem ő beñec.
 11 Es nem vagyok többé ez világon, de ezec ez
 világó vadnac és én te hozzád mégyc. Szét
 atyám, tarts meg az te neved által azokat,
 az kiket adtal nékem, hogy eggyec legyenec
 12 mint mi. Mikor ő vélec vólnec ez világó, én
 megtartom vala őket az te nevedbe: Az ki-
 13 ker nékem adtal én megöriztem, * és eggyis
 14 azoc közzül el nem veszett, hané amaz ve-
 15 szedelemnec fia, † hog' az irás bételnec. **M**o-
 16 stan pedig te hozzád mégyc, és ezeket szó-
 17 lom ez világon, hogy az én örömem tellyes
 18 légyé náloc. En az te beszédetec nékiec ad-
 19 tam, és ez világ őket gyűlölte, mert nem ez
 20 világból való, miképpen hog' én is nem ez
 21 világból való vagyok. **d** Nem kértlec azon
 22 hogy ez világból kivegyed őket, hanem
 23 hog' megörizd őket gonosz veszedelemtől.
 24 Nem ez világból valóc, miképpen én is nem
 25 ez világból való vagyok. Szentelld meg őket
 26 az te igállággoddal, az te beszéded igállá-
 27 g. Miképpen engemet elküldöttél ez világra,
 28 azonképpen én is elküldöttem őket ez vi-
 29 lágra. Es ő érőttec ífzetem meg magamot,
 30 hogy ókis szenteltec legyenec valóba.
 31 **N**em **e** ezac ő érőttec könyörgöc pedig,
 32 hanem azokért az kik az ő beccádec
 33 által hiendöc léfzen én bennem. Hogy
 34 mindnyájan eggyec legyenec, miképpen te
 35 atyám én bennem, és én te benned, hogy ő-
 36 kis mi bennünne † eggyec legyenec, hogy el-
 37 lygyezert. **†** Sup. 10. 38. és
 38 tam. Es én az dicőszéget mellyet adtal, né-
 39 kem, nékiec adtam, hogy eggyec legyenec
 40 miképpen * mi egy vagyunc. En ő bennec,
 41 és te én beñem, hogy legyenec tőkélletlec
 42 mind egyetembe, és hogy megtrudgya ez vi-
 43 lág hogy én te tőled böcczáttam, és hogy
 44 te őket szereted miképpen engemet szeret-
 45 tél. Atyám az kiket nékem adtal, † akarom
 46 hogy a hól én vagyok, azokis én velem le-
 47 gycnec, hogy láfác amaz én dicőlégemet
 48 mellyet nékem adtal; mert szerettél enge-
 49 met ez világ fundamentonánac felverésé e-
 50 lőt. Igaz atyám, ez világ téged nem elmert,
 51 én pedig elmertetec, ezekis tudgyác hogy
 52 én te tőled böcczáttam. Es az te nevedet
 53 megjelentettem nékiec, és megjelentem,
 54 hogy az te szerelmed az mellyet enge-
 55 met szerettél, légyen ő bennec, és én is ő
 56 bennec.

XVIII. Rész.

*Christus szenvedesene és halálának histo-
 riája, Es először mit szenvedet az kertben. Más-
 sodszor mit szenvedet az fő Pappnac az Caja-
 pálnac hitzában. Harmadszor mit szenvedet
 az Pilatos ífjartó előt.*

GG ;

† *Matt. 26. 36.*
Marc. 14. 32.
Luc. 22. 39.

* *Christus fe-
bad akaratya
szerint az ker-
te meggyen, mel-
lyet az árulo-
súd vala, hogy
az kerthön mi-
re jánc szállot
bűnt az ő halá-
lában való en-
gelemességgel
elérte.*

* *2. Sam. 15. 23.*
† *Matt. 20. 47.*
Marc. 14. 43.
Luc. 22. 47.

* *Sup. 17. 12.*

† *Matt. 26. 51.*
Marc. 14. 47.
Luc. 22. 50.

* *Luc. 3. 2.*

† *Sup. 11. 49.*

* *Matt. 20. 58.*
Marc. 14. 54.
Luc. 22. 54.

† *Matt. 26. 69.*
Marc. 10. 66.
Luc. 22. 55.

b *Peter Ajásta-
ncc csete.*

1 Ezeket † mikor mondotta volna Je-
sus, † kiméne az ő tanítványival a * Ce-
dron patakán túl, holott egy keit vala,
2 melybe béiné az ő és az ő tanítványa. Tud-
gya vala pedig azt az helyet Judás ki öter
elárulja vala, mert gyakorta oda gyűl vala
3 Jesus az ő tanítványival. † Az Judás azért mi-
koron sereget vőtt volna maga mellé, és az
papoktól és Phariseusoktól szolgákat, mé-
ne oda lámpásokkal és fáklyákkal és fegyve-
4 reffel. Jesus anakkor azért tudván, mind azo-
kat az mellyek reá követték néne vala, elő-
sálván mondá nekik: kik kerestek? Felelé-
né nekik: az Nazaretbéli Jესust. Mondá ne-
kik Jესus: En vagyoc az. áll vala pedig ő vé-
6 lec az Judásis. Mihelt azért azt mondá: En
vagyoc az, hátra állának és leestének az föl-
7 dre. Másodszor is azért megkérde őket, kit
kerestek? és azok mondanak: az Nazaretbé-
8 li Jესust. Felele Jესus: Mondám néktec,
én vagyoc az; azért ha engemet kerestec,
9 ezeket boczártoc el. Hogy bételné az
ő beszéde mellyet mondott vala, azoc köz-
zúl a kiket nekem adtál, egyet is * el nem
10 vesztettem. † Az Simon Peter pedig kinec
vala szablyája, kivoná azt és a fő papnac
szolgáját megczapdosá, és elvágá annak
11 job fülét; Annac pedig az szolgának neve
vala Malchus. Mondá azért Jესus az Péter-
nec: tedd az hivelyébe az te szablyádat, a-
vagy nem kellé meginnom az pokárt mel-
lyet az én atyám adott énnékem?
12 **A** Z sokaság azért, az hadnagy és az Sidók-
nac szolgái megfogá Jესust, és megkö-
13 tözté ötet. Es vivé először * Annashoz,
(mert vala az Caiphasnácipa, ki az elzén-
dőben fő pap vala,) és az Annas küldé ötet
14 kötözve Caiphashoz az fő paphoz. Az Ca-
japhas pedig az vala, † a ki azt adta vala az
Sidóknac tanácsúl, hogy job volna egy
15 ember nec meghalni a köllégért. * Kö-
veti vala pedig Jესust Simon Péter, és más
tanítvány, az pedig a tanítvány elnéretit-
ben vala a fő papnac, és együt Jესussal bé-
méné a fő papnac házába. † Péter pedig
16 áll vala kívül az aytónál, kiméne azért a-
maz másic tanítvány az ki az fő papnac el-
néretiben vala, és szóla az aytóörzö leán-
17 nac, és bévivé Pétert. b Szóla azért Péternac
az aytóörzö leány: Nemde te is az ember ta-
nítványa közűl való vagyé? Mondá neki:
18 nem vala ynoc. Allanc vala pedig ott az szol-
gác és porolzióc, kik szener raktanac vala,
mivellhog' hideg vala, és melegéte vala ma-
gokat: Az Péter is pedig ott áll vala vélec, és
19 melegéte vala magic. Az fő pap annako-
kért megkérde Jესust az ő tanítványa felől,
20 és az ő tudományá felől. Felele neki Jესus:
En nyilván szóltam az világnac, én minden-
koron tanítottam az Synagógában és a Té-
ploombá; a hová gyűlne minden felől az
21 Sidóc, és tükön szentem nem szóltam. Mlt 40

kérdélz engemet? kérd meg azokat az kic
hallották az mit nékic szóltam, imé ezec
22 tudgya mit szóltam én. Ezeket pedig
mikoron ő mondotra volna, egy az szolgác
közűl a kic ott állának vala, Jესust arzul
czapá, mondván: úgy feleléte az fő papnac?
23 Felele neki Jესus, ha gonoszul szóltam, tégy
tudományt az gonoszról; ha jól szóltam, mi-
24 ért vertz engemet? Küldötte vala azért
ötter Annas Cajaphashoz az fő paphoz kö-
25 tözve. † All vala pedig ott az Simon Pé-
teris, és melegéte vala magát: mondánac a-
zért neki, Memde te is az ő tanítványa köz-
zúl való vagyé? megtagadá ő, és monda:
26 nem vagyoc. Mondá nekic egy az papi
fejedelem nec szolgái közűl, annac rako-
na az kinec Péter az fülét elvágta vala; A-
vagy nem lártalaké én tégedet ő véle az
27 kerthön? Ilmít azért megtagadá Péter, és az
kukas azonnal megfőzlala.

28 **E** Lvivé * azért Jესust Caiphasból az tör-
vényházba vala pedig reggel, és ök nem
ménének bé az törvényházba, hogy † meg
nefeszettetnének, hanem hogy megenné
29 az hűvét báran. Kiméne azért Pilatus ő
hozzájoc, és monda: miben vádoljátoc
30 ez ember? Feleléte azért, és monda-
nac; ha ez gonosztévő ember nem volna,
31 nem adnák volna ötet kezébe. Mondá az-
ért nekic Pilatus: Vigyétec el őtet, és az
el törvéntec szentítocé lyetec meg ötet: Mő-
dánac azért az Sidóc, mi nékinc nem íza-

32 bad senkit megölátoc. * Hogy az Jესusnac
beszéde bételné, mellyet mondott vala,
jelentvén az, miczoda hála'lat kelene né-
33 ki meghalni. † Béméne azért Pilatus vi-
szontag az törvényházba, és szóltá Jესust,
és monda neki: Te vagyé a Sidóknac kirá-
34 lya. Felele neki Jესus: te magadtól mondo-
dte ezt, vagy egyebec mondottac néked
35 én felelem. Felele neki Pilatus. Nem-
de Sidó vagyoc én? az te néped és az papi
fejedelem nec adtanac téged én kezem-
36 be; mit ez elekedel? Felele Jესus: * Az én
országom nem ez világról való, ha ez vilá-
ági volna az én országom, az én szolgaim
vitézknéne hogy ne adatnám az Sidók-
37 nac; De az én országom ninczen innét. Mő-
da azért neki Pilatus: Király vagyé azért
te? felele Jესus, te mondot hogy én király
vagyoc, én azért ízülettem es azért jöt-
tem az világra, hogy bizonságot tegyec az
igasságtól; valaki az igasságtól vagyon, hel-
39 gatty az én beszédimet. Mondá neki Pila-
tus: Miczoda az igasság? és mikor ezt mő-
dortá volna, ilmé kiméne az Sidóknoc, és
monda nekic: En ő benne lényim bűnt
39 nem találóc. † Néktec pedig szo-
káltoc, hogy egy foglyot elboczássac
hűvét innepébe, akajatoké azért hogy
elboczássam néktec az Sidóknac király-
át. Kiállának azért viszontag mindnyájuk,
mond-

† *Matt. 26. 72.*
Marc. 14. 50.
Luc. 22. 58.

* *Matt. 27. 1.*
Marc. 15. 2.
Luc. 23. 1.
† *Act. 10. 28. 6.*
11. 3.

* *Matt. 20. 19.*
Sup. 12. 32.

† *Matt. 27. 12.*
Marc. 15. 2.
Luc. 23. 3.

* *1. Tim. 6. 13.*

† *Matt. 27. 13.*
Marc. 15. 6.
Luc. 23. 17.

* *Matth. 27. 14.*

mondván: Nem ezt hanem az* Bartabájt. Ez Bartabas pedig vala tolvay.

XIX. Rész.

Mit szenvedett légyon mégis Christus Pilatus tisztartó előtt. mit szenvedett az Kaponyác helyen: Es más temetett el.

† *Matth. 27. 26. Marc. 15. 57.*

1 A Ckor † azért az Pilatus Jesuſt előfog-
 2 ván, megostorozá. Es az vitézec tö-
 3 visből font coronát tőnec az ő fejébe, és bár-
 4 sony kőntősbe öltöztetéc őtet. Es mond-
 5 nac vala: Egéséggel Sidóknac királya: és
 6 artzúl czapdoſác vala őtet. Kiméne azért
 7 ísmét Pilatus, és móda nékie: imé kihozom
 8 őtet néktec, hogy megláſátoc hogy én sem-
 9 mi bűnt nem találoc ő benne. Kiméne az-
 10 zért Jesus hordozván az tövis coronát és á
 11 bárſony kőntőt, és móda nékie Pilatus; Im-
 12 hól az ember. Mikor azért láttac volna őtet
 13 az Papi fejedelmec, és az ſzólgác, kiáltnac
 14 vala, azt mondván: felzits meg, felzits meg,
 15 Monda nékiec Pilatus: Vigyétéc el ti őtet és
 16 felzítétéc meg, mert én nem találoc ő bene-
 17 ne bűnt. Feléténc nékie az Sidó: Mi né-
 18 kűnc törvényűnc vagyon, és az mi törvé-
 19 nyűnc szerint meg kel halmi; mert Isten ſzá-
 20 vá törté magác. Mikor azért ez befzéd-
 21 det hallotta volna az Pilatus, inkább meg-
 22 remüle. De ísmét béméne az törvényház-
 23 ba, és monda Jesuſnac: honnét való vagy tel
 24 Jesus pedig nem felele néki. Monda azért
 25 nékie Pilatus: Enneken nem ſzólaſzé: nem
 26 tudóde hogy hatalmam vagyon arra hogy
 27 megſzítétéc, és hatalmam vagyon arra
 28 hogy elbeczáfáloc? Felele nékie Jesus; Sem-
 29 mi hatalmad nem volna én ellenem, ha te
 30 néked onnét helyből nem adater volna: An-
 31 nakokaért nagyobb bűne vagyon annác á ki
 32 engemet te kezdebe adott. Autól fogva igye-
 33 kezic vala Pilatus őtet elſzabadítan: Az Si-
 34 dóc pedig kiáltnac vala mondván: ha ezt el-
 35 boczátod nem lézfész barátya á Czáfzár-
 36 nac, Valaki magát királya rétzi, eiten emód
 37 áz Czáfzárnac. Az Pilatus azért mikor hal-
 38 lotta volna ez befzédet, kihozá Jesuſt, és üle
 39 á törvénytévő ſzékkbe, az helyé melly Litho-
 40 ſtrotolnac c mondatic, Sidóul pedig Gabba-
 41 thanac. Vala pedig hűvétra való kétzülter-
 42 nec napja: ugymint pedig hat óra, a ckor
 43 monda az Sidóknac: Imhól az ti királytoc.
 44 15 Azoc pedig kiáltnac vala: Vidd el, vidd el,
 45 felzits meg őtet. Monda nékiec Pilatus. Az ti
 46 királytocat felzítsemé meg? Feleléc á papi fe-
 47 jedelmec: Ninczen királyűnc, hané Czáfzár-
 48 runc. A ckor azért adá nékiec őtet hogy meg-
 49 felzíténéc: Vővéc azért Jesuſt, és elvívéc.
 50 17 ES † hordozván az ő keresztfáján, juta á
 51 helyre melly kaponyáknac helyénec mő-
 52 datic, Sidóul pedig Golgothanac. Holott
 53 megſzítéc őtet, és ő véle egyűnkét em-

berr, egyiket egy felől, másíkot más felől,
 19 középb: Jesuſt. Megrá pedig Pilatus az
 20 titulúſát Jesuſnac, és az keresztfára feltóvé.
 Ez vala pedig az irás: NAZARET BELI JESUS
 21 SIDOKNAC KIRALLYA. Et titulust az-
 22 zért lokan olvalác az Sidóc közzül, mert az
 város mellet vala az hely á holott megſzíté-
 23 terett vala Jesus. Iratott vala pedig Sidóul,
 24 Görögül és Deákul. Mondánac vala azért
 25 Pilatusnac az Sidóknac papi fejedelmec, Ne
 26 ird azt hogy Sidóc királya; hanem hogy ő
 27 mondotta; Sidóc királya vagyoc. Felele
 28 Pilatus. Az mit megirtam, megirtam. * Az
 29 vitézec azért mikor megſzítetéc volna
 30 Jesuſt, vővéc az ő ruhait, (és negy részec of-
 31 tác, mindnec vitéz nec egy részec) az ő kőn-
 32 tősétis. Vala pedig az ő kőntősé varráſtel-
 33 kül való, felitől fogva mindeneftül ſzót,
 34 Mondánac azért ő magokban, ne haſogaf-
 35 ſuc ezt el, hanem velsűnc ſorſot reája kijé
 36 légyon; hogy az irás bételnéc melly azt
 37 mondgya: † Megofztác kőztóc az én ru-
 38 háimot, és az én kőntőső: nre ſorſot vété-
 39 nec. Az vitézec azért ezeket miveléc. Al-
 40 lánac vala pedig az Jesus keresztfája mellet,
 41 az ő anyya és az ő anyjánac nényne, Mária
 42 Cleope, és Mária Magdaléna. Mikoron
 43 azért látra volna Jesus az ő tanítványát, az
 44 kit szeret vala, ott állani, monda az ő an-
 45 nyánac: Afzſzonyi állatimhól az te ſiad.
 46 Annakuzánna monda az tanítvánac: Im-
 47 hól az te anyád. Es az óráról fogva az ta-
 48 nitvány az afzſzonyi állatot házába fogadá.
 49 Azutan tudván Jesus hogy immár minde-
 50 nec eivégzetted, hogy az irás bételnéc
 51 monda: * Szomjuhozom. Vala azért ott
 52 egy edény etzettel teli: Azoc pedig az spon-
 53 gyiat megtöltéc tetzettel, és htyoppal meg-
 54 rakván az ő ſzájához vivéc. Mikor azért
 55 eivótte volna Jesus az etzetet, monda: El-
 56 vegeztedet minden, és lehaytván fejét, ki-
 57 boczátá lelkét. Az Sidóc annakokaért,
 58 hogy ne maradónac az keresztfán az tetſtec
 59 ſzombató, mivel hogy innep eſti vala, (mert
 60 annac az ſzombatnac napja nagy innep va-
 61 la,) kéréc Pilatuſt hogy azoknac á ſzáróc
 62 megtörténéc, és levetetnénc. Eljövéc
 63 azért az vitézec, és az első latornac meg-
 64 tóitéc az ſzárat és az máſiknac is a melly
 65 megſzítetec vala Jesuſſal. Az Jesuſta pe-
 66 dig mikor jutottác volna, mikor láttac volna
 67 hogy meghólt immár, nem tóitéc meg az ő
 68 ſzárait. Hanem egy az vitézec közzül lán-
 69 zává, l megókleté az ő óldalát, és mindgyá-
 70 ráſt * jóvéc ki belőle véc és víz. Es az ki látta,
 71 bizonyádot tétlen tóla, és igaz az ő tanít-
 72 zóſág, á tudgya hogy ő igazac mond, hogy
 73 ti is hidgyetec. Mert ezec lótténec anako-
 74 kaért hogy az irás bétellyefednec. Eggyis az
 75 ő teteme közzül úgy mond meg te torſt-
 76 séc. Es ísmét más irás azí mongya: * Meg-
 77 láttác azt á kit általfeggeztenec.

c Lithoſtrotol
 padimontom-
 nac neve, mód-
 hastyuc talam
 ſcomantico; pa-
 dimontomnac.
 Gabbatha ma-
 gasságot jegyez,
 menemő magas
 az biraknac
 törventévő ſzé-
 ke.
 † *Matth. 27. 31.
 Marc. 15. 21.
 Luc. 23. 26.*

* *Matth. 27. 33.
 Marc. 15. 24.
 Luc. 23. 34.*
 † *Pſal. 22. 19.*
 * *Pſal. 69. 22.*
 † *Matth. 27. 48.*
 * *Job. 5. 6.*
 † *Exod. 12. 46.
 Num. 9. 2.
 * Zach. 12. 10.*

* Christusnac
temetése.

* Matth. 27. 5.

Marc. 15. 4.

Luc. 23. 15.

† Sup. 12. 42.

* Sup. 3. 2.

38 **E**Zeknekutánna * pedig kérte Pilatust az Aniamathiabéli Jóseph, (ki az Jésus tanítványa vala, de titkon való az Sidóktól való † félelemde miatt,) hogy az Jésus testét levénné, melyet megengede Pilatus. Elméne azért és levővé az Jésus testét.

39 Eljőve pedig Nicodemus, * (a ki az előtt Jéshoz inent vala éjtel,) hozván myrhából és áloésből czínáltatot drága kenet, úgy mint száz fontot. Vővé azétt Jéshoz testét, és bétakarác azt, lepedőckel drága kenetkékkel egybe, az mint szokás az Sidóknac temetni. Ott az helyen pedig az holott megfeszítetett vala Jésus, vala egy kert, és az kertben ny koporló, melyben senki még nem helheztetett

42 vala. Annakokáért, az innep elijért, mivel hogy az a koporló közel vala abba helheztetéc Jéshut.

XX. Rész.

Mint támadot: fel Christus: mint jelentette meg az ő feltámadását az tanítványoknak. Először Maria Magdalenának: ofztan az Apasztaleknac Thamásol megváltva: Az után ifjút az Apasztaleknac; kiválképpen Thamásnac.

* Marc. 16. 1.
Luc. 24. 2.

1 **A**Z * hétnece pedig első napján az Mária Magdaléna, elméne reggel mikor még ferét vólta, a koporlóhoz, és látá hogy az kő elvitetett vólta az koporlótól. Elfuta azért és elméne Simon Péterhöz, és amaz másic tanítványhoz az kit Jésus szeret vala és monda nékic: elvittéc az URat az koporlóból, és nem tudgyuc hová törtéc óter. Kiméne azért Péter, és amaz másic tanítvány, és menéne az koporlóhoz. Futnac vala pedig mind ketten egygút, de amaz másic tanítvány eleit vévé Péternece, és előb jata az koporlóhoz. Es lehajólván látá ott lenni az lepedőket, de nem méne bé. Elérkezéc azért Simon Péteris óter követvén, és bé méne az koporlóba, és látá ott lenni az lepedőket. Es az kezkenéc meily az ő fején vala, nem az lepedőckel, hanem külön helyen egybe takarva. Aekor azért bé méne amaz másic tanítványis: az ki előb jutott vala az koporlóhoz, és látá a hún. Meit nem tudgya vala még az irást, tudni illic hogy felkelene támadni szükfégeképpen ó nékie. Megtérenéce azért az tanítványoc az éveihöz.

† Matth. 28. 1.
Marc. 16. 5.

2 Az Angyaloc bizonyogat tesz nec Christus feltámadásáról.

11 **A**Z Mária † pedig sírván áll vala az koporlón kivől, mikor azért sírna, lehajla az koporlóba. * Es látá két Angyalot feje ruhába, kik nec egyic feje felől, az másic lábba felől áll vala, az holott az Jésus teste felkült vala. Kic mondanac nékie: Afelzónyi állat mit sírsz † monda nékic: Elvittéc az én URamat, és uen tudom hová törtéc

14 óter. Es * mikor on ezeket mondotta vólta, hátra fordúla, és látá Jéshut állani, és nem tudgya vala hogy Jésus vólta. Mondanékie Jéshu: Afelzónyi állat mit sírsz? Kic keressz? Amaz azt alitván hogy a kertélz vólta, monda nékie: URam ha te vitted el óter, mond meg nekem hová törtéc: és én elvisszem. Monda nékie Jéshu: Amaz hátra fordúlván, monda nékie: Rabboni, az az, Mester. * Monda nékie Jéshu: Ne illes engemet, meit nem mentem még fel az én anyámhoz. De menyel az én anyámhoz, és mond meg nekic: Felmégyec az én anyámhoz, és az ti atyátokhoz, az én Istenemhöz, és az ti Istenek-höz. Elméne Mária Magdaléna hitdétvén az ő tanítványinac, hogy ó latta az URat, és hogy azokat mondotta vólta nékie.

* Matth. 28. 9.
Marc. 16. 9.

15 **M**ikor † azért elte vólta az hétnece első napján, és az atyóc bészárolva vólának, a holott az tanítványoc egybe gyűltenec vala az Sidóktól való féltékbe, eljőve Jéshu, és monda nékic: Békéség ti néktec. Es mikor ezeket mondotta vólta, megmutatá nékic az ő kezeit és oldalát, örvéndezé nec azért az tanítványoc, eljőve látta vólta az URat. Monda azért ifjút nékic: Békéség ti néktec. Miképpen ciboczáttot engemet az én anyám, acképpen * én is ciboczátlac titeket. Es n. kor ezeket mondotta vólta, reájoc leheile, és monda nékie: Vegyerec szent lelket. † Valakinek megboczáttatoc bűnöket, megboczáttatnac nekic, az kinec megtartatoc megtartatnac. Az Thamás pedig egyic tanítványoc közzül, ki mondanac Kertőlnece, nem vala ő vélec mikor Jéshu eljött vala. Mondánac azért nékie az több tanítványoc, látoc az URat. Óc pedig monda nékie: hanem halárandom az ő kezein az szegeknec helyeit, és boczáttandom az én nyjomot az szegec helyébe és az ő oldalába, semmiképpen nem híszem. Az után azért nyóltzad nappal, ifjút valának az tanítványoc az házban ben, és az Thamásis ő vélec, eljőve Jéshu atyó bészárolva, és megállá középcbe, és monda: békéség nektec. Az után monda Thamásnac: hozd ide te uyjodat, és láfd az én kezeimet, és hozd ide kezedet, és boczáfd az én oldalomba és ne légy hitetlen hanem hívó. Es felle Thamás, † monda nékie: En URam, és én Istenem. Monda nékie Jéshu: Mivel: hogy látal engemet Thamás, és hittél, * bódogoc az kic nem látanac és hittenece. † Soc több jelekertis tört Jéshu az ő tanítványi előtt, mellyec ez könyvbe nem irattattac meg.

22 **E**zec pedig megirattatoc, hogy hidgyétec, hogy az Jéshu Christus, Istenec fia és hogy azt hívéen, órdó életet vegyetece az ó neve által.

* Christus† nem kell testben ez világon kerestannac feltámadot, hanem hitaal menjbe.

d Christus, mikor az atyók bészárolva vólának bémervén az Apasztalokhoz, nékie megjelenic feltámadásat bizonyítja, és óket az Apasztalokban confirmallya, szent lelket adván nékie.

† Marc. 16. 14
Luc. 24. 36.
1. Cor. 15. 5.
* Matth. 28. 18.
Marc. 16. 15.
† Matth. 16. 19.
és 18. 18.

XXI. Rész.

Jesus az halászásban foglalatlos Apostalinac megjelenic: kit az fogott halaknac czudajárol ef-mernec meg: Az juboknac gongyast ajanlya Pé-
ter neces unnac halála nemét meg jövendőlt.

- 1 **A** Zután megjelentette magát ísmét Je-
sus az tanítványoknac az Tiberiás tē-
gernél: ilyen módon jelentette pedig meg.
2 Valánac egyút, Simon Péter, és Thamas
kimondatic Ké: tőfne, és az Nathanael, ki
Galiléa városából Canából való vala, és az
3 Zebedéus fia: és más két tanítvány. Mōda
nékiec Simon Péter: Elmegyec halászni:
Mondánac néki, miis elmegyunc veld El-
menénac azért, és azonnal hajóba ülénec,
4 és az értzaka femmitt nem fogánac. Mikor
immár reggel vólna, megállá Jesus az par-
ton: mindazátal nē emérc meg az tanit-
5 ványoc hogy Jesus vólna. Monda azért né-
kiec Jesus: Fiaim: vagyoné valami életec,
6 felelénec nékiec, ninczen. Es ő mōda né-
kiec, csefítcec az halót az hajón job felől, és
találto. Oda vetéc azért, és azt ki nem von-
hattyc vala az halaknac soksága miatt.
7 Monda azért amaz tanítvány à kit Jesus szer-
ret vala, Péter nec: Az Ur ez, Péter azért mik-
kor hallotta vólna hogy az Ur vólna az in-
get magára övedeze (mert mezitelé vala) és
8 boczáta magát az tengerbe. Az tōb tanit-
ványoc pedig hayón menénec, (mert nem
mezíze valánac az földtől: hanem ug mint
9 halackal tele. Minekutánna azért az föld-
re szállánac, látac hogy szén vólna, és az
10 szénén fellyúl hal, és kenyér. Monda né-
kiec Jesus: hozzaroc elő az halakba az mel-
11 lyeket most fogtatoc. Kijöve Simon Pé-
ter és az halót kivoná az földre, melly teli
vala száz ötvenhárom nagy halackal, és no-
ha ennyi vala, mindazátal nem szakadoza
12 el az haló. Monda nékiec Jesus, jövecc el
ebéllyetec. Az tanítványoc kōzzul pedig
eggyis nem meré ötet megkérdeni, ki vagy
te: mivel hogy tudnác hogy az UR vólna.
13 Eljöve azért Jesus, és vőve az kenyéret, és a-
dá nékiec, és az halat hasolatossképpen.
14 Ezzel harmadszor jelentetett meg Jesus az

tanítványoknac, minekutánna feltámadott
vólna az halálból.

- 15 **M**inekutánna azért ebéllyetenecc vólna, a Peter Apas-
talinac mōda Simon Péter nec Jesus, Simon az ő hár-
Jonas nac fia, szeretfzē engemet ezeknél in-
káb: Monda nékiec, ugy UR, te tudod hogy állatic, az kon-
szeretlec téged, monda nékiec, legeltesd az én nēt tudatlic
juhaimat. Monda ísmét másodszor. Si-
16 három tágadá-
mon Jonanac fia, szeretfzē engemet, monda sával elefer va-
nékiec, ugy Uram, te tudod hogy szeretlec té-
17 ged: monda nékiec: Legeltesd az én juhaimat. megmondgya
Monda néki harmadszor: Simon Joná-
nac fia szeretfzē engemet? megfzomorodcc az ki ötet szereti
Péter hogy harmadszoris kérdette vólna, és az ő juhait le-
szeretfzē engemet, és monda nékiec: Uram gēlteri az az i-
te mindeneket tudfz, te tudod hogy szeret-
lec tégedet, monda neki Jesus: Legeltesd az
18 én juhaimat. b Bizoay bizony mondom b jövendőt mōd
néked, mikor ifjab vólnál, bédövedzed vala
magadar, és oda mégy vala à hová akarod
vala: mikor pedig megvénhefzel, az te ke-
zeidet kiterjeszted és más övedez bé tége-
19 det, és oda vífzen à hová nem akarnád. † Ezt † 2. Pet. 1. 14.
pedig mondá, jelentvén, miczoda halállal
diczöitené meg az Istent, és mikor ezt mō-
dorta vólna, monda nékiec: kövef engemet.
20 **H**átra fordúlván Peter, látá amaz mátic c Másra ugy
tanitvánt kit szeret vala Jesus, követni nezzúnc hogy
őiet ki elnyugot vala az vaczorán az ő † az misztúu-
mellyén, és megkérdette vala, URam, ki-
ket el ne had-
21 ezoda az à ki téged elárul? Ezt azért mi-
gyuc.
korlátta vólna Péter, monda Jesus nac, U-
† Sup. 13. 23.
22 Ram, Ez pedig mint léfzen? Monda nékiec
Jesus, ha akarnám is ötet megmaradni mind
addigis mig eljövóc, mit gondolnál véle? te
23 kövef engemet. Kiméne azért ez befzéd
az tanítványoc kōzt, hogy az à tanítvány né
halna meg: maga nem mondotta vala azt
Jesus hogy meg nem hal, hanem ezt, ha ötet
akarnám megmaradni mind addigis mig
24 eljövóc, mit gondolnál véle? Ez az à ta-
nítvány à ki ezekről bizonságot téfzen és
czecket írja, és tudgyuc hogy igaz az ő bi-
zonságtétele.
25 **E**gyebekis fokac vadnac mellyeket Je-
sus czelekedett, mellyec mindenecc ha
eggyenként megirattatnánac, d azt vélem
hog ez világ sem foghatna bé az kōnyveket
az mellyec irattatnánac.
d Czac azt ja-
lenti ez szoláf-
sal, hogy az
Christus nac
czelekedeti oly
fokac hogy az ő
meg nem irat-
tathatnac.

Szent Janos irása szerint való Evangeliumnac vége.